

PA

2095

.L5

1832

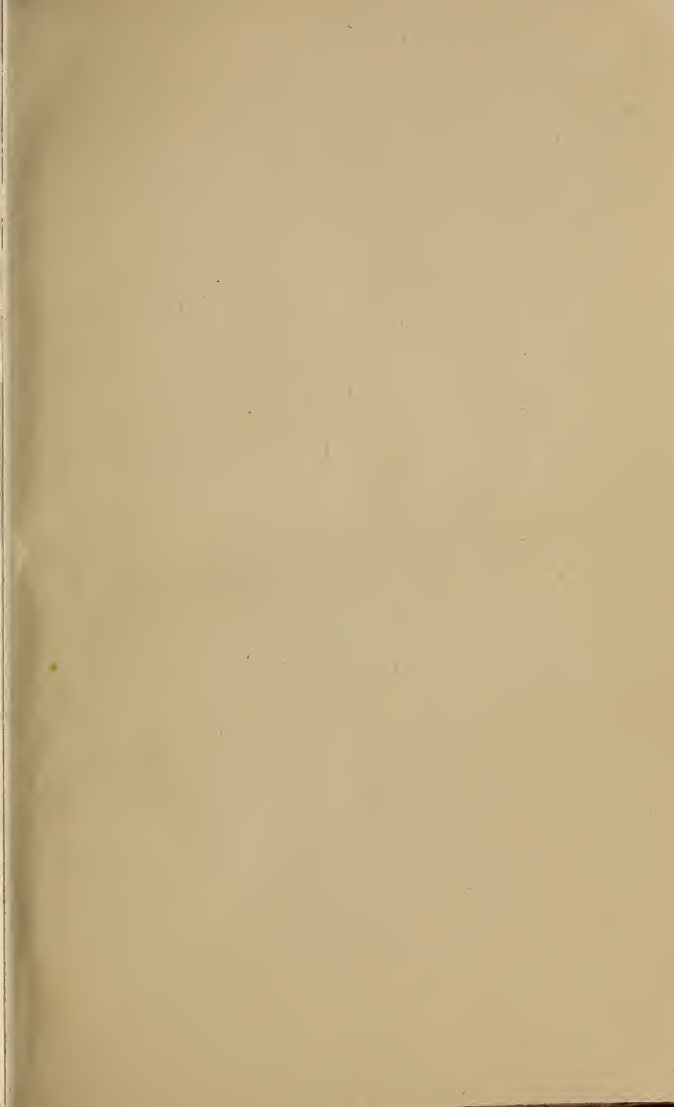

Class PA 2095

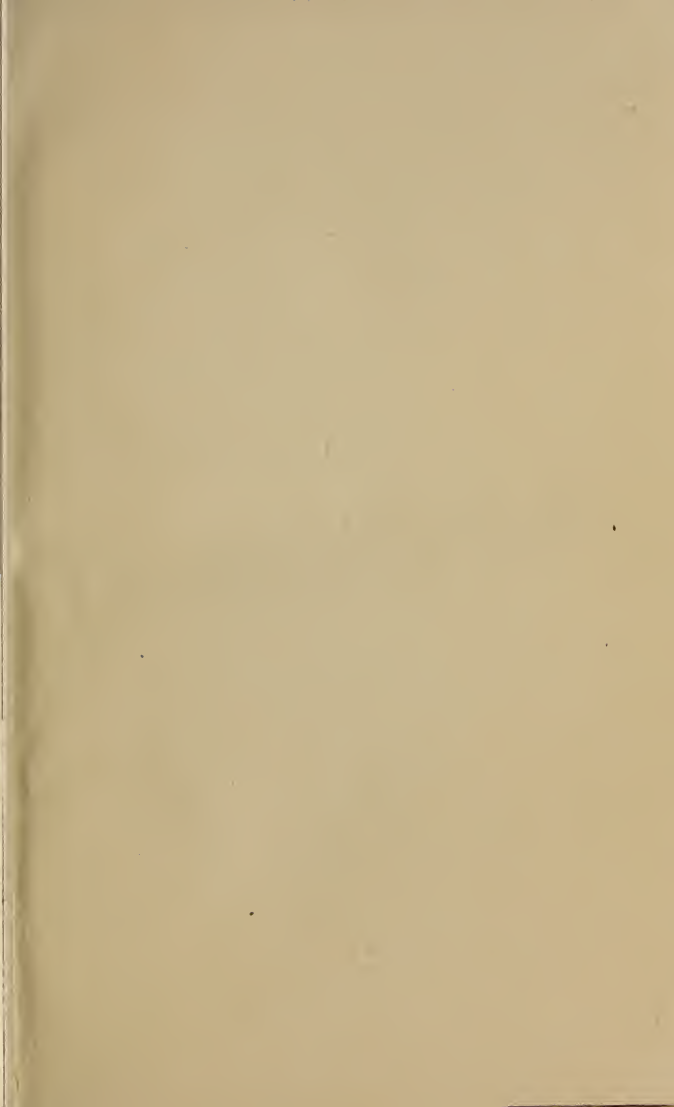
Book .L5

1832

PRESENTED BY

L'Homond, Charles François
EPITOME

HISTORIÆ SACRÆ,

AUCTOIRE L'HOMOND.

QUAM, PROSODIÆ SIGNIS, NOVAQUE VOCUM
OMNIUM INTERPRETATIONE.

ARDONAVIT
GEORGIUS IRONSIDE, A. M.

A NEW EDITION,
IN WHICH THE QUANTITY OF ALMOST EVERY SYLLABLE IS MARKED.

IMPROVED AND CORRECTED,
BY A GENTLEMAN OF PRINCETON.

STEREOTYPED BY JAMES CONNER, NEW-YORK.

New-York :
W. E. DEAN, PRINTER
PUBLISHED BY COLLINS AND HANNAY
230 Pearl-Street.

1832.

ADVERTISEMENT.

The *Epitome Historiæ Sacræ*, by M. L'Homond, is extensively used as an elementary book, designed to facilitate the acquisition of the Latin language. It is admirably adapted to communicate to youthful scholars a knowledge of sentences of a simple construction. It greatly excels the *Selectæ e Veteri Testamento* of M. Rollin, in simplicity, perspicuity, and classical latinity.

The Vocabulary appended to it by Mr. Ironside, is a great acquisition; as it gives the meaning which the words have, as used in this book; and which is, in general, their principal meaning. It also saves the abuse of a more valuable Dictionary, by beginners that are young, and not yet careful of their books. The convenience also of having both the *Historia Sacra* and the Vocabulary in one volume, and a small one, is a consideration of great importance, as it saves much of the student's time.

In this edition, the quantity of almost every syllable is marked. It is unnecessary to remark on this improvement, as its importance must be manifest to every one. However differently the vowels may be pronounced by different persons, their proper *quantity* ought to be preserved. And the greatest care should be taken that those who are beginning should pronounce every word correctly. For it is extremely difficult to correct a bad pronunciation, after it has become inveterate.

In marking the quantity, the authority of the best Latin Authors has been followed. All doubtful syllables are marked short. Every effort has been made to arrive at perfect accuracy.

Princeton, Jan. 1, 1826.

District of New-Jersey, ss:

BE IT REMEMBERED, that on the seventh day of March, in the fiftieth year of the Independence of the United States of America, Anno Domini 1826, D. A. Borrenstein, of the said district, has deposited in this office the title of a book, the right whereof he claims as proprietor, in the words following, to wit:

"*Epitome Historiæ Sacræ*, Auctore L'Homond. Quam, prosodiæ signis, novaque vocum omnium interpretatione, adornavit Georgius Ironside, A. M. A new edition, in which the quantity of almost every syllable is marked. Improved and corrected by a gentleman of Princeton.

In conformity to an Act of the Congress of the United States, entitled, "An Act for the encouragement of learning, by securing the copies of maps, charts, and books, to the authors and proprietors of such copies, during the times therein mentioned;" and also, to the Act, entitled, "An Act, for the encouragement of learning, by securing the copies of maps, charts, and books, to the authors and proprietors of such copies, during the times therein mentioned; and extending the benefits thereof to the arts of designing, etching, and engraving historical and other prints."

WM. PENNINGTON,
Clerk of the District of New-Jersey.

PA 2095
1832
Epitome

HISTORIÆ SACRÆ.

1. *God creates the world in six days : in the year 4004 before Jesus Christ.*

Dēus creāvit cœlūm ęt tērrām intrā sēx diēs. Primō diē fēcīt lūcēm. Sēcūndō diē fēcīt firmāmētūm, quōd vōcāvit cœlūm.

Tērtiō diē cōēgīt āquās in unūm lōcūm ęt edūxit ē tērrā plāntās ęt arbōrēs.

Quārtō diē fēcīt sōlēm ęt lūnām, ęt stēllās.

Quintō diē āvēs quæ vōlitānt in āērē, ęt pīscēs quī nātānt in āquīs.

Sēxtō diē fēcīt ōmniā ānīmāntiā, pōstrēmō hōmīnēm ; ęt quīēvit diē sēptimō.

2. *God makes the body of Adam of the clay of the earth.*

Dēus finxit cōrpūs hōmīnis ē limō tērræ : dēdit illi ānīmām vivētēm : fēcīt illām ād sīmilitudinēm suām, ęt nōmīnāvit illūm Adāmūm.

Dēinde immisit sōpōrēm in Adāmūm, ęt dētrāxit unām ē cōstīs ējus dōrmiētis.

Ex ēā fōrmāvit mūliērēm quām dēdit sōciām Adāmō, sicquē instituit mātīmōniūm.

Nōmēn Primæ mūliēris fuit Evā.

3. *God places man in Paradise.*

Dēus pōsuit Adāmūm ęt Evām in hōrtō āmcēnissimō, quī sōlēt āppellāri Pārādisūs tērrēstris.

Ingēns flūviūs irrigābāt hōrtūm : ērānt ibi

ōmnēs ārbōrēs jūcūndæ āspēctū, ēt fructūs gūstū sūāvēs. Intēr ēās ārbōr sciēntiæ bōnī ēt mālī.

Dēūs dixit hōmīnī : Utērē fructibūs ōmnīūm ārbōrūm pārādisī, prætēr fructūm ārbōris sciēntiæ bōnī ēt mālī : nām sī cōmēdās illūm fructūm, mōriērīs.

4. *The disobedience of Adam and Eve.*

Sērpēns, quī ērāt cāllidissimūm ōmnīūm ānīmāntiūm, dixit mūliēri ; Cūr nōn cōmēdis fructūm istīūs ārbōris ?

Mūliēr rēspōndit : Dēūs id prōhibūit. Si tētīgērīmūs illūm, mōriēmūr.

Mīnime, īnquīt sērpēns : nōn mōriēmīni : sēd ērītis similēs Dēō, sciētēs bōnūm ēt mālūm.

Mūliēr dēcēptā hīs vērbis dēcērpsit fructūm ēt cōmēdit : dēinde ōbtūlit virō, quī pārītēr cōmēdit.

5. *Adam and Eve hide and excuse themselves.*

Adāmūs fūgiēns cōspēctūm Dēī, sē ābscōndit. Dēūs vōcāvīt illūm : Adāmē, Adāmē.

Quī rēspōndit ; Tīmūi cōspēctūm, tūūm, ēt ābscōndī mē.

Cūr tīmēs, īnquīt Dēūs, nīsī quīā cōmēdisti fructūm vētītūm ?

Adāmūs rēspōndit : Mūliēr, quām dēdisti mīhī sōciām, pōrrēxit mīhī fructūm istūm, ūt ēdērēm.

Dōmīnūs dixit mūliēri ; Cūr fēcīsti hōc ? Quæ rēspōndit : Sērpēns mē dēcēpit.

6. *The curse of the serpent : and the Saviour promised.*

Dōmīnūs dixit sērpēnti, Quīā dēcēpīsti mūliērēm, ēris ōdiōsūs ēt ēxēcrātūs intēr ōmnīā ānīmāntiā : rēptābīs sūpēr pēctūs, ēt cōmēdēs tēr-rām.

Inimicitiae erunt inter te et mulierem: ipsa olim contendet caput tuum.

Dixit etiam mulieri: Afficiam te multis malis: paries liberos in dolore, et eris in potestate viri.

7. *Adam and Eve driven from Paradise.*

Deinde Deus dixit Adamo; Quia gessisti merem uxori tuae, habebis terram infestam: ea fundet tibi spinas et carduos.

Queres ex ea victum cum multo labore, donec abeas in terram e qua ortus es.

Tum eiecit Adamum et Evam ex horto, ut illae colerent terram; et collocavit Angelum, qui praeferebat manu gladium igneum ut custodiret aditum paradisi.

8. *Cain and Abel.*

Adamus habuit multos liberos, inter quos Cainus et Abel numerantur: hic fuit pastor illae agricolae.

Utique obtulit dona Domino, Cainus quidem fructus terrae, Abel autem oves egregias.

Dona Abelis placuerunt Deo, non autem dona Caini; quod Cainus aegre tulit.

Dominus dixit Caino: Cur invidēs fratri? si recte facies, recipies mercedem; sin autem male, lues penam peccati.

9. *Cain kills Abel.*

Cainus non paruit Deo monenti: dissimulans iram, dixit fratri suo: Age, eamus deambulatum.

Itaque una ambobus abierunt foras, et quum essent in agro, Cainus irruit in Abelem, et interfecit illum.

Deus dixit Caino: Ubi est tuus frater?

Căinūs rēspōndīt: Nēsciō; nūm ēgō sūm cūs-
tōs frātrīs mēi.

10. *Cain punished.*

Dēus dīxīt Căinō: Căinē, quīd fēcistī? sān-
guīs frātrīs tui, quēm ipsē fudistī mănū tuā, clā-
măt ad mē.

Infestă tibi ērit tērră, quæ bibit sānguīnēm
Abēlis: quūm colūeris eām lōngō et dūrō lăbore,
nullōs fēret fructūs: ēris vāgūs in orbē tērrārūm.

Căinūs, dēspērāns vēniām, fūgīt.

11. *The building of the Ark.*

Pōstquām nūmērūs hōmīnūm crēvīt, ōmniă
vitia invăluērē. Quārē offēnsūs Dēus statuit
pērdērē hōmīnūm gēnūs diluviō.

Attămēn pēpērcit Nōēmō et libērīs ejūs, quia
colēbānt virtutēm.

Nōēmūs admōnitūs ā Dēo exstruxīt ingētēm
arcām in mōdum năvis: linivīt eām bitūminē,
et in eām indūxit pār unum ōmniūm āviūm et
ānimāntiūm.

12. *The deluge; in the year 2348 before Christ.*

Pōstquām Nōēmūs ipsē ingreșsūs ēst arcām
cūm cōnjūgē, tribūs filiis et tōtidēm nūrībūs,
ăquæ mărīs et ōmniūm fōntiūm erupērunt.

Sīmūl plūviă ingēns cēcīdit pār quadrăgīntă
diēs et tōtidēm nōctēs.

Aquă ōpērūt univērsām tērrām, ită ut supē-
rārē quīndēcīm cūbitis āltissimōs mōntēs.

Ōmniă ābsūmptă sūnt diluviō: arcă autēm
sūblēvătă ăquis flūitabăt in āltō.

13. *The end of the deluge.*

Dēus immīsīt vēntum vēhēmētēm, et sēnsim
ăquæ immīnūtæ sūnt.

Tāndēm mēnsē ūndēcīmō pōst quām dilūviūm cœpērāt, Nōēmūs āpērūt fēnēstrām ārcæ, ēt ēmisīt cōrvūm, quī nōn ēst rēvērsūs.

Dēinde ēmisīt cōlūmbām : quūm ăă nōn invēnissēt lōcūm ūbī pōnērēt pēdēm, rēvērsā ēst ād Nōēmūm, quī ēxtēndīt mănūm, ēt intulīt ăam īn ārcām.

Cōlūmbă rūrsūm ēmissă āttulīt īn ōre sūō rāmūm ōlīvæ vīrēntis, quō fīnīs dilūvīī sīgnīficābātūr.

14. *Noah goes out of the Ark.*

Nōēmūs ēgrēssūs ēst ēx ārcā, pōstquām ībī īnclūsūs, fūērāt pēr ānnūm tōtūm īpsē ēt fāmīliă ejūs : ēdūxīt sēcūm āvēs cæterāquē ānimāntiă.

Tūm ērēxit āltārē, ēt ōbtulīt sācrīficiūm Dōmīnō. Dēūs dīxit illi : Nōn dēlēbo dēīncēps gēnūs hōmīnūm : pōnām ārcūm mēūm īn nūbībus, ēt ērīt sīgnūm fœdēris quōd fāciō vōbiscūm.

Quūm ōbdūxēro nūbēs cœlō, ārcūs mēūs āpārēbīt, ēt rēcōrdābōr fœdēris mēi, nēc ūnquām dilūviūm ērīt ād pērdēndūm ōrbēm tērrārūm.

15. *The Corruption of Mankind.*

Omnēs gēntēs prōpāgātæ sūnt ā filiīs Nōēmi. Sēmūs īncōlūt Asiām, Chāmūs Afrīcām, Japhētūs Eūrōpām.

Pœnă dilūvīī nōn dētērrūt hōmīnēs ā vītīis, sēd brēvī fāctī sūnt pējōres quām priūs.

Oblītī sūnt Dēī crēātōris : ādōrābānt sōlēm ēt lūnām ; nōn vērēbāntūr pārentēs ; dīcēbānt mēndāciūm : fāciēbānt fraūdēm, fūrtūm, hōmīcidīum : ūnō vērbō, sē cōntāmīnābānt ōmnībūs frāgītīis.

16. *Call of Abraham, in the year 1921 before J. C.*

Quidā tāmēn sāncti vīri cōlūērunt vērām rēligiōnēm ēt vīrtutēm, intēr quōs fuit Abrāhāmūs ē gēnēre Sēmi.

Dēūs fēcīt fēdūs cūm illō hīs vērībīs: Exī ē dōmō pātērnā, dēsērē pātriām, ēt pētē rēgiōnēm quām dātūrūs sūm pōstērīs tūīs: āugēbo tē prōlē nūmērōsā; ērīs pātēr mūltārūm gēntiūm, āc pēr tē ōmnēs ōrbīs nātiōnēs ērunt bōnīs cūmūlātæ. Aspīcē cēlūm: dīnūmērā stēllas, sī pōtēs, tūā prōgēniēs ēās æquābīt nūmērō.

17. *Isaac born.*

Abrāhāmūs jām sēnūērāt, ēt Sārā ējūs ūxōr ērāt stērīlis.

Quībūs tāmēn Dēūs prōmīsīt filiūm ēx ēis nāscītūrūm.

Hābēbīs, īnquīt, filiūm ēx Sārā cōnjūgē tūā.

Quōd āudiēns Sārā risīt, nēc stātīm ādhībūt fidēm prōmissis Dēi, ēt īdcirco rēprēhēnsā ēst ā Dēō.

Abrāhāmūs autēm crēdīdīt Dēō pōllīcēnti.

Et vērō ūnō pōst ānnō filiūs nātūs ēst Abrāhāmō, quī vōcāvit ēum Isāacūm.

18. *Abraham prepares to sacrifice his Son.*

Pōstquām Isāacūs ādōlēvīt. Dēūs tēntans fidēm Abrāhāmi dīxīt illī; Abrāhāmē, tōllē filiūm tūūm ūnicūm quēm āmās, ēt immōlā ēum mīhī īn mōntē quēm ōstēndām tībī.

Abrāhāmūs nōn dūbītāvit pārēre Dēō jūbēntī: īmpōsūt lignā Isāacō; īpsē vērō pōrtābāt ignēm ēt glādiūm.

Quūm itēr fācērēt sīmūl, Isāacūs dīxīt pātri: Mī pātēr, ēccē lignā ēt ignīs; sēd ūbīnām

est hōstiā immōlāndā? Cuī Abrāhāmūs : Dēūs, inquit, sibi prōvidēbit hōstiām, fili mī.

19. *Abraham's hand arrested.*

Ubī pērvēnērunt āmbō in lōcūm dēsīgnātūm, Abrāhāmūs ēxtrūxit ārām, dispōsūt lignā, āllīgāvīt Isāacūm supēr strūēm lignōrūm, dēinde ārrīpūt glādiūm.

Tūm Angēlūs clāmāvīt dē cōelō : Abrāhāmē, cōtīnē mănūm tūām; nē nōcēās pūērō : jān fīdēs tūā mīhī pērspēctā ēst, quūm nōn pēpēcēris filiō tūō ūnicō : ēt ēgō fāvēbo tībī; rēmūnērābo splēndīde fīdēm tūām.

Abrāhāmūs rēspēxit, ēt vidīt āriētēm hærēntēm cōrnībūs intēr vēprēs, quēm immōlāvīt lōcō filii.

20. *Eliezer Abraham's servant, goes in search of a wife for Isaac.*

Pōstēā Abrāhāmūs mīsīt sērvūm sūūm Elīēzērēm ād cōgnātōs sūōs quī ērānt in Mēsōpōtāmiā, ūt inde āddūcērēt ūxōrem filiō sūō Isāacō.

Elīēzēr sūmpsīt dēcēm cāmēlōs dōmīnī sūī, ēt prōfēctūs ēst, pōrtāns sēcūm mūnērā māgnīficā, quībūs dōnārēt pūellām dēsīnātām Isāacō ēt ējūs pārentēs.

Ubī pērvēnīt in Mēsōpōtāmiā, cōnsūtīt cūm cāmēlīs prōpē pūtēūm āquæ ad vēspērūm, quō tēmpōre mūliērēs sōlēbānt cōnvēnīrē ād haurīēndām āquām.

21. *Eliezer consults God on the subject.*

Elīēzēr ōrāvīt Dēūm hīs vērībīs : Dōmīnē Dēūs Abrāhāmi, făc ūt pūellā quæ dābīt pōtūm mīhī pētēnti, ēā sīt quām Isāacō dēsīnās.

Eccē stātim Rēbēccā vīrgō ēximīa pūlchrītū-
dīnē prōdīt gērēns ūrnām hūmērīs ; quæ dēscēn-
dīt ad pūtēum, ēt īmplēvīt ūrnām.

Tūnc Eliēzēr ēgrēssūs ōbviām pūellæ : Dā,
īnquīt, pōtūm mīhī. Cui Rēbēccā : Bībē, āit,
dōminē mī ; ēt sīmūl dēmīsīt ūrnām.

Quūm illē bībissēt, Rēbēccā ōbtūlīt ētiām
āquām cāmēlīs. Hōc īndiciō cōgnōvīt Eliēzēr,
quōd scīre cūpīcāt.

22. *Eliezer inquires of Rebecca concerning her family.*

Eliēzēr prōtūlīt īnaūrēs aūrēās ēt ārmillās,
quās dēdīt Rēbēccæ : tūm īntērrōgāvīt illām
cūjūs ēssēt filiā, nūm īn dōmō patrīs ēssēt lōcūs
ad cōmmōrāndūm.

Cui Rēbēccā rēspōndīt : Egō sūm filiā Bā-
thūēlis : āvūs mēūs ēst frātēr Abrāhāmī : ēst
dōmī lōcūs ad cōmmōrāndūm āmplissimūs ; ēst
ētiām plūrimūm fēnī ēt pālčārūm ad ūsūm cā-
mēlōrūm.

Quōd aūdiēns Eliēzēr ēgīt grātiās Dēō, quī
tribūissēt ītēr prōspērūm sībī.

23. *Eliezer received at the house of Bathuel.*

Rēbēccā prōpērāvīt dōmūm ēt nārrāvīt mātri
sūæ ēā quæ sībī cōntīgērānt.

Lābānus frātēr Rebēccæ, quūm aūdivissēt
sōrōrēm nārrāntēm, ādivīt hōmīnēm qui stābāt
fōntēm cūm cāmēlīs, ēt cōmpēllāns ēūm : īngrē-
dērē, īnquīt, dōminē mī ; cūr stās fōrīs ! pārāvī
hōspitiūm tībī, ēt lōcūm cāmēlīs.

Dēin dēdūxīt ēūm dōmūm, ēīquē cībūm āp-
pōsūt.

24. *The consent of Rebecca.*

Cōtīnūo Eliēzēr expōsūt pārēntībūs Rēbēc-

cæ caūsām itīnērīs sūscēptī, rōgāvitquē ūt ān-
nūērēnt pōstulātiōnī sūæ.

Quī rēspōndērunt: Itā vōlūntās Dēi fērt:
nēc pōssūmus Dēō ōbsistērē. En Rēbēccā,
prōficiscātūr tēcūm, nūptūrā Isāācō.

Tūm Eliēzēr dēprōmpsīt vāsā āūrēā ēt ārgēn-
tēā, vēstēsque prētiōsās, quās dēdīt Rēbēccæ:
ōbtūlit etiām mūnērā mātři ejūs ēt frātři, ēt inī-
ērunt cōnvīviūm.

25. *Rebecca departs.*

Pōstrīdiē Eliēzēr sūrgēns mănē, dīxīt pārēn-
tībūs Rēbēccæ: Hērūs mēūs mē ēxpēctāt: dī-
mittitē mē ūt rēdēām ād illūm.

Quī rēspōndērunt: Vōcēmūs pūellām ēt per-
cōntēmūr ejūs sēntēntiām.

Quūm Rēbēccā vēnissēt, scīscītātī sūnt ān-
vellēt dīscēdērē cūm hōmīnē? Vōlō, inquīt illā.

Dīmīsērunt ērgō Rēbēccām ēt nūtrīcēm illīūs,
prēcāntēs ēi ōmniā prōspērā.

26. *Marriage of Isaac: in the year 1856 before J. C.*

Isāācūs fōrtē tūnc dēāmbulābāt rūrē, vīdīt
cāmēlōs yēniētēs. Sīmūl Rēbēccā cōspīcātā
vīrūm dēāmbulāntēm, dēsīlūit ē cāmēlō, ēt in-
tērrōgāvit Eliēzērēm; Quis ēst illē vīr?

Eliēzēr rēspōndīt: ipsē ēst hērūs mēūs. Illā
stātīm ōpērūit sē pālīō.

Eliēzēr nārrāvit Isāācō ōmniā quæ fēcērāt.

Isāācūs intrōdūxit Rēbēccām īn tābērnācū-
lūm mātři sūæ, ēt lēnītūs ēst dōlōr quēm cāpi-
ēbāt ēx mōrtē mātři s.

27. *Esau sells his birth-right.*

Rēbēccā ēdīdīt ūnō pārtū dūōs filiōs, Esāūm
ēt Jācōbūm. Quī priōr ēdītus ēst pilōsūs ērāt

ăltēr vērō lēnīs ; illē fūit vēnătōr strēnūūs, hīc
 autēm plăcīdūs ęt sīmplēx mōrībūs.

Quādām diē, quum Jācōbus sībī pārāvīssēt
 pūlmētūm ēx lēntībūs, vēnit Esāūs fēssūs dē
 viā, ęt dīxīt frātri : Dā mīhī hōc pūlmētūm ;
 nām rēdēō rūre ēxānīmātūs lāssītūdīne.

Cui Jācōbūs : Dăbo, sī cōncēdās mīhī jūs
 prīmōgēnīti.

Fāciām libēntēr, īnquīt Esāūs. Jūrā ērgo,
 ăit Jācōbūs.

Esāūs jūrāvīt ęt vēndīdīt jūs sūūm.

28. *Isaac sends Esau a hunting.*

Isāacūs, qui dēlēctābātūr vēnătīōnē, ămābăt
 Esāūm ; Jācōbūs vērō ērăt cārīōr Rebēcċæ.

Quūm Isāacūs, jām sēnūīssēt, ęt fāctūs ēssēt
 cēcūs, vōcāvīt Esāūm : Sūmītō, īnquīt, Phărē-
 trām, ārcūm ęt sīgītās : ăffer mīhī ęt pārā dē
 vēnătīōnē pūlmētūm, ūt cōmēdām, ęt ăpprēcċer
 tībī fāustă ōmniă, ăntēquām mōrīār.

Esāūs ităquē prōfēctūs ēst vēnătūm.

29. *Rebecca's advice to Jacob.*

Rebēcċă ăudiērăt Isāacūm lōquēntēm ; vōca-
 vīt Jācōbūm, ęt : ăffertō, īnquīt, mīhī dūōs hă-
 dōs ōpīmōs : cōnficiām pūlmētūm, quō pătċr
 tūūs văldē dēlēctătūr ; ăppōnes ēī cībūm, ęt bēnē
 prēcābītūr tībī.

Jācōbūs rēspōndīt : Egō nōn ăūsīm īd fācċrē,
 mătċr : Esāūs ēst pīlōsūs : ęgō sūm lēnīs : sī
 pătċr mē ăttrectăvċrīt, succēnsēbīt mīhī : ită
 īndīgnătīō pătċris ęt dămnūm mīhī ēvċnīēnt prō
 ējūs bēnēvōlētīă.

30. *Rebecca prepares food for Isaac.*

Rēbēcċă īnstītīt : Nē tīmēās, īnquīt, fili

mī. Si quid adversi inde sequatur, id totum sumo mihi. Tū verō nē dubitēs facere quod jussus es.

Itaque Jācōbūs abīit et attulit matrī dūos hēdōs: illā parāvit sēnī cibum quem novērāt suāvem ēssē palāto ejūs.

Deinde indūit Jācōbūm vēstībūs frātrīs: aptāvit pēllēm hēdī mānībūs ejūs et collō.

Tūm, Adī, inquit, patrēm tuum, et offer illi escām quā appētīt.

31. *Isaac blesses Jacob instead of Esau.*

Jācōbūs attulit patrī suō escām parātām a matrē.

Cū Isāacūs dixit: Quisnam es tū? Jācōbūs rēspōndit: Egō sum Esāūs primōgēnītus tuus; feci quod jussisti, pater; surgē et comedē dē venātiōnē mēa.

Quomodo, ait Isāacūs, potuisti invēnirē tam citō? Invēnī, pater: Deūs ita voluit. Isāacūs rursūm: Tūne es Esāūs primōgēntiūs mēus? accēdē propiūs ut attrēctēm tē.

Illē accēssit ad patrēm, quī dixit: Vox quidē est Jācōbī sed mānūs sūnt Esāī. Isāacūs amplexātus Jācōbūm antepōsūit eūm frātrī, et tribuit illi omniā bonā primōgēniti.

32. *Esau's return from hunting.*

Nōn multō post Esāūs rediit ē venātiōnē, et ipsē obtulit patrī pulmētum quod parāverāt.

Cū Isāacūs mirāns dixit: Quī est ergo illē quī modō attulit mihi cibum, et cū apprecātus sum omniā faustā, tanquām primōgēnītō?

Quod audiēns Esāūs edidit magnū clāmōrēm, et implevit dōmū lāmētis.

33. *Jacob's departure.*

Esăūs ardēns irā mīnābātūr mōrtēm Jācōbō.
Quārē Rebēccā mātēr tīmēns dīlēcō filiō
sūō; Fūgē, inquīt, fili mī, ābī ād Lābānūm
āvunculūm tūūm, ēt cōmmōrārē āpūd ēūm, dō-
nēc irā frātrīs tūī dēfervēscāt.

Jācōbūs dīmīssus ā pătrē ēt mātērē, prōfēcūs
ēst īn Mēsōpōtāmiām.

Itēr faciēns pērvēnīt ād quēndām lēcūm, ūbī
fēcūs dē viā pērnōctāvīt: sūppōsūt lāpīdē
cāpīti sūō ēt ōbdōrmīvīt.

34. *Jacob's vision.*

Jācōbūs vīdīt īn sōmnīs scālām, quæ īnnīxā
terræ pērtīnēbāt ād cēlūm, ātquē Angēlōs Dēī
āscēdēntēs ēt dēscēdēntēs; āudīvīt Dōmīnūm
dicēntēm sībī: Egō sūm Dēūs pătrīs tūī; dābō
tībī ēt pōstēris tūīs terrām cūī īncūbās: nōlī
tīmērē; ēgō fāvēbō tībī; ēro cūstōs tūūs, quō-
cūmqē pōrrēxēris, ēt rēdūcām tē īn pătriām, āc
pēr tē ōmnēs ōrbīs nātīōnēs ērūnt bōnīs cūmū-
lātæ.

Jācōbūs ēxpērgēfāctūs ādōrāvīt Dōmīnūm.

35. *Jacob arrives in Mesopotamia.*

Jācōbūs, itēr pērsēcūtūs, pērvēnīt Mēsōpōtā-
miām: vīdīt trēs pēcōrūm grēgēs prōptēr pūteūm
cūbāntēs.

Nām ēx ēō pūteō grēgēs sōlēbānt ādāquārī.
Os pūtei clāudēbātūr īngēntī lāpīdē.

Jācōbūs āccēsīt illūc, ēt dīxīt păstōribūs:
Frātrēs, ūndē ēstīs? Quī rēspōndērūnt: Ex ūr-
bē Hārān.

Quōs īntērrōgāvīt itērum: Nōstīsne Lābā-
nūm? Dīxērūnt: Nōvīmūs.—Vālētnē? Vālēt,

inquunt: ecce Rāchēl filiā ejus venīt cūm grēgē sūo.

36. *Jacob's reception by Laban.*

Dūm Jācōbūs lōquērētūr cūm pāstōribūs, Rāchēl filiā Lābāni venīt cum pēcōrē pāternō: nām ipsā pāscēbāt grēgēm.

Cōnfestīm Jācōbūs vidēns cōgnātām sūām, amōvīt lāpidēm āb ōrē pūtēi. Egō sūm, inquit, filiūs Rēbēccæ; ēt ōsculātus ēst ēām.

Rāchēl fēstināns nūnciāvit pātri sūo, quī agnovīt filiūm sōrōris sūæ, dēditquē ēi Rāchēlēm in mātīmōniūm.

37. *Jacob's return.*

Jācōbūs dīu cōmmōrātus ēst āpūd Lābānūm: intērēā mīrē auxīt rēm sūām ēt factus ēst divēs.

Lōngō pōst tēpōrē admōnītus ā Dēo, rediīt in pātriām sūām.

Extīmescēbāt irām frātris sūi: ūt plācārēt ānimūm ejus, prēmīsīt ād ēūm nūnciōs, quī offerrent ēi mūnērā.

Esāus mītīgātus ōccūrrīt ōbvīām Jācōbō advēniēti; insiliīt in cōllūm ejus, flēnsquē ōsculātus ēst ēūm, nēc quīdquām illi nōcūit.

38. *Joseph's Infancy.*

Jācōbūs hābuit dūōdēcīm filiōs, intēr quōs ērāt Jōsēphūs: hūnc pātēr amābāt prae cæterīs, quīā sēnēx gēnūērāt ēūm. Dēdērāt illi tōgām tēxtām ē filis vārīi cōlōris.

Quām ōb causām Jōsēphūs ērāt invīsus sūis frātribūs, præsērtīm pōst quām nārrāvissēt ēis dūplex sōmniūm, quō fūtūrā ejus māgnitūdō pōrtēdēbātūr.

Odērānt illūm tāntōpērē ūt nōn pōssēt cūm
ēō āmicē lōquī.

39. *Joseph's Dream.*

Hæc pōrrō ērānt Jōsēphī sōmniā. Līgābāmūs,
īnquīt, sīmūl mānīpūlōs īn āgrō : ēccē mānīpūlūs
mēūs sūrgēbāt ēt stābāt rēctūs ; vēstrī autēm
mānīpūlī cīrcūmstāntēs vēnērā bāntūr mēum.

Pōstēā vidī īn sōmniis sōlēm, lūnām ēt ūndē-
cīm stēllās ādōrāntēs mē.

Cuī frātrēs rēspōndērūnt : Quōrsūm spēctānt
īstā sōmniā ? nūm tū ērīs rēx nōstēr ? nūm sūb-
jīciēmūr dītiōnī tūæ ? Frātrēs īgītūr īnvīdēbānt
ēī ; āt pātēr rēm tācītūs cōnsīdērābāt.

40. *Joseph's brethren resolve to kill him.*

Quādām diē quūm frātrēs Jōsēphī pāscērēt
grēgēs prōcūl, īpsē rēmānsērāt dōmī. Jācō-
būs mīsīt ēum ād frātrēs, ūt scīrēt quōmōdō sē
hābērēt.

Quī vidētēs Jōsēphūm vēnīentēm, cōnsīliūm
cēpērūnt illiūs ōccīdēndī : Eccē, īnquīēbānt,
sōmniātōr vēnīt : ōccīdāmūs illūm ēt prōjīciāmūs
īn pūtēum : dīcēmūs pātrī ; fērā dēvōrāvīt Jō-
sēphūm. Tūnc āppārēbīt quīd sūā illī prōsīnt
sōmniā.

41. *Reuben the eldest tries to save him.*

Rūbēn, quī ērāt nātū māximūs, dētērrēbat
frātrēs ā tāntō scēlērē.

Nōlitē, īnquīēbāt, īntērīcērē pūērūm : ēst
ēnīm frātēr nōstēr : dēmīttītē ēum pōtīūs īn
hānc fōvēām.

Hābēbāt īn ānīmō lībērārē Jōsēphūm ēx
ēōrūm mānībūs, ēt illūm ēxtrāhērē ē fōvēā.
ātquē ād pātrēm rēdūcērē.

Rēipsā his vēr̄bīs dēdūctī sūnt ād mītū̄s cōn-
siliūm.

42. *Joseph sold by his brethren to merchants.*

Ubī Jōsēphūs pērvēnīt ād frātrēs sūos, dē-
trāxērunt ēī tōgām, quā indūtus ērāt, ēt dētrū-
sērunt ēum īn fōvēām.

Deīnde quūm cōnsēdissēnt ād sūmēndūm cī-
būm, cōspēxērunt mērcātōrēs quī pētēbānt
Ægyptūm cūm cāmēlīs pōrtāntībūs vārīā ārō-
mātā.

Vēnīt illis īn mēntē Jōsēphūm vēndērē īis
mērcātōribūs.

Quī ēmērunt Jōsēphūm vīgintī nūmmīs ār-
gēntēis, ēumquē dūxērunt īn Ægyptūm.

43. *They send to their Father, Joseph's robe stained with
blood.*

Tūnc frātrēs Jōsēphī tīnxērunt tōgām ējūs īn
sānguīnē hōdī quēm occidērānt, ēt misērunt
ēām ād patrēm cūm his vēr̄bīs : Invēnimūs hanc
tōgām ; vidē ān tōgā filiī tui sit.

Quām quūm āgnōvīssēt pātēr, exclāmāvit :
Tōgā filiī mēi ēst : fērā pēssimā dēvōrāvit Jō-
sēphūm : Deīnde scīdīt vēstēm, ēt indūt cīlī-
cīum.

Omnēs filiī ējūs cōnvēnērunt ūt lēnīrēt dō-
lōrēm patrīs ; sēd Jācōbūs nōlūt āccīpērē cōn-
sōlātiōnēm, dixitquē : Egō dēscēndām mōrēns
cūm filiō mēō īn sēpūlcrum.

44. *Potiphar purchases Joseph.*

Pōtīphār Ægyptiūs ēmīt Jōsēphūm ā mērcā-
tōribūs.

Dēūs autēm fāvīt Pōtīphārī causā Jōsēphī :
ōmniā ēī prōspērē succēdēbānt.

Quām ob rem Jōsēphūs bēnīgnē hābitūs ēst ab hērō, quī prāfēcīt eūm dōmūi sūæ.

Jōsēphūs ergo administrābāt rem familiārem Pōtīphārīs, omniā fiēbant ad nūtum ejūs, nec Pōtīphār ulliūs nēgōtīi cūrām gērēbāt.

45. *Joseph accused by Potiphar's wife, is cast into prison*

Jōsēphūs ērāt insignī et pulchrā faciē; uxōr Pōtīphārīs eūm pēllīciēbāt ad flāgitiūm.

Jōsēphūs autēm nolēbāt assentīrī imprōbæ muliēri.

Quādā dīe muliēr āpprēhēndīt ōrām palliī ejūs, at Jōsēphūs reliquit palliūm in mānībūs ejūs, et fūgīt.

Muliēr irātā inclāmāvit sērvōs, et Jōsēphūm accūsāvit apūd virūm, quī nimīum crēdulūs cōnjēcīt Jōsēphūm in cārcērē.

46. *The Dreams of two of Pharaoh's officers.*

Erānt in eōdēm cārcērē duō ministri Rēgis Phāraōnis; āltēr prāērāt pīncērnīs, āltēr pīstōribūs.

Utriquē obvēnīt divīnitūs sōmniūm eādem noctē.

Ad quōs quūm vēnīssēt Jōsēphūs mānē, et ānimādvērtīssēt eōs trīstīōrēs solītō intērrōgāvit quēnam ēssēt mōestitiæ causā?

Quī rēspōndērunt: Obvēnīt nobīs sōmniūm, nec quisquām ēst quī illūd nobīs intērpētētūr.

Nōnnē, inquit Jōsēphūs, Dēi solīus ēst prænoscērē rēs futūrās? nārrātē mīhi sōmniā vēstrā.

47. *Joseph explains the chief cupbearer's dream.*

Tūm priōr sic expōsūt Jōsēphō sōmniūm suū: Vidī in quīetē vitēm in quā ērānt trēs palmitēs: eā paulatīm prōtulīt gēmmās; deīndē

flōrēs ērūpērunt, ac dēniquē ūvæ mātūrēscēbānt.

Egō ēxprimēbām ūvās in scyphum Phărăōnis, ēīquē pōrrigēbām.

Estō bōnō ānimō, inquit Jōsēphūs; pōst trēs diēs Phărăō tē rēstitūēt in grādum pristinū tē rōgo ūt mēmīnēris mēi.

48. *He explains the chief butler's dream.*

Altēr quōquē nārrāvīt sōmniū sūm Jōsēphō: Gēstābām in cāpitē triā cānīstrā in quībūs ērānt cībī quōs pīstōrēs sōlēt cōfīcērē.

Eccē autēm āvēs cīrcūmvōlītābānt, ēt cībōs illōs cōmēdēbānt. Cui Jōsēphūs: Hēc ēst intēprētātiō īstiūs sōmniī: triā cānīstrā sūnt trēs diēs, quībūs ēlāpsīs, Phărăō tē fēriēt sēcūrī, ēt āffīgēt ād pālūm, ūbī āvēs pāscētūr cārnē tūā.

49. *The accomplishment of the two dreams.*

Diē tērtiō, quī diēs nātālīs Phărăōnis ērāt, splēndidūm cōnvīviūm pārātūm fūit.

Tūnc rēx mēmīnit mīnīstrōrūm sūōrūm, quī ērānt in cārcērē.

Rēstitūit prāfēctō pīncērnārūm mūnūs sūm, āltērūm vērō sēcūrī pērcūssūm sūspēndit ād pālūm. Itā rēs sōmniūm cōmprōbāvīt.

Tāmēn prāfēctūs pīncērnārūm ōblītūs ēst Jōsēphī, nēc illiūs in sē mēritī rēcōrdātūs ēst.

50. *The dreams of king Pharaoh.*

Pōst biēnniūm rēx ipsē hābūit sōmniūm. Vīdēbātūr sībī ādstārē Nilō flūmīnī: ēt eccē ēmērgēbānt dē flūmīnē sēptēm vāccæ pīnguēs, quæ pāscēbāntūr in pālūdē. Deīndē sēptēm āliæ vāccæ mācīlētæ ēxiērunt ēx ēōdēm flūmīnē, quæ dēvōrāvērunt priōrēs.

Phărăō expērrēctūs rūrsūm dōrmīvīt, ēt āltē-

rūm hābūit sōmniūm. Sēptēm spīcæ plēnæ ēnāscēbāntūr īn ūnō cūlmō, ālīæquē tōtīdēm ēxilēs sūccrēscēbānt, ēt spīcās plēnās cōnsūmēbānt.

51. *The chief cupbearer mentions Joseph to the king.*

Ubī illūxīt, Phārrāō pērturbātūs cōnvōcāvit ōmnēs cōnjēctōrēs Ægyptī, ēt nārrāvit illīs sōmniūm; āt nēmō pōtērāt illūd īntēprētārī.

Tūnc prāfēctūs pīncērnārūm dīxit Rēgī: Cōnfītēor pēccātūm mēūm; quūm ēgō ēt prāfēctūs pīstōrūm ēssēmūs īn cārcērē, ūtērquē sōmniāvimūs ēādēm nōctē.

Erāt ībī pūēr Hēbræūs, quī nōbīs sāpiētēter īntēprētātūs ēst sōmniā; rēs ēnīm īntēprētātiōnēm cōmprōbāvit.

52. *Joseph explains the king's dream.*

Rēx ārcēssīvit Jōsēphūm, ēīquē nārrāvit ūtrūmquē sōmniūm. Tūm Jōsēphūs Phārrāōnī: dūplēx, īnquīt, sōmniūm ūnām ātquē ēāndēm rēm signīfīcāt.

Sēptēm vāccæ pīnguēs ēt sēptēm spīcæ plēnæ sūnt sēptēm ānnī ūbērtātīs mōx vēntūræ; sēptēm vērō vāccæ mācīlētæ ēt sēptēm spīcæ ēxilēs sūnt tōtīdēm ānnī fāmīs quæ ūbērtatēm sēcūtūrā ēst.

Itāquē, Rēx, prāfīcē tōtī Ægyptō vīrūm sāpiētēm ēt īndūstriūm, quī pārtēm frūgūm rēcōndāt īn hōrrēīs pūblicīs, sērvētquē dīlīgētēter īn sūbsīdiūm fāmīs sēcūtūræ.

53. *Joseph is made Governor of all Egypt.*

Rēgī plācūit cōnsīliūm: quārē dīxit Jōsēphō: Nūm quīsquām ēst īn Ægyptō tē sāpiētīōr? nēmō cērtē fūngētūr mēliūs illō mūnērē.

En tibi tradō cūrām rēgnī mēi.

Tūm detrāxit ē mānū suā ānnulūm, et Jōsēphī dīgītō insērūt: indūit illūm vēstē byssīnā: collō tōrquēm aurēūm circūmdēdit, eūmq̃ in cūrrū suō sēcūndūm collōcāvit.

Jōsēphūs ērāt trigintā ānnōs nātūs, quūm sūmmām pōtēstātē ā Rēgē accēpit.

54. *Joseph reserves part of the grain, which he afterwards sells.*

Jōsēphūs pērlūstrāvit ōmnēs Ægyptī rēgiōnēs et pēr sēptēm ānnōs ūbērtātis cōngēssit mǎximām frūmētī cōpiām.

Sēcūtā ēst inōpiā sēptēm ānnōrūm, et in ōrbē univērsō fāmēs ingrāvēscēbāt.

Tūnc Ægyptiī, quōs prēmēbāt ēgēstās, ādicrunt Rēgēm pōstulāntēs cibūm.

Quōs Phārāō rēmittēbāt ād Jōsēphūm. Hīc autēm āpērūt hōrrēā, et Ægyptiīs frūmētā vēndidit.

55. *Jacob sends his sons into Egypt, retaining only Benjamin with him.*

Ex āliīs quōquē rēgiōnībūs cōnvēniēbātūr in Ægyptūm ād ēmēndām ānnōnām.

Eādēm nēcēssitātē cōpulsūs Jācōbūs, mīsīt illūc filiōs suōs.

Itāquē prōfēctī sūnt frātrēs Jōsēphī; sēd pātēr rētīnūt dōmī nātū mīnimūm, quī vōcābātūr Bēnjāmīnūs.

Tīmēbāt ēnīm nē quīd mālī ēī accīdērēt in itinērē.

Bēnjāmīnūs ēx ēādēm mātērē nātūs ērāt quā Jōsēphūs, idēōquē ēī lōngē cārīōr ērāt quā cāterī frātrēs.

56. *Joseph pretends to take his brothers for spies.*

Dēcēm frātēs, ūbī in cōspēctūm Jōsēphī
vērunt, ēum prōnī vērātī sūt.

Agnōvīt ēos Jōsēphūs, nēc ipsē ēst cōgnītūs
āb ēis.

Nōlūt indicārē stātīm quīs ēssēt; sēd ēos
intērrōgāvīt tāquām āliēnōs; Undē vērītīs ēt
quō cōnsiliō?

Quī rēspōndērunt: Prōfēctī sūmūs ē rēgiōnē
Chānāān, ūt ēmāmūs frūmētūm.

Nōn ēst itā, inquīt Jōsēphūs; sēd vērītīs hūc
ānimō hōstili; vultīs ēplōrārē nōstrās ūrbēs, ēt
lōcā Ēgyptī pārūm mūnitā.

At illī: mīnimē, inquīunt: nīhīl māli mē-
dītāmūr: dūōdēcīm frātēs sūmūs; mīnimūs
rētētūs ēst dōmī ā patrē: āliūs vērō nōn sū-
pērēst.

57. *Joseph detains Simeon until they bring Benjamin to
him.*

Illūd Jōsēphūm āngēbāt, quōd Bēnjāminūs
cū cētēris nōn ādērāt.

Quārē dīxīt ēis: Expērīār ān vērūm dīxērītīs:
mānēāt ūnūs ēx vōbīs ōbsēs mē, dūm āddūcātūr
hūc frātēr vēstēr mīnimūs; cētēri, ābitē cū
frūmētō.

Tūc cēpērunt intēr sē dīcērē: Mēritō hēc
pātīmūr: crūdēlēs fūimūs in frātrēm nōstrū;
nūc pōnām hūjūs scēlērīs lūimūs.

Pūtābānt hēc vērba nōn intēllīgī ā Jōsēphō;
quī pēr intērpētēm cū ēis lōquēbātūr.

Ipsē autēm āvērtīt sē pārūmpēr, ēt flēvīt.

58. *The brothers of Joseph return.*

Jōsēphūs jūssīt frātrūm sāccōs implērī trīticō

et pecuniā quam attulerant repōnī in ōrē sac-
corū: addidit insuper cibariā in viā.

Deinde dimisit eos, prāter Simeonem, quem
retinuit obsidem.

Itaque profecti sunt frātrēs Jōsephī, et quū
venissent ad patrē, narraverunt ei omniā quae
sibi acciderant.

Quū apēruissent saccos, ut effunderent frū-
mentā, mirantes repererunt pecuniā.

59. *Jacob will not let Benjamin depart.*

Jacōbus, ut audivīt Bēnjāminū arcēssi a
Prāfectō Aegypti, cū gemitū questus est.

Orbū mē libēris fecistis; Jōsephus mortuus
est; Simeon retentus est in Aegyptō; Bēnjā-
minū vultis abducere.

Hae omniā malā in mē recidunt; nō dimi-
tam Bēnjāminū: nam si quid ei adversi acci-
derit in viā, nō potēro ei superstes vivere, et
dolore oppressus moriār.

60. *His sons press him to consent.*

Postquā consumpti sunt cibi quos attulerant,
Jacōbus dixit filiis suis: Proficiscimini iterū
in Aegyptū, ut ematis cibos.

Qui responderunt: Nō possumus adire Prae-
fectū Aegypti sine Bēnjāminō: ipse enim jussit
illū ad se adducī.

Cūr, inquit patrē, mentionem fecistis de fratre
vestro minimo?

Ipsē, inquiunt, nōs interrogavit an noster pa-
trē viveret, an aliū fratrē haberemus. Re-
spondimus ad eā quae sciscitabatur: nō potui-
mus praescire eū dicturū esse: adducite hūc
patrē vestrū.

61. *Jacob at last consents.*

Tūnc Jūdās ūnūs ē filiīs Jācōbī, dixit patrī : cōmmittē mihī pūērū : ēgō illūm rēcīpiō in fidēm mēām : ēgō sērvābo, ēgō rēdūcam illūm ad tē ; nīsī fēcēro, hūjūs rēi cūlpā in mē rēsī dēbīt ; sī vōlūissēs ēūm stātīm dīmīttērē, jān sēcūndō hūc rēdīissēmūs. Tāndēm victūs pātēr ānnūit : Quōnīām nēcēssē ēst, īnquīt, prōfīciscātūr Bēnjāmīnūs vōbīscūm ; dēfērtē vīrō mūnērā ēt dūplūm prētīūm, nē fōrtē ērrōrē fāctūm sīt, ūt vōbīs rēddērētūr priōr pēcūniā.

62. *Joseph prepares a feast for his brethren.*

Nūnciātūm ēst Jōsēphō ēōsdem vīrōs advēnīssē, ēt cūm ēīs pārvulūm frātrēm.

Jūssīt Jōsēphūs ēōs īnrōdūcī dōmūm, ēt laūtūm pārārī cōnvīviūm.

Illī pōrrō mētūebānt nē ārgūērēntūr dē pēcūniā, quām in sāccīs rēpērērānt : quārē pūrgāvērunt sē āpūd dīspēnsātōrēm Jōsēphī.

Jām sēmēl, īnquīant, hūc vēnīmūs ; rēvērsī dōmūm īnvēnīmūs prētīūm frūmētī in sāccīs : nēscīmūs quōnām cāsū īd fāctūm fūērīt ; sēd ēāndēm pēcūniām rēpōrtāvimūs.

Quībūs dīspēnsātōr āit : Bōnō ānīmō ēstōtē, Deīndē āddūxīt ad illōs Sīmēōnēm, quī rētētūs fūērāt.

63. *They are admitted into Joseph's presence.*

Deīndē Jōsēphūs īngrēssūs ēst in cōnclāvē, ūbī sūī ēūm frātrēs ēxpēctābānt, quī ēūm vēnērātī sūnt ōffērēntēs ēī mūnērā.

Jōsēphūs ēōs clēmētēr sālūtāvīt, īntērrōgāvītquē ; Sālvūsne ēst sēnēx illē quēm vōs pātērē hābētīs ? Vīvītnē ādhūc.

Quī rēspōndērunt: Sālvūs ēst pātēr nōstēr, ādhūc vīvīt.

Jōsēphūs autēm, cōnjēctīs īn Bēnjāmīnūm ōcūlīs, dīxīt: īstē ēst frātēr vēstēr mīnīmūs, quī dōmī rēmānsērāt āpūd pātrēm? ēt rūrsūs: Dēūs sīt tībī prōpitiūs, fili mī: ēt lācrymæ ērūmpēbānt.

64. *Joseph causes his silver cup to be put into Benjamin's sack.*

Jōsēphūs lōtā faciē rēgrēssūs, cōtīnūit sē, ēt jūssīt āppōnī cībōs. Tūm dīstrībūit ēscām ūnīcūiquē frātrūm sūōrūm; sēd pārs Bēnjāmīnī ērāt quīntūplō mājor quām cætērōrūm. Pērāctō cōnvīviō, Jōsēphūs dāt nēgōtiūm dīspēnsātōrī, ūt sāccōs ēōrum īmplēāt frūmētō, pēcūniām sīmul rēpōnāt, ēt īnsūpēr scyphūm sūūm ārgēntēūm īn sāccō Bēnjāmīnī rēcōndāt.

Illē fēcīt dīlīgētēr quōd jūssūs fūērāt.

65. *Joseph sends in pursuit of them.*

Frātrēs Jōsēphī sēsē īn viām dēdērānt, nēcūm prōcūl āb ūrbē ābērānt.

Tūnc Jōsēphūs vōcāvīt dīspēnsātōrēm dōmūs sūæ, ēīquē dīxīt: Pērsēquērē vīrōs, ēt quūm ēōs āssēcūtūs fūēris, illīs dīcīto: Quārē īnjūriām prō bēnēficiō rēpēndīstīs?

Sūbrīpūistīs scyphūm ārgēntēūm, quō dōmīnūs mēūs ūtītūr: īmprōbē fēcīstīs.

Dīspēnsātōr māndātā Jōsēphī pērfēcīt; ād ēōs cōnfēstīm ādvōlāvīt; fūrtūm ēxpōrbāvīt, rēī īndīgnītātēm ēxpōsūt.

66. *The cup is found in Benjamin's sack.*

Frātrēs Jōsēphī rēspōndērunt dīspēnsātōrī; Istud scēlērīs lōngē ā nōbīs āliēnūm ēst: nōs,

ut tute scis, retulimus bona fide pecuniam repertam in saccis: tantum abest ut furati simus scyphum domini tui: apud quem furtum deprehensum fuerit, is morte mulctetur.

Continuo depouunt saccos et aperiunt, quos ille scrutatus, invenit scyphum in sacco Benjamini.

67. *They return to the city overpowered with sorrow.*

Tunc fratres Josephi merore oppressi revertuntur in urbem.

Adducti ad Josephum, sese abjecerunt ad pedes illius. Quibus ille: Quomodo, inquit, potuistis hoc scelus admittere?

Judas respondit: Fateor; res est manifesta; nullam possumus excusationem afferre, nec audemus petere veniam aut sperare; nos omnes erimus servi tui.

Nequaquam, ait Josephus; sed ille, apud quem inventus est scyphus, erit mihi servus: autem abite liberi ad patrem vestrum.

68. *Judas offers himself into slavery instead of Benjamin.*

Tunc Judas accedens propius ad Josephum: Te oro, inquit, Domine mi, ut bona cum venia me audias: pater unice diligit puerum: nolibat primo eum dimittere; non potui id ab eo impetrare, nisi postquam sponti eum tutum ab omni periculo fore; si redierimus ad patrem sine puero, ille merore confectus morietur.

Te oro atque obsecro, ut sinas puerum abire, meque pro eo addicas in servitutem: ego penam, quam dignus est, mihi sumo et exsolvam.

69. *Joseph makes himself known to his brethren.*

Intērēā Jōsēphūs cōtīnērē sē vīx pōtērāt :
quārē jūssīt Ægyptiōs ādstāntēs rēcēdērē.

Tūm flēns dixīt māgnā vōcē : Ego sūm Jō-
sēphūs ; vīvītnē ādhūc pātēr mēus ?

Nōn pōtērānt rēspōndērē frātrēs ējūs nīmīo
tīmōrē pērtūrbātī.

Quībūs illē āmicē : Accēditē, īnquīt, ād mē ;
ēgō sūm Jōsēphūs frātēr vēstēr, quēm vēndidīs-
tīs mērcātōrībūs ēuntībūs īn Ægyptūm : nōlitē
tīmērē ; Dēi prōvidēntiā īd fāctūm ēst, ut ēgō
sālūtī vēstræ cōnsulērēm.

70. *Joseph charges them to bring his father into Egypt.*

Jōsēphūs hēc lōcūtūs, frātrēm sūūm Bēnjā-
minūm cōmplēxūs ēst, ēūmqūē lācrymīs cōn-
spērsīt.

Deīndē cætērōs quōquē frātrēs cōllācrymāns
ōsculātūs ēst. Tūm dēmūm illi cūm ēō fidēn-
tēr lōcūtī sūnt.

Quībūs Jōsēphūs : itē, īnquīt, prōpērātē ād
pātrem mēūm, ēīquē nūnciātē filiūm sūūm vī-
vēre, ēt āpūd Phārāōnēm plūrimūm pōssē : pēr-
suādētē illi, ut īn Ægyptūm cūm ōmnī fāmiliā
cōmmigrēt.

71. *Pharaoh sends presents and chariots to Jacob.*

Fāmā dē ādvētū frātrūm Jōsēphī ād aūrēs
Rēgis pērvēnīt ; quī dēdīt ēis mūnērā pēr-
fērēndā ād pātrem cūm hīs mādātīs : Addū-
cite hūc pātrem vēstrūm ēt ōmnēm fāmiliām
ējūs : nēc mūltūm cūrātē supēllēctilēm vēs-
trām, quā ōmniā, quæ ōpūs ērūt vōbīs, prae-
bitūrus sūm : et ōmnēs ōpēs Ægypti vēstræ
ērunt.

Misit quoque currus ad vehendum senem et parvulos, et mulieres.

72. *Joseph's brethren tell their father that Joseph is living.*

Fratres Josēphī festinantes reversi sunt ad patrem suum eique nunciāverunt Josēphum vivere, et principem esse totius Ægypti.

Ad quem nūciū, Jacōbus quāsi ē grāvī somnō excitātus obstupuit, nec primum filiis rem narrantibus fidem adhibebat; sed postquam vidit plastrā et donā sibi a Josēphō missā, recepit animum; et: Mihī sātis est, inquit, si vivit adhuc Josēphus meus, ibō et videbo eum antē quā moriār.

73. *Jacob departs with all his family, to go into Egypt, in the year 1706 before J. C.*

Jacōbus profectus cum filiis et nepotibus pervenit in Ægyptum, et præmisit Jūdā ad Josēphum, ut cum faceret certiorē de adventu suo.

Confestim Josēphus processit obviam patri, quem ut vidit, in collum ejus insiluit, et flens flentem cōplexus est:

Tum Jacōbus: Sātis diū vixī, inquit; nunc æquō animō moriār, quoniam cōspectū tuō frui mihi licuit, et te mihi supēstitem relinquo.

74. *Joseph mentions to the king, the arrival of his father.*

Josēphus adiit Phāraōnem, eique nunciavit patrem suum advēnissē: constituit etiā quinque fratribus suis coram Rēge.

Qui eos interrogavit quidnam operis haberent; illi responderunt se esse pastores.

Tum rex dixit Josēphō: Ægyptus in potestate tuā est: curā ut pater et fratres tui in optimo

lōcō hăbītēnt; ęt sī quī sint intēr ęōs gnāvī ęt indūstriī trādē ęīs cūrām pęcōrūm męcōrūm.

75. *He presents his father to Pharaoh.*

Jōsēphūs dūxīt quōquē pătrēm sūūm ād Phă-răonēm, quī, sălūtătūs ā Jăcōbō, pęcōntătūs ęt āb ęō quā ęssēt ętătē?

Jăcōbūs rēspōndīt Rēgī: Vixī cētūm ęt trīgintă ānnōs, nēc ādēptūs sūm sēnēcūtēm bęātām āvōrūm męcōrūm. Tūm bēnē pęcătūs Rēgī, discēssīt āb ęō.

Jōsēphūs autēm pătrēm ęt frătrēs sūōs cōllōcāvīt īn ōptīmā părtē ęgyptī, ęisquē ōmniūm rērūm ābūdāntiām sūppeditāvīt.

76. *Jacob desires to be buried in the sepulchre of his fathers.*

Jăcōbūs vixīt dēcēm ęt sēptēm ānnōs, pōstquām cōmmigrāssēt īn ęgyptūm.

Ubī sēnsīt mōrtēm sībī īmmīnērē, ārcēssītō Jōsēphō dixīt: Sī mē āmās, jūrā tē īd făctūrūm ęssē quōd ā tē pētām, scilicēt ūt nē mē sēpeliās īn ęgyptō, sēd cōrpūs męcūm trānsfērās ęx hăc rēgiōnē, ęt cōndās īn sēpūlcro măjōrūm męcōrūm.

Jōsēphūs autēm: făciām, īnquīt, quōd jübēs, pătēr.

Jūrā ęrgō mīhī, āit Jăcōbūs, tē cęrtō īd făctūrūm ęssē. Jōsēphūs jūrāvīt īn vęrbă pătris.

77. *Joseph presents his two sons to his father that he may bless them.*

Jōsēphūs āddūxīt ād pătrēm dūōs filiōs sūōs, Mănăssēm ęt Ephrăimūm: pōsūt Mănăssēm, quī nătū măjōr ęrăt, ād dēxtrām sēnis, Ephrăimūm vērō mīnōrēm ād sinīstrām ęjūs.

At Jācōbūs, dēcūssāns mănūs, dēxtrām im-
pōsūit Ephrāimō, sinīstrām autēm Mānāssī, ēt
ūtrīquē simūl bēnē prēcātūs ēst. Quōd Jōsēphūs
ānimādvērtēns agrē tūlit, ēt cōnātūs ēst mănūs
pātrīs cōmmūtārē.

At pātēr rēstitit, dīxitquē Jōsēphō : Scīo, fili
mī, scīo hūnc ēssē mājōrēm nātū, ēt illūm mīnō-
rēm ; id prūdēns fēcī.

Itā Jācōbūs Ephrāimūm Mānāssī āntēpōsūit.

78. *Joseph performs the last duties to his father.*

Ut vīdīt Jōsēphūs ēxtīnctūm pātrem, rūit sū-
pēr ēum flēns, ēt ōsculātūs ēst ēum, lūxītquē
illūm dīū.

Deīndē prācēpīt mēdēcīs ut cōndirēnt cōrpūs,
ēt ipsē cūm frātrībūs mūltisquē Ægyptiīs pātrē
dēpōrtāvit īn rēgiōnē Chānāān.

Ibī fūnūs fēcērunt cūm māgnō plānctū, ēt sē-
pēliērunt cōrpūs īn spēlūncā, ūbī jācēbānt Abrā-
hāmūs ēt Isāācūs, rēvērsiquē sūnt īn Ægyptūm.

79. *Joseph comforts his brethren.*

Pōst mōrtē pātrīs tūnēbānt frātrēs Jōsēphī
nē ūlciscērētūr īnjūriām quām āccēpērāt ; mī-
sērunt īgitūr ād illūm rōgāntēs nōmīnē pātrīs,
ut ēām ōblīvīscērētūr, sībīquē cōndōnārēt.

Quībūs Jōsēphūs rēspōndīt : Nōn ēst quōd
timēātis ; vōs quīdē mālō īn mē ānimō fēcīs-
tis ; sēd Dēūs cōvērtīt illūd īn bōnūm ; ēgō
vōs ālām ēt fāmīliās vēstrās. Cōnsōlātūs ēst
ēōs plūrimīs vērībīs, ēt lēnītēr cūm illīs lōcūtūs
ēst.

80. *The death of Joseph.*

Jōsēphūs vīxīt ānnōs cētūm ēt dēcēm ;
quūmqū ēssēt mōrtī prōximūs, cōnvōcāvīt frā-

trēs suōs, et illōs admōnūit sē brevī mōritūrūm ēssē.

Egō, inquit, jām mōriōr : Dēus vōs nōn dēsērēt, sēd ērīt vōbīs præsidiō, et dēducēt vōs āliquāndō ex Ægyptō in rēgiōnēm, quā pātribus nōstrīs prōmisit ; orō vōs atquē obtēstōr ut illūc ōssā mēā dēpōrtētis.

Deīndē plācidē obiit : cōrpūs ejūs cōnditūm ēst, et in fērētrō pōsitūm.

81. *After Joseph's death, the Israelites are persecuted.*

Intērēā pōstērī Jācōbī, seū Hēbræī, nūmērō auctī sūnt mirūm in mōdūm, et eōrūm mūltitudo crēscēns in diēs mētūm incūtīebāt Egyptiīs.

Rēx nōvūs sōliō pōtitūs ēst, quī Jōsēphūm nōn vidērāt, nec mērītā ejūs rēcōrdābātūr.

Is igitūr, ut Hēbræōs opprimērēt, primūm dūris illōs lābōribus cōficiēbāt : deīndē ēdixit etiām ut pārvulī eōrūm rēcēns nātī in flūmēn prōjicērētūr.

82. *The birth of Moses, in the year 1571 before J. C.*

Mūliēr Hēbræā pēpērit filiūm, quēm quūm vidērēt ēlēgāntēm, vōlūt sērvārē.

Quārē ābscōndit eūm tribus mēnsibūs : sēd quūm nōn pōssēt eūm diūtius ōccūltārē, sūmpsīt fiscēllām scīrpēām, quā līnīvit bitūminē ac picē.

Deīndē pōsūt intūs infāntulūm, et expōsūt eūm intēr ārūndīnēs rīpæ flūminis.

Hābēbāt sēcūm unām cōmītēm sōrōrēm pūērī, quā jūssit stārē prōcūl, ut ēvēntūm rēi explorārēt.

83. *The daughter of Pharaoh preserves the infant.*

Mōx filiā Phāraōnis vēnit ad flūmēn ; ut āb-

lūerēt cōrpūs. Prōspēxit fiscellām in ārundīnībūs hærēntēm, mīsītkuē illūc ūnām ē fāmūlābūs sūīs.

Apērtā fiscellā, cērnēns pārvulūm vāgīēntēm, mīsērtā ēst illiūs : Istē ēst, īnquīt, ūnūs ēx īnfāntībūs Hēbrēōrūm.

Tūnc sōrōr pūērī accēdēns : Vīsnē, āīt, ūt ārcēssām mūliērēm Hēbrēām, quæ nūtriāt pārvulūm ? ēt vōcāvit mātrem.

Cūī filiā Phārāōnis pūērūm ālēndūm dēdīt, prōmissā mērcēdē.

Itāquē mātēr nūtrīvit pūērūm, ēt ādūltūm rēddīdīt filiæ Phārāōnis, quīā illūm ādōptāvit ēt nōmīnāvit Mōsēm, īd ēst, sērvātūm āb āquīs.

84. *Moses undertakes the deliverance of his people.*

Mōsēs jām sēnēx, jūbēntē Dēō, ādīt Phārāōnēm, ēīquē prācēpīt nōmīnē Dēī, ūt dīmīttērēt Hēbrēōs.

Rēx īmpīūs rēnūīt pārērē māndātīs Dēī.

Mōsēs, ūt Phārāōnis pērtināciām vīncērēt, mūltā ēt stūpēndā ēdīdīt prōdīgiā, quæ vōcāntūr plāgæ Ægyptī.

Quūm nīhīlōmīnūs Phārāō īn sēntēntiā pērstārēt, Dēūs īntērfēcīt primōgēnītūm ējūs filiūm ēt omnēs primōgēnītōs Ægyptīōrūm.

Tāndēm mētū vīctūs rēx pārūīt, dēdītquē Hēbrēīs dīscēdēndī fācūltātēm.

85. *The Hebrews go out of Egypt, conducted by a pillar of fire.*

Prōfēctī sūnt Hēbrēī ēx Ægyptō ād sēxcēntā millīā vīrōrūm prætēr pārvulōs ēt prōmiscūūm vulgūs.

Illīs ēgrēdiēntībūs prāībāt cōlūmnā nūbīs īn-

tērdiū, et cōlumnā ignis noctū, quæ esset dūx viæ; nec unquām pēr quādrāgintā ānnōs dēfuit illā cōlumnā.

Pōst paucōs diēs, multitudo Hēbræorūm pērvēnit ad littūs mārīs Rūbrī, ibiquē cāstrā pōsūt.

86. *Moses separates the waters of the sea.*

Brēvī rēgēm pēnituit quōd tōt millia hōmīnū dimississet, et, cōllēctō ingēntī ēxercitū, eos pērsēcūtus est.

Hēbræī, quūm vidissēt ex unā pārtē sē mārī intērclūsos ēssē, ex āltērā pārtē instārē Phārāōnēm cūm omnibūs cōpiīs, māgnō timōrē cōrēptī sūt.

Tūc Dēus Mōsī: Prōtēndē, inquit, dēxtērām tuām in mārē, et dividē aquās, ut illæ Hēbræis grādiētibūs itēr siccūm præbēant.

87. *The Hebrews pass the sea dry shod.*

Fēcīt Mōsēs quōd jussērāt Dēus: quūm tēnērēt mānūm extēnsām supēr mārē, aquæ divisæ sūt, et intūmescētēs hīnc et indē pēndēbant.

Flāvīt etiām vēntus vēhēmēns, quō exsiccātus est alvēūs.

Tūc Hēbræī ingressī sūt in mārē siccūm: erāt enī aquā tānquām mūrūs ā dēxtrā. ēorūm et lāvā.

Rēx quōquē Ægyptiūs Hēbræōs grādiēntēs insēcūtus nōn dūbitāvit mārē, quā pātēbat, ingredī cūm univērsō ēxercitū.

88. *The Egyptians are swallowed up by the waves.*

Quūm Ægyptiī prōgrēderētūr in mediō mārī, Dōminūs subvērtit ēorūm cūrrūs, et dējēcīt equitēs.

Mētū pērcūssi Ægyptiī cōpērunt fūgērē: at

Dēus dixit Mōsī: Extēdē rūsūs dēxtrām in mārē, ut āquæ rēvētāntūr in lōcū sūū.

Pārūt Mōsēs: ēt stātīm āquæ rēflūētēs ōbrūrērunt Ægyptiōs, ēt ċōrūm cūrrūs ēt ēquītēs.

Dēlētūs ēst ūnīvērsūs ēxercītūs Phārrāōnīs in mēdiīs flūctībūs; nēc ūnūs quīdēm nūnciūs tāntæ clādīs sūpērfūit.

Sic Dēus libērāvit Hēbræōs āb injūstā sērvitūtē Ægyptiōrūm.

89. *God nourishes his people in the desert.*

Hēbræī, trājēctō mārī rūbrō, diū pērāgrāvērunt vāstām sōlitūdīnēm.

Dēērāt pānīs: āt Dēus ipsē ēōs ālūt: ē cālo pēr ānnōs quādrāgīntā cēcīdīt cībūs, quēm āpellāvērunt mānnā.

Inērāt huīc cībō gūstūs sīmīlæ cūm mēllē mīxtæ.

Intērdūm ētiām dēfūit āquā: āt, jūbēntē Dēō, Mōsēs pērcūtiēbāt rūpēm vīrgā, ēt cōtīnūō ērūmpēbānt fōntēs āquæ dūlcīs.

90. *God publishes his law in the midst of thunders and lightnings, in the year 1491 before J. C.*

In mēnsē tērtiō, pōstquām Hēbræī ēgrēssī sūnt ēx Ægyptō, pērvēnērunt ād mōntēm Sīnæ.

Ibī Dēus dēdīt ēīs lēgēm cūm āppārātū tērrīficō.

Cæpērunt ēxaūdīrī tōnītrūā, mīcārē fūlgūrā nūbēs dēnsā ōpēriēbāt mōntēm, ēt clāngōr būcīnæ vēhēmēntiūs pērstrepēbāt.

Stābāt pōpūlus præ mētū trēpīdūs ād rādīcēs mōntīs fūmāntīs.

Dēus autēm in mōntē lōquēbātūr ē mēdiā nūbē intēr fūlgūrā ēt tōnītrūā.

91. *The principal articles of the law.*

Hæc porrò sūnt vĕrbă quæ prōtulit Dĕŭs :
 “ Eġō sūm Dōmīnus, quī ēdūxī vōs ē sĕrvitūtē
 Ægyptiōrūm.

“ Nōn ĕrūnt vōbīs dīī āliēnī : ĕġō ūnŭs Dĕŭs,
 ĕt nōn ēst āliŭs prætĕr mē.

“ Nōn ūsŭrpābītis nōmēn Dĕī vēstrī tēmĕrē
 ĕt sinē causā.

“ Sābbātō nullūm ōpŭs faciētis : cōlītē patrēm
 vēstrūm ĕt matrēm vēstrām : nōn ōccidētis, nōn
 ādŭltĕrābītis.

“ Nōn faciētis fŭrtūm : nōn dicētis fālsūm
 tĕstīmōniūm ādvĕrsŭs prōximūm vēstrūm : nōn
 cōncŭpiscētis rēm āltĕriŭs.”

92. *Construction of the tabernacle and the ark : Moses' death.*

Mōsēs ā Dĕō mōnitŭs, cōnfici jŭssit tābĕrnā-
 cŭlūm ĕx pĕllibŭs ĕt cōrtīnis prĕtīōsissīmīs, in-
 sŭpĕr ārcām fĕdĕris aŭrō purō vēstitām, in quā
 rĕpōsŭit tābŭlās lĕgis dīvinæ.

Quūm jān in cōspĕctū hābĕrĕt tĕrrām ā
 Dĕō prōmissām, mōrtŭŭs ēst vīr sāpiĕntiā ĕt
 cĕtĕris vīrtūtībŭs plānē ādmīrābilīs.

Lūxit ĕŭm pōpŭlŭs diēbŭs trīgintā.

Sŭccĕssit in lōcūm Mōsis Jōsŭā, quēm ipsē
 priŭs dĕsignāverāt.

93. *The Hebrews under the conduct of Joshua, pass the Jordan dry shod : in the year 1451 before J. C.*

Ut Hĕbræī in tĕrrām prōmissām intrōducĕ-
 rĕntŭr, Jōrdānis ĕrāt trājiciĕndŭs ; nĕc ĕrāt iīs
 nāvīŭm cōpiā, nĕc vādūm præbĕbāt āmnīs tūnc
 plēnō ālvĕō flŭĕns.

Dēus vēnīt ēis aūxīlīo : Jōsūā jūssīt prāfērri ārcām fōdērīs, ēt pōpūlūm sēquī.

Apprōpīnquāntē ārcā, āquā, quā sūpērnē dēflūēbānt, stētērūnt īnstār mūrī : quā aūtēm īnfā, dēscēndērūnt ēt ālvēūm siccūm rēlīquērūnt.

94. *Joshua erects a monument.*

Hēbrāī īncēdēbānt pēr ārēntēm ālvēūm, dōnēc rīpām ōppōsītām āttingērēt.

Tūm rēvērsæ sūnt āquā īn lōcūm prīstīnūm.

Jōsūā vēro dūōdēcīm lāpīdēs ē mēdiō āmnē sūblātōs ērēxit, ūt ēssēt pērēnnē rēī mōnūmētūm.

Dixīt Hēbrāīs : Sī quāndō vōs īnterrōgāvērīnt filīī vēstrī quōrsūm spēctāt īstā lāpīdūm cōngērīs ? rēspōndēbītīs : Siccō pēdē trājēcīmūs Jōrdānēm īstūm : īdcīrcō pōsītī sūnt lāpīdēs ād sēmpītērnām fāctī mēmōriām, ūt dīscānt quāntā sīt Dēī pōtēntiā.

95. *The walls of Jericho fall down of themselves.*

Erāt īn hīs lōcīs ūrbs vālīdīssīmīs mūrīs ac tūrrībūs mūnitā, nōmīnē Jērīchō, quā nēc ēxpūgnārī, nēc ōbsīdērī fācīlē pōtērāt.

Jōsūā dīvinō aūxīlīo frētūs, nōn ārmīs aūt vīrībūs, ūrbēm āggrēssūs ēst.

Arcām cīrcūmfērri jūssīt cīrcā mūrōs, sēcērdōtēsquē āntēcēdērē, ēt tūbā cānērē.

Quūm ārcā sēptīēs cīrcūmlātā fūīssēt, mūrī ēt tūrrēs īllīcō cōrrūērūnt.

Urbs cāptā ēt dīrēptā ēst.

96. *Joshua stops the sun.*

Rēgēs Chānāān, cōnjūctīs vīrībūs, prōgrēssi sūnt ādvērsūs Hēbrāeos.

At Dēus dixit Jōsūæ: Nē tîmēās ēōs; tuā
erit victoriā.

Jōsūā igītūr māgnō impētū illōs ādōrtūs ēst;
quī sūbitā fōrmīdīnē cōrrēptī fūgērunt.

Tūnc in ēōs cēcīdīt grāndō lāpīdēā, ēt mūltōs
intērfēcīt.

Quūm autēm diēs in vēspērūm inclinārēt, rē
nōndūm cōnfēctā, Jōsūā jūssīt sōlēm cōnsistērē:
ēt vērō stētīt sōl, ēt diēm prōdūxīt, dōnēc dēlētūs
fūissēt hōstīūm ēxērcītūs.

97. *He establishes the Hebrews in the land of promise,
and dies.*

Jōsūā, dēvīctīs ōmnībūs Pālēstīnæ pōpūlis,
Hēbræōs in sēdē dēstīnātā cōllōcāvīt: āgrōs ēt
ōppīdā cāptā sīngulīs tribūbūs dīvīsīt, ēt mōrtūūs
ēst.

Deīndē sūmmā pōtēstas dēlātā ēst ād jūdī-
cēs, intēr quōs ēmīnūere Gīdēōn, Sāmsōn, ēt
Sāmūēl.

Vāriā deīncēps fūīt Hēbræōrūm fōrtūnā, prō
vāriīs ēōrūm mōribūs: īī sēpē in Dēūm pēccā-
vērunt: tūnc dīvīnō præsīdīō dēstītūtī, āb hōs-
tībūs sūpērābāntūr: quōtīēs ād Dēūm cōnvērsī,
ējūs aūxīliūm īmplōrāvērunt, plācātūs Dēus ēōs
libērāvīt.

98. *An Angel appears to Gideon, and sends him to deli-
ver his people: in the year 1249 before J. C.*

Hēbræī ā Mādīānītīs vēxātī ōpēm ā Dēō pē-
tīērunt: Dēus illōrūm prēcēs aūdīvīt.

Angēlūs ādstītūt Gīdēōnī; Dōmīnūs tēcūm,
īnquīt, vīr fōrtīssīmē.

Rēspōndīt Gīdēōn: Sī Dēus nōbīscum ēst,
cūr dūrā prēmīmūr sērvītūtē?

Ait Angēlūs : Māctē ānīmō : lībērābīs pōpū-
lūm tūūm ā sērvītūtē Mādiānītārūm.

Nōlēbāt primō Gīdēōn tāntūm ōnūs sūscīpērē,
sēd dūplīcī mirāculō cōnfīrmātūs, nōn ābnūīt.

99. *Gideon raises an army, and marches against the
Midianites.*

Gīdēōn, cōntrāctō ēxērcītū, prōfēctūs ēst cūm
dūōbūs ēt trīgīntā mīllībūs hōmīnūm, ēt cāstrā
cāstrīs hōstīūm cōntūlīt.

Erāt pōrrō infīnītā mūltītūdō īn ēxērcītū Mā-
diānītārūm ; nām cūm īīs rēx Amālēcītārūm sē
cōnjūnxērāt.

Tāmēn Dēūs dīxīt Gīdēōnī : Nōn ōpūs ēst
tūbī tōt mīllībūs hōmīnūm : dīmīssīs cætērīs, rē-
tīnē tāntūm trecēntōs vīrōs, nē victōriām sūae
vīrtūtī trībūānt, nōn pōtēntīae dīvīnae.

100. *Gideon fights and gains the victory.*

Gīdēōn trecēntōs vīrōs īn trēs pārtēs dīvīsīt,
dēdītquē illīs tūbās ēt lāgēnās tēstācēās, īn quī-
būs ērānt lāmpādēs āccēnsae.

Hī mēdiā noctē īngressī cāstrā hōstīūm, cōpē-
rūnt tūbīs clāngērē, ēt cōllīdērē īntēr sē lāgēnās.

Mādiānītæ, aūdītō tūbārūm sōnītū ēt vīsīs
lāmpādībūs, tūrbātī sūnt, ēt tūrpī fūgā, quō
quīsquē pōtūīt, dilāpsī sūnt.

Dēnīquē glādīōs īn sē īnvīcēm cōnvērtērūnt,
ēt mūtūā cādē sē trūcidārūnt.

Gīdēōn hōstīūm rēgēs pērsēcūtūs ēst, ēt cōm-
prēhēnsōs nēcī dēdīt.

101. *Birth of Samson; his extraordinary strength.*

Quūm Hēbræī īn pōtēstātē ēssēt Philistæ
ōrūm, ēt āb illīs āffligērēntūr, nātūs ēst Sāmsōn,
fūtūrūs ūltōr hōstīūm.

Hūjus mātēr diū stērilis fūērāt, sēd ēī Angē-
lūs Dōmīnī āppārūt, prædixītquē ēām pārītūrām
filiūm, quī cīvēs suōs īn libērtātēm ālīquāndō
vīndicārēt.

Enīxā pūērūm, nōmēn Sāmsōnis ēī īndīdīt.

Pūēr crēvīt; īntōnsām hābūit cōmām; nēc
vīnūm, nēc sicērām bībīt: īncrēdībīlī fūit cōr-
pōris rōbōrē; ōbvīūm lēōnēm mānū īntērfēcīt.

102. *Samson becoming great, molests the Philistines: in
the year 1141 before J. C.*

Sāmsōn ādūltūs, Philistæōs mūltis āffēcīt clā-
dībūs: cēpīt trēcēntās vūlpēs, quārūm caūdīs
accēnsās lāmpādās āllīgāvīt, ēt īn hōstīūm āgrōs
īmmīsīt.

Tūnc fortē mēssīs mātūrā ērāt; itā facilē
īncēndiūm fūit.

Omnēs sēgētēs, vīnēæ ēt ōlēæ ēxūstæ sūnt;
nēc īnīmīcām gēntēm vārīs īncōmmōdis vēxāre
dēstītīt.

Trādītūs Philistæis rūpīt vīnculā, quībūs con-
strictūs fūērāt; ēt ārrēptā mākīllā āsīnī, hōc
tēlō, quōd cāsūs dēdērāt, millē hōstīūm prōs-
trāvīt.

103. *Samson inclosed in a city, carries off the gates with
the posts.*

Quādām diē Sāmsōn ūrbēm Philistæōrūm
īngressūs ēst, ībīquē pērnōctātūrūs vīdēbātūr.

Philistæī ōccāsiōnēm cāptāntēs pōrtās ōbsē-
rārī jūssērūnt, nē quīs ēxīrēt.

Pēr tōtām nōctēm ēxpēctābānt silēntēs, ūt
Sāmsōnēm mānē ēxēuntēm īntērficērēt.

At Sāmsōn mēdiā nōctē sūrrēxīt, vēnītquē ād
pōrtām ūrbīs, quām quūm īnvēnīssēt clāūsām,

hūmērīs sūstulit cūm pōstībūs ēt sērīs, ātquē
īn vērticēm mōntīs vīcīnī pōrtāvīt.

104. *His wife bribed by the Philistines, betrays him.*

Tāndēm Philistaeī, quī Sāmsōnēm cōmprē-
hēndērē nēquīvērānt, illiūs ūxorēm pēcūniā
cōrrūpērunt ūt ēā vīrūm prōdērēt.

Mulīēr vīrō pērsuāsīt, ūt sībī īndīcārēt caūsām
tāntae virtūtīs: ēt ūbī rēscīvīt vīrēs ejūs īn cā-
pillīs sitās ēssē, cāpūt dōrmīēntīs tōtōndīt ātquē
itā ēum Philistaeīs trādīdīt.

Illī, ēffōsīs ōcūlīs, vīnctūm īn cārcērēm dējē-
cērunt dīuquē lūdībrīō hābūērunt.

Sēd spātīō tēmpōrīs, crīnīs āccīsūs crēscērē,
ēt cūm crīnē virtūs rēdirē cōpīt, jāmqūē Sām-
sōn cōnsciūs rēcēpti rōbōrīs jūstae ūltiōnīs tē-
pūs oppērīebātūr.

105. *Samson dies in causing 3000 Philistines to perish.*

Erāt Philistaeīs mōs, quūm dīēs fēstōs āgē-
rēt, prōducērē Sāmsōnēm quāsi īn pōmpām
pūblicām, cāptōquē īnsultārē.

Dīē quādām quūm pūblicūm cōnvīviūm cēlē-
brārētūr, Sāmsōnēm āddūcī jūbēt.

Dōmūs, īn quā ōmnīs pōpūlūs ēt prīncīpēs
Philistaeōrūm ēpūlābāntūr, sūbnīxā ērāt dūābūs
cōlūmnīs mīrae māgnītūdīnīs.

Addūctūs Sāmsōn īntēr cōlūmnās stātūtūr.

Tūm illē ōccāsiōnē ūtēns, cōlūmnās cōn-
cūssīt, ēt tūrbā ōmnīs ōbrūtā ēst rūīnā dōmūs,
sīmūlquē Sāmsōn īpsē cūm hōstībūs nōn īnūltūs
ōccūbūt.

106. *Birth of Samuel.*

Quūm Hēlī ēssēt sūmmūs sēcērdōs, nātūs ēst
Sāmūēl; hūnc āddūxīt mātēr ād sēcērdōtēm,

et obtulit Dōminō, ut eī in sacrificiis faciendis ministrārēt.

Puer crēscēbāt ēgrēgiā prāditus indōlē, ērātque Dēō et hōmīnībūs cārūs; cui mātēr suā certis tēpōribūs affērēbāt parvām tunicām, quām ipsā confēcērāt.

Hēlī vērō hābēbāt filiōs pērdītis mōribūs, adēō ut pōpūlū ā cōlendō Dēō ābdūcērēt; nec sātis grāvītēr ēōs ūnquām rēprēhēndīt.

Quāmōprēm Dēūs ērāt et libērīs et patrī irātūs.

107. *God reveals to Samuel the chastisement which he has in reserve for Eli.*

Quādām nōctē, quūm jācērēt Hēlī in lēctulō, Dōminūs vōcāvīt Sāmūēlēm, quī rātūs sē ā sēcērdōtē ārcēssī, cūcūrrīt, dixītque: En ādsūm, vōcāstī ēnīm mē.

At Hēlī: Nōn tē vōcāvī, inquīt, fili mī: rēvērtērē in lēctulū tūūm. Idquē itērūm et tērtiō fāctūm ēst.

Tāndēm prēmōnītūs ā sēcērdōtē, Sāmūēl rēspōndīt Dēō vōcāntī; Lōquērē, Dōminē, audīt ēnīm sērvūs tūūs.

Tūm Dēūs Sāmūēlī: Egō, āit, afficiām dōmūm Hēlī iīs mālīs, quæ nēmō audīrē pōssīt, quīn eī āmbæ aūrēs tīniānt; prōptērēā quōd in libērōs suōs plūs æquō indūlgēns fūērīt, illōrūmquē vitīā nīmīūm patiēntēr tūlērīt.

108. *Samuel discloses to Eli what God has said.*

Arctiōr deīndē sōmnūs Sāmūēlēm cōmplēxūs ēst, quī dōrmīvīt ūsquē mānē.

Ubi diēs illūxīt, sūrgēns ē lēctulō, āpērūt ōstiūm tābērnāculī, uti facērē cōnsuēvērāt:

timēbāt autēm saccērdōti indicārē sērmōnēm Dēi.

Hēlī cōmpellāns ēum: Orō tē, inquīt, ēt obtēstōr; indicā mihī ēā quæ dixīt tibi Dēus: cāvē nē mē quidquām cēlēs ēōrūm quæ audīvistī.

Jūbentī pārūt Sāmūēl, illiquē enārrāvīt omniā vērba Dōminī: cui Hēlī: Dōminūs ēst, ait; faciāt quōd sibi libūerit.

109. *Misfortunes fall upon Eli, and his children; in the year 1140 before J. C.*

Paulō pōst bēllūm exōrtūm ēst intēr Philistēos ēt Hēbræos.

Hēbræi arcām fœdēris in pūgnām dēfērunt ēt cūm ēā filiī saccērdōtis prōcēdunt; sēd quīa Dēus illis ērāt offēnsus, arcā dētrīmentō māgis quām adjūmētō fuit.

Victi sūnt Hēbræi, occisi filiī saccērdōtis, arcā ipsā cāptā ēst.

Hēlī, audītō tāntæ clādīs nūnciō, ē sellā dēcidit, ēt frāctā cērvicē mōrtuus ēst.

110. *Samuel the last judge of the Hebrews. Saul is elected king.*

Sāmūēl fuit pōstrēmūs Hēbræōrūm jūdēx, ēōrūmquē rēs in sūmmā pacē ēt pērpētūā trānquillitatē administrāvīt.

At quūm sēnūissēt, ēt filiī ejūs ā mōribūs pātērnīs discēdērēt, pōpulus nōvītātis āmāns, āb illō rēgēm pētīt.

Sāmūēl primō rēm dissuāsīt, Hēbræosquē āb istō cōnsiliō dīmōvērē cōnātus ēst; sēd illi in sentēntiā pērstitērunt.

Quārē admōnitus ā Dēo Sāmūēl annūit ēo-

rūm pōstulātiōnī, ēt Saūlēm rēgēm cōnsēcra-
vīt.

Erāt Saūlis īngēns stātūrā ēt fōrmā excēl-
lēns, ādēō ūt dīgnītās cōrpōris dīgnītātī rēgiāe
pūlchrē cōnvēnīrēt.

111. *Saul's first disobedience.*

Phīlistāi īn āgrūm Hēbræōrūm irrūptiōnēm
fēcērūt.

Quāprōptēr Saūl ādvērsūs illōs prōcēssīt, ēt
āpūd Gālgālā ūrbēm īnsīgnēm īstīūs rēgiōnīs
cāstrā pōsūt.

Pōrrō Sāmūēl ēdīxērāt ūt sē pēr sēptēm dīēs ex-
pectārēnt, nēvē mănūm cūm hōstē priūs cōnsērē-
rēnt, quām īpsē vēnīēns Dēō sācrīficiūm fācērēt.

Dīē Sēptīmō, quūm Sāmūēl mōrārētūr, ēt
pūlūs mōræ pērtæsūs dilābērētūr, Saūl īpsē
ācrīficiūm fēcīt lōcō sācērdōtis.

Vīx pērāctō sācrīficiō, vēnīt Sāmūēl, rēgēm-
quē grāvītēr rēprēhēndīt, quōd mūnūs prōpriūm
sācērdōtūm sībī tēmērē ārrōgāvīssēt.

112. *Jonathan the son of Saul, routs the Philistines.*

Quūm Hēbræi ā Phīlistāis prēmērētūr, Jō-
nāthās Saūlis filiūs, aūdāx cōnsīliūm cēpīt ēt
pērfēcīt.

Sōlō ārmīgērō cōmītē, cāstrā hōstīūm īngrēs-
sūs ēst, ēt vīgīntī fērē Phīlistāis īntērēptīs,
ūnīvērsūm exērcītūm tērrōrē pērcūlīt.

Itāquē Phīlistāi pērtūrbāti cēpērūt nōn jān
ōrdīnēs sērvārē, nōn īmpēriā exēquī, sēd fūgāe
sē cōmmīttērē.

Quōd ūbī Saūl ānimādvērtīt, cōpiās cāstrīs
ēdūxīt, ēt fūgiētēs pērsēcūtūs, īnsīgnēm victō-
riām rētūlīt.

113. *Saul wishes to put his son Jonathan to death.*

Saūl, dūm pērsēquērētūr Phīlīstæōs, ēdīxērāt nē quīs nīśī cōnfēctīs hōstībūs, cībūm sūmērēt, mōrtēm cūm jūrāmētō mīnātūs illī quī cōtrā ēdictūm fēcīssēt.

Jōnāthās tūnc ābērāt, nēc rēgis īmpēriūm aūdīērāt.

Accīdīt ūt ēxērcītūs trājīcērēt sīlvām īn quā ēssēt plūrimūm mēllīs sīlvēstrīs.

Jōnāthās ēdictī pātērnī nēsciūs, ēxtēndīt vīrgām, quām mǎnū tēnēbāt, ēāmquē īn mēl īntīnctām ōrī ādmōvīt.

Id ūbī rēx cōgnōvīt, fīliūm mōrē plēctī vōlūt: sēd rēcēns mēritūm pēriculō jūvēmēm ēxēmīt; nēc pōpūlus tūlīt īnsōntēm ād sūpplicīūm trāhī.

114. *Saul disobeys a second time; is rejected, and David is consecrated king.*

Saūl pōstēā, jūbēntē Dēō, bēllūm Amālēcītīs īntūlīt. Prīmō rēm bēnē gēssīt. Cāsī sūnt hōstēs, ēt ēōrūm rēx cāptūs ēst.

Sēd deīndē Saūl Dēūm grāvītēr ōffēndīt, vētūērāt Dēūs nē quīd ēx spōliīs hōstīūm rēsērvārētūr; Saūl vērō, Amālēcītīs cāsīs, pārtēm prædæ sērvāvīt.

Quām ōb caūsām rējēctūs ēst ā Dēō, ēt īn ējūs lōcūm Dāvid ādhūc jūvēnīs ē tribū Jūdæ ēlēctūs ēst, ēt ā Sāmūēlē ūnctūs.

115. *Saul is disturbed by a demon; David is sent for to court, to calm him.*

Saūlēm, pōstquām Dēī māndātā sprēvīssēt, īnvāsīt spīritūs mālūs, ītā ūt illē īn fūrōrēm sæpē īncīdērēt.

Tūnc aūlicī ēī suāsērunt, ūt ālīquēm ārcēs-

sērēt, quī cithārām scīrēt pūlsāre, ād dēliniēndūm ægrūm ējūs ānīmūm.

Arcēssītūs ēst Dāvid hūjuscē artīs pērītūs, quī ōb illūd mūnūs īntēr mīnīstrōs rēgīōs hābēbātūr.

Itāquē stātīm āc Saūlēm spīrītūs mālūs cōrripīēbāt, Dāvid cithārām pūlsābāt, ēt rēgis fūrōr cōnsīdēbāt.

116. *The giant Goliath defies the Hebrews.*

Sēcūtūm ēst bēllūm cūm Phīlīstæis. Quūm dūæ āciēs īn cōspēctū ēssēnt, Phīlīstæūs quīdām, nōmīnē Gōliāthūs, vīr mīræ māgnītūd : īnis, prōgrēssūs ēst āntē ōrdīnēs, ēt ūnūm ēx Hēbræis sæpē prōvōcābāt ād sīngulārē cērtāmēn.

Lōricā squāmātā īndūēbātūr : Ocrēās īn crūrībūs ærēās hābēbāt; cāssīs ærēā cāpūt ējūs ōpērīēbāt, ēt clypeūs ærēūs tēgēbāt hūmērōs.

Tūm Saūl māgnā præmiā, īmō ēt filiæ nūptiās ēī prōmīsīt quī prōvōcāntis spōliā rētūlīssēt.

At nēmō cōtrā illūm ēxīrē āudēbāt; ēt Gōliāthūs sūām Hēbræis īgnāviām cūm īrrisū āc lūdibriō ēxprōbrābāt.

117. *David presents himself to fight with Goliath.*

Dāvid cōmmōtūs īgnōmīniā pōpūlī sūī, sē spōntē ād pūgnāndūm ōbtūlīt.

Itāquē āddūctūs ēst ād Saūlēm, quī, cōnsīdēratā ējūs ætātē, diffīdēbāt pūgnæ. Nōn pōtēris, īnquīt, ādōlēscētūlūs cūm vīrō rōbūstīssīmō pūgnārē.

Rēspōndīt Dāvid : Nē tīmēās, ō rēx; quum pāscērēm ōvēs pātrīs mēī, lēō īnvāsīt grēgēm, ōvēmquē cōrripūit; ēgō illūm pērsēcūtūs ōccīdī,

et ovem e faucibus illius eripui. Ursum pariter interfeci. Deus qui me defendit a leone et ursu, me quoque a Philistaeo isto defendet.

Tum Saul: Abi, inquit, cum ista fiducia: Deus te adjuvet.

118. *David takes only a sling, and advances against Goliath.*

Saul ipse sua juveni arma voluit accommodare; galeam capiti ejus imposuit; lorica pectus circumtexit, latus gladio accinxit.

David vero iis impeditus armis, quibus non erat assuetus, vix poterat incedere.

Quare unus incommodum deposuit, sumpsit autem pedum pastorale quo uti consueverat, et fundam cum quinque lapidibus in sacco.

Sic armatus adversus Philistaeum processit.

119. *David kills Goliath.*

Accedebat ex adverso Goliathus, qui, viso adulescente: Num, inquit, me canem esse putas, qui me cum baculo aggrediaris?

Cui David respondit: Tu venis ad me cum gladio et hasta et clypeo; ego autem venio in nomine Domini exercituum, quem probris ausus es lacessere.

Tunc missa funda lapide, Philistaeum in fronte percussit, et humi prostravit, currensque suum jacenti gladium detraxit, quo caput illi praecidit.

Ea re percussi Philistaei in fugam versi sunt, et victoriam Hebraeis concesserunt.

120. *Saul conceives jealousy against David.*

Redeunt Davidi obviam itum est. Hebraei gratulantes victorem deducunt ad urbem: ipsae

mūliērēs dōmībūs ēgrēssæ cūm tympanīs laūdēs
ējūs cānēbānt.

Tāntūs pōpuli fāvōr īnvīdiām Saūlis āccēndīt,
quī deīncēps mālēvōlo fūit īn Dāvidēm ānīmō,
nēc jām ēūm bēnīgnīs ōcūlis āspīciēbat.

Lōngē āliā fūit mēns filiī ējūs Jōnāthæ: vir-
tūtēm Dāvidis ādmīrāns, illūm sīngulāri āmōre
cōmplēxūs ēst, sūōquē bāltēō, arcū ēt glādīō
dōnāvīt.

121. *Saul is unwilling to perform the promise which he
had made.*

Saūl victōrī filiām sūām spōpōndērāt ūxōrēm;
āt prōmīsīs nōn stētīt, nōvāmquē cōnditiōnēm
prōpōsūt, sī nēmpē Dāvid cētūm Phīlistæōs
īntēfēcissēt.

Mālō ānīmō īd faciēbāt rēx īnvīdūs; spērā-
bāt scīlicēt jūvēmē aūdācēm fācilē pēritūrūm,
āt sūā ēūm spēs dēlūsīt.

Nām Dāvid, ōccīsīs dūcētīs Phīlistæis, rē-
dīt illæsūs; ātquē itā rēgis filiām īn mātīmō-
nīūm āccēpit.

122. *Saul frequently attempts to kill David.*

Crēscēbāt īn diēs Saūlis ōdiūm, stīmūlāntē
īnvīdiā: quārē nōn jām ōccūltē, sēd pālām
Dāvidī nēcēm pārābāt.

Bīs ēūm lāncēā cōnfōdērē cōnātūs ēst, sēd
Dāvid īctūm lēthālēm dēclīnātiōnē cōrpōris
ēffūgīt.

Saūl mādātūm dēdīt Jōnāthæ, ūt Dāvidēm
ōccīdērēt, sēd Jōnāthās nōlūt crūdēlī pātīs
īmpēriō ōbsēqui īmō cūm lācrymīs illūm ōbtēs-
tātūs ēst, ūt tām īnīquūm cōnsiliūm dēpōnērēt.

Dēnīquē Saūl mīsīt sātēllītēs, quī Dāvidēm

dōmī in ōcūlīs ūxōrīs trūcīdarēnt; hēc vērō mārītūm dēmīsīt pēr fēnēstrām, atquē itā ēripuit pēricūlō.

123. *David in flight spares Saul, who pursued him.*

Dāvid, ūt vidit implacābilēm ēssē Saūlis in sē ānīmūm, excēssit aulā, ēt sōlītūdīnēm pētīit.

Saūl illūm pērsēcūtus ēst; at, Dēō fāvētē, Dāvid īnīmīcī mānūs ēffūgit, ēt ipsē Saūlis vītām nōn sēmēl sērvāvīt.

Erāt in dēsērtō spēlūncā vāstō rēcēssū pātēns: ībī Dāvid cūm sūis cōmītībūs in īnfērīorē pārtē lātēbāt.

Fōrtē Saūl sōlūs in illām spēlūncām īngrēs-sus ēst, nēc lātētēs vidit, ōpprēssusquē sōmnō quīēvīt.

Sūi Dāvidēm cōmītēs hōrtābāntūr ūt ōppōrtūnām Saūlis īntērfīciēndī ōccāsīōnēm ārrīpērēt; sēd Dāvid nōlūt, quūm īmpūnē pōssēt, īnīmīcūm ōccīdērē.

124. *Saul dies, in the year 1056 before J. C.*

Mōtūm ēst rūrsus bēllūm cūm Philistæis; ādvērsus quōs Saūl cūm ēxērcītū prōcēssīt.

Cōmmīssā pūgnā, Hēbræī fūsī sūnt, trēs filīi rēgis in āciē cēcīdērunt: Saūl ipsē ex ēquō dēlāpsus, nē vivūs in pōtēstātēm hōstīūm vērīrēt, ūnī cōmītūm lātūs trānsfōdiēndūm prābūt.

Rēgis mōrtēm ēmnīūm Hēbræōrūm fūgā cōnsēcūtā ēst, ēt ēō diē vīctōriā īnsīgnī pōtītī sūnt Philistæi.

125. *David mourns the death of Saul his enemy.*

Dāvid, āuditā Saūlis mōrtē, lācrymās prōfūdīt: mōntēs Gelboe, ūbī cādēs illā fāctā fūērāt, ēxsēcātus ēst. Illūm, quī ā sē Saūlēm ōccī-

sūm ēssē jāctitābāt, ēt rēgļā insīgnīā āttūlērat, pērīmī jūssīt, īn pēnām vīolātæ mājēstātīs rēgļæ.

Cīvībūs ūrbīs Jābēs, quōd Saūlīs ējūsquē fili-
ōrūm corpōrā sēpēlīvissēnt, grātiām rētūlīt.

Admīrāndūm sānē vērī āc sīncērī ērgā īnī-
micūm āmōrīs ēxēmplūm.

126. *David commits two great crimes.*

Dāvid, pōstquam sōliūm cōnscēndīt, dūplēx
scēlūs, ēt quīdēm grāvīssīmūm cōmmīsīt.

Adāmāvīt mūliērēm, nōmīnē Bēthsābēn, ēām-
quē ād flāgitiūm cōmpūlīt.

Mūliērīs mārītūs, nōmīnē Uriās, vīr fōrtīssī-
mūs, tūm īn cāstrīs ērāt, ēt ēgrēgīām pātriæ
ōpērām nāvābāt.

Hūnc Dāvid īnīquō pūgnæ lōcō hōstībūs ōb-
jīcī jūssīt, ātquē itā nēcāndūm cūrāvīt.

At Dēūs ād Dāvidēm mīsīt prōphētām, quī
illūm ādmōnērēt, ēīquē pēnām scēlērīs dēnūn-
ciārēt sūbēūdam.

127. *The prophet proposes a parable to the guilty king.*

Sīc Dāvidēm āllōcūtūs ēst Prōphētā: Erānt
īn ēādēm ūrbē dūō hōmīnēs: āltēr dīvēs mūl-
tōs bōūm, cāprārūm, ātquē ōvīūm grēgēs ālē-
bāt: āltēr vērō nīhīl hābēbāt prāter ōvēm
ūnām, quām īpsē ēmērāt, ēt āpūd sē dīlīgēntēr
nūtriēbāt.

Vēnīt ād hōmīnēm dīvītēm hōspēs quīdām;
quūmquē ēī pārāndūm ēssēt cōnvīvīūm, dīvēs
illē pēpērcīt sūīs ōvībūs, ēt ōvīcūlām paupērīs
vī ērēptām hōspīti ēdēndām āppōsūt.

Tūūm ēst, ō Rēx, dē hōc fāctō jūdīcārē.

128. *The prophet applies the parable to David.*

Rēx īndīgnāns rēspōndīt: Inīquē fēcīt, quīs-

quīs illē ēst prō ōvē āblātā quātūŕ ōvēs rēd-
dēt.

Tūm Prōphētā āpērtē : Tū, āit, tū ēs īstē
vīr : tē Dēūs bōnīs ōmnībūs cūmūlāvīt, tē rē-
gēm fēcīt, tē āb irā Saūlis libērāvīt, tībī rēgiām
dōmūm, rēgiās ōpēs trādīdīt.

Cūr ērgō ūxōrēm Uriæ rāpūistī ? cūr vīrūm
īnnōxiūm, vīrūm tībī mīlītāntēm glādīō hōstīūm
īntērfēcīstī ?

Hīs Prōphētæ vērbīs mōtūs Dāvid cūlpām
āgnōvīt ēt cōfessūs ēst.

Cuī prōphētā ; Tībī, īnquīt, Dēūs cōndōnāt
pēccātūm tūūm, āttāmēn filiūs, quī nātūs ēst
tībī, mōriētūr.

129. *David fasts and prays for the life of the infant.*

Paulō pōst īnfāns īn grāvēm mōrbūm īncīdīt ;
pēr sēptēm diēs Dāvid īn māgnō lūctū fūīt, cībō
ābstīnēns ēt ōrāns.

Dīē sēptīmō īnfāns mōrtūūs ēst ; nēc aūsi
sūnt fāmūlī īd rēgi nūnciārē.

Quōs ūt vīdīt Dāvid mūssītāntēs, īntēllēxīt, īd
quōd ērāt, mōrtūūm ēssē īnfāntēm.

Tūnc, lūctū dēpōsitō, jūssīt sībī āppōnī cībōs,
mīrāntībūsquē aūlicīs dīxīt : Ægrōtāntē pūē-
rūlō, jējūnūs ōrābām, spērāns, scīlicēt Dēūm
plācārī pōssē : nūnc aūtēm quūm mōrtūūs ēst,
cūr frūstrā lūgēām ? nūm pōtēro illūm ād vītām
rēvocāre ?

130. *Absalom revolts against his father.*

Ad hūnc dōlōrēm āliūs āccēssīt dōlōr : Absā-
lon, filiūs Dāvidis, pātērnūm rēgnūm āffectāvīt :
cōncītātā mūltītūdīnē īmpērītā, ādvērsūs pātrem
rēbellāvīt.

Id ubi cognovit Dāvid excēssit Hīērōsōlymā, vēritūs nē, si ibi rēmānērēt, Absālōn cūm ēxercitū vēniēns urbēm rēgiām obsidērēt, eāmquē ferrō et ignē vāstārēt.

Quārē ēgrēssūs cūm sūis quī in officiō mānēbānt, cōnscēndit mōntē Olivārūm flēns, nudis pēdibūs et opertō capītē.

131. *The admirable patience of David.*

Fūgiēnti occurrīt vir quidā ē gēnērē Saūlis, nōminē Sēmēi, cēpit Dāvidēm ejusquē cōmitēs mālēdictis et lapidibūs appētērē.

Quōd illi indignē fērētēs vōlēbānt ulciscī injuriām, et mālēdicī cōnviciātōris capūt ampūtārē.

At Dāvid eos cōhibuit: Sinītē, inquīt, istūm mīhi mālēdicērē: forsītān Dēus his quæ patiōr mālīs plācātus mēi misērēbitur, et rēm afflictam rēstitūēt.

Incrēdibilēm rēgis patiēntiām admirātī cōmitēs dictō aegrē pārūērunt.

132. *David assembles an army against Absalom.*

Absālōn, prōfēctō patrē, ingressūs est Hīērōsōlymā, ibiquē aliquāndiū mōrātus est; quæ rēs salūtī fuit Dāvidi: nām intērīm Dāvid cōllegit cōpiās, sēquē ad bellū cōmpāravit.

Jām adērāt Absālōn cūm ēxercitū, et praeliū mōx ērāt cōmittēndū: suāsērunt rēgi sūi cōmitēs ut nē intērēssēt cērtāminī.

Quāproptēr Dāvid Jōabūm sūis cōpiis prāfecit, sēquē in urbēm vicinā cōtulit. Abiēns autēm prācēpit Jōabō cætērisquē dūcibūs, ut Absālōni parcērēt, sibiquē filiū incōlūmēm sērvārēt.

133. *Absalom is vanquished, and remains suspended to a tree by his hair.*

Acrīter pūgnātū est ūtrīnque: sēd, Dēo fāvēntē, victōriā pēnēs Dāvidēm fūit. Tērgā vērtērunt Absālōnis milītēs, ē quībūs vīgīnti dūo millīa cēcīdērunt.

Absālōn fugiēns mūlō insīdēbāt, ērāt autēm prōmissō ēt dēnsō cāpillō; dūm prācīpītī cūrsū fērtūr sūbtēr dēnsām quērcūm, cōmā ējūs implicātā ēst rāmīs, ēt ipsē suspēnsūs adhæsīt, mūlō intērīm prāterēuntē, ēt cūrsūm pērgēntē.

134. *Absalom's death.*

Vīdīt quīdām pēndētūm Absālōnēm, nēc aūsūs ēst illī mānūs vīolētās inferrē, sēd nūnciāvīt Jōābō, quī ēūm incrēpāns: Dēbūērās, inquīt, jūvēnēm impīum cōnfōdērē.

Atquī, rēspōndīt illē, mē prāsēntē, rēx prācēpīt tībī, ūt filiō sūo pārcērēs.

Egō, vērō nōn pārcām, āit Jōābūs; ēt stātīm sūmpsīt trēs lāncēās, quās īn pēctūs Absālōnis dēfixīt.

Quūm Absālōn adhūc pālpitārēt hārēns īn quērcū, ārmīgērī Jōābī rēpētītīs īctībūs cōnfōsūm intērēmērunt.

135. *David bewails the death of his rebellious son.*

Stābāt intērēā Dāvid ād pōrtām ūrbīs, expēctāns ēvēntūm pūgnæ, ēt māximē dē filiī sālūtē sōllicitūs.

Quūm illī nūnciātūm ēssēt prōfligātōs hōstēs ēt intērfēctūm ēssē Absālōnēm, nōn mōdō nōn lātātūs ēst dē victōriā quām rēpōrtāvērāt, sēd māximūm quōquē dōlōrēm cēpīt ēx mōrtē filiī.

Ināmbulābāt īn cēnāculō mœrēns, ēt īn hās

vōcēs idēntīdēm ērūmpēns : Filī mī, Absālōn, Absālōn, filī mī; ūtīnām prō tē mōriār, Absālōn, filī mī, filī mī Absālōn !

136. *David dies.*

Mūltā deīncēps bēllā Dāvid prōspērē gēssīt cōntrā Philistaeōs, rēbūsquē fōris ēt dōmī cōmpōsitīs, rēliquūm vitāe tēpūs īn flōrētī pācē ēxēgīt.

Quūm ēssēt īn ēxtrēmā sēnēctūte ēt īnfīrmā vālētūdīnē, Sālōmōnēm hārēdēm rēgnī cōnstītūt. Is ā sūmmō sēcērdōtē ūnctūs, vīvō ādhūc pātrē, rēx āppēllātūs ēst.

Dāvid pōstquām filīō dēdīssēt prācēptā rēgnō ādmīnīstrāndō ūtīlīssīmā, dīēm sūprēmūm ōbīit.

137. *Solomon requests wisdom of God.*

Dīlīgēbāt Dēūs Sālōmōnēm; ēt pēr quīetēm ādstārē vīsūs ēst; dēdītquē ōptiōnēm ēlīgēndī quīdquīd vēllēt.

Sālōmōn nōn āliūd sībī dārī prōpōscīt, quām sāpīēntiām, rēliquā ōmniā pārvī āstīmāns.

Quæ rēs itā Dēō plācūit, ūt illī plūs tribuērīt quām rōgātūs fūērāt; nām Sālōmōnī ēxīmīām sāpīēntiām impertīvīt; ēt īnsūpēr dīvītīās ēt glōriām, quās nōn pētīērāt, āddīdīt.

138. *A difficult affair is brought to Solomon's tribunal.*

Nōn mūltō pōst Sālōmōn cōncēssæ sībī ā Dēō sāpīēntiæ spēcīmēn ēdīdīt.

Dūæ mūliērēs īn ēādem dōmō hābitābānt : ūtrāquē ēōdem tēpōrē pēpērīt pūērūm. Unūs ēx hīs pūērūlīs pōst dīēm tērtiūm nōctē mōrtuūs ēst. mātēr sūbrīpūt pūērūm āltēriūs mūliērīs dōrmīēntīs, ēt hūjūs lōcō filīūm sūūm mōrtuūm supposuit.

Ortā int̃er dūas mūliērēs grāvī ālt̃ercātiōnē,
rēs ād Sālōmōnēm dēlātā ēst.

139. *The judgment of Solomon.*

Dīfīcīlīs ērāt ātquē p̃rōbscūrā quāestio, cūm
nūllūs ēssēt tēstīs.

Rēx autēm, ūt ēxplōrārēt lātēntēm vērītātēm:
Dīvidātūr, inquīt, pūer dē quō cōtrōvērsiā ēst:
ēt pārs unā unī mūliērī, ālt̃erā ālt̃erī dētūr.

Jūdiciō āssēnsit fālsā māt̃er; ālt̃erā vērō ēx-
clāmāvit: Nē, quāso, nē ōccidātūr pūer, ō
Rēx! mālo istā tōtūm hābēāt.

Tūm rēx ait; Rēs ēst mānīfēstā; hāc vērē
ēst māt̃er pūerī; ēt huic illūm ādjūdicāvit.

Admirāti sūnt ōmnēs sīngulārēm rēgis prū-
dēntiām.

140. *Solomon builds and consecrates the temple of Jeru-
salem, in the year 1004 before J. C.*

Sālōmōn tēplūm immēnsī ōp̃erīs Hīērōsō-
lymāe aedificāvit: ōmniā aurō ārgētō gēmmis-
quē in ēō fūlgēbānt. In hōc tēplō arcā fōd̃erīs
cōllōcātā ēst.

Vicīnī rēgēs ōb tāntām sāpiēntiāe fāmām cūm
Sālōmōnē āmicitiām jūnxērunt, fōd̃usquē fē-
cērunt.

Rēginā Sābāe ejūs visēndī cūpidā fīnībūs
rēgnī suī ēxcēssit, vēnitquē Hīērōsōlymām.

Rēgnābāt Sālōmōn in sūmmā pacē ōpībūs ēt
dēlicīis āffluēns.

141. *Solomon in his old age gives himself up to disorder
and idolatry.*

Pōst̃eā Sālōmōn vōlūptātī sē dēdit; nīhīl
pōrrō tām inīmicūm ēst vīrtūtī quām vōlūptās;
itāquē āmisit sāpiēntiām.

Mulierēs extērae, quās ādamāvit, cūm jān sēnem ād ritūs gētilēs pētrāxērunt.

Quibūs rēbūs offēnsus Dēus pēnām illī dēnūtiāvit, scilicēt fōrē ut rēgnūm mājorē ex pārtē filiō ejūs ādimēretūr et sērvō trādēretūr: atquē itā fāctū ēst.

142. *Rehoboam, Solomon's son, exasperates the people.*

Sālōmōnī Rōbōāmūs filiūs sūccēssit: is impēriū cūlpā pātērnā jān nūtāns stūltitiā suā ēvērtit.

Sālōmōn pōpūlo vēctigāl grāvissimūm impōsūērāt; quōd ōnūs quām pōpūlus tōlērāre nōn pōssēt, illūd pōpōscit immīnūi.

Rēgēm mōnēbānt sēnēs ut pōpūlo sātisfācērēt, jūvenēs vērō dissuādēbānt.

Rōbōāmūs æquālīum cōnsiliō ūsus, pōpūlo ācērbē rēspōndit; ejusquē pōstulātiōnēm rējēcit.

143. *Ten tribes forsake Rehoboam, and choose for themselves a king; in the year 975 before J. C.*

Exōrtā ēst sēditiō: dēcēm tribūs ā Rōbōāmō dēfēcērunt, rēgēmquē sibi crēāvērunt Jērōbōāmū ē tribū Ephraimī. Dūæ tāntūm tribūs in fidē mānsērunt, scilicēt tribūs Jūdæ, et tribūs Bēnjāmīnī.

Sic dūo ex unō rēgnā fāctā sūnt, āltērūm Jūdæ, āltērūm Isrāēlis.

Jērōbōāmūs, ut pōpūlūmsūūm ā cōnsuētūdīnē ēūndi Hiērōsōlymām ābdūcērēt, prōpriām rēligiōnēm eis instituit, et falsos Dēos propōsuit cōlēndos.

144. *Short duration of the kingdom of Israel; its end; in the year 721 before J. C.*

Nōn diū stētit rēgnūm Isrāēliticūm, quā ōmnēs ād unūm rēgēs fūērunt impīi.

Ad eos Dēus sæpē misit Prōphētās, quī eos admōnērēt, et ad verūm cultūm revōcārēt; sed illī Prōphētārūm mōnītis nōn parūerunt, imō eos cōtūmēliis, pēnis, mōrtē affēcērunt.

Quārē irātus Dēus illōs in pōtēstātē hōstīum trādīdīt: devīctī sūt ā rēge Assyriōrūm, quī decem tribus captīvōs fēcīt, et in Assyriām, depōrtāvit.

145. *The history of Tobit.*

Intēr captīvōs quī dēductī sūt in Assyriām fuit Tōbiās.

Is ab inēuntē ætātē lēgēm divīnām sēdulō obsērvābāt.

Quūm essēt pūer, nihil tāmēn pūerilē gēssīt.

Dēniquē dūm irēt omnēs ad vitulōs aurēos, quōs Jērōbōāmūs, rēx Isrāēl, fēcērāt et pōpulo adōrāndōs propōsuerāt, hic solūs fugiēbāt sociētātē omniūm; pērgēbāt autē ad tēplum Dōmini, et ibi adōrābāt.

146. *Tobit retains his piety in the midst of the Gentiles.*

Tōbiās adultus uxōrē dūxit habuitquē filiū quē ab infāntiā docuit timērē Dēum, et ab omni pēccātō abstīnērē.

Quūm in captivitātē abductus essēt, eāmdē in Dēum pietātē sēpēr retinuit: omniā bonā, quæ habērē pōtērāt, quōtidie exiliī sui cōmītibus impertiēbāt, eosquē mōnītis salūtāribus ad colēndūm Dēum hortābātūr.

Gābelō cuidā egēnti decem talēntā, quibus ā rēge donātus fuērāt, pērhumānitēr cōmōdāvit.

147. *Tobit inters the dead at the risk of his life.*

Pōstēā exortus est novus Assyriōrūm rēx

Isrāēlītīs infēnsūs, quī ēōs vēxābāt, nēcābāt, ēt sēpēlīrī vētābāt.

In hāc cālāmītātē, Tōbīās frātrēs invīsēbāt, mīsērōs cōsōlāns, ēgēnōs ōpībūs sūīs jūvāns, ēt mōrtuōs sēpēlīēns.

Eā rēs nūnciātā ēst rēgī, quī jūssit Tōbīām intērficī, ēt bōnīs ōmnībūs spōliārī.

At Tōbīās cūm ūxōre ēt filiō dēlītūit, sicquē rēgis irām ēffūgīt.

148. *He perseveres in the practice of this duty against the will of his friends.*

Dīe quōdām fēstō, quūm dōmī laūtūm cōnvīvīum pārāvīssēt, mīsīt filiūm ūt āliquōt ē sōcīis ād prāndiūm invītārēt.

Rēvērsūs filiūs nūnciāvit pātrī hōmīnēm Isrāēlītām jācērē īn fōrō mōrtuūm.

Exsīliēns stātīm Tōbīās, cādāvēr ōccūltē pōrtāvit dōmūm, ūt illūd nōctē sēpēlīrēt.

Sūī illūm āmicī āb hōc ōffīciō dēhōrtābāntūr; āt Tōbīās māgis Dēūm quām rēgēm tīmēns, īd fācērē nōn dēstītūit.

149. *Tobit becomes blind, and suffers this affliction with patience.*

Tōbīās īn prāstāndō sōlītō ōffīciō dēfātīgātūs, īncūbūit pāriētī ēt ōbdōrmīvīt: fōrtē ēx nīdō hīrūndīnūm stērcōrā cālīdā īncīdērūnt īn ōculōs dōrmīēntīs ūndē cēcūs fāctūs ēst.

Quām cālāmītātēm īdēō pērmīsīt Dēūs illī ēvēnīrē, ūt ēssēt illūstrē pātiēntīae ēxēmplūm pōstēris prōpōsītūm ād īmītāndūm.

Nām Tōbīās ādēō pātiēntēr tūlīt cēcītātēm, ūt nēquē illūm quērēntēm quīsquām āudiērīt, nēquē illē ēō mīnūs cōstāntēr Dēūm cōlūērīt.

150. *Tobit's abhorrence of theft.*

Uxor Tōbiæ in tēxendā tēlā cōmpārābāt ēā quæ ad victum ērānt nēcēssariā. Quāndām diē dōmum attulit hœdum, quē prētīō lābōris quōtidīanī ēmērāt.

Hœdum bālāntēm aūdīvīt Tōbiās; ēt vērītus nē furtō āblātus ēssēt, dīxīt ūxorī: Vidē nē istē clām ālicuī ēreptus sīt: rēddē illūm dōmīnō suō: nēfās ēnīm ēst nōbīs ēx rāptō vīvērē. Adēo vīr jūstus āb ōmnī imprōbitatē ābhōrēbāt!

151. *Tobit's advice to his son.*

Tōbiās mōrtēm sībī īmmīnērē pūtāns, vōcāvīt filiūm suūm: "Aūdī, īnquīt, fili mī, vērbā patrīs āmāntīssīmī: ēāquē pēnītus mēmōriæ tuæ īnfīxā hārēānt, ūt vītā sāpiēntēr īnstitūās.

"Quōtidīē Dēum, cōgītā, ēt cāvē nē ūnquām īn ēum pēccēs, ējūsquē præcēptā nēglīgās.

"Mīsērērē paup̄rūm, ūt Dēus tuī mīsērēātūr: quāntum pōtēris, estō bēnēfīcūs ēt īībērālīs; sī tībī magnæ ōpēs sup̄pētānt, mūltum trībūē; sī pārvæ, pārūm, sēd libēntēr; quōniām bēnēfīcēntiā hōmīnēm āb ætērnā mōrtē libērāt.

"Sūpērbīām fūgē, nēquē ēām īn ānīmum aut īn sērmōnēm sīnās ōbrēpērē.

152. *Continuation of his advice.*

"Quōd tībī nōlīs fīērī, āliīs nē faciō: fili mī, sī quīs tībī ōpūs fēcērīt, stātīm ēī mērcēdem pērsolvē: cōnsīliūm sēmpēr ā vīrō sāpiēntē ēxquīrē: nē sōciētātēm cūm imprōbīs jūngīto.

"Quūm ēx hāc vītā dēcēssēro, sēpēlī corpūs mēum: mātrem tuām cōlīto, mēmōr mālōrūm quæ pāssā ēst, dūm tē īn ūtērō gēstārēt; ēt

quū ipsă suprēmūm diēm ōbiērīt, ăam pōnīto mēcūm īn ăodēm sēpūlcro.

153. *Tobit informs his son that he had lent ten talents to Gabael.*

“ Hōc ătīām tē mōnēo, fili mī, mē cōmmōdā-vissē dēcēm ārgēntī tālētă Gābēlō, quī nūnc cōmmōrātūr Sāgē īn ūrbē Mēdōrūm.”

Tūnc ādōlēscēns pātrī: Omniă, īnquīt, ūt prācipīs mīhī, făciām, pătēr. Quōmōdō autēm illām pēcūniām ā Gābēlō rēcipiām īgnōrō; nām nēquē illē mē, nēquē ăgō illūm nōvī; nēc quā viă ăātūr īn Mēdiām scīo.

Cuī Tōbiās pătēr: Chirōgrāphūm Gābēlī hăbēō, quōd quūm illī ăxhibūērīs, stătīm rēddēt pēcūniām; sēd quārē tībī hōmīnēm fīdēlēm, quī tībī sīt dūx viă.

154. *The angel Raphael offers to accompany Tobias.*

Egrēssūs Tōbiās īnvēnīt jūvēm stāntēm ăt accīntūm ād ītēr făciēndūm; quēm īgnōrāns Angēlūm Dēi ăssē, sālūtāvīt.

Undē ăs, ō bōnē jūvēnīs? Sūm, īnquīt illē, ūnūs ăx Isrăēlītīs:

Nōstī-nē, ăt Tobiās, viām quă dūcīt īn Mēdiām? Nōvī, īnquīt, ăt săpē ūsūs sūm hōspītīō Gābēlī, quī ībī hăbităt.

Tōbiās ăă lătūs rēnūnciăt pātrī, quī ārcēssi-tūm jūvēm īntērrōgāvīt, ān vēllēt ăssē filiī cōmēs ăt ītinērīs sōciūs, prōmissă mērcēdē? Id sē vēllē rēspōndīt jūvēnīs.

Ităquē Tōbiās vălēdīxīt pārentībūs sīmūlquē āmbō dēdērunt sē īn viām, ăt cānis sēcūtūs ăst ăos.

155. *The tears of Tobias' mother.*

Prōfēctō Tōbiā, cœpīt mātēr ejūs flērē, ēt
 ācērbē quērī quōd vīr sūūs dīmīsissēt filiūm.

Cūr nōs ōrbāstī sōlātiō sēnectūtīs nōstræ?
 mēliūs fuit cārērē istā pēcūniā ad quā rēcūpē-
 rāndā filiūs missus ēst: sātis ērāt nōbīs quōd
 filiī cōspēctū frūī licērēt.

Cuī mārītus: Nōlī flērē, inquīt; incōlūmīs
 filiūs pērvēniēt in Mēdiām; incōlūmīs ad nōs
 rēdībīt: Dēus mittēt Angēlūm, quī ēī prōspē-
 rūm itēr præstēt.

Quībus vērbīs sēdātā muliēr tēcūt.

156. *Tobias delivered from a monstrous fish.*

Intērēā Tōbiās ēt Angēlūs pērvēnērē ad flū-
 mēn Tigrīm; ēt quūm ādōlēscēns āccēssissēt
 ad ābluēndōs pēdēs, ēccē piscis ingēns ēxsiliit,
 quāsi illūm dēvōrātūrū.

Ad cūjūs āspēctūm Tōbiās pērtērrītūs ēxclā-
 māvīt: Dōminē, invādīt mē. Cuī Angēlūs; Ap-
 prēhēndē illūm, ēt trāhē ad tē.

Piscis ātrāctūs in rīpām āliquāndiū pālpitā-
 vīt, ēt ēxpīrāvīt.

Tūnc jūssit Angēlūs fēl piscis sēpōnī, ūtpōtē
 mēdicāmētūm sālūtārē: deīndē pārtēm cārnis
 cōxērunt cōmēdēndā in viā.

157. *He arrives at the city of Ecbatana.*

Ut āpprōpīnquāvērunt ūrbī, quæ vōcābātūr
 Ecbatānā, dixīt Tōbiās Angēlō: Apūd quē
 vīs ūt dīvērsēmūr in hāc ūrbē?

Cuī Angēlūs: Est hīc, inquīt, vīr quīdām
 cōgnātūs tuūs, nōminē Rāguēl, is nōs ēxcipiēt:
 hābēt filiām ūnicām, quā tē ōpōrtēt ūxōrē
 dūcērē: pētē ēām ā pātrē; nēc dūbīto quīn

pōstulātiōnī tūæ libēntēr ānnūāt. Dēūs ēnīm hās tībī dēstināt nūptiās; ēt ōmnēs Rāgūēlīs fācūltātēs jūrē hærēditāriō ād tē pērvēniēt.

158. *Tobias is received at the house of Raguel his relation.*

Eōs lætus ēxcēpīt Rāgūēl, quī cōspicātūs Tōbiām, dixit ūxōrī sūæ: Quām sīmīlis ēst hīc ādōlēscēns cōgnātō mēō!

Tūm ād hōspītēs cōvērsūs: Undē ēstīs, bōnī jūvēnēs? Quī rēspōndērunt: Sūmus ēx Isrā-ēlītīs ūrbīs Ninīvēs.—Nōstīsne Tōbiām? Nō- vimūs.

Tūnc Rāgūēl cēpīt Tōbiām laūdībūs ēfferrē: quēm intērpēllāns Angēlūs: Tōbiās inquit, dē quō lōquēris, pātēr īstiūs ēst. Rāgūēl cōm- plēxūs ādōlēscēntēm, āit: Tībī grātulōr. fili mī, quā bōnī ēt ōptīmī virī filiūs ēs. Uxōr Rāgūēlīs ēt filiā cōllācrymāvērunt.

159. *Tobias' marriage*

Deīndē Rāgūēl jussit āppārārī cōnvīviūm; quūmqūē hōspītēs hortārētūr ūt discūmbērēt: Nēquē ēgō cōmēdām, inquit Tōbiās, nēquē bī- bām, nisi priūs filiām tūām mihī dēspōndēris.

Cuī Rāgūēl: Dēūs prōfēctō mēās prēcēs aū- dīvīt, vōsquē hūc āddūxit, ūt īstā cōgnātō sūō nūbērēt: quāprōptēr nōlī dūbitārē quīn tībī hō- diē dātūrūs sīm ūxōrēm.

Accēptā chārtā, fēcērunt cōscripsiōnēm cōn- jūgiī, ēt laūdāntēs Dēūm, mēnsæ āccūbūērunt.

160. *Gabael comes to the wedding.*

Rāgūēl Tōbiām ōbtēstātūs ēst ūt āpūd sē quīndēcīm diēs mōrārētūr: cūjūs vōlūntātī ōb- tēmpērāns Tōbiās, rōgāvīt Angēlūm ūt sōlūs

ādirēt Gābēlūm, pātērnāmq̃ pēcūniām āb illō rēcīpērēt.

Itāq̃ Angēlūs, sūmptīs cāmēlīs, prōpērāvīt Rāgēm, sūm Gābēlō chīrōgrāphūm rēddidīt, pēcūniām illī crēditām rēcēpīt, ēum nūptiās Tōbiāe āddūxīt.

161. *The unhappiness of Tobit and his wife.*

Intērēa Tōbiās pātēr ērāt ānimō ānxiō ēt sōlīcītō, quōd sūus filiūs īn rēdēundō tārdiōr ēs-sēt. Quārē tāmdiū mōrātūs filiūs: Inquīēbāt mōerēns: Fōrsitān Gābēlūs mōrtūus ēst, ēt nēmō ēst quī illī rēddāt īstām pēcūniām: illūm ābēssē ā nōbīs vēhēmētēr dōlēō: cōpēruntq̃ ipsē ēt ūxōr ējūs flērē.

Præsērtīm lūctūs mātēris nullō sōlātiō lēvār ipōtērāt: hēc quōtidīē dōmō ēgrēssā cīrcūibāt vīas ōmnēs, quā filiūm sūm rēditūrū ēssē spērābāt, ūt prōcūl vīdērēt ēum, sī fiērī pōssēt, vēniētēm.

162. *Tobias returns to his father.*

Cōnsūmptīs quīndēcīm diēbūs Rāgūēl vōlūit Tōbiām rētīnērē; sēd Tōbiās: Orō tē, āit, dīmīttē mē quāmpīmūm: scīs ēnīm pārentēs mēos nūnc ānimō āngī mēā cāūsā.

Tāndēm ā sōcērō dīmīssūs cūm ūxōrē ād pātērē rēdībāt.

īn ītinērē dīxīt illī Angēlūs: Stātīm ūt dōmūm īngressūs fūērīs, Dēūm ādōrā; ēt cōmplexūs pātērē līnī ōcūlōs ējūs fēllē pīscīs, quōd sērvāstī; tūnc sānābuntūr ōcūlī ējūs, tēquē ēt cōelūm pātēr lētūs cōspīciēt.

163. *Arrival of Tobias.*

Dūm Tōbiās ūrbī āpprōpīnquārēt, mātēr ējūs,

ut solēbāt, in vērticē mōntis sēdēbāt, undē prōspicērē in lōnginquūm pōssēt; vidīt illūm prōcūl veniēntē, cūrrēnsquē nūnciāvit virō suō.

Tūnc cānis, quī simūl fūērāt in viā, prēcūcūrrit ēt quāsī nūnciūs advēniēns caudā suā hērō adūlābātūr.

Cōnfestīm pātēr cōsurgēns cēpīt offēndēns pēdibūs cūrrērē, ēt datā mānū sērvō, prōcessit obviām filiō. Osculātus ēst ēum, cēpēruntquē ambō prae gaudiō lacrymās fūndērē.

164. *The father recovers his sight.*

Quūm ambō Dēum adōrāvissēnt, ēiquē grātias ēgissēnt, cōnsēdērunt. Deīndē Tōbiās oculōs patrīs linivit fēllē piscis: ēt pōst dimīdiām fērmē hōrām cēpīt albugō, quāsī mēembrānā ovī, ēx oculis ejūs ēgrēdī, quām apprhēnsām filiūs ēextrāxit: atquē illē statīm vīsūm rēcēpit.

Tūnc lētī omnēs collaudābant Dēum; prōpīnquī quōquē Tōbiāe cōnvēnērunt, grātulāntēs ei omniā bonā quae Dēus illi impertuerāt.

165. *The angel Raphael discovers himself to Tobit.*

Deīndē Tōbiās nārrāvit pārentibūs bēnēficiā quae accēpērāt ab eō itinēris dūcē, quēm hōmīnēm ēssē putābāt: quārē obtulērunt illi dimīdiām pārtē pēcūniā quām attulērāt.

Tūnc illē dixit eis: Egō sūm Rāphāēl Angēlūs, unūs ē sēptēm quī adstāmūs antē Dēum: misit mē Dōmīnūs ut sārārēm tē: nūnc tēmpūs ēst ut ad ēum rēvērtār ā quō missus sūm. Vōs autēm dēbitās Dēo grātēs rēpēnditē.

Hēc locūtus, ab illōrūm cōspēctū āblātus ēst, nēc ūltrā cōmpārūt.

166. *The happy death of Tobit ; his posterity.*

Tōbiās, pōstquām vīsūm rēcēpissēt, vixit ān-
nīs dūōbūs ēt quādrāgintā. Instāntē autēm
mōrtē, vōcātūm filiūm mōnūit ūt sēmpēr in tī-
mōrē Dōmīnī pērsēvērārēt. Tūm plācidā mōrtē
quīēvīt.

Mōrtuō patrē, Tōbiās filiūs pērrēxit ād sō-
cērūm sūūm Rāgūēlēm, illūmqūē ōmnī ōfficiō
cōlūit.

Dēniquē cūm āttigīssēt nōvēm ēt nōnāgintā
ānnōs, ipsē vitā ēxcēssit. Omnēs autēm libērī
ējūs ēt nēpōtēs dōmesticām vīrtutēm sūnt imī-
tātī; Dēōquē pāritēr ēt hōmīnībūs grātī ēt āc-
cēptī fūērūnt.

167. *Abias and Asa kings of Judah.*

Hāctēnūs ēā quāē ād rēgnūm Isrāēlītīcūm
spēctābānt brēvītēr āttigī: nūnc rēvērtōr ād
rēgēs Jūdæ ā quībūs dīgrēssūs sūm.

Rōbōāmō patrī sūccēssit Abiās, quī trēs tān-
tūm ānnōs rēgnāvīt, sōliūmqūē rēliquit Asæ
filiō.

Asā Dēō grātūs ōb piētātēm fūit, quīppē ārās
fālsōrūm nūmīnūm ēvērtīt, ēt impiōs rēgnō sūo
ēxpūlit.

Quām ōb caūsām Dēūs illī pācēm sātīs diū-
tūrnām cōncēssit. Pōstēā tāmēn Asā bēllūm
gēssit cūm Isrāēlītīs dē quībūs vīctīs āmplām
prædām rētūlit.

168. *Jehoshaphat, king of Judah, in the year 919 before
Jesus Christ.*

Mōrtuō patrē, Jōsāphātūs rēgnārē cōepīt, fu-
itquē rēligiōsūs Dēī cūltōr; quāpiōptēr Dēūs
illūm glōriā ēt dīvītīs aūxit.

Jōsāphātūs tāmēn cūm Achābō Isrāēlītārūm rēgē impiō āmicītiām jūnxīt; quæ rēs illī māgnō dāmnō fūit: nām cōjūctīs cōpiīs pūgnārūnt ādvērsūs rēgēm Syrīæ. In praeliō Achābūs intēfēctūs ēst; pārūmquē ābfūit quīn pērīrēt ēt ipsē Jōsāphātūs, nēc sinē aūxiliō dīvinō incōlūmis ēvāsīt. Indē dōcūmētūm cāpērē dēbēmūs quām pēriculōsā sit imprōbōrūm sociētās.

169. *Joram and Ochozias kings of Judah.*

Jōsāphātō patrī succēssīt Jōrāmūs, quī ā pāternā piētātē dēgēnērāvīt, nāmquē Athālīām impiī Achābī filiām dūxīt ūxorēm, fūitquē sōcērō quām patrī simīliōr. Grāvī mōrbō, quēm Dēus immisērāt, cōsumptūs ēst.

Pōst hūnc Ochōsiās filiūs rēgnūm ādēptūs ēst, nēc diū tēnūit; nām pēssimæ mātīs ēxēmplō ād vitīā impūlsūs misērē intērīit.

170. *Death of Athalia; reign of Joash, in the year 883 before J. C.*

Mōrtuō Ochōsiā, mātēr ejūs stīrpēm rēgiām intērēmīt, ēt rēgnūm occūpāvīt. Unūs tāntūm Ochōsiæ filiūs nōminē Jōās prōmiscūæ cēdi ērēptūs fūit, ēt in tēplō cūm nūtricē occūlātūs.

Hūnc Jōiādās Pōntifēx in tēplō clānculūm ālūit, atquē ēdūcāvīt. Pōst ānnōs fērē octō pūērūm rēgiūm cētūrionībūs ēt plēbī cōrām prōdūxit, occisāquē Athālīā in rēgnūm rēstitūit.

171. *The change of Joash, his crimes, and his death.*

Jōās, quāmdīū cōsiliīs Jōiādæ ūsus ēst, obsērvāntissimūs fūit dīvinī cūltūs, māgnīs sūmptībūs tēmplūm ēxōrnāvīt.

Sēd Jōiādā mōrtuō, aulicōrūm ādūlātiōnē

cōrrūptūs ād vītīā dēflēxīt, vērāmquē rēligiōnēm dēsērūt.

Immēmōr bēnēficiī ā Jōiādā āccēptī, filiūm illiūs sāpiēntēr ādmōnēntēm lāpidībūs ōbrui jūssit.

Ipsē paulō pōst ā sūis īn lēctiōe pecātūs, sēpultūrā rēgiā cārūt.

172. *Amasias, king of Judah.*

Jōæ mōrtē rēgnūm ād Amāsīām filiūm dēvēnīt; īs Idūmæām ādōrtūs ēst cūm īngēntībūs cōpiīs, quās māgnō sūmptū cōllēgērāt: sēd ā Prōphētā ādmōnītūs ēst ūt māgis dīvinō aūxilīo quām milītūm mūltitūdīnī cōnfidērēt.

Itāquē dīmīssā milītūm pārtē, pārvā mǎnū cūm hōstē cōnflīxīt, ēt īnsīgnēm victōriām ēpōrtāvit.

Deīndē, ēlātūs victōriā, Dēūm dēsērūt; ēt ā rēgē Sāmāriæ quēm tēmērē lācēssīvērāt, āmissō ēxērcitū, cāptūs ēst.

173. *Osias and Joatham, kings of Judah.*

Osias Amāsīæ filiūs ēt sūccēssōr fūit. Phīlistæōs, Dēō fāvēntē, dōmūt, Arābēs dēvicīt.

Pōstēā ānimūm ējūs īnvāsīt sūpērbīā; mūnūs sēcērdōtūm sībī ārrōgāvit: thūs Dēō aūsūs ēst ōffērrē, quōd sōlis sēcērdōtībūs fās ērāt; quūmquē ā Pōntīficē ādmōnītūs, nōn pārūissēt, tūrpī mōrbō, quēm lēprām vōcānt, cōrrēptūs ēst.

Quārē prōcūrātiōnēm rēgnī cōactūs ēst rēlinquērē Jōāthæ filiō, quī rēctē impēriūm ādmīnīstrāvit.

174. *Achas, king of Judah.*

Achās Jōāthæ filiūs īn Dēūm impiūs fūit,

nūminā gēntiūm cōlūit. Rēgis ēxēmplūm brēvi sēcūtā ēst ipsā cīvītās.

Quām ōb caūsām Dēō invīsūs, māgnām clādēm āb Sāmāriæ ēt Syriæ rēgībūs accēpit; nēc illū cālāmītās ād mēliōrēm mēntēm rēvōcāvīt.

Non ēūm pūdūt āb Assyriīs aūxiliūm pētērē, aūrūmqvē ēt ārgēntūm ā tēplō āblātūm illōrūm rēgī dōnō mittērē: vēnīt rēx Assyriōrūm, ēt prīmūm quidēm hōstēs ējūs quī sē ādvōcāvērāt prōfligāvit, sēd deīndē ipsiūs etiām rēgnūm vāstāvīt.

175. *Reign of Ezekias, his piety.*

Ezēchiās singulārī piētātē florūit: stātīm ūt rēgnō pōtitūs ēst, pōpūlūm ēt sēcērdōtēs cōhōrtātūs, ūrbēm ā pātērnīs supērstitiōnībūs expiāvīt, tēmplūm ōrnāvīt; cērēmōniās, quæ jāmpridēm ōmissæ fūērānt, rēstitūt.

Nec mīnōr ēī fuit īn bēllō gērēndō vīrtūs quām īn rēligiōnē tūēndā piētās: Philistaeos mūltis prēlliis cōtūdīt. Jūdæosquē ā tribūtīs, quæ pēndēbānt Assyriīs, libērāvīt.

176. *His disorder and remarkable cure*

Iisdēm tēpōribūs Ezēchiās īn grāvēm mōrbūm incidīt: Quūmqvē Isaiās Prōphētā illi dēnūnciāssēt vitæ finēm ādēssē, Dēūm rēx cūm lācrymīs ōrāvīt nē sibi vitām ādimērēt.

Prēcībūs ējūs ēt lācrymīs mōtūs Dēūs, quīndēcīm ānnōrūm ūsūrām illi cōncēssīt; ātquē ād faciēndām fidēm, sōlis ūmbiā, rēgē itā pōstulāntē, pēr dēcēm linēās rēgrēssā ēst īn ējūs hōrōlōgiō.

Tērtiō pōst diē, Ezēchiās sānātūs tēmplūm ādīt.

177. *The king of Assyria besieges Jerusalem, which God delivers by a miracle, in the year 710 before J. C.*

Rēx Assyriōrūm bellūm Ezēchiāe intulit: Hiērosōlymām obsidiōnē cīnxīt, mīnitāns ūrbis ēxcidīum, nīsī cīvēs mātūrā dēditiōnē sībī cōnsulērēt.

In hōc stātū rērūm Ezēchiām cōfirmāvit Isaiās, pōllicitūs dīvinūm aūxiliūm nōn dēfūtūrūm, brēviquē obsidiōnēm sōlūtūm iri.

Et vērō nōctē sēquēntī Angēlūs Dēi cētūm octogintā quīnquē hōstīūm millīā lēthō dēdit. Rēx Assyriōrūm trēpidūs in patriām fugit, ibiquē paulō pōst ā filiis occisus ēst.

178. *Death of king Ezechias.*

Ezēchiās, tāntō pēriculō libērātus, in sūmmā pacē rēliquūm vitæ tēpūs ēgīt: omniā illi fēlicītēr cēdēbānt, quā illi Dēūs fāvēbāt; ipsē tōt bēnēficiis dīvinis obligātus in ēādēm cōstāntēr piētātē mānsit: omnēm sūām spēm in Dēi aūxiliō pōsūt: iis rēbūs quæ Dēo plācēbānt animūm sēmpēr intēndit.

Rēgnāvit ānnōs nōvēm ēt vīginti, quibūs ēxāctis, placidā mōrtē dēcēssit. Pōpūlūs ēum lūxit, ēt corpūs ejūs intēr sēpūlcra āvōrūm rēgūm lōcō ēditiōrē cōllōcātūm ēst.

179. *The crimes of Manasses, his imprisonment, and penitence.*

Ezēchiāe sūccēssit Mānassēs, patrīs rēligiōsī filiūs impiūs. Is, rēlictō vērī Dēi cūltū, fālsā nūminā ādōrāvit.

Ad impiētātē āccēssit crūdēlītās; quūm ēnīm Isaiās prōphētā irām dīvinām illi dēnūn-

ciāssēt, rēx fūrōrē pērcītūs prōphētām sērra līgnēā sēcārī jūssīt.

Nēcēm sērvī sūī brēvī ūltūs ēst Dēūs: Mānāssēs āb Assyriīs vīctūs cāptūsquē ēst, ēt īn vīnculā cōnjēctūs.

Ibī cālāmītātē ēdōctūs, scēlērūm vēniām sūpplīcītēr ā Dēō pētīit ēt īmpētrāvīt: īn rēgnūm rēstītūtūs, Dēum pīe cōlūt.

180. *King Amon; his speedy death; the piety of his son Josias.*

Amōn, Mānāssīs filiūs, pātērnām īmpīētātēm īmītātūs ēst, nōn vērō pēnītēntiām.

Nōn ūltrā biēnniūm rēgnāvīt, ēt ā sūīs dōmī īntērfēctūs ēst.

Cūī sūccēssīt Jōsiās, vīr sānctūs ēt rēlīgiōsūs. īs ā pūērō vīrtūtī dēdītūs, pōpūlūm ād lēgītīmūm cūltūm rēvōcāvīt.

At illūm deīndē īncōnsīdērātā fīdūciā pērdīdīt; nām cōntrā Egyptiōs ēxērcītūm dūxit, ādmōnītūsquē ā Dēō ūt praeliō ābstīnērēt, nīhīlō mīnūs āciē dīmīcāvīt. Itāquē, rē mālē gēstā, vūlnūs āccēpīt, ēt paūcīs pōst dīēbūs mōrtūūs ēst.

181. *The captivity of Babylon in the year 606 before J. C.*

Jōsiās mōriēns trēs rēlīquīt filiōs: ēx hīs Jōāchās trēs dūntāxāt mēnsēs rēgnāvīt; bēllō cāptūs ēst āb Assyriōrūm rēgē.

īn Jōāchæ lōcūm sūffēctūs ēst Jēchōniās, quē rēgnāntē, Nābūchōdōnōsōr, Bābylōniōrūm rēx, Hīērōsōlymām expūgnāvīt; cīvēs Bābylōnēm trānstulīt rēlīctā vīlī plēbēcūlā, cūī prāfēcīt Sēdēcīām, pōstrēmūm rēgēm.

Quum Sēdēcīās rēbellāssēt, Nābūchōdōnōsōr

rēversūs urbēm dirūit, tēplūm incēndit, Sēdēciām, ēffōssīs priūs ōcūlīs, in cārcērēm mīsīt.

182. *Daniel and his companions raised in the palace of Nebuchodonosor.*

Intēr cāptīvōs, quī Bābylōnēm ābdūctī fūērānt, dēlēctī sūnt pūērī ēximīā fōrmā. Dāniēl, Anāniās, Mīsāēl, ēt Azāriās : hī cūm ālīs mūltis in ipsā rēgiā ēdūcābāntūr, ūt pōstēā ād mēnsām rēgis cōsistērēnt, ēīquē āccūmbēntī mīnistrārēnt.

Nābūchōdōnōsōr jūssērāt ēōs, quō mēliōrē vūltū ēssēt, iisdēm cībīs ālī, quībūs ipsē vēscēbātūr ; āt gēnērōsī illī pūērī, cībīs prōfānīs, quīā id lēx vētēbāt, ūtī nōlūērunt, sēd sōlis lēgūmīnībūs : āttāmēn rōbustīōrēs āc nītēntīōrēs fāctī sūnt cāterīs pūērīs, quībūscūm nūtriēbāntūr.

183. *The three young men in the furnace.*

Nābūchōdōnōsōr sībī pōsūit stātūām āurēām quām āb ōmnībūs jūssīt ādōrārī, prōpōsitā mōrtis pēnā iīs quī pārērē nōllēnt.

Anāniās, Mīsāēl, ēt Azāriās mōrī mālūērunt quām hōnōrēm sōlī Dēō dēbitūm stātūæ dēfērrē.

Irātūs rēx ēōs vēstītōs ēt cātēnīs vīncfōs cōnjēcīt in fōrnācēm ārdētēm : sēd flāmmā nihil illis nōcūit : nēc cōrpūs ādūssīt ignīs, nēc vēstēs quīdēm mūtāvit ; āc sōlvīt tāntūmmōdō vīnculā quībūs cōnstrīngēbāntūr, itā ūt illāsī in mēdiā fōrnācē āmbulārēnt.

184. *Daniel in the lions' den.*

Dāniēl āpūd rēgēm grātiā plūrimūm vālēbāt ōb sīngulārēm prūdēntiām : quāprōptēr īvisūs ērāt aulicīs quī ēī īnsidiās pārābānt. Suāsērunt

rēgī ūt ēdīctō vētārēt quēmquām cōlī, nīsī sē, pēr dīēs trīgīntā.

Nōn pārūit Dāniēl ēdīctō impiō; sēd quōtidīe Dēum prēcābātūr, ūtī făcērē āntē cōnsūēvērāt.

Explōrāntēs ēum aulīcī āccūsāvērunt, rēxquē cōactūs ēst hōmīnēm sībī cārūm objicērē lēonībūs: nām itā lēx fērēbāt.

Sēd fēræ Dāniēli pēpercērunt; rēxquē mirāculō cōmmōtūs ipsōs āccūsātōrēs lēonībūs dēvōrāndōs trādīdīt.

185. *History of Esther, wife of king Assuerus.*

Mārdōchæus, ūnūs ēx cāptivīs, Jūdæos ē māgnō pēriculō libērāvīt. Fīliām frātrīs sūī ūtrōquē pārentē ōrbām, nōmīnē Esthērēm ēdūcāvērāt.

Hānc rēx Assuērūs dūxērāt ūxōrēm, ēt vāldē dīligēbāt.

Erāt tūnc aulīcūs quīdām āpūd rēgēm grātī-ōsūs, nōmīnē Amān, quī fāvōrē rēgiō sūpērbī-ēns, ādōrārī sē vōlēbāt; quōd făcērē rēnūēns, Mārdōchæus, grāvē in sē ōdiūm Amānis āc-cēndērāt.

Amān, ūlcīscēndī inīmicī cāusā, ūnīvērsām Jūdæōrūm gēntēm pērdērē stātūit, ēdīctūmquē ēā dē rē āb Assuērō impētrāvīt.

186. *Mardocheus makes known to Esther the danger of her people.*

Ubi ād aūrēs Mārdōchæī crūdēlē ēdīctūm pērvēnīt, stātīm cōnscīssīs vēstībūs, saccūm in-dūit, cōspērsūsquē cīnērē pērrēxit ād rēgiām, ēt illām implēvīt quēstībūs.

Esthēr, lāmētāntīs vōcē āudītā, quæsīvīt quīd istūd rēī ēssēt: ūt cōgnōvīt Mārdochæum, Jūdæosquē ōmnēs ēssē nēcī dēstīnātōs, invō-

cātō Dēō, ādiūt rēgēm, sūæ gēntis ruīnām dē-
prēcātūrā. Nōn tāmēn cōtīnūō iēm āpērūt
rēgī, sēd ēūm ād cōnvīviūm īnvītāvīt.

187. *Aman's disgrace, his shameful death, in the year
460 before Jesus Christ.*

Assūērūs ād cōnvīviūm cūm Amānē vēnīt;
ēt quūm hīlārī ēssēt ānīmō, Esthēr ād illiūs
pēdēs sē ābjēcīt sūplēx.

Cuī rēx prōmīsīt nīhīl ēī sē nēgātūrūm, ētī-
āmsī dīmīdiām rēgnī sūī pārtēm pētērēt.

Tūm Esthēr: Mēām, ō rēx, mēæquē gēntis
sālūtēm prēcōr: nām crūdēlis īstē Amān nōs
dēvōvīt nēcī.

Quā rē pērmōtūs ēst Assūērūs; āudiēnsquē
crucēm āb ēō pāratām ēssē Mārdōchæō, Amān-
ēm ipsūm ēīdēm crucī jūssīt āffīgī.

188. *Cyrus, king of Persia, makes himself master of
Babylon, and grants the Jews liberty, in the year 536
before Jesus Christ.*

Cāptīvītās Bābylōnicā pēr sēptuāgīntā ānnōs
dūrāvīt, īdquē prādiķērāt Dēūs. Pōstquām illūd
tēmpūs ēflūxīt, Cyrūs, Pērsārūm rēx, dēvīctō
Bābylōniōrūm rēgē, Jūdæis fēcīt pō' ēstātēm īn
pātriām rēmīgrāndī tēmplūmquē rēstitūēndī;
sācrā ētīām vāsā, quæ Nābūchōdōnōsōr ābstū-
lērāt, rēddī jūssīt.

Itāquē Jūdæī, dūcē Zōrōbābbēlē, Hīērōsōly-
mām rēgrēssi sūnt, ēt prīmā nōvī tēmplī fūndā-
mētā jēcērūnt; sēd ædīfīcātiō dīu īntērmissā
fīūt, quīā illām īmpēdiēbānt vīcīnæ gēntēs.

189. *The state of the Jews after their return from cap-
tivity.*

Rēvērsī īn pātriām Jūdæī, cōmpōsitō ūrbīs

stātū, nōn jām rēgēs hābūērē, sēd īmpēriūm pēnēs pōntīfīcēs fūit: tribūtā tāmēn pēnsītārūnt prīmūm Pērsīs, deīndē Græcis, pōst dēvīctūm āb Alēxāndrō Dārīūm.

Nēc deīncēps āb āvītā rēlīgīōnē ūnquām dēs-cīvērūnt, quāmvīs ēā dē causā ā plūribūs rēgī-būs vēxātī fūērīnt, āc præsērtīn, āb Antīōchō, rēgē Syrīæ: quæ pārs hīstōriæ Jūdāicæ nūnc nārrāndā vēnīt.

190. *The persecution of Antiochus: in the year 170 before Jesus Christ.*

Antīōchūs, Syrīæ rēx, sācrām Jūdæōrūm lē-gēm ēvērtērē āggrēssūs ēst: ēdīdīt ūt ōmnēs, rēlīctīs mājōrūm sūōrūm īnstītūtīs, gēntīlīūm rītū vīvērēt: ārās fālsīs Dñs pēr ūnīvērsām Jūdæām ēxtrūxīt: lībrōs sācrōs jūssīt cōmbūrī: rēlūctāntēs īnaūdītīs sūpplicīīs āffēcīt: ūrbēm īnnūmērā cādē vāstāvīt: āc, nē Jūdæī tōt mālīs ōpprēssī rēbellārēt, præsīdīūm īn ārcē cōl-lōcāvīt.

191. *The constancy of Eleazar.*

Ex Jūdæīs mūltī pātriām dēsērūērūnt, dēclī-nāndī pēricūlī causā: mūltī mōrtēm ōppētīērūnt, pōtīūs quām ā lēgē dīvīnā dīscēdērēt.

Insīgnīs fūit Elēāzārī sēnīs cōstāntiā: īs, āpērtō ōrē, cōmpellābātūr cārnēm sūillām cō-mēdērē, quā Jūdæīs lēx īntērdīcēbāt.

At vīr fōrtīssīmūs cībūm vētītūm rēspūēbāt īndīgnāns: quāmōbrēm quūm ād sūpplicīūm dūcērētūr, sūī ēūm āmīcī hōrtābāntūr ūt āliām cārnēm, quām āttūlērānt, cōmēdēndō, sīmūlā-rēt sē rēgī pārūissē, sīcquē mōrtēm vītārēt.

192. *Death of Eleazar.*

Elēāzārūs rēm pārvām suādēntībūs nōluīt ās-sēntirī : Ætātī nōstræ, inquīt, nōn cōnvēnīt istā simūlatiō ; nōn cōmmittām ūt pērniciōsūm ēx ēmplūm ādōlēscēntībūs rēlīnquām : mūltō sātiūs ēst pērīrē, quām, prōptēr brēvēm vitæ ūsūrām, tūrpitūdīnīs nōtām mēō nōmīnī īnūrērē. Sī vēstrō ōbsēquār cōnsiliō, hōmīnūm quīdēm sūplīcīis ērīpiār ; sēd irām dīvinām nōn ēffugiām.

Hīs dictīs, mōrtēm fōrtitēr sūbiīt, ætērnāmqūē glōriām ēst cōnsēcūtūs.

193. *The martyrdom of a mother and her seven children.*

Præclārūm Elēāzārī ēxēmplūm sēcūtā ēst muliēr quædām cūm sēptēm filiīs.

Hī ōmnēs simūl cōmprēhēnsī sūnt ēt vīrgīs cæsī ūt ād pēccāndūm ādigērēntūr ; sēd ēōs nullā vis pōtuit ā lēgē dīvinā ābdūcērē. Illōrūm nātū māximūs dēclārāvīt sē sūōsque frātēs pārātōs ēssē mōrī, māgis quām cūlpām cōmmittērē.

Irātūs rēx ōllās ænēās sūccēndī jūssīt ; tūm ēī, quī lōcūtūs fūērāt, līnguām āmpūtārī, cūtem cāpitīs dētrāhī, sūmmās mānūs āc pēdēs præcīdī, ēt trūncūm cōrpūs īn ōllā tōrrērī.

Adērānt tristī spēctāculō cætērī frātēs cūm mātērē, sēquē īnvicēm hōrtābāntūr ād mōrtēm fōrtitēr tōlērāndām.

Tūm cōmprēhēnsūs ēst sēcūndūs, ēt pōst dētrāctām cāpitīs cūtem cūm cāpillīs, īntērrōgātūs nūm vēllēt cārnēm ōblātām ēdērē, nēgāvīt sē id fāctūrūm : quāprōptēr, præcīsis mēmbīs, īn ōllām ārdēntēm mīssūs ēst.

Quūm ēxtrēmūm spīritūm āgērēt, ād rēgēm

cōvērsūs : Tū quīdēm, āit hānc vītām nōbīs ērīpīs ; sēd āmissām nōbīs rēddēt Dēūs, prō cūjūs lēgē ēām prōfūndīmūs.

Pōst hūnc tērtiūs sīmīlītēr crūciātūs ēst : līnguām pōstulāntī prōtūlīt āmpūtāndām : mănūsqvē prōtēndēns, dīxīt : Hāc mēmbrā ā Dēō āccēptā nūnc prōptēr Dēum cōntēmno, quā spērō fōrē ūt ēā rēcūpērēm.

Rēx ēt āliī cīrcūstāntēs admīrābāntūr ānīmum ādōlēscētīs, quī ācērbīssīmum dōlōrēm prō nīhīlō dūcēbāt.

Hōc ēxtīnctō, quārtūs ēodēm sūpplicīō nēcātūs ēst ; quūm jām mōrtī ēssēt prōximūs, dīxīt : Nōbīs optābilē ēst lēthō dārī, quōnīām mōrtēm prō dīvinā lēgē oppētītām īmmōrtālītās cōnsēquētūr.

Quūm quīntūs ā cārnīfīcībūs tōrquērētūr, sic lōcūtūs ēst : Abūtēris, ō rēx, pōtēstātē tuā : scīlicēt pūtās nōs ōmnīnō dērēlictōs ēssē ā Dēō, ēt ōmnī ōpē dēstītūtōs, ātquē īdcīrcō īnnūmērīs mālīs nōs opprīmīs ; sēd mōx īpsē dīvinæ pōtēntīæ vīm expērtūrus ēs.

Pārī cōstāntiā sēxtūs vērberā ēt tōrmētā pērtūlīt : quībūs pēnē cōnfēctūs rēgēm sic cōmpellāvīt ; Nōlī errārē, ēt mālīs nōstrīs glōriārī : nōs prōptēr pēccātā nōstrā hāc pātīmūr, āt brēvī cūm Dēō īn grātīām rēdībīmūs : tū vērō sūpērbīæ ēt crūdēlītātīs īstīūs pēnās dābīs grāvīssīmās.

Ex sēptēm frātribūs ūnūs tāntum sūpērērāt, nātū mīnīmūs. Quēm Antīochūs cōepīt īllīcērē ūt lēgēm dēsērērēt, āffīrmāns ēum dīvītēm fōrē ēt bēātum ; sēd ādōlēscēns nēc mīnīs mōvēbātūr, nēc prōmīssīs.

Quārē matrēm rēx hōrtātus ēst, ūt filiō suā-
dērēt impērātā faciērē. Illā irrīdēns crudēlēm
tyrānnūm, sic filiūm allōcūtā ēst: Mīsērērē,
filī mī, matrīs tūæ; mīsērērē mēī quæ tē ūtērō
gēstāvī, quæ tē nātūm lāctē ālūī: nōlī ā frātērnā
vīrtutē dēgēnērārē: nōlī tīmērē cānīficēm īs-
tūm. Dēūm ūnūm tīmē, Dēūm īntūērē, ā quō
mērcēdēm rēcīpiēs.

Hīs vērbiis cōfīrmātus ādōlēscēns ēxclāmā-
vit: Nōn rēgī ōbsēquōr, sēd lēgī: Tūm cōn-
vērsus ād Antīōchūm: Tū quīdē, ō scēlēstē,
Dēī ōmnīpōtētīs irām nōn ēffūgiēs: ērīt tēmp-
pūs quūm āb ēō pērcūssus ēt dōlōrē vīctus, tē
hōmīnēm ēssē cōfītēbēris. Nīsī gēns nōstrā
īn Dēūm pēccāvīssēt, nūquām īn hās mīsērīās
īncīdīssēmūs; sēd mōx Dēūs mēō frātrūmquē
mēōrūm sānguīnē plācātus, gēntī nōstræ rēcōn-
cīliābītūr, ēt nōs pōst mōrtēm pātiētēr tōlērā-
tām ātērnā vītā dōnābīt.

Tūm Antīōchūs īndīgnē fērēns sē dērīsūm
ēssē, īn ādōlēscētūlūm crudēliūs ētīām quām
īn cāterōs dēsāvīt, ēt illūm ēxquīsītō sūpplicīō
nēcāvīt.

Dēnīquē sēptēm filiōrūm cādēm matrīs nēcē
cūmūlāvīt. Hēc muliēr plānē ādmīrābilīs ēt
sēmpītērnā mēmōriā dignā, pōstquām filiōs cēr-
tāntēs ēt āspēctū ēt vērbiis ādjūvērāt, pōstquām
mōriētēs māgnō ānīmō cōspēxērāt, ipsā dirām
mōrtēm sūbīīt, sūūmquē sānguīnēm cūm filiō-
rūm sānguīnē cōmmīscūt.

194. *The zeal of Matathias and his children.*

Erāt tūnc Hīērōsōlymæ sācērdōs, nōmīnē
Māthāthiās cūm quīnquē filiīs, Jūdā, Jōnātha,

Sīmōnē, Elēāzārō ēt Joānnē. Hī, rēlictā ūrbē, nē vīdērēt mālā quībūs ēā cōnflīctābātūr, sēcēssērunt īn sōlītūdīnēm.

Eō cōnflūxit mūltitūdō hōmīnūm, quībūs cōrdī ērānt lēgēs dīvīnæ, brēviquē ād spēcīēm jūstī ēxercītūs crēvīt.

Tūnc, dūcē Māthāthiā, stātūērunt pātriām armīs libērārē, ēt rēligiōnēm tūērī : itāquē ārās pāssīm fālsīs nūmīnībūs ērēctās ēvērtērunt, nēglēctūmquē vēxī Dēī cūltūm rēstītūērunt.

195. *Mathathias dies. The first actions of Judas Machabeus.*

Intērēā Māthāthiās mōrtūūs ēst, mōriēnsquē ēxercītūī prāfēcīt Jūdām filiūm, quī dīctūs ēst Māchābæūs.

Is bellūm ā pātrē sūscēptūm strēnūē pērsēcūtūs ēst. Omnīā optīmī dūcis mūniā ēgrēgiē īmplēvīt : dīvīnō, quōd īnvōcāvērāt, aūxiliō frētūs, cāstēllā ēxpūgnāvīt, ūrbēs prāsidīīs mūnivīt, Apōllōnīūm ūnūm ēx prāfēctīs Antīochī vīcīt, ēt ipsē sūā mānā īn āciē īntērfēcīt, ējūsquē glādiō, quēm illī dētrāxērāt, īn praelīīs deīncēps ūsūs ēst.

196. *The victory of Judas Machabeus over Nicanor.*

Antīochūs, ūbī aūdīvīt vīctūm fūīssē Apōllōnīūm, īrā ēxārsīt : māndātūm dēdīt Lysīæ ūt Jūdām vāstārēt, gēntēmquē ūnīvērsām dēlērēt.

Lysīās ādvērsūs Jūdæōs mīsīt Nīcānōrēm ēt Gōrgiām, quībūs dēdīt quādrāgīntā pēdītūm ēt sēptēm ēquītūm mīlliā : hī cāstrā pōsūērunt nōn lōngē āb ūrbē Hīērōsōlymā.

Jūdās, cūjūs spēs omnīs īn Dēō pōsītā ērāt, nōn dūbītāvīt cūm tribūs hōmīnūm mīllībūs prae-

liūm cōmmittērē. Tām ēxigūā mānū cōpiās rēgiās prōstrāvīt, ēt īngēntī prādā pōtītūs ēst.

197. *Lysias vanquished by Judas.*

Hæc clādēs nūnciātā ēst Lysīæ, quī ēxistīmāns īd culpā impērātorū accīdissē, statūt ipsē ēxercitū dūcērē. Vēnīt īgītūr īn Jūdæām cūm sēxāgīntā quīnquē hōmīnūm millībūs.

Hābēbāt Jūdās dēcēm tāntūm millīā hōmīnūm ; tāmēn ādvērsūs Lysīām prōcēssīt, ēt, īnvōcātō priūs dīvinō aūxiliō, cūm hōstē cōnflīxīt.

Quīnquē hōmīnūm millīā dē ēxercitū Lycīæ cēcīdit, rēliquōs ādēō pērtērrūt, ut īn fūgām vērsī sīnt.

198. *Judas purifies the temple, which had been defiled by the infidels.*

Pūlsīs hōstībūs, Jūdās rēstitūēndō cūltūī dīvinō ānīmūm īntēndīt : rēdīt victōr īn ūrbēm Hīērōsōlymām, quæ fædām sūī spēcīēm præbēbāt.

Pōrtæ tēmplī ēxūstæ ēiānt, āltārē pōllūtūm, vīrgūltā īn ātriīs, quāsī sālūtū, ēnātā.

Jūdās ōmniā pūrgāvīt, pōrtās rēfēcīt, nōvūm āltārē ērēxīt, cūjūs dēdicātiō māgnā tōtīūs pōpūlī frēquēntiā, clāngēntībūs tūbīs fāctā ēst ; dēcētūmquē, ād mēmōriām rēī sēmpitērnām, quōtānnīs dīcīm sōlēmnēm cēlēbrātūm īrī.

199. *Evident marks of God's protecting Judas Machabeus.*

Cōncītātæ ōb rēstitūtūm tēmplūm gēntēs vīcīnæ bēllūm Jūdæīs īntulērunt : cōtrā illās Jūdās Māchābæūs dīmīcāvīt. Eō īn præliō Dēūs mānīfēstūm sē præbūt Jūdæ ādjūtōrēm ; nām īntēr pūgnāndūm āppārūērunt quīnquē vīrī ēquis ēt vīrtūtē īnsīgnēs, quōrūm dūō Jūdām mēdiūm

hābētēs incōlūmēm sērvābānt, in hōstēs vērō tēlā ēt fūlmīnā jāciēbānt; ūndē illī, ōcūlis ēt mēntē tūrbātī, ād vīgīntī quīnquē millīā intērfectī sūnt.

200. *Antiochus is smitten of God.*

Antīōchūs, ūt cōgnōvīt sūōs dūcēs ā Jūdā Māchābēō fūissē dēvīctōs, āmēns fūrōrē, in Jūdēām cītātō cūrsū cōtēndīt, ēxcīdiō gēntīs ēt ūrbīs āccēptām clādēm ūltūrūs.

At illū sūbitūs vīscērū dōlōr cōrrīpūt ā Dēō immīssūs: quūmqūē nīhīlōmīnūs cūrsū āccēlērārēt, ē cūrrū grāvītēr dēcidīt: cāsūs grāvis āgrū jām cōrpūs vāldē āfflīxīt; ūndē fāctū ēst ūt mēmbra cōrrūptā scātērēt vēr-mībūs, ēt fētōrēm latē ēmittērēt, ēxercītūī ēt āgrō ipsī intōlērābilēm.

201. *Death of Antiochus.*

Antīōchūs dōlōrīs ācērbītātē vīctūs tāndēm ād sānām mēntēm rēdīt: sē mōrtālēm ēssē āgnōvīt, ēt rēcōrdātūs mālōrū, quībūs Jūdēōs āffēcērāt, āpērtē cōfēssūs ēst sē sūōrū scēlērū pēnās lūērē: prōmīsīt sē Jūdēōs flōrētēs bēātōsquē fāctūrū.

Sēd quā ēā ōmniā mētūs mōrtīs ipsī ēxtōr-quēbāt, nōn vērā pēnītēntiā, dīvinām mīserīcōrdīām nōn fēxit rēx īmpīūs ēt hōmīcīdā, ēt, mōrbō in hōrās īngrāvēscētē, mīserē intērīt.

202. *Lysias is vanquished a second time by Judas Maccabeus.*

Antīōchō sūccēsīt fīlīūs, cūī nōmēn Eupātōr fūit. Hīc pātērnī in Jūdēōs ōdīī hārēs, cōtrā ēōs mīsīt Lysīām, quī jām sēmēl vīctūs ā Jūdā, hānc mācūlām cūpiēbāt ēlūērē.

Jūdās ad ōpēm dīvinām cōfūgīt, ūtī fācērē sōlēbāt, ōrāvītquē Dōmīnūm ūt Angēlūm mīttērēt sūī pōpūlī adjūtōrēm.

Deīndē sūmptīs ārmīs, ōbviām hōstī cūm sūīs cōngrēssūs ēst. Tūnc āntē āciēm Jūdæōrūm vīsūs ēst ēquēs, vēstē cāndīdā, ārmīs aūrēīs īndūtūs, hāstām vībrāns.

Quō prōdīgiō cōnfīrmātī Jūdæī, lēōnūm mōrē, īn hōstēs īrrūērunt, ēt ūndēcēm millīā pēdītūm, ēquītēs millē ēt sēxcēntōs, prōstrāvērunt.

203. *King Eupator himself comes into Judea with a formidable army.*

Rēx ipsē Eūpātōr, ad ōpprīmēdūm Jūdām Māchābæūm, ōmnēs, rēgnī sūī vīrēs cōllēgīt: itāquē cūm cēntūm millībūs pēdītūm ēt vīgīntī millībūs ēquītūm īn Jūdæām īngrēssūs ēst.

Præībānt ēlēphāntī, vāstā corpōris mōlē ēt hōrrēndō strīdōrē tērrībilēs: sīngulīs bellūīs īmpōsītæ ērānt līgnæ tūrrēs, ēx quībūs pūgnābānt mīlītēs ārmātī.

Sēd Jūdās, quī pōtēntiæ dīvinæ māgis quām nūmērō mīlītūm cōnfīdēbāt, īstō tērrīficō bellī āppārātū nōn fūīt cōmmōtūs: īn ēām cāstrōrūm hōstīliūm pārtēm īrrūīt, ūbī ērāt tābērnāculūm rēgis; ēt ōccīsīs quātūōr hōmīnūm millībūs, tāntās ōpēs dīssīpāvīt.

204. *The courage of Eleazar, the brother of Judas Machabeus.*

Mēmōrābilīs fūīt hāc pūgnā fōrtītūdīnē ēt mōrtē Eleāzārī. Is vīdērāt bellūām ūnām cæterīs mājōrēm, āc phālērīs rēgiīs cīrcūmtēctām: ēxīstīmāns illā rēgēm vēhī, sē prō cōmmūnī sālūtē dēvōvīt: pēr mēdiōs hōstēs ad bellūām

pröperāvit, sub illiūs vētrēm subīit, rēpētītis ictibūs cōfōssām ōccīdīt, ēt bēllūæ lābētīs pōndērē ōpprēssūs ipsē ōccūbūt.

205. *The impiety of Nicanor ; his defeat, and death.*

Dēmētriūs, ōccūpātō Syrīæ rēgnō, ādvērsūs Jūdæōs Nīcānōrēm mīsīt. Hīc impīūs, ēxtēnsā īn tēplūm dēxtērā, aūsūs ēst mīnārī sē Dēī ædēm sōlō æquātūrūm.

Jūdās ēt milītēs ejūs, quāmquām paucī ērānt, cūm illō cōflīxērunt, mǎnū quīdēm pūgnāntēs, sēd Dōmīnūm ānīmō ōrāntēs.

Rēgiūm ēxērcītūm ād īntērnēcīōnēm cēcīdērunt. Nīcānōr ipsē īntēr hōstīūm cādāvērā rēpērtūs ēst, cūjūs cāpūt āvūlsūm Jūdās Hīērōsōlymām ferrī jūssīt, mǎnūmquē nēfārīām tēplō āffīxām sūspēndī.

206. *Death of Judas Machabeus.*

Mōx sēcūtūm ēst āltērūm praeliūm cūm Bācchīdē ūnō ēst Dēmētriī prāfēctīs : quōd quīdēm praeliūm fūit Jūdæīs fūnēstūm : nām illī, āmīssā quām īn Dēūm hābūērānt fidūciā, ānīmō cōncīdērunt, ēt ālīi ālīō dīlāpsī sūnt.

Jūdās cūm ōctīngētīs tāntūm hōmīnībūs īmpētūm hōstīūm sūstīnūt ; īmō ōppōsītām sībī āciēī pārtēm fūdīt ; sēd mūltītūdīdē hōstīūm cīrcūmvētūs illōrūm tēlīs cōfōssūs ēst. Quām cārūs pōpūlō fūērīt, mōrōrē fūnērīs īndīcātūm ēst : sūī ēūm cīvēs dīū lūxērunt.

207. *Jonathan succeeds Judas Machabeus ; his death.*

īn lōcūm Jūdæ sūffēctūs ēst Jōnāthās. Is, frāternæ vīrtūtīs æmulūs, Bācchīdēm plūrībūs praeliīs vīcīt, illūmquē ād pētēndām pācēm ādēgīt.

Intērēā Dēmētriūm rēgēm īntērfēcīt Alēxān-

dēr, quī sē Antiōchī filiūm dictitābāt. Is fœdūs cūm Jōnāthā fēcīt ēūm vēstē pūrpūrēā dōnāvīt, sēmpērquē īn dātā fidē mānsīt. Itā quāmdīū Alēxāndēr rēgnō pōtītūs ēst, rēs Jūdæōrūm trānquillæ fūērūnt : sēd paulō pōst, Jōnāthās ā Trīphōnē quōdām pēr īnsīdiās nēcātūs ēst.

208. *Simon succeeds Jonathan; his death; his successor.*

Sūmmā rērūm ād Sīmōnēm Jōnāthæ frātrēm dēlātā ēst. Is fūnūs frātrīs māgnīficē cūrāvīt : nēc dīū rēgnāvīt ; nām ēt īpsē gēnērī sūī fraūdē pērīt.

Sīmōnī pātrī succēssīt Jōānnēs nōmīnē Hīrcānūs quī pōst ānnūm mōrtūūs hærēdēm rēliquīt filiūm Aristōbūlūm. Hīc, primūs omnīūm pōst cāptīvitātēm, rēgiūm nōmēn sūmpsīt, cāptīquē dīādēmā īmpōsūt.

209. *Judea becomes tributary to the Romans; King Herod; the Messiah is born in the year of the world 4004.*

Mōrtuō Aristōbūlō, Alēxāndēr ējūs filiūs rēgnāvīt : īs, nullā rē mēmōrābilī gēstā, dēcēsīt : dūōs rēliquīt filiōs, quī ācrītēr dē rēgnō īntēr sē dēcērtārūnt.

Hūjūs dīssīdīī ōccāsīōnē, Pōmpeīūs pōpūlī Rōmānī dūx īn Jūdæām vēnīt, spēcīē quīdēm rēstītūendæ īntēr frātrēs cōncōrdīæ, rēvērā ūt īstām prōvinciām Rōmānō ādjūngērēt īmpērīō : Jūdæām stīpēndiārīām pōpūlī Rōmānī fēcīt.

Paulō pōst, rēgnūm Jūdææ īnvāsīt Hērōdēs āliēnīgēnā ; hūnc primūm Jūdæī hābūērūnt rēgēm ēx āliā gēntē ōrtūm ; ēōquē rēgnāntē, nātūs ēst CHRISTUS, ūtī prædīxērānt Prōphētæ.

Dictionary.

EXPLANATIONS OF THE MARKS AND ABBREVIATIONS.

This mark (˘) over a syllable denotes it to be long. This mark (˘) over a syllable denotes it to be short. *Masc.* masculine; *fem.* feminine; *neut.* neuter; *com. gen.* common gender; *sing.* singular; *plur.* plural; *indecl.* indeclinable; *subs.* substantive; *adj.* adjective; *pron.* pronoun; *act.* active; *pass.* passive; *neut. pass.* neuter passive; *perf.* perfect; *pres.* present; *part.* participle; *indic.* indicative; *imper.* imperative; *adv.* adverb; *prap.* preposition; *interj.* interjection; *conj.* conjunction; and the numbers 1, 2, 3, 4, 5, denote the declension of a noun, or the conjugation of a verb

ABL

A. or äb, *prap. governs abiat. m.* by
 Abdūco, äbdücērē, äbdūxī, äbdüc-
 tūm, *verb act. 3.* to lead away,
 to withdraw; from äb and dūco
 Abēl, ēlīs, *prop. subs. masc. 3.* a
 man's name, Abel
 Abēo, abīre, äbīvī or äbīi, äbītūm,
verb irreg. to go away; of äb
 and ēo
 Abhōrrēo, äbhōrrērē, äbhōrrūi, ca-
 ret sup. *verb neut. 2.* to dislike,
 to abhor, to differ; of ab and
 horreo
 Abiās, æ, *prop. subs. masc. 1.* a
 man's name, Abias
 Abjiciō, äbjicērē, äbjēci, äbjēctūm,
verb act. 3. to throw away, to
 to neglect; of ab and jacio
 Ablātūs, ä, ūm, *perf. part.* of aufe-
 ro, taken away
 Ablūo, äblüērē, äblūi, äblūtūm,
verb act. 3. to wash clean, to

ABS

wash away, to purify; from ab
 and lavo
 Abnūo, äbnüērē, äbnūi, äbnūtūm,
verb act. 3. to deny, to refuse; of
 ab and nuo
 Abrahāmūs, i. *prop. subs. masc. 2.*
 a man's name, Abraham
 Absālōn, ōrīs, *prop. subs. masc. 3.*
 a man's name, Absalom
 Abscōdo, äbscōdērē, äbscōdī
 and äbscōdīdī, äbscōdītūm and
 äbscōnsūm, *verb act. 3.* to hide;
 from abs and condo
 Abstīnēo, äbstīnērē, äbstīnūi, äb-
 stētūm, *verb act. 2.* to ab-
 stain, to keep from; of abs and
 teneo
 Absūm, äbēssē, äbfūi, *verb irreg.*
 to be absent; from ab and sum
 Absūmō, äbsūmērē, äbsūmpsī, äb-
 sūmptūm, *verb act. 3.* to con-
 sume, to destroy; of ab and
 sumo

Abundantiā, æ, *subs. fem.* 1. abundance, plenty; from abundo
 Abūtōr, ābūtī, ābūsūs sūm, *verb dep.* 3. to abuse; of ab and utor
 Ac, *conj.* and, and indeed, as
 Accēdo, accēdērē, accēssī, accēs-sūm, *verb neut.* 3. to draw near, to approach, to be added; of ad and cedo
 Accēlēro, accēlērārē, accēlērāvī, accēlērātūm, *verb act.* 1. to hasten, to despatch; of ad and cēlēro
 Accēndo, accēndērē, accēndī, accēnsūm, *verb act.* 3. to set on fire, to light up; of ab and cando
 Accēnsūs, a, um, *perf. part.* of accendo, lighted up, set on fire
 Accido, accidērē, accidī, *car. sup. verb neut.* 3. to happen to fall out; of ad and cado
 Accido, accidere, accidi, accisūm, *verb act.* 3. to weaken, to afflict, to cut off; of ad and cado
 Accīngo, accīngērē, accīnxī, accīnctūm, *verb act.* 3. to gird on, to prepare; of ad and cingo
 Accipīō, accipērē, accēpī, accēptūm, *verb act.* 3. to receive, to take, to accept; of ad and capio
 Accisūs, a, um, *perf. part.* of accido, cut or clipped short
 Accōnmōdo, accōmmōdārē, accōmmōdāvī, accōmmōdātūm, *verb act.* 1. to fit, to put on, to apply; of ad and commodo
 Accūmbo, accūmbērē, accūbūī, accūbitūm, *verb neut.* 3. to lie down, to sit down at meal; of ad and cubo
 Accūsātōr, ōris, *subs. masc.* 3. an accuser, a plaintiff; from
 Accūso, accūsārē, accūsāvī, accūsātūm, *verb act.* 1. to accuse, to impeach, to blame; of ad and causor
 Acērbē, *adv.* sharply, severely, bitterly; of acerbus
 Acērbītās, ātis, *subs. fem.* 3. sourness, bitterness, grief; from acerbus
 Acērbīs, a, um, *adj.* sour, bitter, sharp, severe
 Achābus, i, *prop. subs. masc.* 2. a man's name, Ahab

Achās, æ, *prop. subs. masc.* 1. a man's name, Ahaz
 Acīēs, ēi, *subs. fem.* 5. a sharp edge, an army, a battle
 Acritēr, comp. acriūs, sup. acēr-rimē, *adv.* stoutly, vigorously, sharply; from acer
 Ad, *præp. gov. accus.* to, at, towards
 Adāmō, ādāmārē, ādāmāvi, ādāmātūm, *verb act.* 1. to love greatly; of ad and amo
 Adāmūs, i, *prop. subs. masc.* 2. a man's name, Adam
 Adāquo, ādāquārē, ādāquāvī, ādāquātūm, *verb act.* 1. to water; of ad and aquor
 Addīco, addīcērē, addīxī, addīctūm, *verb act.* 3. to approve, to ratify, to set to sale, to give over to bondage; of ad and dico
 Addo, addērē, addidī, additūm, *verb act.* 3. to add, to give, to give over and above; of ad and do
 Addūco, addūcērē, addūxī, addūctūm, *verb act.* 3. to lead to, induce, to bring, compounded of ad and duco
 Addūctūs, ā, ūm, *perf. part.* of adduco, led to, induced
 Adēō, *adv.* so, insomuch that
 Adēō, ādirē, ādivī, or adīī, ādītūm, *verb neut. irreg.* to go to, to come to, to approach; of ad and eo
 Adēptūs, a, um, *perf. part.* of adipiscor, having obtained
 Adhærēo, ādhærērē, ādæsi, ādhæ-sūm, *verb neut.* 2. to stick to, to adhere; of ad and hæreo
 Adhībēo, ādhībērē, ādhībūī, ādhībitūm, *verb act.* 2. to send for, to admit, to use; of ad and habeo
 Adhūc, *adv.* hitherto, as yet
 Adīgo, ādīgērē, ādēgī, ādāctūm, *verb act.* 3. to drive, to bring to, to force; of ad and ago
 Adīmo, ādimērē, ādēmī, ādēmtūm, *verb act.* 3. to free from; of ad and emo
 Adīpīscōr, adīpīscī, ādēptūs sūm, *verb dep.* 2. to get, to arrive at
 Adītūs, ūs, *sub. masc.* 4. an eu

- trance, access, approach; of ad and adeo
- Adjūdicō, adjūdicārē, adjūdicāvī, adjūdicāvi, adjūdicātum, *verb act.* 1. to adjudge, to attribute, to award, to resolve; of ad and judico
- Adjūmentum, i, *subs. neut.* 2. help, aid, assistance; of adjuvo
- Adjūngo, adjūngērē, adjūnxī, adjūntum, *verb act.* 3. to join to, to associate; of ad and jungo
- Adjūtōr, ōris, *subs. masc.* 3. an assistant, a helper; from adjuvo
- Adjūvo, adjūvārē, adjūvī, adjūtum, *verb act.* 1. to assist, to favour; of ad and juvo
- Administro, admīnistrārē, admīnistrāvī, admīnistrātum, *verb act.* 1. to administer, to manage, to govern; of ad and ministro
- Admirābilis, is, e, *adj.* wonderful, admirable; from admiror
- Admirōr, admīrārī, admīrātus, sūm, *verb dep.* 1. to wonder at, to admire, to esteem; of ad and miror
- Admittō, admittērē, admīsī, admīssum, *verb act.* 3. to admit, to allow; of ad and mitto
- Admōnēo, admōnērē, admōnuī, admōnītum, *verb act.* 2. to put in mind, to admonish; of ad and moneo
- Admōnītus, a, um, *perf. part.* of ad and moneo
- Admōvēo, admōvērē, admōvī, admōtūm, *verb act.* 2. to move or bring to, to apply; of ad and moveo
- Adōlesco, adōlescērē, adōlēvī, adōltum, *verb neut. inceptive* 3. to grow up, to increase, to burn, from adōleo; from ad and oleo
- Adōlescēns, ēntis, *subs. com. gen.* 3. a young man or woman; from adōlesco
- Adōlescētūlūs, i, *subs. masc.* 2. a youth; from adōlesco
- Adōpto, adōptārē, adōtāvī, adōptātum, *verb act.* 1. to adopt, to assume; from ad and opto
- Adōrōr, adōrīrī, adōrtus sūm, *verb dep.* to assault, to attack; from ad and ōrior
- Adōro, adōrārē, adōrāvī, adōrātum, *verb act.* 1. to adore, to worship, to pray to; from ad oro
- Adsto, adstārē, adstītī, adstītum, *verb neut.* 1. to stand, to stand by, to be present; from ad and sto
- Adsūm, adēssē, adfūī, *verb neut. irreg.* to be present, to be at hand, to come; from ad and sum
- Advēniō, advēnīrē, advēnī, advēntum, *verb neut.* 4. to come to, to come up; from ad and venio
- Advēntūs, ūs, *subs. masc.* 4. an arrival, a coming; from advēniō
- Advērsūs, or advērsūm, *prep. gov. acc.* against, towards, to, opposite; from ad and versus
- Advērsūs, a, ūm, *adj.* opposite, unfortunate, adverse, evil; from ad and verto
- Adulātio, ōnis, *subs. fem.* 3. fawning, flattery, adulation; from adulator
- Adulor, adulārī, adulātus, sūm, *verb dep.* 1. to fawn, to flatter
- Adultēror, adultērārī, adultērātus, sūm, *verb dep.* 1. to commit adultery, to debauch; from adulter
- Adultus, a, um, *perf. part.* of adolesco; grown up
- Adūro, adūrērē, adūssī, adūstūm, *verb act.* 3. to burn, to scorch, to burn with love; from ad and uro
- Advōco, advōcārē, advōcāvī, advōcātum, *verb act.* 1. to call for, to assist, to summon; from ad and voco
- Advolo, advolārē, advolāvī, advolātum, *verb neut.* 1. to fly to, to go quickly; from ad and volo
- Ædēs, is, *subs. fem.* 3. a temple; in plur. ædes ium, a house
- Ædificātiō, ōnis, *subs. fem.* 3. the act of building, a building; from Ædifico
- Ædifico, ædificārē, ædificāvī, ædificātum, *verb act.* 1. to build; from ædes and facio
- Ægēr, agrā, ægrūm, *adj.* sick, pensive, disordered, doubtful
- Ægrē, *adv.* ill, sickly; from æger
- Ægrē ferre, to take amiss

Ægrōto, ægrōtārē, ægrōtāvi, ægrōtātūm, *verb neut.* 1. to be sick, to be indisposed; from æger
Ægyptiūs, ē, ūm, *adj.* belonging to Egypt, Egyptian; from
Ægyptūs, i, *proper subs. fem.* 2. Egypt
Æmulūs, ā, ūm, *adj.* emulous, vying with, a rival
Ænēūs, ā, ūm, *adj.* brazen, made of brass; from ahenus
Æqualis, is, ē, *adj.* equal; from **Æquus**
Æquō, **Æquārē**, æquāvi, æquātūm, *verb act.* 1. to equal; from æquus
Æquūs, ā, ūm, *adj.* equal, level, just, contented
Ærēūs, a, ūm, *adj.* made of brass, brazen; from æs
Aer, **Aeris**, *subs. masc.* 3. the air, in the *accusat.* aëra
Æs, æris, *subs. neut.* 3. copper or brass, money
Æstimō, æstimārē, æstimāvi, æstimātūm, *verb act.* 1. to value, to esteem; from æs
Ætās, ātis, *subs. fem.* 3. age, time, season
Ætērnūs, ā, ūm, *adj.* eternal, perpetual; from ætas
Affectō, affectārē, affectāvi, affectātūm, *verb act.* 1. to affect, to desire, to aim at; from afficio
Afferō, afferē, attūli, allātūm, *verb act. irreg.* to bring to, to report; from ad and fero
Afficiō, afficēre, affeci, affectum, *verb act.* 3. to affect, to influence, to move; from ad and facio
Affigo, affigēre, affixi, affixūm, *verb act.* 3. to fasten to, to affix, to fix upon; from ad and figo
Affirmō, affirmārē, affirmāvi, affirmātūm, *verb act.* 1. to affirm, to assert, to maintain; from ad and firmo
Affligō, affligēre, affligi, afflictum, *verb act.* 3. to afflict, to trouble, to vex; from ad and fligo
Affluō, affluēre, affluxi, affluxūm, *verb neut.* 3. to flow upon, to flow in; from ad and fluo
Africā, æ, *prop. subs. fem.* 1. Africa, a quarter of the world

Agē, and āgite, come on, come well; from ago
Agēr, āgri, *subs. masc.* 2. a field, land
Aggrēdiōr, aggrēdi, aggrēssūs sūm, *verb dep.* 3. to go to, to attack, to assault; from ad and gradior
Aggrēssūs, ā, ūm, *perf. part.* of aggrēdiōr, having attacked
Agnōsco, agnōscēre, agnōvi, agnītūm, *verb act.* 3. to know, to find out, to acknowledge; from ad and nosco
Agō, āgēre, ēgi, actūm, *verb act.* 3. to do, to drive, to give
Agrēstis, is, ē, *adj.* wild, rural; from ager
Agricolā, æ, *subs. com. gen.* 1. a husbandman, one who tills the ground; from ager and colo
Aio, ais, ait, aiunt, *verb defective*, I say
Albūgo, gīnis, *subs. fem.* 3. a white spot, or pearl, in the eye; from albus
Alēxāndēr, drī, *prop. subs. masc.* 2. a man's name, Alexander
Aliēnigēnā, æ, *subs. com. gen.* 1. a stranger, a foreigner, an alien; from alienus, and genus
Aliēnūs, ā, ūm, *adj.* another man's, of another country, foreign, alien; from alius
Aliō, *adv.* to another place, otherwise; from alius
Aliquāndū, *adv.* a good while, sometime, a little while; from aliquis and diu
Aliquādo, *adv.* some times, at length, formerly, hereafter; from alius, and quando
Aliquīs, āliquā, āliquōd vel āliquīd, *comp. pron.* some; from alius and quis
Aliquōt, *plur. indeclin.* some, a few; from alius and quot
Aliūs, ā, ūd, *adj. gen.* alius, *dat.* alii, some, other, another
Alligo, alligārē, alligāvi, alligātūm, *verb act.* 1. to bind, to tie; from ad and ligo
Allōquōr, allōquī, allōcūtūs sūm, *verb dep.* 3. to, to address; from ad and loquor

Alo, älere, älui, älītūm, *verb act.*
 3. to nourish, to feed, to main-
 tain, to bring up
 Altäre, is, *subs. neut.* 3. an altar
 Altēr, älterā, älterūm, *adj. gen.*
 älteriūa, *det.* altēri, one of two,
 the other
 Altērcātiō, ōnīs, *subs. fem.* 3. a
 bickering, chiding, strife, con-
 tention
 Altūm, i, *subs. neut.* 2. the deep;
 from altua
 Altūs, ā, ūm, *adj. comp.* altior,
superl. altissimus, high, tall,
 deep
 Alvēūs, ēī, *subs. masc.* 2. the chan-
 nel of a river, or sea, the belly
 Amālēcītā, ārūm, *prop. subs. plur.*
masc. the Amalekites, the name
 of a people
 Amān, is, *prop. subs. masc.* a man's
 name, Haman
 Amāns, ntīs, *pres. part.* of amo,
 loving
 Amāsīas, æ, *prop. subs. masc.* 1. a
 man's name, Amaziah
 Ambō, æ, ō, *numer. adj.* both
 Ambūlo, āmbulārē, āmbulāvī, ām-
 bulātūm, *verb neut.* 1. to walk;
 from ambio
 Amēns, ntīs, *adj.* foolish, silly, be-
 side himself; from a and mens
 Amīcē, *adv.* friendly; from amicus
 Amīcītā, æ, *subs. fem.* 1. friend-
 ship, alliance, favour; from ami-
 cus
 Amīcūs, ā, ūm, *adj.* friendly, lov-
 ing, *subs.* a friend
 Amītto, āmittērē, āmīsī, ūmīssūm,
verb act. 3. to send away, to lose;
 from a and mītto
 Amnīs, īs, *subs. masc.* and some-
 times *fem.* 3. a river
 Amo, āmārē, āmāvī, āmātūm, *verb.*
act. 1. to love
 Amōnūs, ā, ūm, *adj.* pleasant, de-
 licate, sweet
 Amōn, *prop. subs. indecl. masc.* a
 man's name, Hamon
 Amōr, ōrīs, *subs. masc.* 3. love, re-
 gard; from amo
 Amōvēo, āmōvērē, āmōvī, āmōtūm,
verb act. 2. to remove, to move
 from; from a and movco

Amplēxor, āmplēxārī, āmplēxātūs
 sum, *verb dep.* 1. to embrace
 heartily; from amplector
 Amplūs, ā, ūm, *adj.* large, great,
 spacious
 Ampūto, āmpūtārē, āmpūtāvī, ām-
 pūtātūm, *verb act.* 1. to cut off,
 to amputate, to lop off; from am
 and puto
 An, *con.* whether or not, if
 Anānās, æ, *prop. subs. masc.* 1. a
 man's name, Ananias
 Angēlūs, i, *subs. masc.* 2. an angel,
 a messenger
 Ango, āngērē, ānxī, *car. sup. verb*
act. 3. to strangle, to choke, to
 vex
 Anīmā, æ, *subs. fem.* 1. the life, the
 soul, the air, breath
 Anīmādvēto, ānīmadvērtērē, ānī-
 mādvertī, ānīmādvērsūm, *verb*
act. 3. to observe, to perceive, to
 regard; from animus and adveto
 Anīmāns, ntīs, *subs. fem.* or *neut.*
 and sometimes *masc.* 3. an ani-
 mal, a living creature; from
 anima
 Anīmūs, i, *subs. masc.* 2. the mind,
 the spirit, the soul
 Annūlūs, i, *subs. masc.* 2. a ring;
 from annus
 Annōnā, æ, *subs. fem.* 1. corn, pro-
 visions; from annus
 Annūo, annuērē, ānnūī, *caret su-*
pin. verb act. and *neut.* 3. to nod,
 to affirm, to assent, to agree;
 from ad and nuo
 Annūs, i, *subs. masc.* 2. a year
 Antē, *prap. gov. accus.* before
 Antēcēdo, antēcēdērē, antēcēssī,
 antēcēssūm, *verb neut.* 3. to go
 before; from ante and cedo
 Antēpōno, antēpōnērē, antēpōsūī,
 antēpōsītūm, *verb act.* 3. to
 place before, to prefer, to esteem
 more; from ante and pono
 Antēquām, *adv.* before; from ante
 and quam
 Antīochūs, i, *prop. subs. masc.* 2.
 a man's name, Antiochus
 Anxīūs, ā, ūm, *adj.* thoughtful,
 perplexed, anxious; from ango
 Apērīō, āpērīrē, āpērūī, āpērtūm,
verb act. 4. to open to disclose

Apērtē, *adv.* openly; from aperio
 Apōllōnīūs, ii, *prop. subs. masc.* 2. a man's name, Apollonius
 Appārātūs, ūs, *subs. masc.* 4. a preparing, splendour, magnificence; from apparō
 Appārēō, appārērē, appārūi, appārītūm, *verb neut.* 2. to appear; from ad and pareo
 Appāro, appārārē, appārāvī, appārātūm, *verb act.* 1. to prepare; from ad and paro
 Appēllō, appēllārē, appēllāvī, appēllātūm, *verb act.* 1. to call, to name; from ad and the obsolete verb pello
 Appēto, appētērē, appētāvī, or appētīi, appētītūm, *verb act.* 3. to desire earnestly, to catch at, to approach; from ad and peto
 Appōno, appōnērē, appōsūi, appōsītūm, *verb act.* 3. to put to, to lay nigh, to serve up; from ad and pono
 Apprēcor, apprēcārī, apprēcātūs, sūm, *verb dep.* 1. to pray to; from ad and precor
 Apprēhēdo, apprēhēndērē, apprēhēndī, apprēhēnsūm, *verb act.* 3. to apprehend, to lay hold of, to understand; from ad and prehendo
 Apprōpīnquāns, ntis, *pres. part.* of apprōpīnquo, drawing nigh
 Apprōpīnquo, apprōpīnquārē, apprōpīnquāvī, apprōpīnquātūm, *verb neut.* 1. to draw nigh, to approach; from ad and propinquo
 Apto, aptārē, aptāvī, aptātūm, *verb act.* 1. to fit, to accommodate, to join
 Apūd, *prap. gov. accus.* at, with
 Aquā, æ, *subs. fem.* 1. water
 Arā, æ, *subs. fem.* 1. an altar
 Arābs, arābis, *prop. subs. com. gen.* 3. an Arabian
 Arbōs, or arbōr, ōris, *subs. fem.* 3. a tree
 Arcā, æ, *subs. fem.* 1. an ark, a chest
 Arcēssō, arcēssērē, arcēssīvī, arcēssītūm, *verb act.* 3. to send for, to call, to fetch

Arctūs, a, um, *adj.* close, fast, strait; from arceo
 Arcūs, ūs, *subs. masc.* 4. a bow, an arch
 Ardēo, ardērē, ārsī, ārsūm, *verb neut.* 2. to burn, to desire passionately, to be in earnest to do a thing
 Arēns, ntis, *pres. part.* of areo, dry, thirsty
 Arēo, arērē, ārui, *verb neut.* 2. to be dry, to be dried up, to be athirst
 Argēntēūs, ā, ūm, *adj.* of silver, made of silver; from argentum
 Argēntūm, i, *subs. neut.* 2. silver
 Argūo, argūērē, argūi, argūtūm, *verb act.* 3. to show, to prove, to argue, to accuse
 Ariēs, arētīs, *subs. masc.* 3. a ram, a battering ram, one of the twelve signs of the Zodiac
 Aristōbūlūs, i, *prop. subs. masc.* 2. a man's name, Aristobulus
 Armā, ōrūm, *subs. plur. neut.* 2. arms, armour
 Armātūs, ā, ūm, *perf. part.* of arms, armed
 Armīgēr, gēri, *subs. masc.* 2. an armour-bearer; from arma and gero
 Armillā, æ, *subs. fem.* 1. a bracelet; from armus
 Armo, armāre, armāvi, armātūm, *verb act.* 1. to arm
 Arōmā, ātis, *subs. neut.* 3. all sweet spices; in *plur.* oftener, aromata
 Arrēptūs, a, um, *perf. part.* of arripio, seized, laid hold of
 Arrīpio, arrīpērē, arrīpūi, arrīptūm, *verb act.* 3. to seize, to take by force; from ad and rapio
 Arrōgo, arrōgārē, arrōgāvi, arrōgātūm, *verb act.* 1. to ascribe, to arrogate, to claim; from ad and rogo
 Ars, artīs, *subs. fem.* 3. art, science, skill, trade
 Arūndo, īnis, *subs. fem.* 3. a reed, a cane, an arrow
 Arx, arcis, *subs. fem.* 3. the top of any thing, a tower, a citadel
 Asā, æ, *prop. subs. masc.* 1. the name of a man, Asa

Asārīās, æ, *prop. subs. masc.* 1. the name of a man, Azariah
 Ascēdo, ascēndērē, ascēndi, ascensum, *verb act.* 3. to ascend, to climb up, to advance; from ad and scando
 Asiā, æ, *prop. subs. fem.* 1. Asia, a quarter of the world
 Asīnūs, i, *subs. masc.* 2. an ass, a blockhead
 Aspēctūs, ūs, *subs. masc.* 4. sight; from aspicio
 Aspīcio, aspīcērē, aspēxī, aspēctūm, *verb act.* 3. to look to, to behold; from ad and specio
 Assēntio, assēntīrē, assēnsī, assēnsūm, *verb act.* 4. to assent, to agree to, to comply; from ad and sentio
 Assēntior, assēntīrī, assēnsūs sūm, *verb dep.* 4. to agree, to comply; from ad and sentio
 Assēquor, assēquī, assēcūtūs sūm, *verb dep.* 3. to come up with, to overtake; from ad and sequor
 Assuērūs, i, *prop. subs. masc.* 2. a man's name, Abasuerus
 Assuēscō, assuēscērē, assuēvi, assuētūm, *verb neut. incept.* 3. to accustom one's self, to be accustomed; from ad and suesco
 Assuētūs, a, um, *perf. part.* of asuesco, accustomed to
 Assyriā, æ, *prop. subs. fem.* 1. the name of a country, Assyria
 Assyriūs, ii, *prop. subs. masc.* 2. or assyrius, a, um, *adj.* Assyrian
 At, *conj.* but, and yet
 Athālīā, æ, *prop. subs. fem.* 1. the name of a woman, Athalia
 Atquē, *conj.* and, as, than
 Atquī, *conj.* but
 Atrīum, ii, *subs. neut.* 2. a court yard, a hall
 Attāmēn, *adv.* yet, nevertheless; from at and tamen
 Attīngo, attīngērē, attīgi, attāctūm, *verb act.* 3. to touch lightly, to arrive at, to reach; from ad and tango
 Attrāho, attrāhērē, attrāxī, attrāctūm, *verb act.* 3. to draw to, to attract, to entice; from ad and traho

Attrēcto, attrēctārē, attrēctāvī, attrēctātūm, *verb act.* 1. to touch, to handle; from ad and tracto
 Attūli, *indic. perf.* of affēro, I have brought
 Aūdāx, ācis, *adj.* bold, valiant, daring; from audeo
 Aūdēo, aūdērē, aūsūs, sūm, *verb neut. pass.* 2. to dare, to presume
 Aūdīo, aūdīrē, aūdīvī, aūdītūm, *verb neut.* 4. to hear, to obey
 Aūdītūs, ā, ūm, *perf. part.* of audio, heard, being heard
 Avēllo, avēllērē, avēlli, et avūlsī, avūlsūm, *verb act.* 3. to drag away, to separate; from a and vello
 Avērto, avērtērē, avērtī, avērsūm, *verb act.* 3. to turn away, to leave off, to pervert; from a and verto
 Aūfēro, aūfērērē, āhstūlī, āblātūm, *verb act. irreg.* to take away, to carry off; from abs and fero
 Aūgēo, aūgērē, aūxī, aūctūm, *verb act.* 2. to make, to increase, to augment
 Aulā, æ, *subs. fem.* 1. a court, a hall, a king's palace
 Aulīcūs, i, *subs. masc.* 2. a courtier, from aula
 Aūrēūs, ā, ūm, *adj.* golden, made of gold; from aurum
 Aūrīs, is, *subs. fem.* 3. the ear, hearing
 Aūrūm, i, *subs. neut.* 2. gold
 Aūsīm, *verb defect.* I dare
 Aūsūs, ā, ūm, *perf. part.* of audeo, having dared
 Aūt, *conj.* either, or
 Aūtēm, *conj.* but, notwithstanding, yes, no, and also
 Aūxī, *indic. perf.* of aūgēo, I have increased
 Aūxīlīum, ii, *subs. neut.* 2. assistance, aid; from augeo
 Avīs, is, *subs. fem.* 3. a bird, a fowl
 Avītūs, ā, ūm, *adj.* left by a man's ancestors, ancient; from avus
 Avūncūlūs, i, *subs. masc.* 2. a mother's brother, an uncle; from avus
 Avūs, i, *subs. masc.* 2. a grandfather, an ancestor

B

Bābylōn, ōnis, *prop. subs. fem. 3.* the name of a city, Babylon
 Bābylōnīcūs, a, um, *adj.* of or belonging to Babylon, Babylonish
 Bābylōniūs, a, um, *adj.* same as above
 Bācchīs, īdis, *prop. subs. mas. 3.* a man's name, Bacchis
 Lācūlūm, i, *subs. neut. 2.* a cudgel
 Bālo, bālārē, bālāvi, bālātum, *verb neut. 1.* to bleat
 Bāltēūs, ēī, *sub. mas. 2.* a belt, a girdle
 Bāthūēl, ēlis, *prop. sub. mas. 3.* a man's name, Bethuel
 Bēātūs, ā, ūm, *adj.* happy, blessed; from beo
 Bēllūā, æ, *sub. fem. 1.* a beast, a great beast
 Bēllūm, i, *sub. neut. 2.* war
 Bēnē, *adv.* well; from bonus
 Bēnēficēntiā, æ, *sub. fem. 1.* beneficence, bounty; from benefacio
 Bēnēficiūm, ii, *subs. neut. 2.* benefit, favour, bounty, kindness; from benefacio
 Bēnēvōlēntiā, *sub. fem. 1.* benevolence, kindness, good will; from from bene and volo
 Bēnjāminūs, i, *prop. subs. masc. 2.* a man's name, Benjamin
 Bēnignē, *adv.* kindly, bountifully; from benignus
 Bēnignūs, ā, ūm, *adj.* kind, benevolent, liberal
 Betsābe, ēs, *prop. subs. fem. 1.* a woman's name, Bath-sheba
 Bībo, bībēre, bībī, bībītum, *verb act. 3.* to drink
 Bīēnniūm, ii, *subs. neut. 2.* the space of two years; from bis and annus
 Bīs, *adv.* of number. twice
 Bītūmen, īnis, *subs. neut. 3.* bitumen, pitch
 Bōnūm, i, *sub. neut. 2.* a good thing, *plur.* Bona, goods, effects; from bonus
 Bōnūs, ā, ūm, *adj. comp.* mēlior, *superl.* ōptimūs, good, happy

Bōs, bovis, *sub. com. gen. 3.* an ox or cow
 Brēvī, *adv.* in a short time, shortly; from brevis
 Brēvis, īs, ē, *adj.* short
 Brēvītēr, *adv.* briefly, in short; from brevis
 Būccīnā, æ, *sub. fem. 1.* a trumpet; from bucca
 Byssīnūs, ā, ūm, *adj.* made of lawn or cambric; from byssus

C

Cādāvēr, ēris, *subs. neut. 3.* a carcass, a dead body; from cado
 Cādo, cādērē, cēcīdī, cāsūm, *verb neut. 3.* to fall, to slip down
 Cēcītās, ātis, *subs. fem. 3.* blindness; from cecūs
 Cēcūs, ā, ūm, *adj.* blind, obscure, dark, secret
 Cādēa, īs, *subs. fem. 3.* slaughter, murder
 Cādō, cādērē, cēcīdī, cāsūm, *verb act. 3.* to cut, to kill
 Cērēmōniā, æ, *subs. fem. 1.* ceremony, religion, holiness, pomp
 Cētēr, et cētērūs, ā, ūm, *adj.* the other, the rest
 Cāinūs, i, *prop. sub. masc. 2.* a man's name, Cain
 Calāmītās, ātis, *sub. fem. 3.* trouble, misfortune, calamity
 Cālīdus, ā, ūm, *adj.* hot, warm, rash; from caleo
 Callīdūs, ā, ūm, *adj.* wise, crafty, cunning; from calleo
 Cāmēlūs, i, *sub. masc. 2.* a camel
 Cāndīdūs, ā, ūm, *adj.* bright, lucky, sincere, candid; from cando
 Cānis, īs, *sub. gen. com. 3.* a dog or bitch
 Cānīstrūm, trī, *subs. neut. 2.* a basket, a bread basket
 Cānō, cānērē, cēcīnī, cāntūm, *verb neut. 3.* to sing, to play upon an instrument
 Cāpillūs, i, *subs. masc. 2.* hair
 Cāpio, cāpērē, cēpī, captum, *verb act. 3.* to take, to seize
 Cāprā, æ, *subs. fem. 1.* a she goat
 Cāptīvītās, ātis, *subs. fem. 3.* cap

tivity, imprisonment; from capio
 Căptivūs, ī, *subs. masc. 2.* a prisoner, a captive; from capio
 Căptūs, ā, ūm, *perf. part.* of capio, seized, taken
 Căpūt, ītis, *subs. neut. 3.* the head, a chapter
 Cărcēr, ēris, *sub. masc. 3.* a prison, a gaol
 Cărdūus, ūī, *sub. masc. 2.* a thistle
 Cărēō, cārērē, cārūī, cārītūm, a *verb neut. 2.* to want, to be without
 Cărnifēx, icīs, *sub. masc. 3.* a hangman, a rogue; from caro and facio
 Căro, cārnis, *sub. fem. 3.* flesh
 Cărūs, ā, ūm, *adj.* dear, costly
 Cassīs, īdis, *sub. fem. 3.* a helmet, a headpiece
 Căssūs, ā, ūm, *adj.* vain, frivolous, empty, ignorant
 Căstēllūm, ī, *sub. neut. 2.* a castle, a fort
 Căstrā, căstrōrūm, *plur. sub. neut. 2.* a camp; *sing.* castrum, a castle
 Căsūs, cāsūs, *sub. masc. 4.* a fall, a chance, an event; from cado
 Cătēnā, ā, *sub. fem. 1.* a chain
 Căudā, ā, *sub. fem. 1.* a tail
 Căvēō, cāvērē, cāvī, căūtūm, *verb act. and neut. 2.* to take care
 Căūsā, ā, *subs. fem. 1.* a cause, a reason
 Cēcīdī, *indic. perf.* of cado, I have fallen
 Cēdo, cēdēre, cessi, cessum, *verb neut. 3.* to depart, to yield, to retreat, to go
 Cělēbrō, cělēbrāre, cėlēbrāvī, cėlēbrātum, *verb act. 1.* to celebrate, to solemnize, to frequent; from celebrer
 Cēlo, cėlārē, cėlāvī, cėlātum, *verb act. 1.* to hide, to conceal
 Cētūm, *numer. adj. indecl.* a hundred
 Cētūriō, ōnis, *subs. masc. 3.* a centurion, a captain of a hundred
 Cērņō, cernēre, crēvi, crētum, *verb act. 3.* to see, to perceive, to determine
 Certāmen, īnis, *subs. neut. 3.* a

combat, a contest, a battle; from certo
 Certē, *adv.* certainly, surely, at least; from certus
 Certō, *adv.* certainly, surely; from certus
 Certus, ā, um, *adj.* certain, sure, firm, trusty, particular
 Cervix, icīs, *subs. fem. 3.* the neck
 Chamus, ī, *prop. subs. masc. 2.* a man's name, Ham
 Chănāan, *prop. subs. indecl.* the name of a country, Canaan
 Chartā, ā, *sub. fem. 1.* paper
 Chīrōgrāphum, ī, *subs. neut. 2.* a hand writing, a bill or bond
 Chrīstus, ī, *prop. subs. masc. 2.* Christ
 Cībāria, iōrūm, *subs. plur. neut. 2.* food, victuals; from cibus
 Cībīs, ī, *subs. masc. 2.* food, meat
 Cīliciūm, īī, *subs. neut. 2.* a hair cloth, sackcloth
 Cīngo, cīngērē, cīnxī, cīncūtūm, *verb act. 3.* to gird, to surround, to tie about
 Cīnis, ēris, *subs. masc. 3.* ashes
 Cīra, *præp. gov. accus.* around, about
 Cīrcūēō, or cīrcūmēō, cīrcūīrē, cīrcūivī, cīrcūītūm, to go about, or around; from cīrcūm and ēō
 Cīrcūmdō, cīrcūmdārē, cīrcūmdēdī, cīrcūmdātūm, *verb act. 1.* to compass about, to enclose, to surround; from cīrcūm and do
 Cīrcūmfērō, cīrcūmfērrē, cīrcūmtūlī, cīrcūmlātūm, *verb act. irreg.* to bring, or carry around; from cīrcūm and fēro
 Cīrcūmlātūs, ā, ūm, *perf. part.* of cīrcūmfēro, carried around
 Cīrcūmato, cīrcūmstārē, cīrcūmstētī, *caret. sup. verb act. 1.* to stand about; from cīrcūm and stc
 Cīrcūmtēgo, cīrcūmtēgērē, cīrcūmtēxi, cīrcūmtēctūm, *verb act. 3.* to cover about, or all over; from cīrcūm and tego
 Cīrcūmvēnīō, cīrcūmvēnīrē, cīrcūmvēnī, cīrcūmvētūm, *verb neut. 4.* to come about, to surround, to deceive; from cīrcūm and venio

Circūmvōlītō, circūmvōlītārē, circūmvōlītāvī, circūmvōlītātūm, *verb frequent.* 1. to fly about; from circūm and vōlīto

Cīthārā, æ, *subs. fem.* 1. a harp

Cītō, adv. soon, quickly

Cītō, cītārē, cītāvī, cītātūm, *verb act. freq.* 1. to summon, to cite, to name, to excite; from cīeo

Cīvīs, īs, *subs. com. gen.* 3. a citizen

Cīvītās, ātis, *subs. fem.* 3. a city, a state; from civis

Clādēs, īs, *subs. fem.* 3. an overthrow, a defeat

Clām, adv. secretly, privately, by surprise

Clāmō, clāmārē, clāmāvī, clāmātūm, *verb act.* 1. to call upon, to speak aloud

Clāmōr, ōrīs, *subs. masc.* 3. a cry, a shout, a clamour, a noise; from clamo

Clāncūlūm, adv. secretly, privately; from clam

Clāngo, clāngērē, clānxī, *car. sup. verb act.* 3. to sound a trumpet, to sound

Clāngōr, ōrīs, *subs. masc.* 3. the sound of a trumpet, a loud shrill noise; from clango

Clāūdō, clāūdērē, clāūsī, clāūsum, *verb act.* 3. to shut, to stop, to conclude

Clēmēns, ntīs, *adj.* quiet, mild, courteous, merciful

Clēmētēr, adv. quietly, gently, kindly; from clēmēns

Clypēūs, ēī, *subs. masc.* 2. a shield, a buckler

Coāctūs, ā, ūm, *perf. part.* of cogo, collected, forced

Cōgēī, *indic. perf.* of cōgo, I have collected or forced

Cōlūm, ī, *subs. neut.* 2. heaven, the sky, the weather; *plur.* cæli, ōrūm

Cœnācūlūm, ī, *subs. neut.* 2. a parlour, an upper chamber; from cœna

Cœpī, *verb praeteritive defect.* I begin, or have begun

Cōgīto, cōgītārē, cōgītāvī, cōgītātūm, *verb act.* 1. to think, to intend

Cōgnātūs, ā, ūm, *adj.* akin, allied; from con and nascor

Cōgnōsco, cōgnōscērē, cōgnītūm, *verb act.* 3. to know, to understand; from cōn and nōscō

Cōgō, cōgērē, cōgēī, coāctūm, *verb act.* 3. to gather together, to collect, to force; from con and ago

Cōhībēō, cōhībērē, cōhībui, cōhībītūm, *verb act.* 2. to restrain, to confine; from con and habeo

Cōhōrtor, cōhōrtārī, cōhōrtātūsum, *verb dep.* 1. to exhort, to encourage; from con and hortor

Cōllāchrymo, cōllāchrymarē, cōllāchrymāvī, cōllāchrymās, *verb act.* 1. to weep with one; from con and lachrymo

Cōllaūdo, cōllaūdāre, cōllaūdāvi, cōllaūdātūm, *verb act.* 1. to praise with others, to extol; from con and laudo

Cōllido, cōllidērē, cōllisī, cōllisūm, *verb act.* 3. to beat together, to dash against one another; from con and lædo

Cōlligō, cōlligērē, cōllēgī, cōllēc-tūm, *verb act.* 3. to gather together, to collect, to pluck from the stalk; from con and lego

Cōllōco, cōllōcārē, cōllōcātūm, *verb act.* 1. to place together, to place; from con and loco

Cōllūm, ī, *subs. neut.* 2. the neck

Cōlo, cōlērē, cōlūī, cūltūm, *verb act.* 1. to till, to cultivate, to worship, to practise

Cōlōr, cōlōrīs, *subs. masc.* 3. colour, complexion

Cōlūmbā, æ, *subs. fem.* 1. a dove, a pigeon

Cōlūmnā, æ, *subs. fem.* 1. a column, a pillar

Cōmā, æ, *subs. fem.* 1. hair, a head of hair

Cōmbūrō, cōmbūrērē, cōmbūssī, cōmbūstūm, *verb act.* 3. to burn with fire, to scorch; from con and aro

Cōmēdo, cōmēdērē ēt cōmēssē, cōmēdī, cōmēsūm ēt cōmēstūm, *verb act.* 3. and *irreg.* to eat, to eat up; from con and edo

Cōmes, īfīs, *subs. com. gen.* 3. a

- companion, an attendant; from *comeo*
- Cōmmīgro**, *cōmmīgrārē*, *cōmmīgrāvī*, *cōmmīgrātūm*, *verb act.* 1. to go from one place to another, to remove; from *con* and *migro*
- Cōmmīscēo**, *commīscērē*, *commīscūī cōmmīstūm*, *ēt commīxtūm*, *verb act.* 2. to mix together; from *con* and *misceo*
- Cōmmitto**, *committerē*, *cōmmīsī*, *cōmmīssūm*, *verb act.* 3. to entrust, to join, to engage; from *con* and *mitto*
- Cōmmōdo**, *cōmmōdārē*, *commōdāvi*, *cōmmōdātūm*, *verb act.* 1. to profit, to lend; from *commodus*
- Cōmmōror**, *commōrārī*, *commōrātūs sūm*, *verb dep.* 1. to abide, to stay, to sojourn, to continue; from *con* and *moror*
- Commōvēo**, *cōmmōvēre*, *commōvī*, *cōmmōtūm*, *verb act.* 2. to move, to stir, to trouble, to agitate; from *con* and *mōvēō*
- Cōmmunis**, *īs*, *ē*, *adj.* 3. common, general
- Cōmmūto**, *cōmmūtārē*, *cōmmūtāvī*, *cōmmūtātūm*, *verb act.* 1. to change, exchange; from *con* and *muto*
- Cōmpāro**, *cōmpārērē*, *cōmpārūī*, *cōmpārītūm*, *verb neut.* 2. to appear; from *con* and *pareo*
- Cōmpāro**, *cōmpārārē*, *cōmpārāvī*, *cōmpārātūm*, *verb act.* 1. to prepare, to provide, to compare; from *con* and *pro*
- Cōmpello**, *cōmpellārē*, *cōmpellāvī*, *cōmpellātūm*, *verb act.* 1. to speak to, to address; from *con* and *pello*
- Cōmpello**, *cōmpellērē*, *cōmpūī*, *cōmpūlsūm*, *verb act.* 3. to embrace; from *con* and *plector*
- Cōmplēxūs**, *a*, *ūm*, *perf. part.* of *complexor*, having embraced
- Cōmpōno**, *cōmpōnērē*, *cōmpōsūī*, *cōmpōsītūm*, *verb act.* 3. to lay together, to appease, to settle; from *con* and *pono*
- Cōmprēhēndo**, *cōmprēhendērē*, *cōmprēhendī*, *cōmprēssūm*, *verb act.* 3. to seize, to lay hold of; from *and prehendō*
- Cōmbrōbo**, *cōmprōbārē*, *cōmprōbāvī*, *cōmprōbatūm*, *verb act.* 1. to approve, to verify, to make good; from *con* and *probo*
- Cōncēdo**, *cōncēdērē*, *cōncēssī*, *cōncēssūm*, *verb act.* 3. to fall down, to die, to be killed; from *con* and *cado*
- Cōncito**, *cōncītārē*, *cōncītāvī*, *cōncītātūm*, *verb act. freq.* 1. to stir up, to excite to, agitate, to trouble; from *con* and *cito*
- Cōncīlāvē**, *īs*, *subs. neut.* 3. an inner parlour, a private room; from *con* and *clavis*
- Cōncōrdīa**, *ae*, *subs. fem.* 1. agreement, peace, concord; from *con-* and *cors*
- Cōncūpīscō**, *cōncūpīscērē*, *cōncūpīvī*, *cōncūpītūm*, *verb act.* 3. to covet, to desire; from *con* and *cupio*
- Cōncūtīo**, *cōncūtērē*, *cōncūssī*, *cōncūssūm*, *verb act.* 3. to shake, to stir; from *con* and *quatio*
- Cōndīo**, *cōndīrē*, *cōndīvī*, *cōndītūm*, *verb act.* 4. to season meat, to preserve, to embalm
- Cōndītīo**, *ōnīs*, *subs. fem.* 3. a condition, a law; from *condō*
- Cōndo**, *cōndērē*, *cōndīdī*, *cōndītūm*, *verb act.* 3. to lay up, to hide, to bury; from *con* and *do*
- Cōndōno**, *cōndōnārē*, *cōndōnāvī*, *cōndōnatūm*, *verb act.* 1. to pardon, to forgive, to give willingly; from *con* and *dono*
- Cōnfēctūs**, *ā*, *ūm*, *perf. part.* of *conficio*, despatched, finished, spent, worn out
- Cōnfēro**, *cōnferrē*, *cōntūī*, *collātūm*, *verb act. irreg.* to bring together, to contribute, to betake one's self; from *con* and *fero*
- Cōnfēssūs**, *ā*, *ūm*, *perf. part.* of *confiteor*, having confessed
- Cōnfēstīm**, *adv.* immediately, continually
- Cōnfīcīo**, *cōnfīcērē*, *cōnfīcī*, *cōnfīctūm*, *verb act.* 3. to make, to finish, to kill, to perform; from *con* and *facio*

Cōnfido, cōnfidērē, cōnfidī, and cōnfisūs sūm, *verb neut. pass.* 3. to trust, to confide, to depend upon, to put confidence in; from con and fido

Cōnfirmo, cōnfirmārē, cōnfirmāvī, confirmātum, *verb act.* 1. to confirm, to strengthen, to encourage; from con and firmo

Cōnfiteor, cōnfiterī, cōnfessūs sūm, *verb dep.* 2. to acknowledge, to confess; from con and fateor

Cōnflicto, cōnflictārē, cōnflictāvī, cōnflictātum, *verb freq. act.* 1. to struggle, to encounter, to contend; from con and fligo

Cōnfluo, cōnflūrē, cōnflūxī, cōnflūxum, *verb neut.* 3. to flow together, to resort or flock together; from con and fluo

Cōnfodio, cōnfodērē, cōnfodi, cōnfossum, *verb act.* 3. to dig, to stab; from con and fodio

Cōnfugio, cōnfugerē, cōnfugī, cōnfugitum, *verb neut.* 3. to fly for succour, to betake one's self for shelter; from con and fugio

Cōngeriēs, iēi, *subs. fem.* 5. a heap, a pile, a mass; from congero

Cōngero, cōngērērē, cōngēssi, cōngestum, *verb act.* 3. to heap up, to accumulate; from con and gero

Cōnjector, ōris, *subs. masc.* 3. an interpreter of dreams, a sooth-sayer; from conjicio

Cōnjicio, cōnjicērē, cōnjecī, cōnjectum, *verb act.* 3. to throw together, to throw; from con and jacio

Cōnjūgiūm, ii, *subs. neut.* 2. marriage, wedlock; from conjux

Cōnjungo, cōnjūgērē, cōnjunxi, conjunctum, *verb act.* 3. to join together, to ally; from con and jungo

Cōnjūx, jūgis, *subs. con. gen.* a spouse, husband, or wife; from con and jungo

Cōnōr, cōnāri, cōnātūs sūm, *verb dep.* 1. to endeavour, to attempt

Cōnscēdo, cōnscēdērē, cōnscēdi, cōnscēsum, *verb act.* 3. to climb up, to ascend, to embark; from con and scando

Cōnscīndo, cōnscīndērē, cōnscīdi, cōnscīssum, *verb act.* 3. to cut in pieces, to tear; from con and scīndo

Cōnscīūs, ā, ūm, *adj.* conscious, knowing; from con and scīo

Cōnscriptiō, ōnis, *subs. fem.* 3. a writing, an enrolling, a registering; from conscribo

Cōnsecro, cōnsecrārē, cōnsecrāvī, cōnsecrātum, *verb act.* 1. to consecrate, to devote; from con and sacro

Cōnsēquor, cōnsēquī, cōnsēcūtūs sum, *verb dep.* 3. to ensue, to overtake, to obtain; from con and sequor

Cōnsēro, cōnsērērē, cōnsēvi, cōnsītum, or cōnsēīī, cōnsertum, *verb act.* 3. to sow, to plant, to engage; from con and sero

Cōnsidēro, cōnsidērārē, cōnsidērāvi, cōnsidērātum, *verb act.* 1. to consider, to think, to regard, to view heedfully

Cōnsido, cōnsidērē, cōnsidī, cōnsēssum, *verb neut.* 3. to sit down, to cease, to dwell; from con and sedeo

Cōnsiliūm, ii, *subs. neut.* 2. advice, counsel, design; from con and silio

Cōnsisto, cōnsistērē, cōnstītī, cōnstītum, *verb neut.* 3. to stand, to stop, to stay; from con and sisto

Cōnsolātiō, ōnis, *subs. fem.* 3. consolation, comfort; from consolor

Cōnsolor, cōnsolārī, cōnsolātus sum, *verb dep.* 1. to console, to comfort; from con and solor

Cōnspēctūs, ūs, *subs. masc.* 4. a sight, a view; from conspicio

Cōnspērgo, cōnspērgērē, cōnspērsi, cōnspēsum, *verb act.* 3. to besprinkle; from con and spargo

Cōnspīcio, cōnspīcērē, cōnspēxi, cōnspēctum, *verb act.* 3. to see, to behold, to take a view of, to discover; from con and specio

Cōnspīcor, cōnspīcārī, cōnspīcātūs sum, *verb dep.* 1. to behold, to perceive; from con and specio

Cōnstāntēr *adj.* deliberately, con-

stantly, stoutly, always; from constans
Cōstāntiā, æ, *subs. fem.* 1. steadfastness, constancy; from constans
Cōstitūo, cōstitūērē, cōstitūi, cōstitūtum, *verb act.* 3. to establish, to appoint, to determine; from con and statuo
Cōstringo, cōstringērē, cōstrīnxī, cōstrīctum, *verb act.* 3. to bind together, to fasten; from con and stringo
Cōncūesco, cōncūescērē, cōnsūēvī, cōnsūētum, and cōnsūētus sum, *verb neut.* 3. to be accustomed, to be wont, to use; from con and suesco
Cōnsūētudo, tūdīnīs, *subs. fem.* 3. custom, use, company; from consuesco
Cōnsūlo, cōnsulērē, cōnsulūi, cōnsultum, *verb act.* 3. to consult for, to give advice, to provide for; from con and salio. Consulo te, I ask your advice; Consulo tibi, I consult for your safety
Cōnsūmo, cōnsūmērē, cōnsūpsī, cōnsūptum, *verb act.* 3. to consume, to devour, to waste; from con and sumo
Cōnsurgo, cōnsurgērē, cōnsurrēxī, consurrectum, *verb act. and neut.* 3. to rise up, to arise; from con and surgo
Cōntāmīno, cōntāmīnārē, cōntāmīnāvi, cōntāmīnātum, *verb act.* 1. to contaminatē, to pollute, to defile, to disgrace
Cōntēmmo, cōntēmnērē, cōntēmpsī, cōntēptum, *verb act.* 3. to undervalue, to despise, to disregard; from con and temno
Cōntēro, cōntērērē, cōntīrvī, cōntītum, *verb act.* 3. to break small, to waste, to consume, to spend; from con and tero
Cōntīnēo, cōntīnērē, cōntīnūi, cōntētum, *verb act.* 2. to hold together, to hold, to restrain, to keep within bounds; from con and tineo
Cōntīngo, cōntīngērē, cōntīgī, cōn-

tāctum, *verb act.* 3. to besal, to happen to; from con and tango
Cōntīnūd, *adv.* forthwith, immediately; from contineo
Cōntrā, *præp. gov. accus.* against, opposite, contrary to
Cōntrāctus, a, um, *perf. part.* of contraho, having drawn together
Cōntrāho, cōntrāhērē, cōntrāxī, cōntrāctum, *verb act.* 3. to draw together, to collect, to shorten, to contract; from con and traho
Cōntrōversia, æ, *subs. fem.* 1. a controversy, a dispute, a quarrel; from controverto
Cōntūli, *indic. perf.* of cōnfēro, I have collected or conferred
Cōntūmēliā, æ, *subs. fem.* 1. a haughty speech, a bitter taunt, railing, an affront; from contumeo
Cōntūdo, cōntūndērē, cōntūdī, cōntūsūm, *verb act.* 3. to beat, to bruise, to thump; from con and tundo
Cōnvēnio, cōnvēnīrē, cōnvēnī, cōnvētum, *verb neut.* 4. to come together, to assemble, to meet; from con and venio
Cōnvēnit, *verb impers.* 4. it is meet, it is agreed upon; from convenio
Cōnvērto, cōnvērtērē, cōnvērtī, cōnvērsūm, *verb act.* 3. to turn about, to convert, to change; from con and verito
Cōnvīciātōr, ōrīs, *subs. masc.* 3. a railer, a reproacher; from conviciium
Cōnvīviūm, iī, *subs. neut.* 2. a feast, an entertainment; from con and vivo
Cōnvōco, cōnvōcārē, cōnvōcāvī, cōnvōcātum, *verb act.* 1. to call together, to convene, to assemble; from con and voco
Cōpiā, æ, *subs. fem.* 1. plenty, abundance, wealth; plural copiæ, ārum, forces, victuals
Cōquo, cōquērē, cōxī, cōctum, *verb act.* 3. to boil, to bake, to digest
Cōr, cōrdīs, *subs. neut.* 3. the heart
Cōrām, *præp. gov. abl.* before, in the presence of

Cörnū, *subs. neut. indecl. plur.* cornua, uum, ibus, 4. a horn
 Cōrpūs, pōris, *subs. neut. 3.* the body
 Cōrrīpō, cōrrīpērē, cōrrīpūi, cōrrēptūm, *verb act. 3.* to snatch, to seize on, to hasten, to shorten; from con and rapio
 Cōrrūmpō, cōrrūmpērē, cōrrūpi, cōrrūptūm, *verb act. 3.* to spoil, to destroy, to corrupt, to bribe; from con and rumpo
 Cōrrūo, cōrrūērē, cōrrūi, *car. sup. verb neut. 3.* to fall down, to fall to pieces; from con and ruo
 Cōrtinā, æ, *subs. fem. 1.* a tripod, or table, an oracle, a curtain
 Cōrvūs, ī, *subs. masc. 2.* a crow, a raven
 Cōstā, æ, *subs. fem. 1.* a rib
 Cōxi, *indic. perf.* I have boiled or baked
 Crēatōr, ōris, *subs. masc. 3.* a creator, a maker, a founder; from creo
 Crēdo, crēdērē, crēdīdī, crēdītūm, *verb act. 3.* to believe, to trust
 Crēdūlūs, ā, ūm, *adj.* credulous, silly, simple, easy; from credo
 Crēo, crēāre, crēāvī, crēātūm, *verb act. 1.* to create, to make
 Crēscō, crēscērē, crēvī, crētūm, *verb neut. 3.* to increase, to grow
 Crīnīs, īs, *subs. masc. 3.* the hair of the head
 Crūciō, crūciārē, crūciāvī, crūciātūm, *verb act. 1.* to torture, to torment; from crux
 Crūdēlis, īs, ē, *adj.* cruel, ill-natured, barbarous; from crudus
 Crūdēlitās, ātis, *subs. fem. 3.* cruelty; from crudelis
 Crūdēlītēr, *adv.* cruelty; from crudelis
 Crūs, crūrīs, *subs. neut. 3.* a leg
 Crūx, crūcis, *subs. fem. 3.* a cross, a gallows
 Cūbitūs, ī, *subs. masc. 2.* an elbow, a cubit, a foot and a half
 Cūbo, cūbārē, cūbūi, cūbitūm, *verb neut. 1.* to lie, to lie down
 Cūcūrrī, *indic. perf.* I have run
 Cūlmūs, ī, *subs. masc. 2.* a stalk of corn

Cūlpā, æ, *subs. fem. 1.* a fault, a blame
 Cūltōr, ōris, *subs. masc. 3.* a husbandman, a vinedresser, a cultivator; from colo
 Cūltūs, ūs, *subs. masc. 4.* tillage, culture, apparel, dress; from colo
 Cūm, *prap. gov. ablat.* with, along with
 Cūmūlo, cūmūlārē, cūmūlāvī, cūmūlātūm, *verb act. 1.* to heap up, to increase; from cumulus
 Cūpidūs, ā, ūm, *adj.* desirous, covetous, eager, fond; from cupio
 Cūpiō, cūpērē, cūpīvi, et cūpii, cūpitūm, *verb act. 3.* to desire, to covet
 Cūr, *adv.* why, wherefore
 Cūrā, æ, *subs. fem. 1.* care, concern, study, diligence, charge
 Cūro, cūrārē, cūrāvī, cūrātūm, *verb act. 1.* to take care of, to regard, to cause; from cura
 Cūrro, cūrērē, cūcūrrī, cūrsūm, *verb neut. 3.* to run
 Cūrrūs, ūs, *subs. masc. 4.* a chariot, a carriage; from curro
 Cūrsūs, ūs, *subs. masc. 4.* a race, a course, speed, a journey; from curro
 Cūstōdio, cūstōdirē, cūstōdivī, cūstōdītūm, *verb act. 4.* to guard, to keep; from custos
 Cūstōs, cūstōdis, *subs. com. gen. 3.* a guard, a keeper
 Cūtīs, cūtīs, *subs. fem. 3.* the skin, the bark
 Cyrūs, ī, *prop. subs. masc. 2.* a man's name, Cyrus

D

Damnūm, ī, *subs. neut. 2.* loss, damage, disadvantage
 Dāniēl, ēlis, *prop. subs. masc. 3.* a man's name, Daniel
 Darīūs, īi, *prop. subs. masc. 2.* a man's name, Darius
 Dāvid, īdis, *prop. subs. masc. 3.* a man's name, David
 De, *prap. gov. ablat.* of, concerning, by, from down

Dēambūo, dēambūlārē, dēambūlā-
vī, dēambūlātūm, *verb neut.* 1.
to walk abroad, to walk up and
down; from de and ambulo

Dēbeo, dēbērē, dēbūi, dēbītūm, *verb*
act. 2. to owe; from de and ha-
beo

Dēcēdo, dēcēdērē, dēcēssī, dēcēs-
sūm, *verb neut.* 3. to depart, to
retire, to be dismissed; from de
and cedo

Dēcēm, *numer. adj. indecl.* ten

Dēcerno, dēcērnērē, dēcērvī, dēc-
rētūm, *verb act.* 3. to discern, to
judge, to determine; from de
and cerno

Dēcērpo, dēcērpērē, dēcērpsī, dēc-
cēriptūm, *verb act.* 3. to pluck
off, to pull off, to crop; from de
and carpo

Dēcerto, dēcērtārē, dēcērtāvī, dēc-
cērtātūm, *verb neut.* 1. to con-
tend, to dispute; from de and
certo

Dēcīdo, dēcīdērē, dēcīdī, *car. sup.*
verb neut. 3. to fall down; from
de and cado

Dēcīpio, dēcīpērē, dēcēpī, dēcēp-
tūm, *verb act.* 3. to deceive; from
de and capio

Dēclāro, dēclārārē, dēclārāvī, dē-
clārātūm, *verb act.* 1. to de-
clare, to proclaim; from de and
clarus

Dēclīnatio, ōnīs, *subs. fem.* 3. a
stepping aside, a bending, an
avoiding; from declino

Dēclīno, dēclīnārē, dēclīnāvī, dē-
clīnātūm, *verb act. and neut.* 1.
to bend, to decline, to shun

Dēcūssāns, āntīs, *præs. part.* of
decusso, shaking off

Dēdī, *indic. perf.* of do, I have
given

Dēdicatio, ōnīs, *subs. fem.* 3. a
dedication, a consecration; from
dedico

Dēdītio, ōnīs, *subs. fem.* 3. a sur-
render; from dedo

Dēdo, dēdērē, dēdīdī, dēdītūm,
verb act. 3. to yield, to give up,
to surrender; from de and do

Dēdūco, dēdūcērē, dēdūxī, dēdūc-
tūm, *verb act.* 3. to bring down,

to lead forth, to accompany;
from de and duco

Dēfātigo, dēfātīgārē, dēfātīgāvī,
dēfātīgātūm, *verb act.* 1. to
weary, to fatigue; from de and
fatio

Dēfēdo, dēfēndērē, dēfēndī, dē-
fēnsūm, *verb neut.* 3. to defend

Dēfēro, dēfērrē, dētūlī, dēlātūm,
verb act. irreg. to carry down,
to bring word, to carry; from
de and fero

Dēfērvēscō, dēfērvēscērē, dēfēr-
būi, *verb neut.* 3. to grow cool,
to be abated; from de and fer-
vesco

Dēfīcīo, dēfīcērē, dēfīcī, dēfēc-
tūm, *verb act.* 3. to fail, to faint,
to decay; from de and facio

Dēfigo, dēfigērē, dēfixī, dēfixūm,
verb act. 3. to fix, to plant; from
de and figo

Dēflēcto, dēflēctērē, dēflēxī, dē-
flēxūm, *verb act.* 3. to bend down,
to turn aside, to be changed;
from de and flecto

Dēflūo, dēflūērē, dēflūxī, dēflūx-
ūm, *verb neut.* 3. to flow down;
from de and fluo

Dēfūi, *indic. perf.* of desum, I
have been absent

Dēgēnero, dēgēnērārē, dēgēnērāvī,
dēgēnērātūm, *verb neut.* 1. to
degenerate, to become unlike;
from degener

Dēhōrtor, dēhōrtārī, dēhōrtātūs
sūm, *verb dep.* 1. to dissuade, to
advise from; from de and hortor

Deīn, *adv.* same as deinde, then

Deīncēps, *adv.* henceforth, hereaf-
ter, successively

Deīndē, *adv.* then, thereafter, from
thence, afterwards; from de and
inde

Dējīcīo, dējīcērē, dējīcī, dējīcētūm,
verb act. 3. to throw down, to
remove; from de and jacio

Dēlābōr, dēlābī, dēlāpsūs, sūm, *verb*
dep. 3. to glide down, to fall
down; from de and labor

Dēlēcto, dēlectārē, dēlectāvī, dē-
lectātūm, *verb act.* 1. to delight,
to please, to allure; from de and
lacto

Dēlēņo, dēlēņirē, dēlēņivī, dēlēnītūm, *verb act.* 4. to mitigate, to soften, to sooth; from de and lenio

Dēlēo, dēlērē, dēlēvī, dēlētūm, *verb act.* 2. to blot out, to destroy, to abolish; from de and leo for lino

Dēlēciā, ārūm, *subs. fem.* 1. plur. delight, a darling, a delight; from delicio

Dēlēgō, dēlēgērē, dēlēgī, dēlēctūm, *verb act.* 3. to choose, to pick, to gather; from de and lego

Dēlētēscō, dēlētēscērē, dēlētūi, *verb neut. incept.* 3. to lie hid, to skulk; from de and lateo

Dēlēūdō, dēlēūdērē, dēlēūsī, dēlēūsūm, *verb act.* 3. to delude, to deceive; from de and ludo

Dēmētriūs, īi, *prop. subs. masc.* 2. a man's name, Demetrius

Dēmītto, dēmīttērē, dēmīsī, dēmīssūm, *verb act.* 3. to send down, to let down; from de and mitto

Dēmūm, *adv.* at last

Dēnīquē, *adv.* at last, in fine, at length; from de, novo and que

Dēnsūs, ā, ūm, *adj.* thick, close

Dēnūnciō, dēnūnciārē, dēnūnciāvī, dēnūnciātūm, *verb act.* 1. to denounce, to declare, to forewarn; from de and nuncio

Dēpōno, dēpōnērē, dēpōsūi, dēpōsitūm, *verb act.* 3. to place or put down, to put off, to deposit; from de and pono

Dēpōrto, dēpōrtārē, dēpōrtāvī, dēpōrtātūm, *verb act.* 1. to carry away, to convey, to transport; from de and porto

Dēprēcōr, dēprēcārī, dēprēcātūsum, *verb dep.* 1. to beseech or desire earnestly, to deprecate; from de and precor

Dēprēhēndo, dēprēhēndērē, dēprēhēndī, dēprēhēnsūm, *verb act.* 3. to catch, to take unawares, to discover; from de and prehendo

Dēprōmo, dēprēmērē, dēprōmpsī, dēprōmpsūm, *verb act.* 3. to draw out, to bring forth; from de and promo

Dērēlinquō, dērēlinquērē, dērēlinqui, dērēlictūm, *verb act.* 3. to leave, to abandon; from de and relinquō

Dērīdēo, dērīdērē, dērīsī, dērīsūm, *verb act.* 2. to laugh, to deride, to mock; from de and rideo

Dēsāvīo, dēsāvīrē, dēsāvīvī, dēsāvītūm, *verb act.* 3. to leave off his passion, to be calm; from de and savio

Dēscēndo, dēscēndērē, dēscēndī, dēscēnsūm, *verb neut.* 3. to descend, to go or come down; from de and scando

Dēcīscō, dēcīscērē, dēcīcīvī, *car. sup. verb neut. incept.* 3. to depart, to revolt; from de and scisco

Dēsēro, dēsērērē, dēsērūi, dēsērtūm, *verb act.* 3. to desert, to leave, to abandon; from de and sero

Dēsērtūm, ī, *subs. neut.* 2. a desert, a solitary place; from desero

Dēsīgno, dēsīgnārē, dēsīgnāvī, dēsīgnātūm, *verb act.* 1. to mark out, to intend, to design; from de and signo

Dēsīlīo, dēsīlīrē, dēsīlīvī, and dēsīlūi, dēsīlūtūm, *verb neut.* 4. to leap down, to descend; from de and salio

Dēsīsto, dēsīstērē, dēsītīi, dēsītītūm, *verb neut.* 3. to leave off, to desist, to go away; from de and sisto

Dēspēro, dēspērārē, dēspērāvī, dēspērātūm, *verb act.* 1. to despair, to despair of; from de and spero

Dēspōndēo, dēspōndērē, dēspōndī, dēspōnsūm, *verb act.* 2. to promise truly, to betroth, to despair of; from de and spondeo

Dēstīno, dēstīnārē, dēstīnāvī, dēstīnātūm, *verb act.* 1. to bind together, to design, to purpose, to betroth; from de and teneo

Dēstītūo, dēstītūērē, dēstītūi, dēstītūtūm, *verb act.* 3. to place down, to forsake, to abandon; from de and statuo

Dēsūm, dēssē dētūi. *verb subs.*

- irreg.* to be wanting; from de and sum
- Dētērrēo**, *dētērrērē*, *dētērrūi*, *dētērrītūm*, *verb act.* 2. to deter, to frighten; from de and terreo
- Dētrāho**, *dētrāhērē*, *dētrāxi*, *dētrāctūm*, *verb act.* 3. to draw off, to remove, to take away; from de and traho
- Dētrāxi**, *indic. perf.* of detraho, I have taken away
- Dētrīmēntūm**, *i*, *subs. neut.* 2. loss, damage, hurt; from detero
- Dētrūdo**, *dētrūdērē*, *dētrūsī*, *dētrūsūm*, *verb act.* 3. to push down, to force; from de and trudo
- Dēvēnīo**, *dēvēnīrē*, *dēvēnī*, *dēvēntūm*, *verb neut.* 4. to come down, to happen; from de and venio
- Dēvincō**, *dēvincērē*, *dēvīcī*, *dēvīctūm*, *verb act.* 3. to conquer, to overcome; from de and vinco
- Dēvōro**, *dēvōrārē*, *dēvōrāvī*, *dēvōrātūm*, *verb act.* 1. to devour; from de and voro
- Dēvōvēo**, *dēvōvērē*, *dēvōvī*, *dēvōtūm*, *verb act.* 2. to vow, to consecrate, to devote; from de and voveo
- Dēūs**, *dēī*, *subs. masc.* 2. God; *plur.* *dēī* or *dīī*
- Dēxtēr**, *rā*, *rūm*, *adj.* right handed, suitable, lucky
- Dēxtrā**, *æ*, *subs. fem.* 1. the right hand
- Dīādēmā**, *ātīs*, *subs. neut.* 3. a diadem, a crown
- Dīco**, *dīcērē*, *dīxi*, *dīctūm*, *verb act.* 3. to say, to speak; imperative, *dīc*
- Dīctīto**, *dīctītārē*, *dīctītāvī*, *dīctītātūm*, *verb freq. act.* 1. to tell often, to pretend; from dicto
- Dīctūm**, *i*, *subs. neut.* 2. a word, a command or order; dico
- Dīēs**, *dīēī*, *subs. masc.* or *fem.* 5. a day
- Dīffīcīlis**, *īs*, *ē*, *adj.* difficult, hard; from dis and facilis
- Dīffīdo**, *dīffīdērē*, *dīffīsūs*, *sūm*, *verb neut. pass.* 3. to distrust, to despair of; from dis and fido
- Dīgītūs**, *i*, *subs. masc.* 2. a finger, a toe
- Dīgnītās**, *ātīs*, *subs. fem.* 3. dignity, greatness, majesty, honour; from dignus
- Dīgnūs**, *ā*, *ūm*, *adj.* worthy, deserving, fit
- Dīgrēdīor**, *dīgrēdī*, *dīgrēssūs*, *sūm*, *verb dep.* 3. to go aside, to depart; from dī and gradior
- Dīlābōr**, *dīlābī*, *dīlāpsūs*, *sūm*, *verb dep.* 3. to slip aside, to steal away; from dī and labor
- Dīlāpsūs**, *perf. part.* of dīlābōr, having slipped aside
- Dīlīgēntēr**, *adv.* diligently, carefully; from diligens
- Dīlīgo**, *dīlīgērē*, *dīlēxi*, *dīlēctūm*, *verb act.* 3. to love, to favour, to respect; from dī and lego
- Dīlūvīūm**, *ii*, *subs. neut.* 2. a flood, a deluge, an inundation; from dīlūo
- Dīmīco**, *dīmīcārē*, *dīmīcāvī*, *dīmīcātūm*, *verb act.* 1. to fight, to contend; from dī and mico
- Dīmīdīūs**, *ā*, *ūm*, *adj.* half; from dī and medius
- Dīmītto**, *dīmīttērē*, *dīmīsī*, *dīmīssūm*, *verb act.* 3. to dismiss, to send away; from dī and mitto
- Dīmōvēo**, *dīmōvērē*, *dīmōvī*, *dīmōtūm*, *verb act.* 2. to thrust aside, to remove, to put away; from dī and moveo
- Dīnūmēro**, *dīnūmērārē*, *dīnūmērāvī*, *dīnūmērātūm*, *verb act.* 1. to number, to count; from dī and numero
- Dīrīpīo**, *dīrīpērē*, *dīrīpīī*, *dīrīptūm*, *verb act.* 3. to tear to pieces, to ransack, to plunder; from dī and rapio
- Dīrūo**, *dīrūērē*, *dīrūī*, *dīrūtūm*, *verb act.* 3. to break or pull down, overthrow, to destroy; from dī and ruo
- Dīrūs**, *ā*, *ūm*, *adj.* direful, cruel, dreadful
- Dīscēdō**, *dīscēdērē*, *dīscēssī*, *dīscēssūm*, *verb neut.* 3. to depart, to go away, to differ; from dis and cedo
- Dīscō**, *dīscēre*, *dīdīcī*, *car. sup.*

- verb act.* 3. to learn, to understand
- Discūmbo**, *dīscūmbērē*, *dīscūbūi*, *dīscūbītūm*, *verb neut.* 3. to sit at table, to divide; from *dis* and *cubo*
- Dispēnsātor**, *ōris*, *subs. masc.* 3. a steward; from *dispenso*
- Dispōno**, *dispōnērē*, *dispōsūi*, *dispōsītūm*, *verb act.* 3. to set in order, to dispose, to divide; from *dis* and *pono*
- Dissīdīum**, *īi*, *subs. neut.* 2. a parting, a disagreement; from *disideo*
- Dissīmūlō**, *dissīmūlārē*, *dissīmūlāvī*, *dissīmūlātūm*, *verb act.* 1. to dissemble, to feign, to conceal; from *dis* and *simulo*
- Dissīpo**, *dissīpārē*, *dissīpāvī*, *dissīpātūm*, *verb act.* 1. to scatter, to disperse, to dissipate; from *dis* and *sipo*
- Dissuādēo**, *dissuādērē*, *dissuāsī*, *dissuāsūm*, *verb act.* 2. to dissuade, to advise from; from *dis* and *suadeo*
- Distribūo**, *distribūērē*, *distribūi*, *distribūtūm*, *verb act.* 3. to distribute, to divide, to bestow; from *dis* and *tribuo*
- Ditio**, *ditiōnis*, *subs. fem.* 3. rule, power, authority; from *dis*
- Dīu**, *adv. compar.* *diutius*, long, a long time
- Dītūrnūs**, *ā, ūm*, *adj.* lasting, of long duration; from *diu*
- Dīvērsor**, *dīvērsārī*, *dīvērsātūssūm*, *verb dep.* 1. to resort to a place, to sojourn, to lodge; from *di-vertō*
- Dīvēs**, *dīvītīs*, *adj. comp.* *ditior*, superl. *ditissimus*, rich, wealthy
- Dīvidō**, *dīvidērē*, *dīvisī*, *dīvisūm*, *verb act.* 3. to divide, to distribute; from *dis* and *iduo*
- Dīvinītūs**, *adv.* from God, divinely; from *divinus*
- Dīvinūs**, *ā, ūm*, *adj.* divine, of or belonging to God; from *divus*
- Dīvītīæ**, *ārūm*, *subs. plur. fem.* 1. riches; from *dives*
- Dixī**, *indic. perf.* of *dico*, I have said

- Do**, *dārē*, *dēdī*, *dātūm*, *verb act.* 1. to give, to grant. The first persons, *dor* and *der* of the passive are not used
- Dōcēo**, *dōcērē*, *dōcūi*, *dōctūm*, *verb act.* 2. to teach, to inform, to tell
- Dōcūmētūm**, *i*, *subs. neut.* 2. an example, a proof; from *doceo*
- Dōlēo**, *dōlērē*, *dōlūi*, *verb neut.* 2. to be in pain, to grieve, to envy
- Dōlōr**, *ōris*, *subs. masc.* 3. pain, grief; from *doleo*
- Dōmēsticūs**, *ā, ūm*, *adj.* of the same house, domestic, private; from *domus*
- Dōmīnūs**, *i*, *subs. masc.* 2. a master, a lord; from *domo*
- Dōmo**, *dōmārē*, *dōmūi*, *dōmītūm*, *verb act.* 1. to tame, to conquer, to overcome
- Dōmūs**, *ūs*, *subs. fem.* 4. a house. *Domī*, at home
- Dōnec**, *adv.* until
- Dōno**, *dōnārē*, *dōnāvī*, *dōnātūm*, *verb act.* 1. to give liberally, to bestow, to present; from *donum*
- Dōnūm**, *i*, *subs. neut.* 2. a gift, an offering; from *do*
- Dōrmīo**, *dōrmīrē*, *dōrmīvī*, *dōrmītūm*, *verb neut.* 4. to sleep, to be asleep, to be unemployed
- Dūbīto**, *dūbītārē*, *dūbītāvī*, *dūbītātūm*, *verb neut.* 1. to doubt, to hesitate; from *dubius*
- Dūcēntī**, *æ, a*, *numer. adj.* two hundred; from *duo* and *centum*
- Dūco**, *dūcērē*, *dūxī*, *dūctūm*, *verb act.* 3. to lead, to conduct
- Dūlcīs**, *īs, ē*, *adj.* sweet, pleasant, handsome
- Dūm**, *adv.* until, provided that, while, as long as
- Dūntāxāt**, *adv.* only, at least
- Dūō**, *æ, o*, *numer. adj.* two
- Dūōdēcīm**, *num. adj. indecl.* twelve; from *duo* and *decem*
- Dūplēx**, *īcis*, *adj.* double, twofold; from *duo* and *plico*
- Dūplūs**, *ā, ūm*, *adj.* double, twice as much; from *duplex*
- Dūro**, *dūrārē*, *dūrāvī*, *dūrātūm*, *verb act. and neut.* 1. to harden, to bear, to continue
- Dūrūs**, *ā, ūm*, *adj.* hard, rough, hardy

Dūx, dūcis, *subs. com. gen. 3.* a leader, a guide, a general; from duco

E

E, or ex, *præp. gov. ablat.* out of from

Ecbātānā, ōrum, *prop. subs. plur. neut. 2.* the name of a city

Eccē, *adv. lo,* behold

Edīco, edīcērē, edīxi, edīctūm, *verb act. 3.* to declare, to order, to give warning; from e and dico

Edīctūm, ī, *subs. neut. 2.* an edict, a law, a command; edico

Edītūs, ā, ūm, *adj. high,* lofty

Edo, edērē, vel ēsse, ēdi, ēsūm vel ēstūm, *verb irreg.* to eat

Edo, edēre, edīdi, edītūm, *verb act. 3.* to utter, to bring forth, to declare; from e and do

Edōcēo, edōcērē, edōcūi, edōctūm, *verb act. 2.* to instruct, to teach diligently; from e and doceo

Edūco, edūcērē, edūxi, edūctūm, *verb act. 3.* to lead forth, to bring out; from e and duco

Effēro, effērē, extūli, elātūm, *verb act. irreg.* to bring forth, to carry out t. burial, to utter; from ex and fero

Effōssūs, ā, ūm, *perf. part.* of effodio, plucked out

Efflāo, effluērē, effluxī, effluxūm, *verb neut. 3.* to flow out, to run over; from ex and fluo

Effōdio, effōdērē, effōdi, effōssūm, *verb act. 3.* to dig out, to pull up; from ex and fodio

Effūgio, effūgērē, effūgī, effūgītūm, *verb act. and neut. 3.* to escape, to avoid; from ex and fugio

Effūndo, effūndērē, effūdi, effūsūm, *verb act. 3.* to pour out, to shed; from ex and fundo

Egēnūs, ā, ūm, *adj. wanting,* destitute, needy; from egeo

Egēo, egērē. egūi, *verb neut. 2.* to need, to be in want

Egēstūs, ātis, *subs. fem. 3.* want, indigence, poverty; from egeo

Egi, *indic. perf.* of ago, I have made or done

Egi, *subs. prop. com. gen. I*

Egredior, ēgrēdi, ēgrēssūs sum, *verb dep. 3.* to go out, to disembar; from e and gradior

Egrēgio, *adv. extremely,* admirably, excellently; from egregius
Egrēgiūs, ā, ūm, *adj. excellent,* eminent, chosen out of the flock; from e and grex

Egrēssūs, a, ūm, *perf. part.* of egredior, having gone out

Ejicio, ejicērē, ejeci, ejēctūm, *verb act. 3.* to throw out; from e and jacio

Elābōr, elābī, elāpsūs sūm, *verb dep. 3.* to slide away, to fall out, to escape; from e and labor

Elātūs, ā, ūm, *adj. lofty,* arrogant, published; from effero

Elēāzārus, ī, *prop. subs. masc. 2.* a man's name, Eleazar

Elēgāns, ntīs, *adj. elegant,* handsome, neat

Elēphāntūs, ī, *sub. masc. 2.* an elephant, ivory

Eliēzēr, ēris, *prop. subs. masc. 3.* a man's name, Eliezer

Elīgo, elīgērē, elēgī, elēctūm, *verb act. 3.* to choose, to elect; from e and lego

Elūo, eluērē, elūi, elūtūm, *verb act. 3.* to wash out, or away; from e and luo

Emērgo, emērgērē, emērsī, emersūm, *verb neut. 3.* to swim out, to come out, to rise up; from e and mergo

Emīnēo, emīnērē, emīnūi, *verb act. and neut. 2.* to stand above, to be higher, to be eminent; from e and minus

Emitto, emittērē, emīsī, emissūm, *verb act. 3.* to send out; from e and mitto

Emo, emērē, emī, emptūm, *verb act. 3.* to purchase, to buy, to get

En, *adv. lo,* behold

Enārrō, enārrārē, enārrāvī, enārrātūm, *verb act. 1.* to tell, to rehearse, to recite, to declare; from e and narro

Enāscor, enāsci, enātūs sūm, *verb*

dep. 3. to grow or spring out; from e and nascor
Enātūs, ā, ūm, *perf. part.* of enascor, grown out
Enīm, *conj.* for, truly, but, therefore
Enītōr, enīti, ēnīsūs and ēnīxūs sūm, *verb dep.* 3. to climb up, to endeavour, to bring forth, to yeon; from e and nitor
Enīxūs, ā, ūm, *perf. part.* of enitor, having endeavoured
Edō, *adv.* thither, to that place
Eō, īre, īvi, ītūm, *verb irreg.* to go, to walk
Ephrāimūs, i, *prop. subs. masc.* 2. a man's name, Ephraim
Epūlōr, ēpūlārī, ēpūlātūs sūm, *verb dep.* 1. to banquet, to feast; from epulum
Equēs, ītis, *subs. com. gen.* 3. a horseman, a knight; from equus
Equūs, i, *subs. masc.* 2. a horse
Erēptūs, ā, ūm, *perf. part.* of eripio, saved, rescued
Ergā, *præp. gov. accus.* towards, against
Ergo, *adv.* then, therefore
Erīgo, ērīgērē, ērēxī, ērēctūm, *verb act.* 3. to erect, to build, to raise up; from e and rego
Erīpio, ērīpērē, ērīpūī, ērēptūm, *verb act.* 3. to rescue, to take away; from e and rapio
Error, ōris, *subs. masc.* 3. a mistake, an error; from erro
Erūmpo, ērūmpērē, ērūpī, ērūptūm, *verb neut. and act.* 3. to break forth, to burst forth; from e and rumpo
Erupī, *indic. perf.* of erumpo, I have broken
Esāūs, āi, *prop. sub. masc.* 2. a man's name, Esau
Escā, æ, *subs. fem.* 1. bait, food, meat; from Edo
Esthēr, is, *prop. subs. fem.* the name of a woman, Esther
Et, *conj.* and also
Etīām, *conj.* also, likewise; from et and jam
Etīāmsi, *conj.* though, although
Erūpātor, ōris, *prop. subs. masc.* 3. a man's name, Eupator

Eārōpā, æ, *prop. subs. fem.* 1. Europe
Evā, æ, *prop. subs. fem.* 1. Eve
Evēnio, ēvēnīrē, ēvēnī, ēvēntūm, *verb neut.* 4. to come out, to happen, to fall out; from e and venio
Evēntūs, ūs, *subs. masc.* 4. an event, the issue; from evenio
Evēрто, ēvērtērē, ēvērtī, ēvērsūm, *verb act.* 3. to turn upside down, to overthrow, to destroy; from e and verto
Exānīmātūs, ā, um, *perf. part.* of ēxānīmō, troubled, astonished, faint, lifeless
Exārdēo, ēxārdērē, ēxārsī, ēxārsūm, *verb neut.* 2. to be on fire, to be very fierce, to burn; from ēx and ārdēō
Exaūdīō, ēxaūdīrē, ēxaūdīvī, ēxaūdītūm, *verb act.* 4. to hear; from ēx and aūdīō
Excēdō, ēxcēdērē, ēxcēssī, ēxcēs-sūm, *verb neut.* 3. to go out, to depart; from ēx and cēdō
Excēllēns, ntīs, *adj. and præ. part.* of ēxcēllō, excellent, surpassing
Excīdīūm, ī, *subs. neut.* 2. a sacking, ruin, destruction; from ēx-scīndō
Excīpio, ēxcīpērē, ēxcēpī, ēxcēptūm, *verb act.* 3. to receive, to entertain, to welcome; from ēx and cāpio
Excītō, ēxcītārē, ēxcītāvī, ēxcītātūm, *verb act.* 1. to move, to stir, to excite, to rouse up; from ēx and cītō
Exclāmō, exclāmāre, exclāmāvī, exclāmātūm, *verb neut. and act.* 1. to cry out, to exclaim; from ēx and clāmō
Excūsātīō, ōnīs, *subs. fem.* 3. an excuse, a defence; from excuso
Exēcror, ēxēcārī, ēxēcātūs sūm, *verb dep.* 1. to curse, to wish mischief, to abhor; from ēx and sēc-rō
Exēmplūm, ī, *subs. neut.* 3. an example, a copy, a manner
Exēo, ēxīrē, ēxīvī, ēxītūm, *verb irreg.* to go out, to depart; from ēx and ēō
Exēquōr, ēxēquī, ēxēcūtūs sūm,

verb dep. 3. to follow after, to do, to perform; from *ēx* and *sēquor*
Exercēo, *exercēre*, *exercūi*, *exercitum*, *verb act.* 2. to exercise, to practise, to instruct; from *ēx* and *arcēo*
Exercītūs, *ūs*, *subs. masc.* 4. an army; from *exercēo*
Exhibēo, *exhibēre*, *exhibūi*, *exhibitum*, *verb act.* 2. to show, to exhibit, to offer; from *ēx* and *hābēo*
Exigō, *exigēre*, *exēgi*, *exactum*, *verb act.* 3. to drive out, to require, to exact, to finish; from *ēx* and *āgō*
Exiguus, *ā, ūm*, *adj.* small, little
Exilis, *is, ē*, *adj.* thin, small, hungry, barren
Exiliūm, *īi*, *subs. neut.* 2. exile, banishment; from *exul*
Eximius, *ā, ūm*, *adj.* choice, eminent, excellent, remarkable
Eximō, *eximēre*, *exēmi*, *exemptum*, *verb act.* 3. to take out, to take away, to deliver; from *ēx* and *ēmō*
Existimō, *existimāre*, *existimāvi*, *existimātum*, *verb act.* 1. to judge, to esteem, to think; from *ēx* and *astimō*
Exōrīor, *exōrīri*, *exōrtūs*, *sūm*, *verb dep.* 4. to rise, to spring, to break out; from *ēx* and *ōrīor*
Exōrnō, *exōrnāre*, *exōrnāvi*, *exōrnātum*, *verb act.* 1. to adorn, to dress, to commend; from *ēx* and *ōrnō*
Exōrtūs, *ā, ūm*, *perf. part.* of *exorior*, having risen
Expēcto, *expēctāre*, *expēctāvi*, *expēctātum*, *verb act.* 1. to expect, to wait for; from *ēx* and *spēctō*
Expello, *expellēre*, *expūli*, *sūm*, *verb act.* 3. to expel, to drive out; from *ēx* and *pello*
Expērrēctūs, *ā, ūm*, *perf. part.* of *expergiscor*, having risen
Expērgēfāciō, *expērgēfācēre*, *expērgēfēcī*, *expērgēfāctum*, *verb act.* 3. to awaken, to stir up; *ēx* and *pērgō* and *fāciō*
Expērgiscōr, *expērgiscī*, *expērrēc-*

tūs sūm, *verb dep.* 3. to awaken; from *expērgō*
Expēriōr, *expēriri*, *expērtūs sūm*, *verb dep.* 4. to attempt, to try, to experience; from *ēx* and the old verb *perior*
Expio, *expīārē*, *expīāvi*, *expīātum*, *verb act.* 1. to atone, to punish; from *ēx* and *pīō*
Expīrō, *expīrāre*, *expīrāvī*, *expīrātum*, *verb act.* 1. to exhale, to expire, to die; from *ēx* and *spīrō*
Explōrō, *explōrāre*, *explōrāvī*, *explōrātum*, *verb act.* 1. to view, to pry into, to explore, to search; from *ēx* and *ploro*
Expōnō, *expōnēre*, *expōsūi*, *expōsitum*, *verb act.* 3. to explain, to set forth, to expose; from *ēx* and *pōnō*
Exprimō, *exprimēre*, *expressī*, *expressum*, *verb act.* 3. to press out, to squeeze, to express; from *ēx* and *prēmō*
Exprōbō, *exprōbrāre*, *exprōbrāvī*, *exprōbrātum*, *verb act.* 1. to reproach, to upbraid, to charge with; from *ēx* and *prōbrō*
Expūgnō, *expūgnārē*, *expūgnāvi*, *expūgnātum*, *verb act.* 1. to take by storm, to conquer, to subdue; from *ēx* and *pūgnō*
Exquīrō, *exquīrēre*, *exquīsīvi*, *exquīsītum*, *verb act.* 3. to search into, to examine, to search out; from *ēx* and *quērō*
Exsiccō, *exsiccārē*, *exsiccāvi*, *exsiccātum*, *verb act.* 1. to dry thoroughly; from *ēx* and *siccō*
Exsilīō, *exsilīrē*, *exsilūi*, and *ēx silii*, *exultum*, *verb neut.* 4. to leap out; from *ēx* and *salīō*
Exsolvō, *exsolvēre*, *exsolvi*, *exolūtum*, *verb act.* 3. to loose, to free, to pay; from *ēx* and *solvō*
Extēndō, *extēndēre*, *extēndī*, *extēnsūm* and *extētum*, *verb act.* 3. to extend, to stretch out; from *ēx* and *tēndō*
Extēnsūs, *ā, ūm*, *perf. part.* of *extendo*, stretched out
Extērūs, *ā, ūm*, *adj.* strange, alien, foreign; from *ex* and *terra*
Extīmescō, *extīmescēre*, *extīmūi*,

- verb incept. neut. 3.* to be greatly afraid; from *ēx* and *tīmēō*
Extinctūs, ā, ūm, perf. part. of *ēxtīnguō*, quenched, dead
Extīnguō, ēxtīnguērē, ēxtīnxī, ēxtīnctum, verb act. 3. to put out, to extinguish, to put to death; from *ēx* and *stīnguō*
Extōrquēō, ēxtōrquērē, ēxtōrsī, ēxtōrtum, verb act. 2. to force from, to extort; from *ēx* and *tōrquēō*
Extrāhō, ēxtrāhērē, ēxtrāxī, ēxtrāctum, verb act. 3. to draw out, to disengage, to delay; from *ēx* and *trahō*
Extrēmūs, ā, ūm, adj. superl. last, extreme, farthest; from *ēxtērūs*
Extrūō, ēxtrūērē, ēxtrūxī, extrūctum, verb act. 3. to build; from *ēx* and *strūō*
Exūrō, ēxūrērē, ēxūssī, ēxūstum, verb act. 3. to burn out, to burn up, to consume; from *ēx* and *ūrō*
Exūstūs, ā, ūm, perf. part. of *ēxūrō*, burned, parched
Ezēchiās, æ, prop. sub. masc. 1. a man's name, *Ezechias*

F

- Fāc, imper. of* *fāciō*, do thou
Fāciēs, ēī, subs. fem. 5. the face, the figure
Fācilē, adv. comp. fācīlūs, sup. fācillime, easily; from *fācīlis*
Fāciō, fācērē, fēcī, fāctum, verb act. 3. to make, to do, to cause; passive *fīō, fīērī. fāctūs sūm*, to be made, to become
Fāctum, ī, subs. neut. 2. a deed, a fact, an action; from *fāciō*
Fācūltās, ātis, subs. fem. 3. easiness, permission, opportunity, occasion; in the *plur.* wealth, riches; from *fācīlis*
Fālsūs, ā, ūm, adj. false, lying; from *fāllo*
Fāmā, æ, subs. fem. 1. fame, report
Fāmēs, is, subs. fem. 3. hunger, famine
Fāmīliā, æ, subs. fem. 1. a family
Fāmīliāris, is, ē, adj. belonging to

- a family, familiar, intimate; from *fāmīliā*
Fāmūlā, æ, subs. fem. 1. a maid, a maid-servant
Fāmūlūs, ī, subs. masc. 2. a man-servant
Fās, subs. neut. indecl. justice, right, any thing lawful
Fāteor, fātērī, fāssūs sūm, verb dep. 2. to confess, to own, to acknowledge
Fātiscor, fātiscī, fēssūs sūm, verb dep. 3. to be weary; from *fātiscō*
Fāveō, fāvērē, fāvī, faūtum, verb act. 2. to favour, to be on one's side, to wish one well
Fāvōr, ōris, subs. masc. 3. favour; from *faveo*
Faustūs, ā, ūm, adj. lucky, fortunate, prosperous
Faūx, faūcis, subs. fem. 3. more usual in the plural fauces, ium, the jaws
Fēl, fēllīs, subs. neut. 3. gall, bitterness, poison
Fēliciter, adv. comp. fēlicīūs, sup. fēlicissimē, happily, prosperously
Fēlix, icīs, adj. happy, prosperous, fortunate
Fēnēstrā, æ, subs. fem. 1. a window
Fērā, æ, subs. fem. 1. a wild beast
Fērē, adv. almost, generally, commonly
Fērētrum, ī, subs. neut. 2. a coffin, a bier; from *fērō*
Fērīō, fērīrē, pērcūssī, pērcūssum, verb act. 4. to strike, to push, to sacrifice
Fērmē, adv. almost, for the most part
Fērō, fērērē, tūlī, lātum, verb irreg. and act. to bear, to carry, to bring
Fērreūs, ā, ūm, adj. of iron, also cruel; from *fērrum*
Fērrum, ī, subs. neut. 2. iron, the sword
Fēssūs, ā, ūm, perf. part. of *fātiscor*, wearied
Fēstinō, fēstinārē, fēstināvi, fēstinātum, verb neut. 1. to hasten, to make haste
Fēstūs, ā, ūm, adj. festival, solemn, pleasant

- Fētōr, ōrīs, *subs. masc. 3.* a stink, a rank smell; from fētēō
- Fidēlīs, īs, ē, *adj.* faithful, trusty; from fides
- Fidētēr, *adv.* confidently, boldly; from fidō
- Fidēs, ēi, *subs. fem. 5.* faith, trust; from fido
- Fidūciā, æ, *subs. fem. 1.* confidence, trust; from fidēs
- Filiā, æ, *subs. fem. 1.* a daughter
- Filiūs, īi, *subs. masc. 1.* a son
- Filūm, ī, *subs. neut. 2.* a thread, yarn
- Fīngō, fīngērē, fīnxī, fīctūm, *verb act. 3.* to make, to frame, to invent, to suppose
- Fīnīs, īs, *subs. com. gen. 3.* an end, a boundary
- Firmāmētūm, ī, *subs. neut. 2.* the firmament, heaven; from firmūs
- Fiscellā, æ, *subs. fem. 1.* a little basket of twigs, a wicker basket
- Flāgitiūm, īi, *subs. neut. 2.* a scandalous crime, a villainous action
- Flēctō, flēctērē, flēxī, flēxūm, *verb act. and neut. 3.* to bend, to incline, to avoid
- Flēō, flērē, flēvī, flētūm, *verb act. 2.* to weep, to lament, to bewail
- Flō, flārē, flāvī, flātūm, *verb act. 1.* to blow
- Flōrēō, flōrērē, flōrūi, *verb neut. 2.* to flourish, to prosper
- Flōs, flōrīs, *subs. masc. 3.* a flower, a blossom
- Flūitō, flūitārē, flūitāvī, flūitātūm, *verb neut. 1.* to float; from flūō
- Flūmēn, īnīs, *subs. neut. 3.* a river, a stream; from flūō
- Flūctūs, ūs, *subs. masc. 4.* a wave, a billow; from flūō
- Flūō, flūērē, flūxī, flūxūm, and flūctūm, *verb neut. 3.* to flow
- Flūvīūs, īi, *subs. masc. 2.* a river; from flūō
- Foēdūs, ērīs, *subs. neut. 3.* a league, a covenant
- Foēdūs, ā, ūm, *adj.* filthy, nasty, foul, rude, cruel
- Foēnūm, ī, *subs. neut. 2.* hay, fodder
- Fōns, fōntīs, *subs. masc. 3.* a fountain
- Fōrās, *adv.* to, without, forth, out of doors
- Fōrē, fōrēm, *verb defect.* to be, to be about to be
- Fōris, *adv.* from abroad, from without doors
- Fōrmā, æ, *subs. fem. 1.* form, shape, figure, beauty
- Fōrmidō, īnīs, *subs. fem. 3.* fear, dread, terror
- Fōrmō, fōrmārē, fōrmāvī, fōrmātūm, *verb act. 1.* to form, to frame, to shape; from fōrmā
- Fōrmāx, ācīs, *subs. fem. 3.* a furnace
- Fōrsītān, *adv.* perhaps
- Fōrtē, *adv.* perhaps, haply, by chance; from fors
- Fōrtīs, īs, ē, *adj.* brave, valiant
- Fōrtitēr, *adv.* bravely, stoutly, valiantly; from fōrtīs
- Fōrtitūdō, īnīs, *subs. fem. 3.* patience, fortitude, valour; from fōrtīs
- Fōrtūnā, æ, *subs. fem. 1.* fortune, condition; from fors
- Fōrūm, ī, *subs. neut. 2.* a marketplace, the forum
- Fōvēā, æ, *subs. fem. 1.* a pit, a pit-fall, a den, a cave; from foveo for fōdīō
- Frāngō, frāngērē, frēgī, frāctūm, *verb act. 3.* to break, to discourage, to weaken, to vanquish
- Frātēr, trīs, *subs. masc. 3.* a brother
- Frāternūs, ā, ūm, *adj.* of a brother, brotherly; from frātēr
- Fraūs, fraudīs, *subs. fem. 3.* fraud, deceit
- Frēquēntiā, æ, *subs. fem. 1.* a great company, an assembly, frequency; from frēquēns
- Frētūs, ā, ūm, *adj.* trusting to, relying upon
- Frōns, dīs, *subs. fem. 3.* a leaf of a tree, a green bough
- Frōns, tīs, *subs. fem. 3.* the forehead, the front
- Frūctūs, ūs, *subs. masc. 4.* fruit; from frūōr
- Frūgēs, gūm, gībūs, *subs. plur. fem. 3.* fruits, corn, grain
- Frūmētūm, ī, *subs. neut. 2.* corn; from frūgēs

Frūōr, frūī, frūctūs, sūm, *verb dep.*
 3. to enjoy, to make use of
 Frūstrā, *adv.* in vain
 Fūgā, æ, *subs. fem.* 1. flight
 Fūgīō, fūgērē, fūgī, fūgītūm, *verb*
neut. 3. to flee, to escape, to
 avoid
 Fūlgēō, fūlgērē, fūlsī, *verb neut.* 2.
 to shine, to glitter, to lighten
 Fūlgūr, ūrīs, *subs. neut.* 3. light-
 ning; from fūlgēō
 Fūlmēn, īnīs, *subs. neut.* 3. a thun-
 derbolt, lightning; from fūlgēō
 Fūmō, fūmārē, fūmāvī, fūmātūm,
verb neut. 1. to smoke, to fume
 Fūndā, æ, *subs. fem.* 1. a sling;
 from fūndō
 Fūndāmētūm, ī, *subs. neut.* 2. a
 foundation; from fūndūs
 Fūndō, fūndērē, fūdī, fūsūm, *verb*
act. 3. to pour out, to spread, to
 produce
 Fūnēstūs, ā, ūm, *adj.* funereal, la-
 mentable, fatal; from fūnūs
 Fūngōr, fūngī, fūnctūs, sūm, *verb*
dep. 3. to execute, to discharge
 an office
 Fūnūs, ērīs, *subs. neut.* 3. a une-
 ral, pomp in burying, death
 Fūrō, fūrērē, car. *perf.* and *sup.*
verb neut. 3. to be mad, to rage
 Fūrōr, fūrārī, fūrātūs, sūm, *verb*
dep. 1. to filch, to steal; from fūr
 Fūrōr, ōrīs, *subs. masc.* 3. fury,
 madness, passion; from fūrō
 Fūrtūm, ī, *subs. neut.* 2. theft;
 from fūr
 Fūtūrūs, ā, ūm, *fut. part.* of sūm,
 about to be, future

G

Gābēlūs, ī, *prop. subs. masc.* 2. a
 man's name, Gabael
 Gālēā, æ, *subs. fem.* 1. a helmet
 Gālgālā, *prop. subs. indecl. neut.*
 the name of a city, Gilgal
 Gaūdīūm, ī, *subs. neut.* 2. joy,
 mirth; from-gaūdēō
 Gēdīōn, ōrīs, *prop. subs. masc.* 3.
 a man's name, Gideon
 Gēlbēē, *prop. subs. indecl. neut.*
 the name of a mountain, Gilboa

Gēmītūs, ūs, *subs. masc.* 4. a groan;
 from gēmō
 Gēmmā, æ, *subs. fem.* 1. a young
 bud of a vine, a precious stone,
 a jewel or gem
 Gēnēr, ērī, *subs. masc.* 2. a son-in-
 law
 Gēnērōsūs, ā, ūm, *adj.* noble, brave,
 good, generous; from gener
 Gēns, ntīs, *subs. fem.* 3. a nation,
 a people, a tribe, a family
 Gēntīlis, īs, ē, *adj.* of the same fa-
 mily, belonging to a family;
 from gens
 Gēnūī, *indec. perf.* of gīgnō, I
 have begot
 Gēnūs, ērīs, *subs. neut.* 3. a race
 or descent, a family, a kind;
 from gigno
 Gērō, gērērē, gēssi, gēstūm, *verb*
act. 1. to carry, to carry on, to
 manage, to achieve
 Gēssi, *indic. perf.* of gerō, I have
 carried
 Gēsto, gēstārē, gēstāvī, gēstātūm,
verb act. 1. to carry; from gērō
 Gīgnō, gīgnērē, gēnūī, gēnītūm,
verb act. 3. to beget, to bring
 forth
 Glādīūs, ī, *subs. masc.* 2. a sword
 Glōrīā, æ, *subs. fem.* 1. glory, repu-
 tation, boasting
 Glōrīōr, glōrīārī, glōrīātūs, sūm,
verb dep. 1. to glory, to boast
 Gnāvūs, ā, ūm, *adj.* quick, active,
 diligent
 Gōlīāthūs, ī, *prop. subs. masc.* 2.
 a man's name, Goliath
 Grātīōsūs, a, um, *adj.* gracious, in
 great favour; from gratia
 Grādīōr, grādī, grēssūs, sūm, *verb*
dep. 3. to go, to walk; from
 grādūs
 Grādūs, ūs, *subs. masc.* 4. a step,
 a degree, a rank or quality
 Graēcī, ōrūm, *prop. subs. masc.* 2.
 Greeks
 Grāndo. īnīs, *subs. fem.* 3. hail
 Grates, *plur. fem.* only in *nom.*
 and *accus.* thanks
 Grātīā, æ, *subs. fem.* 1. a favour, in-
 terest; *plur.* thanks; from gratis
 Gōrgiās, æ, *prop. subs. masc.* 1. a
 man's name, Gorgias

Grātūlor, grātūlārī, grātūlātūs sūm, *verb dep.* 1. to congratulate, to thank; from gratus

Grātūs, ā, ūm, *adj.* grateful, agreeable, kind

Grāvīs, īs, ē, *adj.* heavy, deep, weighty

Grāvīter, *adv.* grievously, heavily; from gravis

Grēx, grēgīs, *subs. masc.* 3. a flock, a herd

Gūstūs, ūs, *subs. masc.* 4. taste; from gusto

H

Hābēo, hābērē, hābūī, hābītūm, *verb act.* 2. to have, to hold, to keep

Hābīto, hābītārē, hābītāvī, hābītātūm, *verb act.* 1. to dwell, to inhabit; from habeo

Hāctēnūs, *adv.* hitherto, thus far; from hac and tenuis

Hādūs, ī, *subs. masc.* 2. a kid

Hārēditārīūs, ā, ūm, *adj.* belonging to an inheritance, hereditary; from hares

Hārēo, hārērē, hārēī, hārēsūm, *verb neut.* 2. to stick, to cling, to continue, to doubt, to loiter

Hārēs, ēdīs, *subs. com. gen.* 3. an heir, or heirless

Hārān, *prop. subs. indecl. neut.* the name of a city, Haran

Hāstā, æ, *subs. fem.* 1. a spear

Haūrīō, haūrīrē, haūsī, haūstūm, *verb act.* 4. to draw, to drink, to spend, to waste

Hēbrāūs, ā, ūm, *adj.* Hebrew; as a *subs.* a Hebrew man

Hēlī, *prop. subs. masc. indecl.* a man's name, Heli

Hērōdēs, æ, *prop. subs. masc.* 1. a man's name, Herod

Hērūs, ī, *subs. masc.* 2. a master

Hīc, hēc, hōc, *adj. pron.* this

Hīccē, hēcē, hōccē, *adj. pron.* this; from hic and syllabic adjection ce

Hīerosōlymā, æ, *prop. subs. fem.* 1. the name of a city, Jerusalem

Hīetōsōlymītānūs, ā, ūm, *adj.* of or belonging to Jerusalem

Hīlāris, īs, ē, *adj.* merry, cheerful, pleasant

Hīnc, *adv.* from hence; from hic

Hīrcānūs, ī, *prop. subs. masc.* 2. a man's name, Hircanus

Hīrūndo, īnīs, *subs. fem.* 3. a swallow

Hīstōriā, æ, *subs. fem.* 1. a history

Hōdīē, *adv.* to-day, this day; from hoc and die

Hōmīcidā, æ, *subs. com. gen.* 1. a murderer, a manslayer; from homo and cædo

Hōmīcidīūm, īī, *subs. neut.* 2. murder, manslaughter; from homo and cædo

Hōmō, īnīs, *subs. com. gen.* 3. a man, mankind

Hōnōr, ōrīs, *subs. masc.* 3. honour, respect, an office, a sacrifice

Hōrā, æ, *subs. fem.* 1. an hour, space, time

Hōrōlōgīūm, īī, *subs. neut.* 2. a clock, a dial

Hōrrēūm, īī, *subs. neut.* 2. a barn, a storehouse, a granary

Hōrrēndūs, ā, ūm, *adj.* horrible, dreadful, awful; from horreo

Hōrtor, hōrtārī, hōrtātūs sūm, *verb dep.* 1. to exhort, to advise, to encourage

Hōrtūs, ī, *subs. masc.* 2. a garden

Hōspēs, ītīs, *subs. com. gen.* 3. a guest, a stranger, a host

Hōspītīūm, īī, *subs. neut.* 2. an inn, a lodging, entertainment, friendship; from hospes

Hōstīā, æ, *subs. fem.* 1. a sacrifice, a victim

Hōstīlīs, īs, ē, *adj.* hostile, unfriendly, belonging to an enemy

Hōstīs, īs, *subs. com. gen.* 3. an enemy

Hūc, *adv.* hither, to this place; from hic

Hūmērūs, ī, *subs. masc.* 2. the shoulder

Hūmūs, ī, *subs. fem.* 2. the ground

I

Ibī, *adv.* there, in that place

Ictūs, ūs, *subs. masc.* 4. a blow, a stroke; from ico

Idcīrcō, *adv.* therefore, thereupon
 Idēm, ēādēm, īdēm, *adj. pron.* the same; from īs and dēm
 Idētīdēm, *adv.* ever and anon; from īdēm
 Idēō, *conj.* therefore, for that cause; from īs
 Idēōquē, *conj.* and therefore; from īdēō and quē
 Idūmæā, æ, *prop. subs. fem.* 1. the name of a country, Idumæa
 Iēns, gen. ēūntīs, *pres. part.* of ēō, going
 Igītūr, *conj.* then, therefore
 Ignāviā, æ, *subs. fem.* 1. sloth, cowardice; from ignavus
 Ignāvūs, ā, ūm, *adj.* slothful, cowardly, inactive; from īn and gnāvūs
 Ignēūs, ā, ūm, *adj.* fiery, flaming; from īgnīs
 Ignīs, īs, *subs. masc.* 3. fire, lighting
 Ignōmīnīā, æ, *subs. fem.* 1. ignominy, disgrace; from īn and nōmēn
 Ignōrō, ignōrārē, ignōrāvī, ignōrātūm, *verb act.* 1. not to know, to be ignorant; from īn and gnārūs
 Illæsūs, ā, ūm, *adj.* unhurt; from īn and læsus
 Illē, ā, ūd, *adj. pron.* he, she, it or that
 Illicīō, illicērē, illēxī, illēctum, *verb act.* 3. to allure, to entice, to decoy; from īn and lēcīō
 Illicō, *adv.* immediately, straightway; from īn and locus
 Illūc, *adv.* thither, to that place; from illē
 Illūcēō, illūcērē, illūxī, *verb neut.* 2. to shine upon, to be day; from īn and luceo
 Illūstrīs, īs, ē, *adj.* bright, illustrious, famous; from īn and lūstro
 Illūxī, *indic. perf.* of illūcēō, I have shone upon
 Imītōr, imītārī, imītātūs, sūm, *verb dep.* to imitate, to resemble
 Immēmōr, ōris, *adj.* forgetful, unmindful; from īn and mēmōr
 Immēnsūs, ā, ūm, *adj.* unmeasurable, vast, immense; from īn and mensus
 Immīnēō, immīnērē, immīnūī, *verb*

neut. 2. to hang over, to be at hand, to threaten; from īn and minor
 Immīnūō, immīnuērē, immīnūī, immīnūtūm, *verb act.* 3. to lessen, to abate, to diminish; from īn and mīnūō
 Immītto, immittērē, immīsī, immissum, *verb act.* 3. to send forth, to put in, to admit; from īn and mitto
 Immōlo, immōlārē, immōlāvī, immōlātūm, *verb act.* 1. to offer to sacrifice, to kill; from īn and mola
 Immōrtālīs, īs, ē, *adj.* immortal; from īn and mortālīs
 Immōrtālītās, ātīs, *subs. fem.* 3. immortality; from immortalīs
 Imō, *conj.* nay, yes
 Impēdīō, impēdīrē, impēdīvī, impēdītūm, *verb act.* 4. to entangle, to obstruct, to hinder; from īn and pes
 Impēllo, impēllērē, impūli, impūlsūm, *verb act.* 3. to push forward, to invite, to impel; from īn and pello
 Impērātōr, ōris, *subs. masc.* 3. a commander, a general; from impero
 Impēriūm, īī, *subs. neut.* 2. command, power, government; from impero
 Impēro, impērārē, impērāvī, impērātūm, *verb act.* 1. to command, to rule, to enact
 Impērtīō, impērtīrē, impērtīvī, impērtītūm, *verb act.* 4. to impart, to bestow; from īn and partio
 Impētro, impētrārē, impētrāvī, impētrātūm, *verb act.* 1. to finish, to obtain by request; from īn and patro
 Impētūs, ūs, *subs. masc.* 4. instinct, violence, an attack; from impeto
 Impiētās, ātīs, *subs. fem.* 3. impiety, wickedness; from impius
 Impiūs, ā, ūm, *adj.* impious, wicked, cruel; from īn and pius
 Implacābilīs, īs, ē, *adj.* implacable; from īn and placabilīs
 Implēo, implērē, implēvī, implē

tūm, *verb act.* 2. to fill up, to fill, to fulfil; from in and pleo
 Implico, implicare, implicavi, implicatum, et implicui, implicatum, *verb act.* 1. to fold in, to intermix; from in and plico
 Imploro, implorare, imploravi, imploratum, *verb act.* 1. to beg for, to implore; from in and ploro
 Impōno, impōnere, impōsi, impōsitum, *verb act.* 3. to put upon, to impose, to inflict; from in and pono
 Imprōbe, *adv.* wickedly; from improbus
 Imprōbitas, atis, *subs. fem.* 3. dishonesty, wickedness; from improbus
 Improbū, ā, ūm, *adj.* dishonest, wicked, base; from in and probus
 Impūnē, *adv.* with impunity, safely; from in and punio
 In, *præp. gov. accus. or abl.* into, in
 Ināmbulo, ināmbulāre, ināmbulāvi, ināmbulātum, *verb neut.* 1. to walk up and down; from in and ambulo
 Inaudītus, ā, ūm, *part.* unheard of, strange; from in and auditus
 Inauris, is, *subs. fem.* 3. an earring; from in and auris
 Incēdo, incēdere, incēssi, incēssum, *verb neut.* 3. to go, to walk; from in and cedo
 Incēndiūm, ii, *subs. neut.* 2. a fire, a burning; from incendo
 Incēndo, incēdere, incēndi, incēssum, *verb act.* to set on fire, to burn, to inflame; from in and candeo
 Incido, incidere, incidī, incāsūm, *verb neut.* 3. to fall into, to fall upon; from in and cado
 Inclāmō, inclāmāre, inclānavi, inclāmātum, *verb act.* 1. to call in; from in and clamo
 Inclino, inclināre, inclināvi, inclinātum, *verb act. and neut.* 1. to bend, to incline, to change; from in and clino
 Inclūdo, inclūdēre, inclūsi, inclūsūm, *verb act.* 3. to include, to shut up; from in and claudio

Incōlo, incōlērē, incōlūi, incōlūtum, *verb act.* 3. to inhabit, to dwell; from in and colo
 Incōlūnis, is, e, *adj.* safe, sound, whole
 Incōmmōdūm, i, *subs. neut.* 2. an inconvenience, a disadvantage, a loss; from in and commodum
 Incōmmōdus, ā, ūm, *adj.* inconvenient, troublesome; from in and commodus
 Incōnsiderātus, ā, ūm, *adj.* inconsiderate, thoughtless; from in and considero
 Incrēdibilis, is, ē, *adj.* incredible, not to be believed; from in and credibilis
 Incrēpo, incrēpārē, incrēpui, incrēpitum, *verb act.* 1. to chide, to blame; from in and crepo
 Incūbo, incūbārē, incūbui, incūbitum, *verb neut.* 1. to lie upon, to sit upon, to brood over, to dwell; from
 Incūtio, incūtērē, incūsī, incūssum, *verb act.* 3. to strike upon, to strike into, to cast into; from in and quatio
 Indē, *adv.* from thence, thence, then, afterwards
 Indiciūm, ii, *subs. neut.* 2. a discovery, a sign, a mark; from index
 Indico, indicārē, indicāvi, indicātum, *verb act.* 1. to discover, to point out, to show; from in and dico
 Indīes, *adv.* daily, every day; from in and dies
 Indignātiō, ōnis, *subs. fem.* 3. indignation, anger; from indignor
 Indīgnē, *adv.* unworthily, shamefully; from indignus
 Indīgnitās, atis, *subs. fem.* 3. baseness, meanness, unworthiness; from indignus
 Indīgnor, indīgnārī, indīgnātus, sūm, *verb dep.* 1. to be very angry; from indignus
 Indo, indērē, indidī, indītum, *verb act.* 3. to set in, to put; from in and do
 Indōlē, is, *subs. fem.* 3. increase, cowardliness, aptness, disposition

Indūco, **indūcērē**, **indūxī**, **indūc-
tūm**, *verb act.* 3. to lead into, to
introduce, to bring in; from in
and duco
Indūlgēo, **indūlgērē**, **indūlsī**, *verb
neut.* 2. to indulge, to gratify, to
be kind to
Indūō, **indūērē**, **indūī**, **indūtūm**,
verb act. 3. to put on
Indūstriūs, **ā**, **ūm**, *adj.* industrious,
active, diligent, careful; from in
and struo
Inēo, **inīrē**, **inīī**, **inītūm**, *verb neut.*
irreg. to enter, to go in; from in
and eo
Infans, **ntīs**, *subs. com. gen.* 3. an
infant, a child
Infāntiā, **æ**, *subs. fem.* 1. infancy,
childhood; from infans
Infāntūlūs, **ī**, *subs. masc.* 2. a little
infant, a babe; from infans
Infensūs, **ā**, **ūm**, *adj.* angry, offend-
ed, ill, bad
Inferō, **inferrē**, **intūlī**, **illātūm**, *verb
act. irreg.* to bring in, to make;
from in and fero
Infestūs, **ā**, **ūm**, *adj.* bearing hatred,
spiteful, adverse, hostile
Infinītūs, **ā**, **ūm**, *part.* infinite,
vast, endless; from in and finis
Infirmūs, **ā**, **ūm**, *adj.* feeble, infirm,
mutable; from in and firmus
Infixūs, **ā**, **ūm**, *part.* striking in,
bent upon, fixed; from figo
Infrā, *prep. gov. accus.* below, be-
neath, under
Ingēns, **ntīs**, *adj.* great, huge
Ingrāvēsco, **ingrāvēscērē**, *verb in-
cep. neut.* 3. to grow more heavy,
to increase, to become worse;
from in and gravesco
Ingrēdiōr, **ingrēdī**, **ingrēssūs**, **sūm**,
verb dep. 3. to enter; from in
and gradior
Inimicitīā, **æ**, *subs. fem.* 1. enmity,
strife, displeasure; from in and
amicitia
Inimicūs, **ā**, **ūm**, *adj.* unfriendly,
hostile; as a *subs.* an enemy;
from in and amicus
Iniquē, *adv.* unequally, unjustly;
from iniquus
Iniquūs, **ā**, **ūm**, *adj.* unequal, un-
just; from in and æquus

Injūrīā, **æ**, *subs. fem.* 1. an injury,
injustice, wrong, hurt; from in
and jus
Injūstūs, **ā**, **ūm**, *adj.* unjust, wrong-
ful; from in and justus
Innitor, **innitī**, **innisūs**, **et innixūs
sūm**, *verb dep.* 3. to lean, to de-
pend upon; from in and nitor
Innoxīūs, **ā**, **ūm**, *adj.* innocent,
harmless; from in and noxius
Innumērūs, **ā**, **ūm**, *adj.* innumera-
ble; from in and numerus
Inopīā, **æ**, *subs. fem.* 1. want,
scarcity, dearth; from in and
opes
Inquam, **Inquis**, **Inquīt**, &c. *verb
defect.* I say
Insequor, **insequī**, **insēcūtūs**, **sūm**,
verb dep. 3. to follow after; to
pursue; from in and sequor
Inserō, **insērērē**, **insērūī**, **insertūm**,
verb act. 3. to put in or upon, to
insert, to meddle; from in and
sero
Insidēo, **insidērē**, **insēdi**, **insēsūm**,
verb neut. 2. to sit upon, to pos-
sess; from in and sedeo
Insidiā, **ārūm**, *subs. fem. plur.* 1.
an ambush, snares, treachery;
from insideo
Insigne, **īs**, *subs. neut.* 3. *plur.* in-
signia, an ensign, a badge, a
mark of distinction; from in and
signum
Insignīs, **īs**, **ē**, *adj.* remarkable,
notable, famous; from in and
signum
Insilio, **insilīrē**, **insilūī**, **et insilīī**,
insultūm, *verb neut.* 4. to leap
upon; from in and salio
Insisto, **insistērē**, **instītī**, **instītūm**,
verb neut. 3. to stand upon, to
stop, to urge, to insist upon;
from in and sisto
Insōns, **ntīs**, *adj.* guiltless, inno-
cent, harmless; from in and
sons
Instar, *subs. neut. indecl.* the big-
ness, the likeness
Institūō, **institūērē**, **institūī**, **instī-
tūtūm**, *verb act.* 3. to institute,
to appoint, to set in order; from
in and statuo
Institūtūm, **ī**, *subs. neut.* 2. a cus-

- tom, a statute, a purpose; from instituo
- Instō, instāre, instīti, institum, *verb neut.* 1. to urge, to press, to be at hand; from in and sto
- Insultō, insultāre, insultāvī, insultātum, *verb neut.* 1. to leap up, to insult; from in and sulto
- Insum, inessē, *verb irreg.* to be in; from in and sum
- Insūper, *conj.* moreover, over and besides, upon; from in and super
- Intelligō, intelligērē, intellēxi, intellētum, *verb act.* 3. to understand, to know, to mean; from inter and lego
- Intendo, intēdērē, intēdi, intēnsūm, et intētum, *verb act.* 3. to bend, to stretch, to design; from in and tendo
- Intēr, *præp. gov. accus.* between, among
- Intērlūdo, intērlūdērē, intērlūxi, intērlūsūm, *verb act.* 3. to shut up, to shut in; from inter and claudio
- Interdico, interdīcērē, interdīxi, interdīctum, *verb act.* 3. to forbid, to prohibit, to hinder; from inter and dico
- Intērdiū, *adv.* during the day, in the daytime; from inter and dies
- Intērdum, *adv.* sometimes, now and then; from inter and dum
- Intērēā, *adv.* in the mean time; from inter and is
- Intērēo, intērīrē, intērīi, intērītum, *verb neut. irreg.* to perish, to die, to be slain; from inter and eo
- Intērficō, intērfīcērē, intērfēcī, intērfēctum, *verb act.* 3. to slay, to kill, to murder; from inter and facio
- Intērim, *adv.* in the mean time
- Intērīmo, intērīmērē, intērēmī, intērēptum, *verb act.* 3. to take away, to kill; from inter and em
- Intērīor, or, ūs, *adj. compar.* inner; from intus
- Intērmitto, intērmittērē, intērmīsī, intērmīsūm, *verb act.* 3. to leave, off, to discontinue, to cease; from inter and mittō
- Intērnēcio, ōnīs, *subs. fem.* 3. a massacre, a carnage; from inter and nex
- Intērpellō, intērpellārē, intērpellāvī, intērpellātum, *verb act.* 1. to interrupt, to disturb, to require; from inter and pello
- Intērpres, rētīs, *subs. com. gen.* 3. a mediator, an interpreter, a soothsayer
- Intērpretātio, ōnīs, *subs. fem.* 3. an interpretation, a translation, a conjecture; from interpretor
- Intērpretōr, intērpretārī, intērpretātus sūm, *verb dep.* 1. to interpret, to translate, to explain; from intepres
- Intērrōgo, intērrōgārē, intērrōgāvī, intērrōgātum, *verb act.* 1. to ask, to demand; from inter and rogo
- Intērsūm, intēressē, intērfūi, *verb irreg.* to be present, to be concerned; from inter and sum
- Intīctūs, ā, ūm, *part.* dipped, stained; from in and tinctus
- Intōlrābilīs, īs, ē, *adj.* intolerable; from in and tolerabilis
- Intōnāus, ā, ūm, *adj.* unshaven, not clipped, rough; from in and tonsus
- Intrā, *præp. gov. accus.* within
- Intrōduco, intrōducērē, intrōdūxi, intrōductum, *verb act.* 3. to introduce, to bring in; from intro and duco
- Intūeor, intuērī, intūitūs sūm, *verb dep.* 2. to look upon, to behold, to consider; from in and tueor
- Intūli, *indic. perf.* of infero, I have brought in
- Intūmēscō, intūmēscērē, intūmūi, *verb neut. incept.* 3. to swell up, to be swelled with anger, to be puffed up; from in and tumeo
- Intūs, *adv.* within
- Invādo, invādērē, invāsī, invāsūm, *verb act.* 3. to go, to come, to invade, to attack, to come upon; from in and vado
- Invālēo, invālērē, invālūi, *verb*

neut. 2. to become strong, to prevail; from in and valeo
Invēnio, invēnirē, invēnī, invēntūm, verb act. 4. to find, to find out, to invent; from in and venio
Invicēm, adv. each other, by turns, one another; from in and vicis
Invidēo, invīdērē, invīdī, invīsūm, verb act. and neut. 2. to see exactly, to look wistfully on, to envy; from in and video
Invidiā, æ, subs. fem. 1. envy, odium, hatred, ill-will; from in- video
Invidūs, ā, ūm, adj. invidious, envious; from invideo
Invisō, invīsērē, invīsī, invīsūm, verb neut. 3. to view, to visit; from in and video
Invisūs, ā, ūm, adj. unseen, hated, odious; from invideo
Invito, invitārē, invitāvī, invitātūm, verb act. 1. to entice, to invite; from in and vito
Inultūs, ā, ūm, part. unrevengeed, unhurt; from in and ultus
Invoco, invocārē, invocāvī, invocātūm, verb act. 1. to call upon, to invoke; from in and voco
Inūro, inūrērē, inūssī, inūstūm, verb act. 3. to burn, to brand; from in and uro
Ipsē, ā, ūm, adj. pron. he himself, she herself, itself, very
Irā, æ, subs. fem. 1. anger
Irāscor, irāscī, irātūs sūm, verb dep. 3. to be angry; from ira
Irātūs, ā, ūm, perf. part. of irascor, angry
Irridēo, irīdērē, irīsī, irrīsūm, verb act. 2. to mock, to scoff, to laugh at; from in and rideo
Irrigo, irrigārē, irrigāvī, irrigātūm, verb act. 1. to water, to bedew, to moisten; from in and rigo
Irrisūs, ūs, subs. masc. 4. derision, laughter; from irrideo
Irrūmpo, irrūmpērē, irrūpī, irrūptūm, verb neut. 3. to break in, to enter; from in and rumpo
Irrūo, irrūrērē, irrūrī, irrūtūm, verb neut. 3. to rush upon, to run

furiously upon; from in and ruo
Irrūptio, ōnīs, subs. fem. 3. a bursting in, an inroad, an irruption; from irrumpo
Is, ēā, id, ad. pron. he, she, that
Isaacūs, ī, prop. subs. masc. 2. a man's name, Isaac
Isaiās, æ, prop. subs. masc. 1. a man's name, Isaiah
Isrāēl, ēlīs, prop. subs. masc. 3. Israel
Israelitā, æ, prop. subs. masc. 1. an Israelite
Isrāēliticūs, ā, ūm, adj. of or belonging to Israel, Israelitish; from Israelita
Istē, istā, istūd, adj. pron. he, she, it, that
Itā, conj. so, thus
Itāquē, conj. therefore, and so; from ita and que
Itēr, itīnērīs, subs. neut. 3. a journey, a way; from eo
Itērūm, adv. again, a second time

J

Jābēs, prop. subs. indecl. neut. the city Jabez
Jācēo, jācērē, jācūī, verb neut. 2. to lie, to lie along, to be slain
Jācio, jācērē, jēcī, jāctūm, verb act. 3. to cast, to throw, to hurl
Jacōbūs, ī, prop. subs. masc. 2. a man's name, Jacob
Jāctīto, jāctītārē, jāctītāvī, jāctītātūm, verb act. freq. 1. to cast, to throw often, to boast, to utter; from jacio
Jām, adn. now, already, presently, just now
Jāmprīdēm, adv. sometime since; from jam and pridem
Japhētūs, ī, prop. subs. masc. 2. a man's name, Japhet
Jēchōniās, æ, prop. subs. masc. 1. Jechoniah
Jējūnūs, ā, ūm, adj. fasting, empty, gree ly, hungry
Jerichō, Jērichūntīs, prop. subs. fem. 3. Jericho

Jeroboāmūs, *i, prop. subs. masc. 2.*
Jeroboam
Joābūs, *i, prop. subs. masc. 2.* Joab
Jōāchās, *æ, prop. subs. masc. 1.*
Joacus
Joannēs, *is, prop. subs. masc. 3.*
John
Jōās, *æ, prop. subs. masc. 1.* Joash
Joathās, *æ, prop. subs. masc. 1.*
Joathas
Joiādās, *æ, prop. subs. masc. 1.*
Joiada
Jōnāthās, *æ, prop. subs. masc. 1.*
Jonathan
Jōrāmūs, *i, prop. subs. masc. 2.*
Joram
Jordānīs, *is, prop. subs. masc. 3.*
the river Jordan
Jōsāphātūs, *i, prop. subs. masc. 2.*
Josaphat
Jōsēphūs, *i, prop. subs. masc. 2.*
Joseph
Josīās, *æ, prop. subs. masc. 1.* Josiah
Josūē, *ēs, prop. subs. masc. 1.*
Joshua
Jūbēo, jūbērē, jūssī, jūssūm, *verb act. 2.* to order, to command
Jūcūdūs, *ā, ūm, adj.* pleasant, delightful; from juvo
Jūdāā, *æ, prop. subs. fem. 1.* the land of Judea
Jūdēūs, *i, prop. subs. masc. 2.* a Jew
Jūdās, *æ, prop. subs. masc. 1.* Judah
Jūdaicūs, *ā, ūm, adj.* Jewish
Jūdēx, *icīs, subs. com. gen. 3.* a judge; from jus
Jūdicīum, *īi, subs. neut. 2.* judgment, a case, a suit; from judico
Jūdīco, jūdīcārē, jūdīcāvī, jūdīcātūm, *verb act. 1.* to judge; from judex
Jūngo, jūngērē, jūnxī, jūnetūm, *verb act. 3.* to join, to associate
Jūrāmētūm, *i, subs. neut. 2.* an oath; from juro
Jūro, jūrārē, jūrāvī, jūrātūm, *verb act. 1.* to swear, to conspire
Jūs, jūrīs, *subs. neut. 3.* right, law, authority
Jūsī, *indic. perf. of jubeo,* I have ordered

Jūssūs, *ā, ūm, perf. part. of jubeo,* ordered
Jūstūs, *ā, ūm, adj.* just; from jus
Jūvēnīs, *is, subs. com. gen. 3.* a young man or woman
Jūvo, jūvārē, jūvī, jūtūm, *verb act. 1.* to aid, to assist, to delight

L

Labānūs, *i, prop. subs. masc. 2.*
Laban
Lābōr, ōrīs, *subs. masc. 3.* labour, fatigue, pains, distress
Lābōr, lābī, lāpsūs sūm, *verb dep. 3.* to slide, to slip, to fall
Lāc, lāctīs, *subs. neut. 3.* milk
Lācēssō, lācēssērē, lācēssivī, lācēssītūm, *verb act. 3.* to provoke, to challenge, to tease
Lācrymā, *æ, subs. fem. 1.* a tear
Lētōr, lētārī, lētātūs sūm, *verb dep. 1.* to rejoice, to be glad; from lētus
Lētūs, *ā, ūm, adj.* glad, merry
Lēvūs, *ā, ūm, adj.* left, on the left side, silly, unlucky
Lāgēnā, *æ, subs. fem. 1.* a flagon, a flask
Lāmētōr, lāmētārī, lāmētātūs sūm, *verb dep. 1.* to lament, to bemoan, to weep
Lāmētūm, *i, subs. neut. 2.* a lamentation, a shriek
Lāmpās, ādīs, *subs. fem. 3.* a lamp, a torch
Lāncēā, *æ, subs. fem. 1.* a lance, a spear, a javelin
Lāpīdēūs, *ā, ūm, adj.* of stone, stony; from lapis
Lāpīs, īdīs, *subs. masc. 3.* a stone
Lāssītūdo, īnīs, *subs. fem. 3.* weariness, laziness; from lassus
Lātēo, lātērē, lātūī, *verb neut. 2.* to lie concealed, to lie hid
Lātē, *adv.* widely, far and wide, copiously; from latus
Lātūs, *ā, ūm, adj.* wide, broad, spacious
Lātūs, ērīs, *subs. neut. 3.* a side, a flank
Laūdo, laūdārē, laūdāvī, laūdātūm, *verb act. 1.* to praise

Lāvo, lāvārē ēt lāvērē, lāvāvi ēt lāvī, laūtūm, lōtūm ēt lāvātūm, *verb act.* 1. and 3. to wash, to bathe, to cleanse
 Laūs, laūdīs, *subs. fem.* 3. praise, glory
 Laūtūs, ā, ūm, *adj.* genteel, clean, neat, splendid, sumptuous
 Lēctūlūs, ī, *subs. masc.* 2. a bed, a little couch; from lectus
 Lēgītīmūs, ā, ūm, *adj.* lawful, just, legitimate; from lex
 Legūmen, īnis, *subs. neut.* 3. pulse
 Lēnio, lēnīre, lēnīvi, lēnītum, *verb act.* 4. to ease, to assuage, to allay, to soften; from lenis
 Lēnis, īs, ē, *adj.* gentle, soft, smooth, good-natured
 Lēnītēr, *adv.* gently, smoothly, kindly; from lenis
 Lēns, tīs, *subs. fem.* 3. a kind of pulse, lentiles
 Lēo, ōnīs, *subs. masc.* 3. a lion
 Lēprā, æ, *subs. fem.* 1. the leprosy
 Lēthālīs, īs, ē, *adj.* deadly, destructive; from lethum
 Lēthūm, ī, *subs. neut.* 2. death
 Lēvo, lēvārē, lēvāvi, lēvātūm, *verb act.* 1. to lift up, to ease, to lighten, to help
 Lēx, lēgis, *subs. fem.* 3. law
 Lībēntēr, *adv.* willingly, freely; from libet
 Lībēr, ērā, ærūm, *adj.* free, at liberty
 Lībēr, brī, *subs. masc.* 2. a book, the bark of a tree
 Lībērālīs, īs, ē, *adj.* belonging to freedom, liberal, generous; from liber
 Lībērtī, ōrūm, *subs. masc. plur.* 2. children
 Lībēro, lībērārē, lībērāvi, lībērātūm, *verb act.* 1. to free, to deliver, to unloose; from liber
 Lībērtas, ātis, *subs. fem.* 3. liberty, freedom; from liber
 Lībēt, lībēbāt, lībūit ēt lībītūm ēst, *verb impers.* 2. it pleaseth
 Līcēt, līcēbāt, līcūit et līcītum est, *verb impers.* 2. it is allowed
 Līcēo, līcērē, līcūi, līcītūm, *verb neut.* 2. to be lawful

Līgnēūs, ā, ūm, *adj.* wooden, made of wood; from lignum
 Līgnūm, ī, *subs. neut.* 2. wood
 Līgo, līgārē, līgāvi, līgātūm, *verb act.* 1. to blend, to tie
 Līmūs, ī, *subs. masc.* 2. mud, slime, clay
 Līnēā, æ, *subs. fem.* 1. a line
 Līnguā, æ, *subs. fem.* 1. a tongue a language
 Līnio, līnīrē, līnīvi, līnītūm, *verb act.* 4. to smear, to rub, to daub
 Līno, līnērē ēt līnīrē, līvi vėl lēvi, lītūm, *verb act.* 3. or 4. to besmear, to anoint, to daub
 Lītūs, ōrīs, *subs. neut.* 3. the shore, the sea side, the bank
 Lōcūs, ī, *subs. masc.* 2. (*plur. loci* or *loca*,) a place
 Lōcūtūs, ā, ūm, *perf. part.* of loquor, having spoken
 Lōngē, *adv.* far, by far, far off; from longus
 Lōngīnquūs, ā, ūm, *adj.* far off, long, distant; from longus
 Lōngūs, ā, ūm, *adj.* long, lasting, tall
 Lōquōr, lōquī, lōcūtūs sūm, *verb dep.* 3. to speak, to discourse
 Lōricā, æ, *subs. fem.* 1. a breastplate, a coat of mail; from lorum
 Lōtūs, ā, ūm, *perf. part.* of lavo, washed
 Lūctūs, ūs, *subs. masc.* 4. grief, mourning; from lugeo
 Lūdībrīūm, īi, *subs. neut.* 2. a sport, a mock, a scorn; from ludo
 Lūgēo, lūgērē, lūxi, *verb neut.* to mourn, to lament, to bewail
 Lūnā, æ, *subs. fem.* 1. the moon
 Lūo, lūērē, lūi, lūītūm, *verb act.* 3. to expiate, to atone, to suffer punishment
 Lūx, lūcis, *subs. fem.* 3. light
 Lysīās, æ, *prop. subs. masc.* 1. a man's name, Lysias

M

Māchābhæūs, ī, *prop. subs. masc.* 2. Machabeus
 Mācīlentūs, ā, ūm, *adj.* lean, meager, thin; from macies

Mācte, *voc* go on as you have begun
 Mācūla, æ, *subs. fem.* 1. a spot, a stain, a blot
 Mādīānītæ, ārūm, *prop. subs. plur. masc.* 1. the Madianites
 Māgīs, *adv.* more, rather
 Māgnificē, *adv.* magnificently, nobly; from magnificus
 Māgnificūs, ā, ūm, *adv.* magnificent, stately, generous, sumptuous; from magnus and facio
 Māgnitūdo, īnīs, *subs. fem.* 3. greatness, magnitude, bulk; from magnus
 Māgnūs, ā, ūm, *comp.* major, *sup.* maximus, *adj.* great
 Mājēstās, ātis, *subs. fem.* 3. majesty
 Mājōr, *adj. compar.* of magnus, greater
 Mājōrēs, ūm, *subs. plur. masc.* 3. ancestors, forefathers; from major
 Māle, *adv.* ill, badly; from malus
 Mālēdīco, mālēdicērē, mālēdīxī, mālēdictūm, *verb act.* 3. to rail at, to call names, to curse; from male dico
 Mālēdictūm, ī, *subs. neut.* 2. a curse, a reproach; from maledico
 Mālēdicūs, ā, ūm, *adj.* scandalous, abusive; from maledico
 Mālēvōlūs, ā, ūm, *adj.* malevolent, bearing ill will; from male and volo
 Mālo, māllē, māluī, *verb irreg.* to be more willing, I had rather; from magis and volo
 Mālūm, ī, *subs. neut.* 2. an evil, a misfortune; from malus
 Mālūs, ā, ūm, *adj.* bad, wicked
 Mānāssēs, ī, *prop. subs. masc.* 3. Manasseh
 Māndātūm, ī, *subs. neut.* 2. a command, a charge; from mando
 Māne, *adv.* early in the morning
 Mānēo, mānērē, mānsī, mānsūm, *verb neut.* 2. to stay, to remain, to wait
 Mānifestūs, ā, ūm, *adj.* manifest, clear, evident
 Mānpūlūs, ī, *subs. masc.* 2. a sheaf, a handful, a bundle, a band or company of soldiers; from manus and pleo

Mānnā, *subs. neut. indecl.* Manna, bread from heaven
 Mānūs, ūs, *subs. fem.* 4. a hand, a band or number
 Mārdōchæūs, ī, *prop. subs. masc.* 2. a man's name, Mardocheus
 Mārē, īs, *subs. neut.* 3. the sea
 Mārītūs, ī, *subs. masc.* 2. a married man, a husband
 Mātēr, trīs, *subs. fem.* 3. a mother
 Māthāthiās, æ, *prop. subs. masc.* 1. a man's name, Mattathias
 Mātrīmōnīūm, īi, *subs. neut.* 2. wedlock, marriage
 Mātūrēscō, mātūresērē, *verb incept.* 3. to ripen, to grow ripe; from mātūrus
 Mātūrūs, ā, ūm, *adj.* ripe, mellow, timely
 Māxillā, æ, *subs. fem.* 1. a jaw bone
 Māximē, *adv.* very greatly, yet, chiefly; *superl. deg.* of magne
 Māxīmūs, ā, ūm, *adj. superl.* of magnus, very great, chief
 Mēdiā, æ, *prop. subs. fem.* 1. the name of a country, Media
 Mēdicāmētūm, ī, *subs. neut.* 2. a medicine, physic, a remedy
 Mēdicūs, ī, *subs. masc.* 2. a physician; from medeor
 Mēditōr, mēditārī, mēditātūs sum, *verb dep.* 1. to meditate, to think upon, to practise
 Mēdiūm, īi, *subs. neut.* 2. the midst, the middle of a thing
 Mēdiūs, ā, ūm, *adj.* middle, ordinary, common
 Mēdūs, ī, *prop. subs. masc.* 2. a Mede
 Mēl, mēllīs, *subs. neut.* 3. honey
 Mēliūs, *adv.* better; *compar.* of bene
 Mēmbranā, æ, *subs. fem.* 1. a membrane, a thin skin, parchment
 Mēmbrūm, ī, *subs. neut.* 2. a member, a limb
 Mēmīnī, *verb prateritive*, I remember or have remembered
 Mēmōr, ōrīs, *adj.* mindful, remembering, lasting
 Mēmōrābilīs, īs, ē, *adj.* memorable or renowned; from memor
 Mēmōriā, æ, *subs. fem.* 1. memory, remembrance; from memor

Mēndācŭm, ī, *subs. neut.* 2. a lie, an untruth; from mendax
 Mēns, mēntīs, *subs. fem.* 3. the mind, the reason
 Mēnsā, æ, *subs. fem.* 1. a table
 Mēnsis, īs, *subs. masc.* 3. a month
 Mēntio, ōnīs, *subs. masc.* 3. mention
 Mērcātōr, ōrīs, *subs. masc.* 3. a merchant; from merx
 Mērcēs, cēdis, *subs. fem.* 3. wages, a reward, a recompense; from merx
 Mēritō, *adv.* deservedly; from meritus
 Mēritūm, ī, *subs. neut.* 2. a reward, desert, merit; from mereo
 Mesōpōtāmīā, æ, *prop. subs. fem.* 1. the name of a country
 Mēssīs īs, *subs. fem.* 3. harvest, a crop of corn, corn
 Mētūo, mētūrē, mētūi, *verb act.* 3. to fear, to dread, to be concerned; from metus
 Mētūs, ūs, *subs. masc.* 4. fear, dread
 Mēūs, ā, ūm, *pron. adj.* my, mine; from ego
 Mīco, mīcārē, mīcūi, *verb neut.* 1. to glitter, to sparkle, to shine
 Milēs, militīs, *subs. com. gen.* 3. a soldier
 Milito, militārē, militāvi, militātūm, *verb act.* 1. to serve as a soldier; from miles
 Mille, *num. adj. indecl.* a thousand; plur. millia, millium, &c. thousands
 Mīnāe, ārūm, *subs. plur. fem.* 1. threats, menaces
 Mīnīmē, *adv.* superl. of parvum, least, not at all, by no means, yes
 Mīnimūs, ā, ūm, *adj.* superl. of parvus, very little, least
 Mīnistēr, trī, *subs. masc.* 2. a servant, an attendant
 Mīnistro, ministrārē, ministrāvi, ministrātūm, *verb act.* 1. to minister, to attend, to serve; from minister
 Mīnitor, mīnitārī, mīnitātūs sūm, *verb dep.* 1. to threaten; from minor
 Mīnōr, mīnārī, mīnātūs sūm, *verb dep.* 1. to threaten

Mīnōr, *adj. compar.* of parvus, less
 Mīnūs, *adv.* less
 Mīrāculūm, ī, *subs. neut.* 2. a miracle, a wonder; from miror
 Mīrē, *adv.* wonderfully; from mirus
 Mīrōr, mīrārī, mīrātūs sūm, *verb dep.* 1. to admire, to wonder at, to wonder
 Mīrūs, ā, ūm, *adj.* wonderful, admirable
 Mīsāel, ēlīs, *prop. subs. masc.* 3. a man's name, Misael
 Miscēo, miscērē, miscūi, mīstūm, or mīxtūm, *verb act.* 2. to mingle, to mix, to disturb
 Mīsīr, ā, ūm, *adj.* miserable
 Mīsērē, wretchedly
 Mīsērēōr, mīsērērī, mīsērtūs sūm, *verb dep.* 2. to take pity on, to pity; from miser
 Mīsēricōrdiā, æ, *sub. fem.* 1. mercy, pity; from miser and cor
 Mīsi, *indic. perf.* of mitto, I have sent
 Mītigo, mītīgārē, mītīgāvi, mītīgātūm, *verb act.* 1. to reconcile, to tame, to mitigate, to pacify; from mitis
 Mītīs, īs, ē, *adj.* meek, mild, ripe
 Mitto, mīttere, mīsi mīssūm, *verb act.* 3. to send, to dismiss
 Mīxtūs, ā, ūm, *perf. part.* of miscēo, mixed
 Mōdō, *adv.* just now, only, sometimes
 Mōdūs, ī, *subs. masc.* 2. a manner, a measure
 Moērēo, moērērē, moētūs sūm, *verb neut. pass.* 2. to be sad, to lament, to mourn
 Mōrōr, ōrīs, *subs. masc.* 3. lamentation, sadness, grief, sorrow
 Mōstītiā, æ, *subs. fem.* 1. sorrow, sadness, grief; from mōreo
 Mōlēs, īs, *subs. fem.* 3. a mass, a heap, bulk
 Mōnēo, mōnērē, mōnūi, mōnītūm, *verb act.* 2. to admonish, to advise, to warn
 Mōnītūm, ī, *subs. neut.* 2. advice, counsel, warning; from moneo
 Mōns, mōntīs, *subs. masc.* 3. a mountain

Mönümēntūm, ī, *subs. neut.* 2. a monument, a memorial; from moneo
 Mōrā, æ, *subs. fem.* 1. a delay, a hindrance
 Mōrbūs, ī, *subs. masc.* 2. a disease
 Mōriōr mōrī, mōrtūūs sūm, *verb dep.* 3. to die
 Mōrōr, mōrārī, mōrātūs sūm, *verb dep.* 1. to stay, to linger; from mora
 Mōrs, mōrtīs, *subs. fem.* 3. death
 Mōrtālīs, īs, ē, *adj.* mortal, subject to death; from mors
 Mōs, mōrīs, *subs. masc.* 3. a manner or fashion, custom
 Mōsēs, īs, *prop. subs. masc.* 3. Moses
 Mōvēo, mōvērē, mōvī, mōtūm, *verb act.* 2. to move, to stir, to raise, to excite
 Mox, *adv.* by and by, presently
 Mūlcto, mūlctārē, mūlctāvī, mūlctātūm, *verb act.* 1. to fine, to punish
 Mūliēr, ērīs, *subs. fem.* 3. a woman
 Mūltitūdo, īnīs, *subs. fem.* 3. a multitude, a great number; from mulctus
 Mūltūm, *adv.* much; from multus
 Mūltūs, ā, ūm, *adj.* many, much
 Mūlūs, ī, *subs. masc.* 2. a mule
 Mūnīā, ōrūm, *subs. plur. neut.* 2. offices
 Mūnīo, mūnīrē, mūnīvī, mūnītūm, *verb act.* 4. to fortify, to strengthen, to secure, to repair
 Mūnūs, ērīs, *sub. neut.* 3. a gift, an office, a reward
 Mūrūs, ī, *sub. masc.* 2. a wall
 Mūssīto, mūssītārē, mūssītāvī, mūssītātūm, *verb neut.* 1. to mutter
 Mūtūūs, ā, ūm, *adj.* lent, borrowed, mutual

N

Nābuchōdōnōsōr, *prop. sub. masc. indecl.* a man's name
 Nām, *adv.* for
 Nārro, nārrārē, nārrāvī, nārrātūm, *verb act.* 1. to tell, to report

Nāscōr, nāsci, nātūs sūm, *verb dep.* 3. to be born
 Nātālīs, īs, ē, *adj.* belonging to a man's birth, born in; from nascor
 Nātīo, ōnīs, *sub. fem.* 3. a nation; from nascor
 Nāto, nātāre, nātāvī, nātātūm, *verb neut. frequent.* 1. to swim; from no
 Nātū, *sub. monoptot.* (found only in the ablative,) by birth; natu maximus, the eldest; natu minimus, the youngest
 Nātūs, ā, ūm, *adj.* born; from nascor
 Nāvīs, īs, *sub. fem.* 3. a ship; from no
 Nāvō, nāvāre, nāvāvī, nāvātūm, *verb act.* 1. to perform vigorously, to do his utmost
 Nē, *conj.* whether or not least; often put for ut non
 Nēc, *conj.* nor
 Nēcdūm, *adv.* nor yet; from nec and dum
 Nēcēssārīūs, ā, ūm, *adj.* necessary, needful
 Nēcēssē, *adj. indecl.* necessary
 Nēcēssītās, ātīs, *sub. fem.* 3. necessity, occasion, friendship; from necesse
 Nēco, nēcārē, nēcāvī, [rarely nēcūī] nēcātūm, *verb act.* 1. to kill; from nex
 Nēfāriūs, ā, ūm, *adj.* abominable, impious, villainous; from nefas
 Nēfās, *sub. neut. indecl.* a wicked action, a villany
 Nēglīgo, nēglīgērē, nēglēxi, nēglēctūm, *verb act.* 3. to neglect, to slight, to disregard
 Nēgo, nēgārē, nēgāvī, nēgātūm, *verb act.* 1. to deny, to refuse
 Nēgōtīūm, īī, *sub. neut.* 2. business, an affair, a thing; from nec and otium
 Nēmō, īnīs, *sub. com. gen.* 3. no one, nobody; from non and homo
 Nēmpe, *adv.* truly, surely, namely, however
 Nēpōs, ōtīs, *sub. mas.* 3. a grandson; in plur. posterity
 Nēquāquām, *adv.* by no means
 Nēquē, *conj.* neither, nor
 Nēquēo, nēquīre, nēquīvī, nēquī-

tūm, *verb neut. irreg.* I cannot, I am not able; from ne and queo
 Nescio, nescirē, nescīvi, nescītūm, *verb neut.* 4. not to know, to be ignorant; from ne and scio
 Nesciūs, a, ūm, *adj.* not knowing, ignorant; from nescio
 Nēvē, *con.* nor, neither, not, lest
 Nēx, nēcīs, *sub. fem.* 3. death
 Nicānōr, orīs, *prop. sub. masc.* 3. a man's name
 Nidūs, ī, *sub. masc.* 3. a nest
 Nihil, *sub. neut. indecl.* nothing
 Nihilōmīnūs, *adv.* notwithstanding, nothing less; from nihilo and minus
 Nīlūs, ī, *sub. masc.* 2. a river in Egypt, the Nile
 Nīmīūm, *adv.* too much, too far, excessively; from nimis
 Nīmīūs, ā, ūm, *adj.* too much, exorbitant, excessive; from nimis
 Nīnīvē, es, *sub. fem.* 1. the name of a city, Nineveh
 Nīsī, *conj.* unless, except; from ni and si
 Nītens, ntīs, *pres. part.* of nitor, struggling, striving
 Nītēo, nītērē, nītūi, *verb neut.* 2. to be neat, to shine
 Nōcēo, nōcērē, nōcūi, nōcītūm, *verb neut.* 2. to hurt, to injure
 Nōctū, *sub. fem. monoptot.* 4. by night; from nox
 Nōēmūs, ī, *prop. sub. masc.* 2. a man's name, Noah
 Nōlo, nōllē, nōluī, *verb irreg.* to be unwilling; from non and volo
 Nōmēn, īnīs, *sub. neut.* 3. a name
 Nōmīno, nōmīnārē, nōmīnāvī, nōmīnātūm, *verb act.* 1. to name, to call by name; from nomen
 Nōn, *adv.* no, not
 Nōnagīntā, *numer. adj. indecl.* ninety
 Nōndūm, *adv.* not yet; from non and dum
 Nōnnē, *adv.* not; from non and ne
 Nōstēr, trā, trūm, *pron. adj.* our, ours; from nos
 Nōtā, æ, *sub. fem.* 1. a mark, a note
 Nōvēm, *numer. adj. indecl.* nine
 Nōvī, *verb præteritive*, I know, or I have known; from nosco

Nōvītās, ātīs, *sub. fem.* 3. newness, novelty; from novus
 Nōvūs, ā, ūm, *adj.* new
 Nōx, nōctīs, *sub. fem.* 3. night
 Nūbēs, is, *sub. fem.* 3. a cloud
 Nūbo, nūbērē, nūpsī, nūptūm, *verb neut.* 3. to marry
 Nūdūs, a, um, naked, bare, without ornament
 Nullūs, ā, ūm, *adj. gen.* nullius; *dat.* nullī, none, no; from non and ullus
 Nūm, *conj.* whether or not
 Nūmen, īnīs, *sub. neut.* 3. will, pleasure, power, deity
 Nūmēro, nūmērāre, nūmērāvī, nūmērātūm, *verb act.* 1. to number, to reckon; from numerus
 Nūmērōsūs, ā, um, *adj.* numerous; from numerus
 Nūmērūs, ī, *sub. masc.* 2. a number
 Nūmmūs, ī, *sub. masc.* 2. a piece of money, money
 Nūnc, *adv.* now, at this time
 Nūncio, nūnciārē, nūnciāvī, nūnciātūm, *verb act.* 1. to tell, to relate, to carry news; from nuncius
 Nūnciūs, īi, *sub. masc.* 2. a messenger, news
 Nūnquām, *adv.* never; from non and unquam
 Nūptiæ, ārūm, *sub. fem. plur.* 1. marriage, nuptials; from nubo
 Nūrūs, ūs, *sub. fem.* 4. a daughter in-law
 Nūto, nūtāre, nūtāvī, nūtātūm, *verb act.* 1. to beckon, to nod
 Nūtrīo, nūtrīrē, nūtrīvī, nūtritūm, *verb act.* 4. to nurse, to suckle, to feed, to nourish
 Nūtrīx, īcīs, *sub. fem.* 3. a nurse; from nutrio
 Nūtūs, ūs, *sub. masc.* 4. a nod, will, pleasure, consent; from nuo

O

Ob, *præp. gov. accus.* for, on account of
 Obdormīo, obnōrmīrē, obdormīvī, obdormītūm, *verb neut.* 4. to fall

- asleep, to sleep out; from ob and dormio
- Obdūco, obdūcērē, obdūxī, obdūc-tūm, *verb act.* 3. to lead against, to bring over; from ob and duco
- Obēō, obīrē, obīī, obītum, *verb irreg.* to die, to go to; from ob and eo
- Objicō, objicērē, objecī, objectūm, *verb act.* 3. to oppose to, to place opposite, to expose; from ob and jacio
- Obligō, obligārē, obligāvī, obligātūm, *verb act.* 1. to blind or tie up, to engage; from ob and ligo
- Oblītūs, ā, ūm, *perf. part.* of obli-visor, having forgotten
- Oblīvīscor, obliīvīsci, obliītūs sūm, *verb dep.* 3. to forget
- Obrēpo, obrēpērē, obrēpsī, obrēp-tūm, *verb neut.* 3. to creep upon, to steal upon; from ob and repo
- Obruō, obruērē, obrūī, obrūtūm, *verb act.* 3. to cover over, to overwhelm, to drown; from ob and ruo
- Obsēcro, obsēcrārē, obsēcrāvī, obsēcrātūm, *verb act.* 1. to beg, to conjure, to beseech; from ob and sacro
- Obsēquor, obsēquī, obsēcūtūs sūm, *verb dep.* 3. to comply with, to humour, to serve; from ob and sequor
- Obsēro, obsērārē, obsērāvī, obsērātūm, *verb act.* 1. to hasp, to lock, to bolt; from ob and sera
- Obsēro, obsērvārē, obsērvāvī, obsērvātūm, *verb act.* 1. to observe, to look after; from ob and servo
- Obsēs, sīdīs, *sub. com. gen.* 3. a hostage, a pledge; from obsideo
- Obsidēo, obsidērē, obsedī, obsēs-sūm, *verb act.* 2. to besiege, to surround; from ob and sedeo
- Obsidīo, ōnīs, *sub. fem.* 3. a siege, a blockade; from obsideo
- Obsisto, obsistērē, obstītī, obstītūm, *verb neut.* 3. to stand in the way, to stop, to oppose; from ob and sisto
- Obstūpēo, obstūpērē, obstūpūī, *verb neut.* 2. to be astonished, to be amazed; from ob and stupeo
- Obtēmpēro, obtēmpērārē, obtēmpērāvī, obtēmpērātūm, *verb act.* 1. to comply with; from ob and tempero
- Obtēstōr, obtēstārī, obtēstātūs sūm, *verb dep.* 1. to call to witness, to conjure, to beseech; from ob and testor
- Obtūli, *indic. perf.* of offero, I have offered
- Obvēnīo, obvēnīrē, obvēnī, obvēn-tūm, *verb neut.* 4. to meet, to occur; from ob and venio
- Obvīam, *adv.* in the way, in the way to meet; from ob and via
- Obvīus, ā, ūm, *adj.* opposing, hostile, opposite; from ob and via
- Occāsio, ōnīs, *sub. fem.* 3. an occasion, an opportunity, a time; from ob and cado
- Occido, occidērē, occidī, occisūm, *verb act.* 3. to kill, to slay; from ob and cado
- Occultē, *adv.* secretly, imperceptibly; from occulo
- Occulto, occultārē, occultāvī, occultātūm, *verb act.* 1. to hide, to keep close, to conceal; from occulo
- Occūmbo, occūmhērē, occūbūī, occūbītūm, *verb neut.* 3. to fall upon, to die; from ob and cubo
- Occūpo, occūpārē, occūpāvī, occūpātūm, *verb act.* 1. to seize, to take possession of; from ob and cadio
- Occūro, occūrrērē, occūrri, occūr-sūm, *verb neut.* 3. to run to, to meet; from ob and curro
- Ochōsīās, æ, *prop. sub. masc.* 1. Ochosias, a man's name
- Ocrēā, æ, *sub. fem.* 1. a boot, a greave
- Octīngēnti, æ, ā, *num. adj. plur.* eight hundred
- Octō, *num. adj. indecl.* eight
- Octōgīntā, *num. adj. indecl.* eighty
- Oculūs, 1. *sub. masc.* 2. the eye, sight
- Odī, *verb præteritive*, I hate, I have hated

Odīōsūs, ā, ūm, *adj.* hateful, odious; from odium
 Odīūm, īī, *sub. neut.* 2. hatred
 Offēdo, offēdērē, offēndī, offēnsūm, *verb act.* 3. to offend, to strike against, to hurt; from ob and fendo
 Offēro, offērē, offērlī, offēlātūm, *verb act. irreg.* to offer, to bring before; from ob and fero
 Officiūm, īī, *sub. neut.* 2. office, duty; from ob and facio
 Olēā, æ, *sub. fem.* 1. an olive-tree
 Olīm, *adv.* formerly, hereafter, once upon a time
 Olivā, æ, *sub. fem.* 1. an olive-tree
 Ollā, æ, *sub. fem.* 1. a pot
 Omittō, omittērē, omīsī, omīssūm, *verb act.* 3. to neglect, to omit; from ob and mitto
 Omnīnō, *adv.* wholly, altogether, in all
 Omnīpōtēns, ntīs, *adj.* omnipotent, almighty; from omnis and possum
 Omnīs, īs, ē, *adj.* all, every
 Onūs, ēris, *sub. neut.* 3. a load, a burden
 Opērā, æ, *sub. fem.* 1. work, endeavour, pains; from opus
 Opērio, opērlrē, opērlī, opērtūm, *verb act.* 4. to cover; from ob and pario
 Opēs, ūm, ībūs, *sub. fem. plur.* 3. wealth, power, means
 Opīmūs, ā, ūm, *adj.* fertile, fat, large; from opes
 Opīs, gen. opēm, acc. opē, *abla.* help, aid
 Opōrtēt, opōrtēbāt, *verb impers.* it behoveth, it ought
 Oppēriōr, oppērlrī, oppērtūs sūm, *verb dep.* 4. to stay for, to wait for, to watch; from ob and pario
 Oppēto, oppētērē, oppētīvī, oppētītūm, *verb act.* 3. to undergo, to die; from ob and peto
 Oppīdūm, ī, *sub. neut.* 2. a town
 Oppōno, oppōnērē, oppōsūī, oppōsītūm, *verb act.* 3. to place against, to oppose; from ob and pono
 Oppōrtūnūs, ā, ūm, *adj.* convenient, fit, commodious, suitable
 Opprēssūs, ā, ūm, *perf. part.* of opprimo, oppressed

Opprimo, opprimērē, opprēssī, opprēssūm, *verb act.* 3. to press down, to oppress, to dispirit; from ob and premo
 Optābilīs, īs, ē, *adj.* desirable, eligible; from opto
 Optio, choice, an option; from opto
 Opūs, *adj. indecl.* needful, necessary
 Opūs, ēris, *sub. neut.* 3. work, labour, business
 Ora, æ, *sub. fem.* 1. a coast, a region, a hem or border
 Orbīs, īs, *sub. masc.* 3. a circle, an orb, the world
 Orbo, orbārē, orbāvī, orbātūm, *verb act.* 1. to bereave, to deprive of; from orbus
 Orbūs, ā, ūm, *adj.* deprived of, bereaved, orphan, destitute
 Ordo, dīnīs, *sub. masc.* 3. an order, a rule, a rank of soldiers
 Orīor, orīrlī, orītūs sūm, *verb dep.* 4. to arise, to be born
 Ornāmētūm, ī, *sub. neut.* 2. an ornament; from orno
 Orno, ornārē, ornāvī, ornātūm, *verb act.* 1. to adorn, to equip, to dress
 Oro, orārē, orāvī, orātūm, *verb act.* 1. to entreat, to beg, to pray to; from os, oris
 Ortūs, ā, ūm, *perf. part.* of orior, risen, descended
 Os, orīs, *sub. neut.* 3. a mouth, the face
 Os, ossīs, *sub. neut.* 3. a bone
 Osculōr, osculārī, osculātūs sūm, *verb dep.* 1. to kiss; from os
 Osīas, æ, *prop. sub. masc.* 1. a man's name, Osias
 Ostēdo, ostēdērē, ostēndī, ostēntūm ēt ostēnsūm, *verb act.* 3. to show; from ob and tendo
 Ostiūm, īī, *sub. neut.* 2. a door, an entrance; from os, oris
 Ovīcūlā, æ, *sub. fem.* 1. a little sheep or lamb; from ovis
 Ovīs, īs, *sub. fem.* 3. a sheep
 Ovūm, ī, *sub. neut.* 2. an egg

P

Palæstinā, æ, *prop. sub. fem.* 1. Palestine, the name of a country

Palām, *adv.* openly, with the knowledge of
 Pālātūm, *i*, *sub. neut.* 2. the palate, the roof of the mouth
 Pālēā, *æ*, *sub. fem.* 1. chaff, short straw
 Pallūm, *īi*, *sub. neut.* 2. a cloak; from palla
 Pālmēs, *ītis*, *sub. masc.* 3. the shoot of a vine, a bough
 Pālpīto, pālpītārē, pālpītāvī, pālpītātūm, *verb neut.* 1. to throb, to breathe short, to beat
 Pālūs, *i*, *sub. masc.* 2. a whipping or execution post, a pale
 Pālūs, ūdīs, *sub. fem.* 3. a moor, a fen, a marsh, a sedge
 Pānīs, *īs*, *sub. masc.* 3. bread
 Pār, pārīs, *sub. neut.* 3. an equal, a match, a pair
 Pār, pārīs, *adj.* even, equal, fit
 Parādīsūs, *i*, *sub. masc.* 2. Paradise
 Pārco, pārcērē, pēpērcī, pārsūm, *verb neut.* 3. to spare
 Pārēns, ntīs, *sub. com. gen.* 3. a parent; from pareo
 Pārēo, pārērē, pārūī, *verb neut.* 2. to obey
 Pārīēs, ētīs, *sub. masc.* 3. a wall
 Pārīo, pārērē, pēpērī, pārtūm, *verb act.* 3. to beget, to bring forth
 Parītēr, *adv.* in like manner, together, at the same time; from par
 Pāro, pārārē, pārāvī, pārātūm, *verb act.* 1. to prepare, to procure, to provide
 Pārs, pārtīs, *sub. fem.* 3. a part, a share, a party
 Pārtūs, *s*, *sub. masc.* 4. a birth; from pario
 Pārūm, *adv.* little, not well, ill
 Pārūmpēr, *adv.* a little while, for a short while
 Pārvūlūs, *i*, *sub. masc.* 2. a very small or young child; from parvus
 Pārvūs, *ā*, *ūm*, *adj.* small, little
 Pāscō, pāscērē, pāvī, pāstūm, *verb act.* 3. to feed
 Pāssīm, *adv.* every where
 Pāstōr, ōrīs, *sub. masc.* 3. a shepherd, a feeder; from pasco
 Pāstōrālīs, *īs*, *ē*, *adj.* of or belonging to a shepherd; from pastor

Patēo, pātērē, pātūī, *verb neut.* 2. to be open, to lie open
 Pātēr, trīs, *sub. masc.* 3. a father
 Pātērnūs, *ā*, *ūm*, *adj.* paternal, belonging to a father; from pater
 Pātīentēr, *adv.* patiently, calmly, moderately; from patiens
 Pātīentīā, *æ*, *sub. fem.* 1. patience, forbearance; from patior
 Pātior, pātī, pāssūs sūm, *verb dep.* 3. to suffer, to receive, to bear
 Patriā, *æ*, *sub. fem.* 1. one's native country; from pater
 Pāūci, *æ*, *ā*, *adj. plur.* few
 Pāulātīm, *adv.* by degrees, gently; from paulo
 Pāulo, *adv.* a little
 Pāupēr, ērīs, *adj.* poor
 Pāx, pācis, *sub. fem.* 3. peace
 Pēccātūm, *i*, *sub. neut.* 2. sin, wickedness; from pecco
 Pēcco, pēccārē, pēccāvī, pēccātūm, *verb act. and neut.* 1. to do amiss, to sin, to do evil
 Pēctūs, ōrīs, *sub. neut.* 3. the breast, the chest
 Pēcūnīā, *æ*, *sub. fem.* 1. money, an estate; from pecus
 Pēcūs, ōrīs, *neut.* or pēcūs, ūdīs, *masc. and fem. sub.* 3. cattle, property, sheep
 Pēdēs, ītīs, *sub. com. gen.* 3. on foot, a footman; from pes
 Pēdūm, *i*, *sub. neut.* 2. a sheephook, a shepherd's staff; from pes
 Pējōr, ōr, ūs, *adj. comp.* worse; from malus
 Pēllīcio, pēllīcērē, pēllēxī, pēllētūm, *verb act.* 3. to entice, to allure, to decoy; from per and lacio
 Pēllīs, *īs*, *subs. fem.* 3. a skin, a hide
 Pēllo, pēllērē, pēpūli, pūlsūm, *verb act.* 3. to beat, to drive
 Pēndēo, pēndērē, pēpēndī, pēnsūm, *verb neut.* 2. to hang, to be suspended, to be upheld
 Pēndo, pēndērē, pēpēndī, pēnsūm, *verb act.* 3. to weigh, to pay
 Pēne, *adv.* almost
 Pēnēs, *prap. gov. accus.* in the power of
 Pēnītūs, *adv.* thoroughly, wholly

Pēnsīto, pēnsītāvī, pēnsītātūm, *verb act. 1.* to pay
Pēpēcī, *indic. perf.* of parco, I have spared
Pāpērī, *indic. perf.* of pario, I have brought forth
Pēr, *prep. gov. accus.* by, through, by means of
Pērāctūs, ā, ūm, *perf. part.* of perago, finished
Pērāgo, pērāgērē, pērēgī, pērāctūm, *verb act. 3.* to perfect, to finish, to execute; from per and ago
Pērāgro, pērāgrārē, pērāgrāvī, pērāgrātūm, *verb act. 1.* to wander over, to travel through; from per and ager
Pērcēllo, pērcēllērē, pērcūlī, pērcūlsūm, *verb act. 3.* to overthrow, to strike; from per and the old verb cello, to move
Pērcītūs, ā, ūm, *adj.* troubled, moved; from per and cieo
Pērcōntōr, pērcōntārī, pērcōntātūs sūm, *verb dep. 1.* to ask strictly, to inquire, to question
Pērcūlī, *indic. perf.* of percello, I have struck
Pērcūtīo, pērcūtērē, pērcūssī, pērcūssūm, *verb act. 3.* to strike, to beat down, to kill; from per and quatio
Pērdo, pērdērē, pērdīdī, pērdītūm, *verb act. 3.* to lose, to destroy, to ruin; from per and do
Pērēnnīs, īs, ē, *adj.* yearly, lasting, durable; from per and annus
Pērēo, pērīrē, pērīī, pērītūm, *verb neut. irreg. 3.* to perish, to die; from per and eo
Pērfēro, pērferrē, pērtūlī, pērlātūm, *verb act. irreg.* to carry, to bear through, to bear with; from per and fero
Pērficīo, pērficērē, pērfecī, pērfectūm, *verb act. 3.* to finish, to accomplish, to execute; from per and facio
Pērgo, pērgērē, pērrēxī, pērrēctūm, *verb neut. 3.* to go, to proceed, to make haste; from per and rego
Pērhūmānitēr, *adv.* very kindly; from perhumanus

Pēricūlōūs, ā, ūm, *adj.* dangerous, perilous; from periculum
Pēricūlūm, ī, *sub. neut. 2.* danger, peril, hazard, trial
Pērīmo, pērīmērē, pērēmī, pērēmp-tūm, *verb act. 3.* to kill, to destroy; from per and emo
Pērītūs, ā, ūm, *adj.* skilled, knowing, experienced
Pērlāstro, pērlāstrārē, pērlāstrāvī, pērlāstrātūm, *verb act. 1.* to view all over, to survey strictly; from per and lustro
Pērmīto, pērmīttērē, pērmīsī, pērmīssūm, *verb act. 3.* to permit, to commit, to suffer; from per and mitto
Pērmōvēo, pērmōvērē, pērmōvī, pērmōtūm, *verb act. 2.* to persuade, to influence; from per and moveo
Pērnōcto, pērnōctārē, pērnōctāvī, pērnōctātūm, *verb neut. 1.* to pass the night, to lodge; from per and nox
Pērōbscūrūs, ā, ūm, *adj.* very obscure; from per and obscurus
Pērpētūūs, ā, ūm, *adj.* perpetual, continual, constant
Pērsae, ārūm, *prop. sub. masc. plur.* the Persians
Pērsēquōr, pērsēquī, pērsēcūtūs sūm, *verb dep. 3.* to pursue, to follow on; from per and sequor
Pērsēvēro, pērsēvērārē, pērsēvē-rāvī, pērsēvērātūm, *verb act. 1.* to persevere, to persist
Pērsōlvo, pērsōlvērē, pērsōlvī, pērsōlūtūm, *verb act. 3.* to pay thoroughly, to accomplish, to perform; from per and solvo
Pērspicīo, pērspicērē, pērspēxī, pērspēctūm, *verb act. 3.* to see plainly, to understand fully; from per and specio
Pērsto, pērstārē, pērstītī, pērstītūm, *verb neut. 1.* to persevere, to persist; from per and sto
Pērstrēpo, pērstrēpērē, pērstrēpūī, pērstrēpītūm, *verb neut. 3.* to make a great noise; from per and strepo
Pērsuādēo, pērsuādērē, pērsuāsī, pērsuāsūm, *verb neut. 2.* to per-

suade, to advise; from per and suadeo
 Pērtæsūs, ā, ūm, *part.* wearied; from pertæsum est
 Pertērreo, pērtērrērē, pērtērrūi, pērtērrītūm, *verb act.* 2. to affright, to frighten; from per and terreo
 Pērtīnācia, æ, *sub. fem.* 1. obstinacy, stubbornness; from pertīnax
 Pērtīnēo, pērtīnērē, pērtīnūi, pērtētūm, *verb neut.* 2. to reach, to extend, to belong; from per and teneo
 Pētrāho, pētrāhērē, pētrāxī, pētrāctūm, *verb act.* 3. to draw; from per and traho
 Pērtūrbo, pērtūrbārē, pērtūrbāvi, pērtūrbātūm, *verb act.* 1. to disturb, to trouble, to astonish; from per and turbo
 Pērvēnio, pērvēnirē, pērvēnī, pērvētūm, *verb neut.* 4. to come to a place, to arrive at; from per and venio
 Pēs, pēdis, *sub. masc.* 3. a foot
 Pēssīmūs, ā, ūm, *adj. superl.* of malus, worst, very bad
 Pēto, pētērē, pētīvi, pētītūm, *verb act.* 3. to seek, to ask, to beg, to go
 Phālēræ, ārūm, *sub. fem. plur.* 1. trappings, harness
 Phārāo, ōnīs, *prop. sub. masc.* 3. Pharaoh, king of Egypt
 Phārētrā, æ, *sub. fem.* 1. a quiver
 Philistæi, ōrūm, *prop. subs. masc. plur.* 2. the Philistines
 Piē, *adv.* piously, devoutly, affectionately; from pius
 Piētās, ātis, *sub. fem.* 3. piety, religion, dutifulness; from pius
 Pilōsūs, ā, ūm, *adj.* full of hair, hairy
 Pincērnā, æ, *sub. masc.* 1. a butler
 Pinguīs, īs, ē, *adj.* fat, plump, fruitful, thick
 Piscīs, īs, *subs. masc.* 3. a fish
 Pistōr, ōrīs, *sub. masc.* 3. a baker; from pinso
 Pīx, īcis, *sub. fem.* 3. pitch
 Plācēo, plācērē, plācūi, plācītūm, *verb neut.* 2. to please, to delight

Plācīdē, *adv.* calmly, peacefully; from placidus
 Plācīdūs, ā, ūm, *adj.* gentle, calm, quiet; from placeo
 Plāco, plācārē, plācāvi, plācātūm, *verb act.* 1. to appease, to please, to render propitious; from placeo
 Plāgā, æ, *sub. fem.* 1. a blow, a wound, a plague
 Plānctūs, ūs, *sub. masc.* 4. a striking, or beating, great wailing or mourning; from plango
 Plāne, *adv.* plainly, evidently; from planus
 Plāngo, plāngērē, plānxī, plānctūm, *verb act.* 3. to be at against, to bewail
 Plāntā, æ, *subs. fem.* 1. a plant, the sole of the foot
 Plānūs, ā, ūm, *adj.* smooth, flat, evident
 Plaūstrūm, ī, *sub. neut.* 2. a cart, a wagon
 Plēbēcūlā, æ, *sub. fem.* 1. the poor people; from plebs
 Plēbs, plēbīs, *sub. fem.* 3. the common people, the mob
 Plēcto, plēctērē, plēxī ēt plēxūi, plexum, *verb act.* 3. to twist, to knit, to punish
 Plēnūs, ā, ūm, *adj.* full, large, plump
 Plūrēs, ēs, ā et īā, *adj. plur.* more
 Plūrīmūm, *adv.* very much; superlat. of multum
 Plūrīmūs, ā, ūm, *adj.* very much, very many; superl. of multus
 Plūs, plūrīs, *sub. neut.* 3. more
 Plūvīā, æ, *sub. fem.* 1. rain; from pluo
 Pōnā, æ, *sub. fem.* 1. punishment
 Pōnītētīā, æ, *sub. fem.* 1. repentance
 Pōnītēt, pōnītēbāt, *verb impers.* 2. it repenteth
 Pōllīcēōr, pōllīcērī, pōllīcītus sūm, *verb dep.* 2. to promise
 Pōllūo, pōllūērē, pōllūi, pōllūtūm, *verb act.* 3. to defile, to pollute
 Pōmpā, æ, *sub. fem.* 1. pomp, a show
 Pōmpeūs, īi, *prop. sub. masc.* 2. a man's name, Pompey

Pōndūs, dērīs, *sub. neut.* 3. a weight, a load
 Pōno, pōnērē, pōsūī, pōsītūm, *verb act.* 3. to put, to place, to lay down
 Pōntifēx, īcīs, *sub. masc.* 3. a pontiff, a chief priest; from pons and facio
 Pōpōsci, *indic. perf.* of posco, I have demanded
 Pōpūlūs, ī, *subs. masc.* 2. the people; when fem. a poplar-tree
 Pōrrēxī, *indic. perf.* of porrigo, I have held out
 Pōrrigo, pōrrīgērē, pōrrēxī, pōrrēcūtūm, *verb act.* 3. to stretch out, to hold out, to prolong
 Pōrrō, *adv.* moreover, farther, besides
 Pōrtā, æ, *sub. fem.* 1. a gate
 Pōrtēndo, pōrtēndērē, pōrtēndī, pōrtēntūm, *verb act.* 3. to foretell, to portend, to signify beforehand
 Pōrto, pōrtārē, pōrtāvī, pōrtātūm, *verb act.* 1. to carry
 Pōsco, pōscērē, pōpōsci, *verb act.* 3. to demand, to ask for
 Pōssūm, pōssē, pōtūī, *verb irreg.* to be able, I can; from potis and sum
 Pōst, *adv.* after, afterwards; also *præp. gov. accus.* after
 Pōstēā, *adv.* afterwards, after that; from post and is
 Pōstērī, ōrūm, *sub. plur. masc.* 2. posterity, children, offspring; from post
 Pōstīs, īs, *sub. masc.* 3. a post, a door-post
 Pōstquām, *adv.* afterwards, after that, after; from post and quam
 Pōstrēmo, *adv.* lastly; from post-remus
 Pōstrēmūs, ā, ūm, *adj. superl.* of posterus, last, latest
 Pōstrīdīē, *adv.* the day after, next day; from postero die
 Pōstulātīo, ōnīs, *sub. fem.* 3. a request, a desire, a petition; from postulo
 Pōstūlo, pōstulārē, pōstulāvī, pōstulātūm, *verb act.* 1. to demand, to ask, to beseech

Pōtēntiā, æ, *sub. fem.* 1. power, ability, authority; from potens
 Pōtētās, ātis, *sub. fem.* 3. power, ability, authority; from potis
 Pōtior, pōtirī, pōtītūs sūm, *verb dep.* 4. to get possession of, to enjoy, to be master of
 Pōtīūs, *adv. comp.* rather, better; from potis
 Pōtūs, ūs, *sub. masc.* 4. drink
 Præ, *præp. gov. abl.* before, in comparison of, for
 Præbeo, præbērē, præbūī, præbītūm, *verb act.* 2. to minister, to allow, to afford, to give; from præ and habeo
 Præcēps, præcīpītīs, *adj.* headlong, precipitate, steep; from præ and caput
 Præcēptūm, ī, *neut. sub.* 2. a precept, a command; from præcīpio
 Præcīdo, præcīdērē, præcīdī, præcīsūm, *verb act.* 3. to cut off; from præ and cædo
 Præcīpio, præcīpērē, præcīpī, præcēptūm, *verb act.* 3. to prevent, to anticipate, to instruct, to command; from præ and capio
 Præclārūs, ā, ūm, *adj.* very clear, noble, renowned; from præ and clarus
 Præcūrro, præcūrrērē, præcūrri and præcūcūrri, præcūrsūm, *verb act.* 3. to run before, to outrun; from præ and curro
 Prædā, æ, *sub. fem.* 1. prey, booty, spoil
 Prædicō, prædicērē, prædīxī, prædictūm, *verb act.* 3. to predict, to foretel; from præ and dico
 Prædītūs, ā, ūm, *adj.* endued with
 Præēo, præīrē, præīī, præītūm, *verb irreg.* to go before; from prae and eo
 Præfēctūs, ī, *sub. masc.* 2. a chief officer, a praefect; from prae-ficio
 Præfēro, præfērērē, prætūlī, prælātūm, *verb act. irreg.* to bear or carry before, to prefer; from prae and fero
 Præfīcio, præfīcērē, præfēcī, præfēctūm, *verb act.* 3. to set

over, to give in charge; from prae and facio
Praeliūm, *īī*, *sub. neut.* 2. battle
Praemitto, *praemitterē*, *praemisi*, *praemissum*, *verb act.* 3. to send before; from prae and mitto
Praemiūm, *īī*, *sub. neut.* 2. a reward
Praemōnēo, *praemōnērē*, *praemōnūi*, *praemōnitum*, *verb act.* 2. to forewarn, to tell, to foreshow; from prae and mōneo
Praenōsco, *praenōscērē*, *praenōvī*, *praenōtūm*, *verb act.* 3. to know beforehand, to foreknow; from prae and nosco
Praescio, *praescirē*, *praescivī*, *praescitūm*, *verb act.* 4. to know beforehand; from prae and scio
Praesēns, *ntis*, *part.* present, being present
Praesertim, *adv.* especially, chiefly
Praesidiūm, *īī*, *sub. neut.* 2. a garrison, a defence, a safeguard, succour; from praesideo
Praesto, *praestārē*, *praestīti*, *praestitūm*, *verb neut.* and *act.* 1. to execute, to show, to give, to excel; from prae and sto
Praesum, *praeessē*, *praeſūi*, *verb irreg.* to be over, to command; from prae and sum
Praeter, *prap. gov. accus.* besides, except, over and above, more than
Praetērēo, *praetērīrē*, *praetērīi*, *praetērītūm*, *verb neut. irreg.* to pass by; from praeter and eo
Prāndiūm, *īī*, *sub. neut.* 2. dinner
Prāvūs, *ā*, *ūm*, *adj.* wicked, bad
Prēcēs, *prēcūm*, *prēcībūs*, *sub. plur. fem.* 3. prayers
Prēcōr, *prēcārī*, *prēcātūs sūm*, *verb dep.* 1. to pray, to supplicate
Prēmo, *prēmērē*, *prēssi*, *prēssum*, *verb act.* 3. to press down, to oppress, to overpower
Prétiosūs, *ā*, *ūm*, *adj.* precious; from pretium
Prētium, *īī*, *sub. neut.* 2. price, a reward
Primo, *adv.* at first, first, in the first place
Prīmōgēnitūs, *I*, *sub. masc.* 2. the

first-born; from primus and genitus
Prīmūm, *adv.* at first
Prīmūs, *ā*, *ūm*, *num. adj.* first
Prīncēps, *cīpīs*, *sub. com. gen.* 3. first, chief, a prince; from prius and caput
Prior, *ōr*, *ūs*, *adj. comp.* former
Prīstinūs, *a*, *um*, *adj.* ancient, wonted, former, first; from priscus
Prīūs, *adv.* sooner, before; from prior
Prō, *prap. gov. abl.* for, on account of
Prōbrūm, *ī*, *sub. neut.* 2. a disgrace, a reproach, a base act
Prōcēdo, *prōcēdērē*, *prōcēssi*, *prōcēssum*, *verb neut.* 3. to proceed, to go forth; from pro and cedo
Prōcūl, *adv.* afar off, at a distance
Procūratō, *ōnīs*, *sub. fem.* 3. an office, administration; from procuro
Prōdēo, *prōdīrē*, *prōdīi*, *prōdītūm*, *verb neut. irreg.* to go forth, to come forth; from pro and eo
Prōdīgīūm, *īī*, *sub. neut.* 2. a prodigy, a miracle
Prōdo, *prōdērē*, *prōdīdī*, *prōdītūm*, *verb act.* 3. to draw down, to prolong, to hand down, to betray; from pro and do
Prodūco, *prōdūcērē*, *prōdūxī*, *prōductūm*, *verb act.* 3. to stretch out, to lengthen, to delay; from pro and duco
Prōfānūs, *ā*, *ūm*, *adj.* profane, wicked, irreligious; from pro and fanum
Prōfēctō, *adv.* really, truly; from proficio
Prōfēctūs, *ā*, *ūm*, *perf. part.* of proficiscor, having set out
Prōfēro, *prōfērē*, *prōtūlī*, *prōlātūm*, *verb act. irreg.* to bring forward, to produce, to prolong; from pro and fero
Prōfīcīscor, *prōfīcīscī*, *prōfēctūs sūm*, *verb dep.* 3. to set out, to depart; from proficio
Prōflīgō, *prōflīgārē*, *prōflīgāvī*, *prōflīgātūm*, *verb act.* 1. to rout,

- to put flight; from pro and fligo
- Prōfundo, prōfūdērē, prōtūdī, prōfūsum, *verb act.* 3. to pour forth, to shed; from pro and fundo
- Prōgēnēs, ēī, *sub. fem.* 5. a progeny or offspring; from pro and gigno
- Prōgrēdīor, prōgrēdī, prōgrēssūs sūm, *verb dep.* 3. to go forward, to advance, to go forth; from pro and gradior
- Prōhibeo, prōhibērē, prōhibūī, prōhibītūm, *verb act.* 2. to hinder, to prohibit; from pro and habeo
- Prōjicēo, prōjicērē, prōjēcī, prōjēctūm, *verb act.* 3. to throw away, to throw; from pro and jacio
- Prōlēs, īs, *sub. fem.* 3. a race, a progeny
- Prōmiscūus, ā, ūm, *adj.* promiscuous, confused, mingled; from pro and misceo
- Prōmissūm, ī, *sub. neut.* 2. a promise; from promitto
- Prōmissūs, ā, ūm, *perf. part.* of promitto, promised: *adj.* long, hanging down long
- Prōmittō, prōmittērē, prōmisi, prōmissūm, *verb act.* 3. to promise, to throw forward; from pro and mitto
- Prōnūs, ā, ūm, *adj.* prone, face downwards, stooping, bent
- Prōpāgo, prōpāgārē, prōpāgāvi, prōpāgātūm, *verb act.* 1. to spread, to propagate, to multiply
- Prōpē, *adv.* near, hard by
- Prōpēro, prōpērārē, prōpērāvi, prōpērātūm, *verb neut.* 1. to hasten, to despatch; from prope
- Prōphētā, ē, *sub. masc.* 1. a prophet
- Prōpīnquās, ā, ūm, *adj.* near, near of kin; from prope
- Prōpītūs, ā, ūm, *adj.* favourable, kind, merciful: from prope
- Prōpiūs, *adv. comp.* nearer; from prope
- Prōpono, prōpōnērē, prōpōsūī, prōpōsitūm, *verb act.* 3. to propose, to set forth, to view, to promise; from pro and pono
- Prōpriūs, ā, ūm, *adj.* peculiar, special, proper
- Propter, *prop. gov. accus.* hard by, near, for, on account of
- Prōptērēā, *adv.* therefore, for that cause; from propter and is
- Prōspēr and prōspērūs, ā, ūm, *adj.* prosperous, lucky, happy
- Prōspērē, *adv.* prosperously, happily; from prosper
- Prōspicio, prōspicērē, prōspēxi, prōspēctūm, *verb act.* 3. to have a view of, to discover; from pro and specio
- Prōsterno, prōsternērē, prōstrāvi, prōstārtūm, *verb act.* 3. to overthrow, to cut down, to prostrate; from pro and sterno
- Prōsūm, prōdēssē, prōfūī, *verb irreg.* to do good, to profit; from pro and sum
- Prōtēndō, prōtēndērē, prōtēndī, prōtēnsūm and prōtētūm, *verb act.* 3. to reach forth, to put off, to extend; from pro and tendo
- Prōtūlī, *indic. perf.* of prōfēro, I have procured
- Prōvidēntiā, ē, *sub. fem.* 1. providence, foresight; from provideo
- Prōvidēo, prōvidērē, prōvidī, prōvisūm, *verb act.* 2. to provide, to foresee; from pro and vidēo
- Prōvinciā, ē, *sub. fem.* 1. a province; from pro and vinco
- Prōvoco, prōvocārē, prōvocāvi, prōvocātūm, *verb act.* 1. to provoke, to challenge, to call forth; from pro and voco
- Prōximūs, ā, ūm, *adj.* very near, nearest, next; from prope
- Prūdēns, ntīs, *adj.* sagacious, knowing, on purpose
- Prūdēntiā, ē, *sub. fem.* 1. knowledge, wisdom, prudence; from prudens
- Pūblicūs, ā, ūm, *adj.* public, common; from populus
- Pūdēt, pūdēbāt, *verb impers.* 2. it shameth
- Pūellā, ē, *sub. fem.* 1. a girl; from puer
- Pūēr, ērī, *sub. masc.* 2. boy, a child, a servant, a lad

Puērīlis, īs, ē, *adj.* of or belonging to a child, childish; from puer
 Puērulus, ī, *sub. masc.* 2. a little boy; from puer
 Pūgnā, æ, *sub. fem.* 1. a battle, a fight
 Pūgno, pūgnārē, pūgnāvī, pūgnātūm, *verb neut.* 1. to fight
 Pūlcher, rā, rūm, *adj.* fair, beautiful, valiant
 Pūlchrē, *adj.* bravely, handsomely; from pulcher
 Pūlchrītūdo, dīnīs, *sub. fem.* 3. fairness, beauty; from pulcher
 Pūlmētūm, ī, *sub. neut.* 2. pottage, gruel; from pulso
 Pūlso, pūlsārē, pūlsāvī, pūlsātūm, *verb act.* 1. to beat, to strike, to play on an instrument; from pello
 Pūlsūs, a, ūm, *perf. part.* of pello, beaten, routed
 Pūrgo, pūrgārē, pūrgāvī, pūrgātūm, *verb act.* 1. to make clean, to purify
 Pūrpūrēūs, ā, ūm, *adj.* of purple, blushing, shining, ennobling
 Pūrūs, ā, ūm, *adj.* pure, clean, fine
 Pūtēūs, ēī, *sub. masc.* 2. a well
 Pōtīphar, ārīs, *prop. sub. masc.* 3. a man's name, Potiphar
 Pūto, pūtārē, pūtāvī, pūtātūm, *verb act.* 1. to think, to suppose, to prune

Q

Quā, *adv.* which way? as far as
 Quādrāgīntā, *num. adj. indecl.* forty
 Quæro, quærere, quæsivī, quæsītūm, *verb act.* 3. to inquire, to seek, to ask
 Quæso, *plur.* quæsūmūs, *verb defective*, I pray, I desire
 Quæstīo, ōnīs, *sub. fem.* 3. an inquiry, a question; from quæro
 Quā, *conj.* than, how
 Quāmōbrēm, *adv.* wherefore, why? for which cause; from ob quam rem
 Quāprīmūm, *adv.* very shortly,

as soon as may be; from quam and primum
 Quāmdīū, *adv.* how long? whilst, until; from quam and diu
 Quādo, *adv.* when? at what time, as, seeing
 Quāquām, *conj.* although, however
 Quāntūm, *adv.* as far as
 Quāntūs, ā, ūm, *adj.* how great; as great as
 Quāprōptēr, *adv.* wherefore, for which reason; from qui and propter
 Quārē, *adv.* wherefore, why? for which thing; from qua and re
 Quārtūs, ā, ūm, *num. adj.* the fourth
 Quāsī, *adv.* as if, as it were
 Quātūor, *num. adj. indecl.* four
 Quātūōrdēcim, *num. adj. indecl.* fourteen
 Quē, *conj.* and, also
 Quercūs, ūs, *sub. fem.* 4. an oak-tree
 Quēror, quērī, quēstūs sum, *verb dep.* 3. to complain, to lament, to bewail
 Quēstūs, ūs, *sub. masc.* 4. a complaint, a lamentation
 Quī, quæ, quōd, *pron. rel.* which, that
 Quīā, *conj.* because, for as much as
 Quīdām, quædām, quōddām vel quīddām, *pron. adj.* some, certain; from qui and dam
 Quīdēm, *conj.* indeed, truly, even
 Quīēs, ētīs, *sub. fem.* 3. rest, sleep, quiet
 Quīēscō, quīēscērē, quīēvī, quīētūm, *verb incept.* 3. to be quiet, to rest, to leave off, to be calm; from quies
 Quīn, *adv.* but, than
 Quīndēcim, *num. adj. indecl.* fifteen; from quinque and decem
 Quīnquāgēsīmūs, ā, ūm, *adj.* fiftieth
 Quīnquē, *num. adj. indecl.* five
 Quīntūplō, *adv.* fivefold
 Quīntūs, ā, ūm, *num. adj.* the fifth
 Quīppē, *for, for as much as, to wit*
 Quīs, quæ, quōd vel quīd, *pron. interrogat.* who, what?

Quisnām, quæpām, quōdnām vël
quīdnām, *adj. pron.* who, what?
Quisquām, quæquām, quodquām
vël quicquām, *pron. adj.* any one
Quisquē, quæquē, quōdquē, *adj.*
pron. every one, each one
Quisquīs, *fem. car.* quidquid vël
quicquid, *adj. pron.* whosoever
Quō, *adv.* whither, to what place,
where? that
Quōd, *conj.* that, because, as, since
Quōmōdō, *adv.* how, in what man-
ner
Quōnīām, *conj.* since, seeing
Quōquē, *conj.* also, verily, really
Quōrsūm, *adv.* whitherward, to-
ward what place?
Quōtānnīs, *adv.* every year, yearly
Quōtīdīānūs, ā, um, *adj.* daily;
from quotidie
Quōtīdīe, *adv.* daily, every day
Quōtīēs, *adv.* how often? as of-
ten as
Quūm, *conj.* when, since, seeing

R

Rāchēl, ēlīs, *prop. sub. fem. 3.*
Rachael
Rādix, īcīs, *sub. fem. 3.* a root, the
bottom of a hill
Rāgēs, īs, *prop. sub. fem. 3.* Rages,
the name of a city
Rāgūēl, ēlīs, *prop. sub. masc. 3.*
Raguel, a man's name
Rāmūs, ī, *sub. masc. 2.* a branch,
a bough
Rāphāēl, ēlīs, *prop. sub. masc. 3.*
Raphael, the angel
Rāpīo, rāpērē, rāpūī, rāptūm, *verb*
act. 3. to carry off, to hurry
away, to snatch
Rāptūm, ī, *sub. neut. 2.* booty, a
robbery; from rapio
Rātūs, ā, ūm, *perf. part.* of reor,
established, *adj.* authentic
Rēbēccā, æ, *prop. sub. fem. 1.* Re-
becca, a woman's name
Rēbēllo, rēbēllārē, rēbēllāvī, rē-
bēllātūm, *verb neut. 1.* to rebel,
to wage war against; from re
and bello

Rēcēdo, rēcēdērē, rēcēssī, rēcēs-
sūm, *verb neut. 3.* to retire, to
withdraw, to go back; from re
and cedo
Rēcēns, *adv.* lately, freshly, newly
Rēcēns, ntīs, *adj.* new, fresh, late
Rēcēssūs, ūs, *sub. masc. 4.* a re-
cess, a retreat; from cēdo
Rēcīdo, rēcīdērē, rēcīdī, rēcāsūm,
verb neut. 3. to fall back, to
light, fall upon; from re and
cado
Rēcīpīo, rēcīpērē, rēcēpī, rēcēp-
tūm, *verb act. 3.* to receive, to
take back; from re and capio
Rēcōncīlio, rēcōncīliārē, rēcōncī-
liāvī, rēcōncīliātūm, *verb act. 1.*
to recover, to reinstate, to recon-
cile; from re and concilio
Rēcōndo, rēcōndērē, rēcōndīdī, rē-
cōndītūm, *verb act. 3.* to close,
to hide, to lay up; from re and
condo
Rēcōrdōr, rēcōrdārī, rēcōrdātūs
sum, *verb dep. 1.* to recollect, to
call to mind; from re and cor
Rēctē, *adv.* rightly, justly; from
rectus
Rēctūs, ā, ūm, *adj.* straight, up-
right, just
Rēcūpēro, rēcūpērārē, rēcūpērāvī,
rēcūpērātūm, *verb act. 1.* to re-
cover, to regain; from recipio
Rēddo, rēddērē, rēddīdī, reddītūm,
verb act. 3. to restore, to give
back, to render; from re and do
Rēdēo, rēdirē, rēdīī, rēdītūm, *verb*
irreg. to return; from re and eo
Rēdūco, rēducērē, rēdūxī, rēduc-
tūm, *verb act. 3.* to lead back, to
restore; from re and duco
Rēfēro, rēfērērē, rētūlī, rēlātūm,
verb act. irreg. to bring again,
to carry back, to report; from
re and fero
Rēfīcīo, rēfīcērē, rēfēcī, rēfēcūm,
verb act. 3. to repair, to renew,
to refresh; from re and facio
Rēflūo, rēflūērē, rēflūxī, rēflūxum,
verb neut. 3. to flow back, to
ebb; from re and fluo
Rēgīā, æ, *sub. fem. 1.* a palace;
from rex
Rēgīnā, æ, *sub. fem. 1.* a queen

Rēgio, ōnīs, *sub. fem. 3.* a country, a region; from regio
 Rēgiūs, ā, ūm, *adj.* of or belonging to the king, royal; from rex
 Rēgno, rēgnārē, rēgnāvī, rēgnātūm, *verb neut. 1.* to reign, to rule
 Rēgnūm, ī, *sub. neut. 2.* a kingdom; from rex
 Rēgrēdiōr, rēgrēdī, rēgrēssūs sūm, *verb dep. 3.* to go back, to return; from re and gradior
 Rēipsā, *adv.* in very deed; put for re ipsa
 Rēcjicio, rējcērē, rējcēī, rējcētūm, *verb act. 3.* to reject, to throw back, to set aside; from re and jacio
 Rēligio, ōnīs, *sub. fem. 3.* religion, superstition, a scruple of conscience
 Rēligiōsūs, ā, ūm, *adj.* consecrated, religious; from religio
 Rēlinquo, rēlinqere, rēliquī, rēlictūm, *verb act. 3.* to leave behind, to forsake; from re and linquo
 Rēliqūs, ā, ūm, *adj.* the rest, the remaining; from relinquo
 Rēlūctor, rēlūctārī, rēlūctātūssūm, *verb dep. 1.* to struggle against; from re and luctor
 Rēmānēo, rēmānērē, rēmānsī, rēmānsūm, *verb neut. 2.* to remain, to stay, to abide; from re and maneo
 Rēmigro, rēmigrārē, rēmigravī, rēmigrātūm, *verb neut. 1.* to return, to go back; from re and migro
 Rēmīttō, rēmīttērē, rēmīsī, rēmīsūm, *verb act. 3.* to send back, to leave off, to slacken; from re and mitto
 Rēmūnēro, rēmūnerārē, rēmūnērāvī, rēmūnērātūm, *verb act. 1.* to reward, to recompense; from re and munero
 Renūncio, rēnūnciārē, rēnūnciāvī, rēnūnciātūm, *verb act. 1.* to bring word again, to acquaint, to renounce; from re and nuncio
 Rēnūo, rēnūērē, rēnūī, rēnūtūm, *verb act. 3.* to nod back with the head, to refuse; from re and nuo

Rēor, rēī, rātūs sūm, *verb dep. 2.* to suppose, to judge
 Rēpēndo, rēpēndērē, rēpēndī, rēpēnsūm, *verb act. 3.* to pay back, to recompense; from re and pendo
 Rēpārio, rēpērīrē, rēpērī, rēpērtūm, *verb act. 4.* to find, to find out, to discover; from re and pario
 Rēpēto, rēpētērē, rēpētīvī, rēpētīī, rēpētītūm, *verb act. 3.* to seek again, to repeat; from re and peto
 Rēpōno, rēpōnērē, rēpōsūī, rēpōsītūm, *verb act. 3.* to put again, to lay by, to replace, to repay; from re and pono
 Rēpōrto, rēpōrtārē, rēpōrtāvī, rēpōrtātūm, *verb act. 1.* to carry or bring back; from re and porto
 Rēprēhēndo, rēprēhendērē, rēprēhēndī, rēprēhēnsūm, *verb act. 3.* to reprove, to reproach, to blame; from re and prehendo
 Rēpto, rēptārē, rēptāvī, rēptātūm, *verb neut. 1.* to creep along, to crawl; from repo
 Rēs, rēī, *sub. fem. 5.* a thing, property, estate, affairs
 Rēscisco, rēsciscērē, rēscīvī, rēscītūm, *verb act. 3.* to come to the knowledge of; from re and scio
 Rēsērvo, rēsērvārē, rēsērvāvī, rēsērvātūm, *verb act. 1.* to reserve, to keep back, to retain; from re and servo
 Rēsīdeo, rēsīdērē, rēsēdī, rēsēsūm, *verb neut. 2.* to sit down, to remain; from re and sedeo
 Rēsisto, rēsistērē, rēsītīī, rēsītītūm, *verb neut. 3.* to stand up again, to resist; from re and sisto
 Rēspicio, rēspicērē, rēspēxī, rēspēctūm, *verb act. 3.* to look back upon, to look, to regard, to consider; from re and specio
 Rēspōndēo, rēspōndērē, rēspōndī, rēspōnsūm, *verb neut. 2.* to answer; from re and spondeo
 Rēspūo, rēspūērē, rēspūī, rēspūtūm, *verb act. 3.* to spit out

- again, to refuse, to reject ; from re and spuo
Rēstītūo, **rēstītūērē**, **rēstītūī**, **rēstītūtūm**, *verb act.* 3. to restore, to repair ; from re and statuo
Rētīnēo, **rētīnērē**, **rētīnūī**, **rētētūm**, *verb act.* 2. to retain, to keep back ; from re and teneo
Rētūlī, *indic. perf.* of **refero**, I have brought back
Rēvērā, *adv.* in very deed, truly ; put for re vera
Rēvērtōr, **rēvērtī**, **rēvērsūs sūm**, *verb dep.* 3. to return ; from re and verto
Rēvōco, **rēvōcārē**, **rēvōcāvī**, **rēvōcātūm**, *verb act.* 1. to recall, to call back ; from re and voco
Rēx, **rēgīs**, *sub. masc.* 3. a king
Rīdeo, **rīdērē**, **rīsī**, **rīsūm**, *verb neut.* 2. to laugh, to laugh at
Rīpā, *æ, sub. fem.* 1. the bank of a river
Rītūs, *ūs, sub. masc.* 4. a rite, a ceremony, a manner
Rōbōamūs, *ī, prop. sub. masc.* 2. Roboam, a man's name
Rōbūr, **ōrīs**, *sub. neut.* 3. an oak, strength
Rōbustūs, *ā, ūm, adj.* robust, strong
Rōgo, **rōgārē**, **rōgāvī**, **rōgātūm**, *verb act.* 1. to ask, to demand, to beg, to intreat
Rōmānūs, *ā, ūm, adj.* Roman
Rūbēn, **ēnīs**, *prop. sub. masc.* 3. Reuben, a man's name
Rūbēr, **brā**, **brūm**, *adj.* red, ruddy
Rūīnā, *æ, sub. fem.* 1. the fall of a house ruin, destruction ; from ruo
Rūmpo, **rūmpērē**, **rūpī**, **rūptūm**, *verb act.* 3. to burst, to break
Rūo, **rūrērē**, **rūrī**, **rūtūm**, *verb neut.* 3. to fall, to fall down, to rush
Rūpēs, *īs, sub. fem.* 3. a rock
Rūrsūm, *adv.* again
Rūrsūs, *adv.* again, a second time
Rūs, **rūrīs**, *sub. neut.* 3. the country

S

- Sābā**, *prop. sub. indecl.* 1. Saba
Sābbātūm, *ī, sub. neut.* 2. the Sabbath

- Sāceūlūs**, *ī, sub. masc.* 2. a little sack or bag ; from **saccus**
Sāccūs, *ī, sub. masc.* 2. a sack, a money bag
Sācēr, **crā**, **crūm**, *adj.* sacred, holy
Sācērdēs, **ōtīs**, *sub. com. gen.* 3. a priest, a priestess ; from **sacred** and **dos**
Sācrificiūm, *īī, sub. neut.* a sacrifice ; from **sacred** and **facio**
Sāpē, *adv.* often
Sāgittā, *æ, sub. fem.* 1. an arrow
Sālōmōn, **ōnīs**, *prop. sub. masc.* 3. Solomon, a man's name
Saltūs, *ūs, sub. masc.* 4. a forest, a lawn
Sālūs, **ūtīs**, *sub. fem.* 3. health, life ; safety
Sālūtārīs, *īs, ē, adj.* healthful, wholesome, salutary ; from **salus**
Sālūto, **sālūtāre**, **sālūtāvī**, **sālūtātūm**, *verb act.* 1. to salute ; from **salus**
Sālūs, *ā, ūm, adj.* safe, well, in good health ; from **salus**
Samāriā, *æ, prop. sub. fem.* 1. Samaria, a city
Sāmsōn, **ōnīs**, *prop. sub. masc.* 3. Samson, a man's name
Sāmūēl, **ēlīs**, *prop. sub. masc.* 3. Samuel, a man's name
Sānctūs, *ā, ūm, adj.* holy, sacred ; from **sancio**
Sānē, *adv.* truly, verily, indeed
Sānguīs, **īnīs**, *sub. masc.* 3. blood
Sāno, **sānārē**, **sānāvī**, **sānātūm**, *verb act.* 1. to heal, to cure
Sānūs, *ā, ūm, adj.* whole, healthful, sound
Sāpiēns, **ntīs**, *adj.* wise, prudent, sagacious ; from **sapio**
Sāpiētēr, *adv.* wisely, prudently ; from **sapiens**
Sāpiētīā, *æ, sub. fem.* 1. wisdom ; from **sapiens**
Sārā, *æ, prop. sub. fem.* 1. Sarah, a woman's name
Sātēllēs, **ītīs**, *sub. masc.* 3. a life-guardman, a mercenary soldier
Sātīs, *adj. indecl.* enough, sufficient
Sātīsfāciō, **sātīsfācērē**, **sātīsfēcī**, **sātīsfāctūm**, *verb act.* 3. to satisfy ; from **satis** and **facio**

Sātiūs, *adj. comp. of satis, indecl.*
better

Saūl, ūlis, *prop. sub. masc. 3.* Saul,
a man's name

Scālā, æ, *sub. fem. 1.* a ladder, a
stair

Scātēo, scātērē, scātūī, *verb neut.*
2. to overflow, to abound

Scēlēstūs, ā, ūm, *adj.* wicked, un-
lucky; from scelus

Scēlūs, ēris, *sub. neut. 3.* wicked-
ness, villany, mischief

Sciēntiā, æ, *sub. fem. 1.* know-
ledge; from scio

Scilicēt, *adv.* namely, to wit, truly,
forsooth; from scire licet

Scīndo, scīndērē, scīdī, scīssūm,
verb act. 3. to render, to cut, to
tear

Sciō, sciērē, sciṽi, scitūm, *verb act.*
4. to know

Scīrpēūs, ā, ūm, *adj.* of or belong-
ing to bulrushes; from scirpus

Scīscītōr, scīscītārī, scīscītātūs
sūm, *verb dep. 1.* to inquire, to
demand, to ask; from scisco

Scrūtōr, scrūtārī, scrūtātūs sūm,
verb dep. 1. to search diligently;
to examine

Scyphūs, ī, *sub. masc. 2.* a drink-
ing bowl, a cup

Sēcēdo, sēcēdērē, sēcēssī, sēcēs-
sūm, *verb neut. 3.* to go apart, to
withdraw; from se and cedo

Sēco, sēcārē, sēcūī, sēcūtūm or sēc-
cātūm, *verb act. 1.* to cut

Sēcūdō, *adv.* a second time, se-
condly; from secundus

Sēcūdūs, ā, ūm, *num. adj.* the se-
cond, prosperous, lucky, favour-
able

Sēcūrīs, īs, *sub. fem. 3.* an axe or
hatchet

Sēd, *conj.* but, but also, however

Sēdēcīās, æ, *prop. sub. masc. 1.* Se-
decias, a man's name

Sēdēo, sēdērē, sēdī, sēssūm, *verb*
neut. 2. to sit, to settle, to re-
main; from sedes

Sēdēs, īs, *sub. fem. 3.* a seat, a
habitation, a residence

Sēdītīo, ōnīs, *sub. fem. 3.* a mutiny,
an insurrection, sedition

Sēdo, sēdāre, sēdāṽi, sēdātūm,

verb act. 1. to allay, to ease, to
quiet

Sēdūlō, *adv.* honestly, carefully;
from sedulus

Sēgēs, ētis, *sub. fem. 3.* a crop,
standing corn, a multitude

Sēllā, æ, *sub. fem. 1.* a seat, a chair

Sēmeī, *prop. sub. masc. indecl.* Se-
mei, a man's name

Sēmēl, *adv.* once, all at once

Sēmpēr, *adv.* always, continually,
soever

Sēmpītērnūs, ā, ūm, *adj.* endless,
everlasting; from semper and
æternus

Sēmūs, ī, *prop. sub. masc. 2.* Shem
the son of Noah

Sēnēctūs, tūtīs, *sub. fem. 3.* old
age; from senex

Sēnēsko, sēnēscērē, sēnūī, *verb*
neut. 3. to wax old, to decay;
from senex

Sēnēx, senīs, *sub. com. gen. 3.* an
old man or woman

Sēnsīm, *adv.* by degrees; from
sentio

Sēntēntiā, æ, *sub. fem. 1.* an opi-
nion, a sentiment; from sentio

Sēntīo, sēntīrē, sēnsī, sēnsūm,
verb act. 4. to perceive, to feel,
to see

Sēnūī, *indic. perf. of senesco, I*
have grown old

Sēpēliō, sēpelīrē, sēpelīṽi, sēpūl-
tūm, *verb act. 4.* to bury

Sēpōno, sēpēnērē, sēpōsūī, sēpōsī-
tūm, *verb act. 3.* to lay apart, to
distinguish, to send away; from
se and pono

Sēptēm, *num. adj. indecl.* seven

Sēptīēs, *num. adv.* seven times;
from septem

Sēptīmūs, ā, ūm, *num. adj.* the se-
venth; from septem

Sēptuāgīnta, *adj. indecl. num.* se-
venty

Sēpūlchrūm, ī, *sub. neut. 2.* a se-
pulchre, a tomb, a grave; from
sepelio

Sēpūltūrā, æ, *sub. fem. 1.* burial;
from sepelio

Sēquōr, sēquī, sēcūtūs sūm, *verb*
dep. 3 to follow, to ensue, to
pursue

Sērā, æ, *sub. fem.* 1. a bolt, a lock, a bar
 Sērmo, ōnīs, *sub. masc.* 3. a speech, a conversation
 Sērpēns, ntīs, *sub. com. gen.* 3. a serpent; from serpo
 Sērrā, æ, *sub. fem.* 1. a saw
 Sērvītūs, ntīs, *sub. fem.* 3. slavery, bondage; from servio
 Sērvo, sērvārē, sērvāvī, sērvātūm, *verb act.* 1. to keep, to preserve, to save
 Sērvūs, ī, *sub. masc.* 2. a slave, a servant
 Seū, *conj.* either, or
 Sēx, *num. adj. indecl.* six
 Sēxāgīnta, *num. adj. indecl.* sixty
 Sēxcēntī, æ, a *num. adj. plur.* six hundred; from sex and centum
 Sēxtūs, ā, ūm, *num. adj.* the sixth
 Sī, *conj.* if
 Sic, *conj.* so, thus
 Siccūs, ā, ūm, *adj.* dry, thirsty
 Sīcērā, æ, *sub. fem.* 1. strong drink
 Signīfīco, signīficārē, signīficāvī, signīficātūm, *verb act.* 1. to signify, to give notice; from signum and facio
 Signūm, ī, *sub. neut.* 2. a sign, a mark, a standard, a signal
 Sīlēo, sīlērē, sīlūī, *verb neut.* to be silent
 Sīmēōn, ōnīs, *prop. sub. masc.* 3. Simeon
 Sīmīlā, æ, *sub. fem.* 1. flour, fine meal
 Sīmīlīs, īs, ē, *adj.* like
 Sīmīlīter, *adv.* in like manner, likewise; from similis
 Sīmīlītūdo, dīnīs, *sub. fem.* 3. similitude, resemblance; from similis
 Sīmōn, ōnīs, *prop. sub. masc.* 3. Simon
 Sīmplēx, plicīs, *adj.* simple, single, sincere, honest
 Sīmūl, *adv.* at the same time
 Sīmūlātīo, ōnīs, *sub. fem.* 3. a dissembling, a pretence
 Sīmūlo, sīmūlārē, sīmūlāvī, sīmūlātūm, *verb act.* 1. to feign, to resemble
 Sīn, *conj.* but if; from si and non
 Sīnā, æ, *prop. sub. fem.* 1. Sinai, the name of a mountain

Sīncērūs, ā, ūm, *adj.* sincere, pure, clean
 Sīnē, *præp. gov. abl.* without
 Sīngulārīs, īs, ē, *adj.* single, singular; from singulus
 Sīngulī, æ, ā, *adj. plur.* each, every, one by one
 Sīnīster, trā, trūm, *adj.* that is on the left hand, unlucky
 Sīnīstrā, æ, *sub. fem.* 1. the left hand
 Sīno, sīnērē, sīvī, sītūm, *verb act* 3. to suffer, to allow
 Sītūs, ā, ūm, *adj.* situated, placed
 Sōcēr, ērī, *sub. masc.* 2. a father-in-law
 Sōcīā, æ, *sub. fem.* 1. a female companion
 Sōcīetās, ātīs, *sub. fem.* 3. partnership, society; from socius
 Sōcīūs, ī, *sub. masc.* 2. a companion, an associate
 Sōl, sōlīs, *sub. masc.* the sun
 Sōlātīūm, īī, *sub. neut.* 2. comfort, consolation
 Sōlēmnīs, īs, ē, *adj.* solemn, annual; from solus and annus
 Sōlēo, sōlērē, sōlūī and sōlītūs sūm, *verb neut. pass.* 2. to use, to be accustomed
 Sōlītūdo, īnīs, *sub. fem.* 3. solitude, a desert; from solus
 Sōlītūs, ā, ūm, *adj.* accustomed, wont, usually; from soleo
 Sōlīūm, īī, *sub. neut.* 2. a throne, a royal seat
 Sōllīcītus, ā, ūm, *adj.* disquieted, anxious
 Sōlūm, *sub. neut.* 2. the ground, the soil
 Sōlūs, ā, ūm, *gen. sōlūs, dat. sōlī, adj.* alone, only, solitary
 Sōlvo, sōlvērē, sōlvī, sōlūtūm, *verb act.* 3. to loose, to resolve, to deliver
 Sōmnīātōr, ōrīs, *sub. masc.* 3. a dreamer; from somnio
 Sōmnīo, sōmnīārē, sōmnīāvī, sōmnīātūm, *verb neut. and act.* 1. to dream; from somnium
 Sōmnīūm, a dream
 Sōmnūs, ī, *sub. masc.* 2. sleep, rest
 Sōnītūs, ūs, *sub. masc.* 4. a sound, a noise; from sono

Sŏno, sŏnāre, sŏnūi, sŏnītum, *verb neut.* 1. to sound, to make a noise
Sŏpŏr, ōrīs, *sub. masc.* 3. a deep sleep, a sleepy dose
Sŏrŏr, ōrīs, *sub. fem.* 3. a sister
Spātīum, īi, *sub. neut.* 2. a space, a time
Spēcīēs, ēi, *sub. fem.* 5. appearance, aspect, pretence
Spēcīmēn, īnīs, *sub. neut.* 3. a proof, an instance
Spectācūlūm, ī, *sub. neut.* 2. a spectacle, a sight; from *specto*
Spēcto, spēctārē, spēctāvī, spēctātūm, *verb act.* 1. to look at, to tend, to behold, to consider; from *specio*
Spēlūncā, æ, *sub. fem.* 1. a cave
Spērno, spērnērē, spērvī, spērētūm, *verb act.* 3. to despise, to disdain, to slight
Spēro, spērārē, spērāvī, spērātūm, *verb act.* 1. to hope, to trust, to expect
Spēs, ēi, *sub. fem.* 5. hope, expectation
Spēcā, æ, *sub. fem.* 1. an ear of corn
Spīnā, æ, *sub. fem.* 1. a thorn
Spīritūs, ūs, *sub. masc.* 4. breathing, air, wind, spirit; from *suro*
Spīro, spīrārē, spīrāvī, spīrātūm, *verb neut.* 1. to breathe
Splēndīdē, *adv.* clearly, honourably, magnificently; from *splendidus*
Splēndīdūs, ā, ūm, *adj.* bright, splendid, magnificent; from *splendeo*
Spolio, spŏliāre, spŏliāvī, spŏliātūm, *verb act.* 1. to bereave, to spoil
Spŏliūm, īi, *sub. neut.* 2. spoil taken from the enemy
Spŏndēo, spŏndērē, spŏpŏndī, spŏnsūm, *verb act.* 2. to promise freely, to be surety for, to betroth
Spŏntē, *ablat.* of one's own accord
Squāmā, æ, *sub. fem.* 1. a scale of a fish, a thin plate in a coat of mail
Squāmātūs, ā, ūm, *adj.* scaly, full of scales; from *squama*

Stātīm, *adv.* immediately, presently; from *sto*
Stātūa, æ, *subs. fem.* 1. a statue, an image; from *sto*
Stātūo, stātūērē, stātūī, stātūtūm, *verb act.* 3. to resolve, to determine, to place; from *sto*
Stātūrā, æ, *subs. fem.* 1. stature, height, size; from *sto*
Stātūs, ūs, *subs. masc.* 4. a posture, a manner, a state; from *sto*
Stēllā, æ, *subs. fem.* 1. a star, a constellation
Stērcūs, ōrīs, *subs. neut.* 3. during, ordure
Stērilīs, īs, ē, *adj.* barren, unfruitful
Stētī, *indic. perf.* of *sto*, I have stood
Stīmūlo, stīmūlāre, stīmūlāvī, stīmūlātūm, *verb act.* 1. to goad, to incite, to instigate; from *stimulus*
Stīpendiārūs, ā, ūm, *adj.* tributary; from *stipendium*
Stīrps, rpīs, *subs. fem.* 3. the stock of a tree, race, lineage
Sto, stāre, stētī, stātūm, *verb neut.* 1. to stand
Strēnūē, *adv.* stoutly, courageously; from *strenuus*
Strēnūūs, ā, ūm, *adj.* active, stout, brave
Strīdŏr, ōrīs, *subs. masc.* 3. noise, creaking; from *strideo*
Strūēs, īs, *subs. fem.* 3. a heap, a pile; from *struo*
Stūltītīa, æ, *subs. fem.* 1. folly; from *stultus*
Stūpēndūs, ā, ūm, *adj.* stupendous, admirable; from *stupeo*
Stūpēo, stūpērē, stūpūī, *verb neut.* 2. to be stupified, to be astonished, to wonder
Suādēo, suādērē, suāsī, suāsūm, *verb act.* 2. to advise, to persuade
Suāvīs, īs, ē, *adj.* sweet
Sūbeo, sūbīre, sūbīī, sūbītūm, *verb neut. irreg.* to undergo, to come up; from *sub* and *eo*
Sūbītūs, ā, ūm, *adj.* sudden
Sūbjīcīo, sūbjīcērē, sūbjīcī, sūbjīcētūm, *verb act.* 3. to lay under,

- to make subject, to submit ;
from sub and jacio
Sūblātūs, see tollo
Sūblēvo, sūblēvāre, sūblēvāvi, sūblēvātūm, *verb act.* 1. to lift up ;
from sub and levo
Sūbmīssūs, ā, ūm, *adj.* low, submissive, humble ; from submitto
Sūbnītōr, ī, nīxus, *verb dep.* 3. to lean, or rest upon
Sūbnīxūs, ā, ūm, *part.* from subnitor, underpropped, raised up, leaning on ; from sub and nitor
Sūbrīpiō, sūbrīpērē, sūbrīpūī, sūbrēptūm, *verb act.* 3. to steal privately, to take away by stealth ; from sub and rapio
Sūbsīdīum, īī, *subs. neut.* 2. aid, help, succour ; from subsideo
Sūbtēr, *prap. gov. acc. or abl.* beneath, under
Sūbvērto, sūbvērtērē, sūbvērti, sūbvērsūm, *verb act.* 3. to overturn, to overthrow, to subvert ; from sub and verito
Sūccēdo, sūccēdērē, sūccēssī, sūccēssūm, *verb neut.* 3. to come, to succeed, to be next ; from sub and cedo
Sūccēndo, sūccēndērē, sūccēndī, sūccēnsūm, *verb act.* 3. to burn, to inflame, to be angry
Sūccēnsō, sūccēnsērē, sūccēnsūī, *verb neut.* 2. to be angry with ; from sub and censeo
Sūccēssōr, ōrīs, *sub. masc.* 3. a successor ; from succedo
Sūccrēscō, sūccrēscērē, sūccrēvī, sūccrētūm, *verb neut.* 3. to grow under, to spring, to grow up ; from sub and cresco
Sūffēro, ērre, sūstūlī, sūblatūm, *act. irreg.* to bear, to undertake ; from sub and fero
Sūffīciō, sūffīcērē, sūffīcī, sūffīctūm, *verb neut. and act.* 3. to suffice, to be sufficient, to substitute ; from sub and facio
Sūī, *pron. sub. of all genders,* of himself, of herself, of itself
Sūīlūs, ā, ūm, *adj.* of or belonging to swine ; from sus
Sūm, ēssē, fūī, *verb sub. irreg.* to be, to exist
- Sūmmā, æ, *sub. fem.* 1. sovereign power
Sūmmūs, ā, ūm, *adj. superl.* of superus, highest, greatest, chief
Sūmo, sūmērē, sūmpsī, sūmptūm, *verb act.* 3. to take, to receive
Sūmptūs, ūs, *sub. masc.* 4. charge, expense ; from sumo
Sūpēllēx, lēctīlīs, *sub. fem.* 3. household stuff, furniture
Sūpēr, *prap. gov. acc. or abl.* upon, above
Sūpērbīā, æ, *sub. fem.* 1. pride, arrogance
Sūpērbīo, sūpērbīrē, sūpērbīvī, sūpērbītūm, *verb neut.* 4. to be proud, to vaunt ; from superbus
Sūpērbūs, ā, ūm, *adj.* proud, stately, arrogant
Sūpērnē, *adv.* from above ; from super
Sūpēro, sūpērārē, sūpērāvī, sūpērātūm, *verb act.* 1. to overcome, to overtop ; from super
Sūpērstēs, tītīs, *adj.* surviving, remaining alive ; from supersto
Sūpērstītīo, ōnīs, *sub. fem.* 3. superstition, vain fear
Sūpērsūm, sūpērēssē, sūpērfūī, *verb irreg.* to remain, to abound, to be over, to survive ; from super and sum
Sūppēdīto, sūppēdītārē, sūppēdītāvī, sūppēdītātūm, *verb act.* 1. to furnish, to supply, to afford
Sūppēto, sūppētērē, sūppētīvī, sūppētītūm, *verb act.* 3. to be sufficient to help ; from sub and peto
Sūplēx, sūplīcīs, *adj.* suppliant ; from sub and plico
Sūplīcītēr, *adv.* suppliantly ; from supplex
Sūplīcīum, īī, *sub. neut.* 2. punishment, a supplication, a sacrifice ; from supplex
Sūppōnō, sūppōnērē, sūppōsūī, sūppōsitūm, *verb act.* 3. to put under, to put in place of ; from sub and pono
Sūppōrto, sūppōrtārē, sūppōrtāvī, sūppōrtātūm, *verb act.* 1. to convey, to carry, to support ; from sub and porto

Sūprēmūs, ā, ūm, *adj. superl. of superus*, highest, last

Sūrgo, sūrgērē, sūrrēxī, sūrrēctum, *verb neut. 3. to arise, to get up, to grow, to begin; from sursum and erigo*

Sūrrēxi, *indic. perf. of surgo*, I have arisen

Sūsćipīo, sūsćipērē, sūsćēpī, sūsćēptūm, *verb act. 3. to take up, to undertake, to take upon one; from sub and capio*

Sūspondo, sūspondērē, sūspondī, sūsponsūm, *verb act. 3. to hang up, to gibbet, to delay; from sub and pendo*

Sūstīnēo, sūstīnērē, sūstīnūī, sūstētūm, *verb act. 2. to hold up, to sustain, to support; from sub and teneo*

Sūstulī, *indic. perf. of suffero*, I have undertaken

Sūs, ā, ūm, *pron. adj. hers, theirs, his own, her own, their own; from sui*

Sylvā, æ, *sub. fem. 1. a wood*

Sylvēstrīs, īs, ē, *adj. of or belonging to wood, woody, wild; from sylvā*

Syria, æ, *prop. sub. fem. 1. Syria, the name of a country*

T

Tabērnācūlūm, ī, *sub. neut. 2. a tabernacle, a tent; from taberna*

Tābulā, æ, *sub. fem. 1. a table, a board, a picture*

Tāceo, tācērē, tācūī, tācītūm, *verb neut. 2. to be silent*

Tācītūs, ā, ūm, *adj. silent, quiet, dumb; from taceo*

Tālētūm, ī, *sub. neut. 2. a talent*

Tām, *adv. so, so much*

Tāmēn, *conj. however, yet, notwithstanding*

Tāndēm, *adv. at length, at last, pray*

Tāmdīū, *adv. so long; from tam and diu*

tāngērē, tētīgī, tāctūm; *et. 2. to touch*

Tānquām, *adv. as, as if; from tam and quam*

Tāntōpērē, *adv. so much, so greatly; from tantus and opus*

Tāntūm, *adv. so much, only; from tantus*

Tāntūmmōdō, *adv. only; from tantus and modus*

Tāntūs, ā, ūm, *adj. so great, so much*

Tārdūs, *adv. too slow; from tardus*

Tārdūs, ā, ūm, *adj. slow, tardy, dull*

Tēgo, tēgērē, tēxī, tēctūm, *verb act. 3. to cover, to protect*

Tēlā, æ, *sub. fem. 1. a web*

Tēlūm, ī, *sub. neut. 2. a dart, a weapon*

Tēmērē, *adv. rashly, inconsiderately*

Tēmplūm, ī, *sub. neut. 2. a temple*

Tēmpūs, ōrīs, *sub. neut. 3. time; opportunity*

Tēnēo, tēnērē, tēnūī tēntūm, *verb act. 2. to hold fast, or keep*

Tēnto, tēntārē, tēntāvī, tēntātūm, *verb act. 1. to feel, to prove, to try*

Tērgūm, ī, *sub. neut. 2. the back*

Tērrā, æ, *sub. fem. 1. the earth*

Tērrēstrīs, īs, ē, *adj. earthly, terrestrial; from terra*

Tērrībilis, īs, ē, *adj. terrible, dreadful, frightful; from terreo and facio*

Tērrīficūs, ā, ūm, *adj. dreadful, frightful; from tetreo and facio*

Tērrōr, ōrīs, *sub. masc. 3. terror, fear, dread*

Tērtiō, *adv. the third time, thirdly; from tertius*

Tērtiūs, ā, ūm, *num. adj. the third*

Tēstā, æ, *subs. fem. 1. an earthen pot, a pot*

Tēstācēūs, ā, ūm, *adj. made of earth or tile baked; from testa*

Tēstīmōnīūm, īī, *sub. neut. 2. testimony, evidence; from testis*

Tēstīs, īs, *sub. com. gen. 3. a witness, an evidence*

Tēstōr, tēstārī, tēstātūs sūm, *verb dep. 1. to bear witness, to attest, to call to witness; from testis*

- Tēxo**, *tēxērē*, *tēxūi*, *tēxtūm*, *verb act.* 3. to weave, to knit
- Thūs**, *ūris*, *sub. neut.* 3. frankincense, incense
- Tigrīs**, *is*, *prop. sub. masc.* 3. the river Tigris
- Tīmēo**, *tīmērē*, *tīmūi*, *verb act.* and *neut.* 2. to fear, to dread, to be afraid of
- Tīmōr**, *ōris*, *sub. masc.* 3. fear, dread, cowardice; from *timeo*
- Tīngo**, *tīngērē*, *tīnxi*, *tīnctūm*, *verb act.* 3. to dye, to stain
- Tīnnio**, *tīnnirē*, *tīnnivī*, *tīnnitūm*, *verb neut.* 4. to ring, to jingle, to tingle
- Tōbias**, *æ*, *prop. sub. masc.* 1. Tobit, a man's name
- Tōgā**, *æ*, *sub. fem.* 1. a gown
- Tōlēro**, *tōlērarē*, *tōlēravī*, *tōlēratūm*, *verb act.* 1. to bear, to suffer, to endure
- Tollo**, *tollērē*, *sustūli*, *sūblātūm*, *verb act. irreg.* to take up, to raise, to take
- Tōndēo**, *tōndērē*, *tōtōndī*, *tōnsūm*, *verb act.* 2. to clip, to fleece
- Tonitrū**, *sub. neut.* 4. thunder; from *tono*
- Tōrmētūm**, *i*, *sub. neut.* 2. an engine, torment
- Tōrquēo**, *tōrquērē*, *tōrsī*, *tōrtūm*, *verb act.* 2. to writhe, to twist, to whirl, to hurl, to torture
- Tōrquīs**, *is*, *sub. masc.* and *fem.* 3. a chain for the neck, a garland; from *torqueo*
- Tōrrēo**, *tōrrērē*, *tōrrūi*, *tōstūm*, *verb act.* 2. to roast, to parch
- Tōt**, *adj. indecl. plur.* so many, as many. *Tot.* quot, as many as
- Tōtidēm**, *adj. plur. indecl.* as many; from *tot* and *idem*
- Tōtōndī**, *indic. perf.* of *tondeo*, I have shorn
- Tōtūs**, *ā*, *ūm*, *adj. gen. totius*, *dat. toti*, the whole, all
- Trādo**, *trādērē*, *trādīdī*, *trādītūm*, *verb act.* 3. to deliver, to deliver up, to surrender; from *trans* and *do*
- Trāho**, *trāhērē*, *trāxi*, *trāctūm*, *verb act.* 3. to draw, to drag
- Trājēctūs**, *ā*, *ūm*, *perf. part.* of *trajicio*, passed over
- Trājicio**, *trājicēre*, *trājēcī*, *trājēctūm*, *verb act.* 3. to carry over, to pass over, to pierce through; from *trans* and *jacio*
- Trāquillitās**, *tātis*, *sub. fem.* 3. tranquillity, quietness, a calm; from *tranquillus*
- Trāquillūs**, *ā*, *ūm*, *adj.* tranquil, calm, quiet
- Trānsfēro**, *trānsferrē*, *trānstūli*, *trānslātūm*, *verb act. irreg.* to carry from one place to another, to transfer; from *trans* and *fero*
- Trānsfōdio**, *trānsfōdērē*, *trānsfōdī*, *trānsfōssūm*, *verb act.* to dig through, to pierce; from *trans* and *fodio*
- Trānstūli**, *indic. perf.* of *transfero*, I have transferred
- Trēcēntī**, *æ*, *ā*, *num. adj. plur.* three hundred; from *tres* and *centum*
- Trēpidūs**, *ā*, *ūm*, *adj.* trembling, fearful
- Trēs**, *ēs*, *ia*, *num. adj. plur.* three
- Tribūo**, *tribuērē*, *tribūi*, *tribūtūm*, *verb act.* 3. to give, to attribute, to bestow
- Tribūs**, *ūs*, *sub. fem.* 4. a tribe; from *tres*
- Tribūtūm**, *i*, *sub. neut.* 2. tribute, custom, impost; from *tribuo*
- Trīgintā**, *num. adj. indecl.* thirty
- Tripho**, *ōnis*, *prop. sub. masc.* 3. Tripho, a man's name
- Tristīs**, *is*, *ē*, *adj.* sad, sorrowful, grave
- Triticūm**, *ci*, *sub. neut.* 2. wheat; from *tero*
- Trūcido**, *trūcīdo*, *trūcīdāvi*, *trūcīdātūm*, *verb act.* 1. to murder, to kill, to massacre; from *trux* and *cædo*
- Trūcūs**, *ā*, *ūm*, *adj.* cut short, mutilated, maimed
- Tū**, *pron. sub. com. gen.* Thou
- Tūbā**, *æ*, *sub. fem.* 1. a trumpet
- Tūēor**, *tūērī*, *tūītūs sūm* *dep.* 2. to behold, to de-
keep
- Tūm**, *adv.* then

- Tūmētīpsē, *pron.* thou thyself; from tu, and met, and ipse
 Tūnc, *adv.* then
 Tūnicā, æ, *sub. fem.* 1. a coat, a vest, a tunic
 Tūrbō, tūrbārē, tūrbāvī, tūrbātūm, *verb act.* 1. to disturb, to confound; from turba
 Tūrpīs, īs, ē, *adj.* base, shameful, filthy, nasty
 Tūrpītūdo, īnīs, *sub. fem.* 3. dishonesty, baseness; from turpis
 Tūrrīs, īs, *sub. fem.* 3. a tower
 Tūtē, thou, thyself; from tu and the syllabic adjection te
 Tūtūs, ā, ūm, *adj.* safe, secure; from tueor
 Tūūs, ā, ūm, *pron. adj.* thy, thine; from tu
 Tympānūm, ī, *sub. neut.* 2. a timbrel, a drum
 Tyrānnūs, ī, *sub. masc.* 2. a king, a tyrant

U

- Ubērtās, ātīs, *sub. fem.* 3. fruitfulness, plenty; from uber
 Ubī, *adj.* where, when? also a *conj.* as soon as
 Ubīnām, *adv.* where? from ubi and nam
 Ulciscōr, ūlciscī, ūltussūm, *verb dep.* 3. to take revenge on, to avenge
 Ullūs, ā, ūm, *adj. gen.* ullius, dat. ulli, any, any one; from unus
 Ulciš, ūciš, *sub. fem.* 3. a revenging; from ulciscor
 Ultōr, ōrīs, *sub. masc.* 3. an avenger, a revenger; from ulciscor
 Ultrā, *prap. gov. accus.* beyond, on the farther side
 Umbrā, æ, *sub. fem.* 1. a shadow, a shade
 Unā, *adv.* together, along with, at the same time; from unus
 Unctūs, ā, ūm, *perf. part.* of unguo, anointed
 Undē, *adv.* from whence, whence, how?
 Undēcīm, *num. adj. indecl.* eleven; from unus and decem
 Undēcīmus, ā, ūm, *num. adj.* the eleventh; from undecim

- Ungūo, ūnguēre, unxī, ūnctum, *verb act.* 3. to anoint, to perfume, to smear
 Unicē, *adv.* singularly, entirely; from unicus
 Unīcūs, ā, ūm, *adj.* one alone, only, chief; from unus
 Unīvērsūs, ā, ūm, *adj.* all, universal; from unus and verto
 Unquām, *adv.* ever, at any time
 Unūs, ā, ūm, *num. adj.* one
 Unūskūsqūē, ūnāquæque, ūnūmqūōd, que, *pron. adj.* every, one; from unus, quis, and que
 Urbs, urbīs, *sub. fem.* 3. a city
 Urīās, æ, *prop. sub. masc.* 1. Uriah; a man's name
 Urnā, æ, *sub. fem.* 1. a water pitcher, a pot, an urn
 Ursūs, ī, *sub. masc.* 2. a bear
 Usquē, *adv.* continually, always, even till, as far as, as long as
 Usūrā, æ, *sub. fem.* 1. usury, interest, use; from utor
 Usūrpo, ūsūrpāre, ūsūrpāvī, ūsūrpātūm, *verb act.* 1. to use often, to usurp; from utor
 Usūs, ūs, *sub. masc.* 4. use, practice, profit; from utor
 Ut, *conj.* that, as how; with the *subjunct.* that; with *indicat.* as
 Utērque, utrāque, utrūmque, *adj.* each, either of two
 Utērūs, ī, *sub. masc.* 2. the womb
 Uti, *conj.* that, to the end that, as, even, as
 Utīlis, īs, ē, *adj.* useful, convenient, profitable; from uto
 Uti, *con.* that, how, with the *sub.* that, *indic.* as
 Utīnām, *conj.* oh that, I wish
 Utōr, ūtī, ūsus sūm, *verb depon.* 3. to use
 Utpōte, *adv.* considering, inasmuch
 Utrīnquē, *adv.* on both sides
 Uvā, æ, *sub. fem.* 1. a grape, a cluster
 Uxōr, ōrīs, *sub. fem.* 3. a wife

V

- Vāccā, æ, *subs. fem.* 1. a scab
 Vādo, vādērē, vāzī, vāsūm, *verb neut.* 3. to march, to go

- Vādūm, *I, sub. neut. 2. a ford, a shallow; from vado*
 Vāgīēns, *ntis, præs. part. of vagio, crying*
 Vāgūs, *ā, ūm, adj. wandering, vagabond; from vagor*
 Valdē, *adv. very much, greatly*
 Vālēdīco, vālēdicērē, vālēdixī, vālēdictūm, *verb act. 3. to bid farewell; from valeo and dico*
 Vālēo, vālērē, vālūī, vālītūm, *verb neut. 2. to be well, to prevail*
 Vālētūdo, *īnis, sub. fem. 3. health; from valeo*
 Vālīdūs, *ā, ūm, adj. strong, powerful; from valeo*
 Vārīūs, *ā, ūm, adj. various, different, changeable*
 Vās, vāsīs, *sub. neut. 3. a vessel; plur. vāsa, ōrum*
 Vāsto, vāstārē, vāstāvī, vāstātūm, *verb act. 1. to lay waste, to destroy, to ravage*
 Vāstūs, *ā, ūm, adj. vast, huge, desolate*
 Vātēs, *īs, sub. masc. 3. a prophet*
 Vēctīgāl, *ālīs, sub. neut. 3. custom, a tax*
 Vēhēmēns, *ntis, adj. vehement, immoderate, impetuous, fierce; from veho*
 Vēhēmēntēr, *adv. vehemently, violently*
 Vēhēmēntīūs, *adv comp. more vehemently*
 Vēho, vēhērē, vēxī, vēctūm, *verb act. 3. to carry*
 Vēnātīo, *ōnis, sub. fem. 3. hunting; from venor*
 Vēnātōr, *ōris, sub. masc. 3. a huntsman, a hunter; from*
 Vēndo, vēndērē, vēndīdī, vēndītūm, *verb act. 3. to sell; from venum and do*
 Vēnērōr, vēnērārī, vēnērātūs sūm, *verb dep. 1. to reverence, to worship, to venerate*
 Vēnīā, *æ, sub. fem. 1. pardon, leave, permission*
 Vēnīo, vēnīrē, vēnī, vēntūm, *verb neut. 4. to come, to arrive, to go*
 Vēnōr, *ārī, ātūs, verb dep. to hunt*
 Vēntēr, *trīs, sub. masc. 3. the belly, the stomach*
 Vēntūs, *I, sub. masc. 2. the wind*
 Vēprīs, *īs, sub. masc. 3. a brier, a bramble*
 Vērbēr, *ērīs, sub. neut. 3. a scourge, a blow, a stroke*
 Vērbūm, *I, sub. neut. 2. a word*
 Vērē, *adv. truly; from verus*
 Vērēōr, vērērī, vērītūs sūm, *verb dep. 2. to fear, to be in fear of, to reverence*
 Vērītās, *ātīs, sub. fem. 3. truth, verity; from verus*
 Vērītūs, *ā, ūm, perf. part. of vereor, having feared*
 Vērmīs, *īs, sub. masc. 3. a worm*
 Vērō, *conj. but, truly, indeed; from verus*
 Vērtēx, *īcīs, sub. fem. 3. the top, the summit, the crown of the head*
 Vērto, vērtērē, vērtī, vērsūm, *verb act. 1. to turn, to change*
 Vērūm, *I, sub. neut. 2. the truth*
 Vērūs, *ā, ūm, adj. true, real*
 Vēscōr, vēscī, pāstūs sūm, *verb dep. 3. to live upon, to eat*
 Vēspērūs, *I, sub. masc. 2. the evening star, the evening; from vesper*
 Vēstēr, *trā, trūm, pron. adj. your, yours; from tu*
 Vēstīo, vēstīrē, vēstīvī, vēstītūm, *verb act. 4. to clothe, to cover; from vestis*
 Vēstīs, *īs, sub. fem. 3. a garment*
 Vēto, vētārē, vētūī, vētītūm, *verb act. 1. to forbid, to hinder*
 Vēxo, vēxārē, vēxāvī, vēxātūm, *verb act. 1. to harass, to vex*
 Vīā, *æ, sub. fem. 1. a way, a road, a street*
 Vībro, vībrārē, vībrāvī, vībrātūm, *verb act. 1. to shake, to brandish, to vibrate*
 Vicīnūs, *ā, ūm, adj. neighbouring; from vicus*
 Vīctōr, *ōris, sub. masc. 3. a victor, a conqueror; from vinco*
 Vīctōriā, *æ, subs. fem. 1. victory; from vinco*
 Vīctūs, *ūs, sub. masc. 4. sustenance, food, a living; from vivō*
 Vīdēo, vīdērē, vīdī, vīsūm, *verb act. 2. to see, to look*

Vidēor, vidēri, visūs sūm, *verb pass. and depon.* 2. to be seen, to seem, to appear
 Viginti, *num. adj. indecl.* twenty
 Vilis, ē, *adj.* vile, paltry, cheap
 Vincio, vincirē, vīxī, vinctūm, *verb act.* 3. to bind
 Vinco, vincērē, vicī, victūm, *verb act.* 3. to overcome, to conquer
 Vinculūm, ī, *subs. neut.* 2. a chain, a bond; from vincio
 Vindicō, vindicārē, vindicāvī, vindicātūm, *verb act.* 1. to revenge, to punish, to defend, to deliver; from vindex
 Vinēā, æ, *sub. fem.* 1. a vine, a vineyard; from vinum
 Vinūm, ī, *sub. neut.* 2. wine
 Violētūs, ā, ūm, *adj.* violent; forcible; from vis
 Violo, violārē, violāvī, violātūm, *verb act.* 3. to violate, to injure, to hurt
 Vir, virī, *sub. masc.* 2. a man, a gentleman, hero
 Virēo, virērē, virūī, *verb neut.* 2. to be green, to flourish
 Virēs, viriūm, viribūz, *subs. fem. plur.* 3. strength, force
 Virgā, æ, *sub. fem.* 1. a rod, a wand
 Virgo, gīnis, *sub. fem.* 3. a virgin, a maid
 Virgultūm, ī, *sub. neut.* 2. a young twig; from virga
 Virtūs, ūtis, *sub. fem.* 3. virtue, bravery; from vis
 Vis, vim, vi, *sub. fem.* 3. force, violence
 Viscūs, cērīs, *sub. neut.* 3. a bowel or entrail
 Viso, visērē, visī, visūm, *verb act.* 3. to go, to see, to visit; from video

Visūs, ūs, *sub. masc.* 4. sight, view; from video
 Vitā, æ, *sub. fem.* 1. life
 Vitīs, īs, *sub. fem.* 3. a vine
 Vitium, īi, *sub. neut.* 2. vice, wickedness; from vis
 Vito, vitārē, vitāvī, vitāūm, *verb act.* 1. to shun, to avoid
 Vitulus, ī, *sub. masc.* 2. a calf
 Vivo, vivērē, vixī, victūm, *verb neut.* 3. to live, to be alive
 Vivūs, ā, ūm, *adj.* alive, living
 Vix, *adv.* scarcely, with difficulty, hardly
 Vixī, *indic. perf.* of vivo, I have lived
 Voco, vocārē, vocāvī, vocātūm, *verb act.* 1. to name, to call
 Volito, volitārē, volitāvī, volitātūm, *verb neut.* 1. to fly about, to fly up and down; from volare
 Volo, vellē, vōlūī, *verb neut. imp.* 3. to will, to be willing, to wish
 Vōluntās, ātis, *sub. fem.* 3. will, good will; from volo
 Vōlūptās, ātis, *sub. fem.* 3. pleasure, delight; from volo
 Vōx, vocīs, *sub. fem.* 3. a voice, a word
 Vūlgūs, ī, *sub. masc.* and *neut.* 3. the rabble, the mob, the multitude, the common people
 Vūlnūs, nērīs, *sub. neut.* 3. a wound
 Vulpēs, īs, *sub. fem.* 3. a fox
 Vultūs, ūs, *sub. masc.* 4. the countenance, the visage, the face

Z

Zōrōbābēl, ēlīs, *prop. sub. masc.* 3. Zorobabel, a man's name

THE END.

Joseph R. Hawley

ER. F.

Deacidified using the Bookkeeper process.
Neutralizing agent: Magnesium Oxide
Treatment Date: July 2006

PreservationTechnologies

A WORLD LEADER IN PAPER PRESERVATION

111 Thomson Park Drive
Cranberry Township, PA 16066
(724) 779-2111

LIBRARY OF CONGRESS

0 003 040 691 6

